

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Π	Ε	Ρ	Ι	Ε	Χ	Ο	Μ	Ε	Ν	Α
Διακήρυξεις συνειδήσεως							Alb. Schweitzer			17
Ο Σταυρός							B. Πλτ.			26
Φερωντοί άντάρτες							Michel Clet			33
Γράμματα από την Ίταλία							John Steinbeck			36
Μιά παλιά Ιστορία										42
Τζιν Σέγκ, ή ρίζα της ζωής							G. Foscolo			45
Ποτέ πιά κουρασμένος							M. Ray			48
Η Νικήτρια Αφροδίτη										52
Γιατί ό καιρός επηρεάζει τη διάθεσί μας							M. T. Bloom			57
Τό παιδί μέ τά κόκκινα μαλλιά (Διήγημα) ..							O. Sandys			61
Οί έπτά ευγενείς άπασχολήσεις							Bangee Liu			68
Βέρθερος - Γκαίτε							Z. Φραντζή			72
Η Νοβοκαϊνη ξανανιώνει τόν άνθρωπο							J. Crand - Pierre			76
Τετρασέλιδο του χιούμορ (Σκίτσα)										81
Αστέρια που μεσουρανούν							R. S. M.			85
Λι - Τάι - Πέ							K. Άσημακόπουλος			89
Ο δεκάλογος του κολυμβητού										92
Γιατί παχαίνουν οι γυναίκες;							Eliane Morel			93
Ευα ή Καρολίνα; (Διήγημα)							Al. V. Elston			96
Ο Θεός χρειάζεται τους αρχιτέκτονες										103
Τά τρία χαμένα αυγά (Γαλλικό παραμύθι) ...										106
Ρουκέτες και τεχνητοί δορυφόροι							A. Labarthe			111
Εμείς και οι αριθμοί							L. Calton			113
Τί λένε τ' άστρα							A. Ray			117
Τά νέα βιβλία										120
Υστερόγραφο του μηνός							N. M.			122

«Τό σπίτι του Πατέρα» της H. Lawrence
(β' συνέχεια)

Σταυρόλεξο σ. 7. Γεγονότα - Ημερομηνίες σ. 12. Για να περνά ή ώρα σ. 44.
Τί έννοείτε όταν λέτε σ. 60. Έδω κι εκεί σ. 116. Ποιός θα βρή τά περισ-
σότερα σ. 67. Σκάκι σ. 124.

Τό ξέφυλλό μας: «Πρωτό ξέκίνημα των γλάρων.»

*Απαγορεύεται ή άναδημοσίευσις άρθρων και εικόνων της «Έκλογής»
χωρίς την άδεια των συγγραφέων και των έκδοτών.

«Έκλογή»

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Δ/ντής Τυπογραφείου: ΝΙΚ. ΚΟΝΤΟΡΟΣ, Παπαδιαμαντοπούλου 44

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ, ΤΗΛ. 57-081

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Έσωτ. Έτησ. 96

Έξωτ. Έτησ. \$ 4.50

Έσωτ. Έξάμ. 48

Έξωτ. Έτησ. £ 1.60

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ

Γ' Σεπτεμβρίου 102

Τηλ.: 811.462

«Τὸ Κοντσέρτο»

τοῦ Χέρμαν Μπάρ

Μετάφρασις : Λέοντος Κουκούλα.

Σκηνοθεσία : Μάριου Πλωρίτη.

Σκηνογραφίες : Εὐάγγ. Ὀλυμπίου.

Παίζουν : Κατερίνα, Ἀλίκη Βουγιουκλάκη, Μαργαρίτα Λαμπρινού, Θεανὼ Ἰωαννίδου, Παμφίλη Σαντοριναίου, Ἄννα Πολυτίμου, Ρόη Λιακοπούλου, Λούλα Ἀρβανιτογιάννη, Λάμπρος Κωνσταντάρης, Τίτος Φαρμάκης, Μπάμπης Κατσούλης.

ΠΑΡΚ

Λ. Ἀλεξάνδρας 28

Τηλ.: 663.407

«Πρὸς Θεοῦ μεταξύ μας»

Δ. Ψαθᾶ

Παίζουν : Ἰλντα Λυβικοῦ, Σμάρω Στεφανίδου, Κυβέλη Θεοχάρη, Βασίλης Λογοθετίδης, Εὐάγγελος Πρωτοπαπίδης, Θάνος Τζενεράλης, Βασίλης Ἀδρεόπουλος, Βύρων Πάλλης.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΑΓΙΚΟ
ΘΕΑΤΡΟ

(Ἄλσος Πεδίου Ἀρεῶς)

«Ὁ Μονοσάνδαλος»

τοῦ Νίκου Τσεκούρα

Σκηνοθεσία : Τάκη Μουζενίδη.

Παίζουν : Ε. Βοζικιάδου, Α. Λούη, Δ. Κεφάλα, Μ. Κατράκης, Θ. Μορίδης, Γ. Βλαχόπουλος, Κ. Παππᾶς, Λ. Χριστογιαννόπουλος, Γ. Βελέντζας, Φ. Ταξιάρχης, Α. Πέτσος, Α. Ζησιμάτος, Γ. Δήμου.

ΓΚΛΟΡΙΑ

Πλατεία Ἀμερικῆς

Τηλ. 875.994

«Ἦταν ὅλοι τοὺς παιδιά μου»

τοῦ Ἀρθούρου Μίλλερ

Μετάφρασις : Χ. Ἀδάμ.

Σκηνοθεσία : Γ. Θεοδοσιάδης.

Σκηνογραφίες : Γ. Στεφανέλλη.

Παίζουν : Ἀλίκη Γεωργούλη, Ἄννα Παϊταζή, Ἀγνή Βλάχου, Κρινιώ Κωνσταντέλλου, Ἀλέκος Ἀλεξανδράκης, Δήμος Σταρένιος, Κώστας Πλούμης, Κώστας Νάος, Χρήστος Ἀδαμόπουλος.

Ἔχει
τὸ
προβάδισμα
ἀπὸ
τὸ 1820

ΟΥΪΣΚΥ ΣΚΩΤΙΑΣ
**JOHNNIE
WALKER**

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΣ ΕΙΣΑΓΟΓΕΥΣ Α. Π. ΚΑΠΡΑΛΟΣ · ΠΑΤΗΣΙΩΝ 21 · ΑΘΗΝΑΙ · ΤΗΛ 54.210

ΑΚΡΟΠΟΛ

Ίπποκράτους 9

Τηλ. : 614.530

«Η Μουσαφίρισσα»

Αλ. Σακελλάριου,

Χρ. Γιαννακόπουλου

Μουσική : Γ. Βέλλα - Τ. Ίακωβίδη

Παίζουν : Γ. Βασιλειάδου, Ρένα Ντόρ, Σπεράντζα Βρανά, Ζωή Φυτούση, Στέλλα Στρατηγού, Έλσα Ρίζου, Β. Αύλωνίτης, Ν. Ρίζος, Γ. Γκιωνάκης, Ι. Φέρμης, Σ. Ξενίδης, Σ. Ζειλινός.

ΠΕΡΟΚΕ

Όδυσσέως 2

Τηλ. : 593.730

«Έλεφαντες και ψύλλοι»

Επιθεώρησης τών

Ελευθερίου - Νικολαΐδου

Λυμπεροπούλου

Σκηνογραφίες : Βασ. Περσάκης.

Μουσική : Βαγγ. Λυκιαρδόπουλου.

Παίζουν : Όλος ο θίασος.

Επίσης λαμβάνουν μέρος ο Αλ. Λειβαδίτης και Φραγκ. Μανέλης.

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΘΗΝΩΝ

Θέατρον Έρωςδου Άττικου.

1 Σεπτεμβρίου.

«Μήδεια»

του Εϋριπίδη

Μετάφρασις : Παντ. Πρεβελάκη.

Σκηνοθεσία : Αλέξη Μινωτή.

ΘΕΑΤΡΟΝ**ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΗΠΟΥ****«Χωριό μου χωριουδάκι μου»**

του Κ. Αναγνωσταρά

Παίζουν : Καίτη Λαμπροπούλου, Τιτίκα Νικηφοράκη, Ν. Χατζίσκος, Λυκουργος Καλλέργης και άλλοι.

ΒΕΜΠΟ

Καρόλου 18

Τηλ. 53.453

«Στουρνάρα 288»

Επίκαιρη σάτιρα

των Μ. Τραϊφόρου, Δ. Βασιλειάδη

Σκηνοθεσία : Π. Κατσέλη.

Σκηνογραφίες : Γ. Στεφανέλλη

Μουσική : Τ. Μωράκη

Παίζουν : Σοφία Βέμπο, Μαρίκα Κρεβατά, Σμαρούλα Γιούλη, Μαίρη Λαλοπούλου, Νάντια Χωραφά, Μπέμπα Άσημακοπούλου, Άννη Παπακωνσταντίνου, Χρ. Εύθυμιου, Απ. Άβδης, Γ. Γαβριηλίδης, Διον. Παπαγιαννόπουλος, Στ. Στρατηγός, Χρ. Χειμάρας, Λ. Ίακωβίδη, Θ. Κεδράκας.

Μουσική : Μάνου Χατζιδάκι.

Σκηνογραφίες : Κλ. Κλώνη.

Ενδυμασίες : Άντ. Φωκά.

Επιμέλεια Χορού : Άγάπης Εύαγγελίδου.

Πρωταγωνίστρια : Κατίνα Παξινού.

Τιμές : Δρχ. 25, 20, 15, 12, 9.

Σ' όλη την Ελλάδα
τα παγωτά
ΕΒΓΑ
χαρίζουν
δροσιά
σε μικρούς
και μεγάλους

ΕΒΓΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧ. ΓΑΛΑΚΤΟΣ

παραγωγής των
έργαστηρίων μας
από γνήσια εύρω-
παϊκά έσάνς άν-
θέων σέ πάντα
σταθερή ποιότητα

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

Π. Α. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΩΝΙΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ - ΠΑΤΗΣΙΩΝ

Ι. Π. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΑΝΑΡΗ 20 - ΚΟΛΩΝΑΚΙ

Μ2/15

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1. Τήν δημιουργούν συχνά τὰ τρόφιμα... τὸ καλοκαίρι.
2. Αἱ κάτοικοι εὐρωπαϊκῆς χώρας. — Πρόθεσις.
3. Ἰσπανικὴ πανεπιστημιούπολις (αἰτ.).
4. Οἱ κάτοικοι εὐρωπαϊκῆς χώρας. — Πρό τὸσων ἀκριβῶς ἐτῶν ἀπέθανε ὁ Σοῦμπερτ ! (ἀντιστρ.).
5. Ἐπτανησιακὸ ἐπιφώνημα. — Γνωστὴ πλατεία τῶν Παρισίων.
6. Μετακινεῖται μὲ πηδήματα (αἰτ. δημ.). — Συνήθης κατάληξις τοπωνυμῶν στὴν Κεφαλληνία.
7. Ὁ Καλαματιανὸς αἵλουρος... ! τοῦ ποδοσφαίρου μας, ἐνάρθρως.
8. Ἡ μικροτέρα τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Νοτιοαφρικανικῆς Ἑνώσεως (ἀντιστρ.). — Ὑπονοεῖ καὶ ἓνα ζωγραφικὸν ἔργον, ἀντιστρόφως (δοτ.).
9. Δημοστ. ὀνομασία τῆς Πάρνηθος. — Κλωστή... ἀπὸ τὴν ἀνάποδη.
10. Κτητικόν. — Ὑποθετικόν. — Συνεκδοχ. σύλλογος, σωματεῖον.
11. Μαριονέτες...
12. Τὸ ἄστρον τοῦ ἡμικυκλίου ραχδαίως... ἀπὸ τὴν συλλογικὴν ἡγεσίαν (ἀντιστ.). — Ἀριθμὸς, ὀπτικῶς.

5. Ἡ ἀρχὴ τῆς 5ης ἐντολῆς. — Εἰς τὸσας ὥρας κατενέμοντο οἱ Σπαρτιάται (ἀντιστρ.).
6. Μία τῶν νήσων τοῦ Λατινοῦ κόλπου, ποῦ ὑπῆρξαν ὁρμητῆρια πειρατῶν καὶ προῆσπιζον τῆς Μιλήτου τὸν λιμένα (ἀντιστρ.). — Ἐξακόσια ἓνα. — Ἀναφορ. ἀντωνυμία (ἀρσ.).
7. Διαζυγίον παράδεισος... τῶν Η.Π.Α. — Ἀπὸ αὐτὸ ὑποφέρουν ἑκατομμύρια Ἰνδῶν (ἐνάρθρως).
8. Τὸν ἐπιζητοῦν τὰ πρόβατα τὸ καλοκαίρι (αἰτ. δημ.). — Ποταμὸς τῆς Δ. Ἀφρικῆς, πηγάζων ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Κογκό, ἐνάρθρως.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Δ	Η	Λ	Η	Τ	Η	Ρ	Ι	Α	Σ	Ι	Ξ
2	Ι	Τ	Α	Λ	Ι	Δ	Ε	Σ		Υ	Π	Ο
3	Ξ	Α	Λ	Α	Μ	Α	Ν	Κ	Α	Ν		Υ
4	Κ		Ι	Τ	Α	Λ	Ο	Ι		Θ	Κ	Ρ
5	Ο	Ρ	Ξ	Ε				Ο	Π	Ε	Ρ	Α
6	Β	Α	Τ	Ρ	Α	Χ	Ο		Α	Τ	Α	
7	Ο	Μ	Α	Ν	Τ	Α	Λ	Ο	Ζ	Η	Ξ	
8	Λ	Α	Τ	Α	Ν		Ι	Μ	Α	Ν	Ι	Π
9	Ο	Ζ	Α		Α	Μ	Μ	Α	Ρ			Α
10	Ξ	Α		Ε	Ι		Ο	Μ	Ι	Λ	Ο	Σ
11		Ν	Β	Υ	Ρ	Ο	Ξ	Π	Α	Ξ	Τ	Α
12	Ν	Ι	Λ	Α	Τ	Ξ		Ε		Ι	Ι	Ι

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1. Περιφνημον χάλκινον ἄγαλμα τοῦ Μύρωνος.
2. Φωνῆεν. — Μία ἐποχὴ νηστείας... ἀλλοθρήσκων.
3. Τέτοια πουλιὰ εἶναι τὰ ἀηδόνια. Ἀραβικὸν ἄρθρον.
4. Παίζεται διὰ στροφάλου, ἐνάρθρως. — Ὅπερτα τοῦ Φ. Λέχαρ.
9. Σ' αὐτὰ εἶναι ἀσυναγώνιστοι... οἱ Ἑβραῖοι.
10. Με τὸν μουσουργὸ συγγενὴς (αἰτ.). — Αὐστριακὴ λουτρόπολις (ἀντιστρ.).
11. Χειλεόφωνον (ἀντιστρ.). — Ἀπαραιτήτων στὸ φαγητό... διὰ τὸν Γάλλον. — «...σπείρης θὰ θερίσης» (παροιμ.).
12. Πιέτα, σούφρα. — Ὅλες μαζί.

(Λύσεις στὴ σελ. 127)

2 Σεπτεμβρίου.

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Κρατικής 'Ορχήστρας 'Αθηνών

Δ/ντής 'Ορχήστρας : Κάρλ Μύνχ.

Τιμές : Δρχ. 50, 35, 25, 20, 15.

3, 4 και 6 Σεπτεμβρίου.

«Φιντέλιο»

του Μπετόβεν

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Τιμές : Δρχ. 100, 75, 50, 40, 20.

5 Σεπτεμβρίου.

«'Ιφιγένεια έν Αυλίδι»

του Εϋριπίδη

Μετάφρασις : 'Απ. Μελαχρινού.
Σκηνοθεσία-Χορογραφίες : Κ. Μιχαηλίδης.

Μουσική : 'Αργύρη Κουνάδη.

Σκηνογραφίες : Κλ. Κλώνη.

'Ενδυμασίες : 'Αντ. Φωκά.

Πρωταγωνιστούν : 'Αννα Συνοδινού, Θάνος Κωτσόπουλος.

7 και 8 Σεπτεμβρίου.

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

της Συμφωνικής 'Ορχήστρας Μιννεαπόλεως με Δ/ντήν 'Ορχήστρας τόν 'Αντόλ Ντοράτι.

Τιμές : Δρχ. 100, 75, 50, 40, 20.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΝΕΑ

'Η «'Ημέρα του 'Ηθοποιού» θά γιορτασθή στις 16 Σεπτεμβρίου στο Θέατρο 'Ηρώδου του 'Αττικού. 'Εκτός της έκδηλώσεως στο θέατρο, θά γίνουν δύο έντοιχισμοί πλακών στο σπίτι που ό Βεάκης έζησε τὰ τελευταία 20 χρόνια, καθώς και στο Θέατρο Νεαπόλεως όπου ό μεγάλος καλλιτέχνης

είχε τήν πρώτη του θεατρική έπιτυχία.

'Η τελετή θά γίνη παρουσία καλλιτεχνών και επισήμων.

Τό χειμώνα στο θέατρο Κοτοπούλη θά εγκατασταθή ό θίασος τοῦ Μάνου Κατράκη με τήν έκλεκτή συνεργασία της 'Ελληνίδος στάρ Είρήνης Παππά.

'Επίσης κατά πάσαν πιθανότητα ό μαέστρος και συνθέτης Σπάρτακος θά συνεργασθή τὸ χειμώνα με τή Σοφία Βέμπο.

ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΚΡΑΣΙΟΥ

στο Τουριστικό Περίπτερο
του Δαφνίου

9 Σεπτεμβρίου - 12 'Οκτωβρίου

Κάθε μέρα 7 μ.μ. - 12

έκτος των Κυριακών

Κρασιά άπ' όλα τὰ μέρη της 'Ελλάδος με έλευθέρα κατανάλωσι.

Καθημερινώς χορευτικά νούμερα, τραγούδια, χορός.

Τήν καλλιτεχνική επιμέλεια της γιορτής έχει αναλάβει ό Πέλος Κατσέλης με τόν έκλεκτό ζωγράφο Σπύρο Βασιλείου.

Παίζει ή 'Ορχήστρα των Γιαννιδή - Συμυρναίου και χορεύει ό 'Ομίλος Λαϊκών Χορών Κ. Κουσιάδη.

Φωταγωγήσι της περιοχής.

Είσοδος δρχ. 15.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

ΠΥΓΜΑΧΙΑ

11, 13, 15 Σεπτεμβρίου 1957.

στο Γήπεδο 'Εθνικού

Νυκτερινοί άγώνες για τὸ Πανελλήνιο πρωτάθλημα έρασιτεχνών Α' Κατηγορίας.

ΣΤΙΒΟΣ

1 Σεπτεμβρίου.

Τελευταία ήμέρα των Βαλκανικών άγώνων.

ΜΠΑΣΚΕΤ ΜΠΩΛ

Γήπεδο Πανελληνίου
(υπό τὸ φῶς των προβολέων)

Ταξιδεύοντες

Μέ τὰ
σκάφη μαςΤουριστικόν
ΤΣΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ..ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΣ
ΔΙΑ

ΚΡΟΝΑΣΙΕΡΑΣ

Διπλόπλοικον

Δ/ν ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ..

ΔΕΥΤΕΡΑΝ ΚΑΙ ΤΕΤΑΡΤΗΝ

ΔΙΑ ΚΡΗΤΗΝ

Κ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΔΙΑ ΚΥΚΛΑΔΕΣ - ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

Θαλαμηγών

Δ/ν ΓΛΑΡΟΣ..

ΔΕΥΤΕΡΑΝ - ΓΡΑΜΜΗΝ ΙΟΝΙΟΝ ΜΕΧΡΙ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
ΠΕΜΠΤΗΝ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ - ΛΕΥΚΑΔΟΣ - ΠΡΕΒΕΖΗΣ

Ετασσανίζετε

ΤΑΧΥΤΗΤΑ - ΑΝΕΣΙΝ - ΕΥΣΤΑΘΕΙΑΝ - ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΝ - ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΙΝ

ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΚΑΒΟΥΝΙΔΟΥ

T.S.S. ΦΙΛΙΠΠΟΣ Δ/ν ΓΛΑΡΟΣ Δ/ν ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Π Ε Ι Ρ Α Ι Ε Υ Σ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ Κ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ : ΑΚΤΗ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ ΑΡΙΘ. 3

ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 41-141 • 44-141 ΚΑΙ 44-142

4 Σεπτεμβρίου.

Άγῶνες τῶν Ἐθνικῶν ὁμάδων
Ἑλλάδος - Ρουμανίας.

6 Σεπτεμβρίου.

Άγῶνες ἐπιλέκτων ὁμάδων Ἑλλά-
δος - Ρουμανίας.

7 - 15 Σεπτεμβρίου.

Πανελλήνιο πρωτάθλημα Β' Κα-
τηγορίας στὸ Γυμναστήριο Χαλκίδος.

20 - 25 Σεπτεμβρίου.

Πρωτάθλημα Πόλεων Ἀθηνῶν-Πει-
ραιῶς - Θεσσαλονίκης στὸ γήπεδο
Χ.Α.Ν. Θεσσαλονίκης.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ

Λ. Ἀμαλίας 28, τηλ. 22-494

Σαββατοκύριακο 7-8/9 : 1) Τρίπο-
λη-Σπάρτη-Μυστράς, με Πούλμαν. Ὁ-
μιλητὴς ὁ Ἐφορὸς ἀρχαιοτήτων κ.
Νικ. Δραυνδάκης.

2) Χαλκίδα-Ἀχμέτ Ἀγᾶ-Παραλία
Κιμάσι, με Πούλμαν.

Κυριακὴ 8/9 : 1) Ὅσιος Λουκάς,
με Πούλμαν. Ὁμιλητὴς ὁ Δ/τὴς τοῦ
Γεωλογικοῦ Ἰνστιτ. κ. Γ. Ἀρώνης καὶ
ἡ Βυζαντινολόγος Δις Μαρία Θεοχά-
ρη. 2) Ὑδρα, ὁμιλήτρια ἡ Δημοσιογρ.
τοῦ Ε.Ι.Ρ. Δις Γεωργία Ταρσοῦλη. 3)
Σαλαμίνα-Ἀγ. Μαρίνα Αἰγίνης, με
εἰδικὰ ναυλωμένο β/π, ὁμιλητὴς ὁ κ.
Ἰωάν. Χαρίτος. 4) Ναύπλιο-Τολό-
ῦ-Ἐπίδαυρος, με Πούλμαν. Ὁμιλητὴς ὁ
κ. Ζ. Παπαλαζάρου. 5) Κάλαμος-
Ἀμφιάρειο, ὁμιλήτρια ἡ Κα Ντ.
Βασδέκη. 6) Ὅσιος Λουκάς-παραλία
Ἀσπρά Σπίτια, με Πούλμαν. 7) Χαλ-
κίδα-Λευκαντή, με Πούλμαν. 8) Νι-
μποριό. 9) Κακὴ Βίγλα Σαλαμίνος.
10) Κινέττα με Πούλμαν. 11) Χαλ-
κούτσι. 12) Σχινιάς. 13) Πάρνηθα.
14) Κινέττα, με Πούλμαν, ἐκδρομὴ χω-
ρὶς δηλώσεις. 15) Χαλκούτσι, χωρὶς
δηλώσεις. 16) Σχοινιάς, χωρὶς δηλώ-
σεις. 17) Μάτι, πρωινὴ. 18) Λούτσα,
ἀπογευματινὴ καὶ 19) Σχοινιάς, ἐκδρο-
μὴ μόνο γιὰ νέους.

Τετάρτη 11/9 : Ἀπογευματινές.
1) Λουτρόπυργος-Ναὸς Ἀφροδίτης-
Δαφνί, με Πούλμαν, ὁμιλητὴς ὁ κ. Ἰ.
Χαρίτος. 2) Ζούμπερι, με Πούλμαν.
3) Ὑμηττός.

Σαββατοκύριακο 14-15/9 : 1) Πύρ-
γος-Ὀλυμπία, με Πούλμαν, ὁμιλητὴς
ὁ ἀρχαιολόγος κ. Κωνστ. Παπαχρή-
στου. 2) Μύκονος-Δῆλος, ὁμιλήτρια ἡ
Κα Ντ. Βασδέκη. 3) Παλ. Κόρινθος-
Ναύπλιο-Παλαμήδι-Ἐπίδαυρος-Παρα-
λία Ἐπιδάουρου, με Πούλμαν. 4) Τρί-
καλα Κορινθίας.

Κυριακὴ 15/9 : 1) Διῶρυξ Κορίνθου-
Λουτράκι, ὁμιλητὴς ὁ Πρύτανης τοῦ
Πολυτεχνείου κ. Δημοσθ. Πίππας. 2)
Μυκῆνες-Ναύπλιο-Τίρυνθα, με Πούλ-
μαν, ὁμιλήτρια ἡ ἀρχαιολόγος Δις
Ἐφη Παπακωνσταντίνου. 3) Παλ.
Κόρινθος-Ξυλόκαστρο, με Πούλμαν,
ὁμιλήτρια ἡ Δις Τ. Καρυώτου. 4)
Δελφοί-Ἰτέα, με Πούλμαν. 5) Τρίκαλα
Κορινθίας. 6) Πόρος. 7) Ἀγκίστρι.
8) Λούτσα. 9) Σκάλα Ὠρωποῦ. 10)
Λουτράκι. 11) Κάλαμος-Ἀγ. Ἀπό-
στολοι. 12) Σκάλα Ὠρωποῦ, χωρὶς
δηλώσεις. 13) Λουτράκι, χωρὶς δη-
λώσεις. 14) Κάλαμος-Ἀγ. Ἀπόστο-
λοι, χωρὶς δηλώσεις. 15) Ἀγ. Μαρίνα
(Βάρκιζα), πρωινὴ. 16) Λομβάρδα,
ἀπογευματινὴ καὶ 17) Σκάλα Ὠρω-
ποῦ-Ἐρέτρια, ἐκδρομὴ μόνο γιὰ
νέους.

Τετάρτη 18/9 : Ἀπογευματινές.
1) Σούνιο, με Πούλμαν. 2) Λούτσα, με
Πούλμαν.

Σαββατοκύριακο 21-22/9 : 1) Πύρ-
γος-Ὀλυμπία-Τρόπαια, Φράγμα Λά-
δωνος-Λαγκάδια-Βυτίνα, με Πούλ-
μαν. Ὁμιλητὴς ὁ γεωλόγος κ. Ἐ-
λισαῖος Καραγεωργίου. 2) Γκούρα-
Μονὴ Ἀγ. Γεωργίου. 3) Μυστράς,
με Πούλμαν.

Κυριακὴ 22/9 : 1) Πόρος, με τὸ εἰδι-
κὰ ναυλωμένο Πούλμαν ΕΠΙΕΤΤΑ,
ὁμιλητὴς ὁ κ. Ἰωάν. Χαρίτος. Τρα-
γούδια καὶ παλιές Ἀθηναϊκές καντά-
δες ἀπὸ τὴν Χορωδία τῆς Πλάκας, ὑπὸ
τὴν Δ/σιν τοῦ κ. Κ. Σαντροζάνου.
2) Κάλαμος-Ἀμφιάρειο-Ἀγ. Ἀπό-
στολοι, ὁμιλητὴς ὁ κ. Κ. Παπαχρή-
στου. 3) Δελφοί, με Πούλμαν, ὁμιλη-

τὴς ὁ ἀρχαιολόγος κ. Ἀντ. Ζῶης.
4) Ξυλόκαστρο, με Πούλμαν. 5) Ὑμητ-
τός-Σούνιο. 6) Ὅσιος Ἱερόθεος. 7)
Λίμνη Στυμφαλίας-Καστανιά, με Πούλ-
μαν. 8) Λουτράκι-Μπίσια. 9) Πόρτο
Γερμενό. 10) Βαρνάβα-Γραμματικό-
Μαραθῶν. 11) Πάρνηθα. 12) Λίμνη
Στυμφαλίας-Καστανιά, χωρὶς δηλώ-
σεις. 13) Λουτράκι-Μπίσια, χωρὶς δη-
λώσεις. 14) Πόρτο Γερμενό, χωρὶς δη-
λώσεις. 15) Λούτσα, πρωινὴ. 16)
Βίλλια-Πόρτο Γερμενό, ἐκδρομὴ μόνο
γιὰ νέους.

Τετάρτη 25/9 : Ἀπογευματινές.
1) Σούνιο, με Πούλμαν, ὁμιλήτρια ἡ
ἀρχαιολόγος Κα Ἑλλὴ Βασιλικιώτη.
2) Κινέττα, με Πούλμαν. 3) Ραφίνα, με
Πούλμαν.

Σαββατοκύριακο 28-29/9 : 1) Γῦρος
Παρνασσοῦ - Δελφοί - Μεταλλεῖα Λο-
κρίδος, με Πούλμαν, ὁμιλητὴς ὁ γεω-
λόγος κ. Ἀθαν. Τατάρης. 2) Πύργος-
Ὀλυμπία, με Πούλμαν, ὁμιλητὴς ὁ
κ. Ἀντ. Ζῶης. 3) Τήνος-Σῦρος, ὁμι-
λήτρια ἡ Δημοσιογράφος τοῦ Ε.Ι.Ρ.
Δις Γ. Ταρσοῦλη. 4) Μύκονος-Δῆλος
5) Γῦρος Παρνασσοῦ, με Πούλμαν.

Κυριακὴ 29/9 : 1) Λίμνη Μαραθῶ-
νος - Ἀγ. Θωμᾶς - Ὑλίκη - Θήβα,
ὁμιλητὴς ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Γ. Γεωρ-
γαλάς. 2) Σκάλα Ὠρωποῦ-Ἐρέτρια,
με Πούλμαν, ὁμιλητὴς ὁ κ. Ζ. Παπα-
λαζάρου. 3) Νεμέα-Ἡραῖον Ἀργαῶν,

με Πούλμαν, ὁμιλήτρια ἡ Δις Τ. Κα-
ρυώτου. 4) Μυκῆνες Ναύπλιο-Τίρυν-
θα, με Πούλμαν, ὁμιλήτρια ἡ Κα Ντ.
Βασδέκη. 5) Χαλκίδα-Καταρράκτες
Λουκησίων, με Πούλμαν καὶ β/π. 6)
Ὑδρα. 7) Ἀγ. Μαρίνα Αἰγίνης. 8)
Μάξι-Ὅσιος Μελέτιος, πορεία 2.30.
ῥες. 9) Κάλαμος-Ἀγ. Ἀπόστολοι,
10) Χαλκίδα, με Πούλμαν. 11) Ἀνά-
βυσσος, με Πούλμαν. 12) Κάλαμος-
Ἀγ. Ἀπόστολοι, χωρὶς δηλώσεις. 13)
Χαλκίδα, χωρὶς δηλώσεις. 14)
Ἀνάβυσσος, χωρὶς δηλώσεις. 15)
Λούτσα, πρωινὴ. 16) Πάρνηθα, ἐκδρο-
μὴ μόνο γιὰ νέους.

Ἐπίσης γιὰ τὴ Γιορτὴ τῆς 28ης
Ὀκτωβρίου (ἀπὸ 26-28/10) ἡ Πε-
ριηγητικὴ Λέσχη προγραμματίζει τὶς
ἐξῆς περιηγήσεις :

1) Λάρισα-Καστοριά, με Πούλμαν,
ὁμιλήτρια ἡ ἀρχαιολόγος Δις Ἐφη
Παπακωνσταντίνου.

2) Μετέωρα-Μέτσοβο-Γιάννενα, με
Πούλμαν, ὁμιλητὴς ὁ σπηλαιολόγος
κ. Ἰ. Πετρόχειλος καὶ ἡ Δις Τούλα
Καρυώτου.

3) Γῦρος Πελοποννήσου, με εἰδικὰ
ναυλωμένη αὐτοκινητάμαξα, ὁμιλητὴς
ὁ ἀρχαιολόγος κ. Ἀντ. Ζῶης.

Πληροφορίες-ἐγγραφές στὰ Γραφεῖα
τῆς Λέσχης, Λ. Ἀμαλίας 28, τηλ.
22-494.

Ἐνυκλοφόρησαν

ΤΑ
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΗΡ. & Ρ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ

Τὸ περιοδικὸ με τὰ ἐκλεκτότερα κείμενα
καὶ τὴν πλέον ἀνεξάρτητον καὶ ἀδέσμευτον
κριτικὴν στάσιν.

Κάτι πράγματι διαφορετικὸ!

«Ο,τι έγινε στὸν κόσμον ἀπὸ πολὺ παλιά ὡς τὰ χρόνια μας.»

ΛΙΓΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΟΛΛΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ - ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ

Η «Εκλογή» συνεχίζει τὴ στήλη αὐτὴ μὲ ὁδηγὸ πάντα τὴν ἐπιθυμία τῶν ἀναγνώστων της.

Στὴ σειρὰ αὐτὴ τῶν γεγονότων θὰ παρουσιάζονται ἀσφαλῶς κενά, ἀφοῦ, ὅσο ξέρουμε, δὲν ὑπάρχει κανένα σχετικὸ βοήθημα μὲ τὸν τίτλο «Γεγονότα - Ἡμερομηνίες».

Εὐχαριστοῦμε τοὺς φίλους ποὺ συνεργάστηκαν γιὰ τὴ συμπλήρωσι τῆς στήλης καὶ παρακαλοῦμε ὅλους τοὺς ἀναγνώστες μας νὰ συμπληρῶνουν τυχὸν κενά.

Τὰ γεγονότα παίρνονται στὴν τύχη ἀπὸ τὸ πρόσφατο καὶ τὸ μακρινὸ παρελθόν, χωρὶς διάκρισι. Ἐνα ἡμερολόγιο λοιπὸν ἀπὸ γεγονότα ποὺ ἄφησαν τὰ σημάδια τους στὴν ἱστορία, χωρὶς ἄλλο σύνδεσμο μεταξύ τους, θὰ δίνη ἡ «Εκλογή» στὶς σελίδες ποὺ ἐπιγράφονται : « Γεγονότα - Ἡμερομηνίες ».

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

1 Σεπτεμβρίου

1870 Ὁ γαλλικὸς στρατὸς παραδίδεται στοὺς Γερμανοὺς στὸ Σεντάν.

1939 Ἐναρξίς τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Οἱ Γερμανοὶ εἰσβάλλουν στὴν Πολωνία.

1945 Στὸ Τόκιο ὑπογράφεται ἀπὸ τοὺς Συμμάχους ἡ παράδοσι τῆς Ἰαπωνίας. (Ἡ ὑπογραφή ἐγίνε μὲ

ὥρα Ἡνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς : 9.30' μ.μ. — Μὲ ὥρα Ἀθηνῶν : 3.30' π.μ. καὶ Τόκιο : 10.30' π.μ. τῆς 2 Σεπτεμβρίου.)

1946 Δημοψήφισμα. Ὑπὲρ τῆς Βασιλείας 71 %.

2 Σεπτεμβρίου

461 Ἡ Κων/πολις πυρπολεῖται ἀπὸ ἐμπρησμό.

1877 Θάνατος τοῦ ναυάρχου

Κωνσταντίνου Κανάρη.
1881 Ἰδρυσίς στὴν Ἀθήνα τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς Κλασσικῶν Σπουδῶν.
1922 Οἱ Τοῦρκοι λεηλατοῦν, σφάζουν τοὺς κατοίκους τῆς καὶ τελικὰ πυρπολοῦν τὴν ἑλληνικὴ Σμύρνη.
1953 Θάνατος τοῦ βιολιστῆ Ζὰκ Τιμπώ σὲ ἀεροπορικὸ δυστύχημα.

3 Σεπτεμβρίου

1843 Ὁ βασιλεὺς Ὁθων δέχεται τὸ « Σύνταγμα ».
1939 Ἡ Μεγάλῃ Βρεττανία καὶ ἡ Γαλλία κηρύσσουν τὸν πόλεμον ἐναντίον τῆς Γερμανίας.
1948 Θάνατος τοῦ πρώην προέδρου τῆς Τσεχοσλοβακικῆς Δημοκρατίας Δρος Ἑδ. Μπένες.

4 Σεπτεμβρίου

1870 Ἐγκαθίδρυσις στὴ Γαλλία τῆς Γ' Δημοκρατίας.

5 Σεπτεμβρίου

1914 Ἐναρξίς τῶν μεγάλων μαχῶν : ποταμοῦ Μάρνη καὶ μαντζουριανῶν λιμνῶν.

6 Σεπτεμβρίου

1946 Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου σηματοῖ τὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιον (Ἐθναρχίαν) γιὰ τὴν ἐπίσημη ἀνάληψι τοῦ ἑθνικοῦ ἀγῶνος.

1948 Ἡ βασίλισσα τῆς Ὀλλανδίας Βιλελμίνη παραιτεῖται. Ἡ κόρη τῆς Τζουλιάννα δίνει τὸν νενομισμένο ὄρκο.

1955 Τοῦρκοι πυρπολοῦν καὶ λεηλατοῦν στὴν Κωνσταντινούπολι καὶ τὴ Σμύρνη ἑλληνικὰ ἐκκλησίες, κατστήματα, οἰκίες.

7 Σεπτεμβρίου

1147 Ἰδρυσις τῆς πόλεως Μόσχας.

8 Σεπτεμβρίου

1821 Ὁ Γιωργάκης Ὀλύμπιος πεθαίνει ἀνατινάζοντας τὴ Μονὴ Σέκκου.
1949 Θάνατος τοῦ μουσουργοῦ Ριχάρδου Στράους (γεννήθηκε στὸ Μόναχο στὶς 11 Ἰουνίου 1864).

9 Σεπτεμβρίου

1951 Ἐκλογές. Πρώτῃ ἐμφάνισι τοῦ « Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ » ὑπὸ τὸν στρατάρχην Α. Παπάγο.
1954 Σεισμοὶ στὴν Ἀλγερία, καταστροφή Ὁρλεανσβίλ (1.100 νεκροί).
1956 Καταπλῆει στὸν Πειραιᾶ τὸ ἱστιοφόρο « Χαρά » μὲ τὸ ζεύγος Σάββα Γεωργίου (90 ἡμερῶν ταξίδι ἀπὸ τὴν Νέα Ὑόρκη στὸ Πασαλιμάνι).

10 Σεπτεμβρίου

1898 Δολοφονία τῆς αὐτοκράτειρας Ἐλισάβετ τῆς Αὐστρίας.
1948 Ὁ Βρεττανὸς πιλότος Τζῶν Ντέρρυ διασπᾷ τὸ « φράγμα τοῦ ἤχου » μὲ ἀεροπλάνο Ντὲ Χάβιλαντ, ἐπιτυγχάνοντας 1.230 χιλιόμετρα τὴν ὥρα.
1953 Σεισμοὶ καταστρέφουν τὴν Πάφο τῆς Κύπρου (40 νεκροί).

11 Σεπτεμβρίου

1846 Ἰδρυσίς στὴν Ἀθήνα τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς.
1944 Ὡρα 10.45' ἡ 1η Ἀμερικανικὴ στρατιὰ εἰσέρχεται ἀπὸ τὸ Λουξεμβούργον στὴ Γερμανία.
1954 Θάνατος τῆς δραματικῆς ἡθοποιοῦ Μαρίας Κοτοπούλη (γέννησις 1887, Ἀθήναι).

13 Σεπτεμβρίου

330 Ἐγκαίνια στὰ Ἱεροσόλυμα τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως.

14 Σεπτεμβρίου

- 1922 'Ο βασιλεύς Κωνσταντίνος παραιτείται υπέρ του Γεωργίου Β'.
- 1933 'Υπογραφή του πρώτου έλληνο-τουρκικού συμφώνου φιλίας.
- 1942 'Ελεύθερος έλληνικός στρατός μάχεται στη Δυτική 'Ερημο ('Αλαμείν) έναντίον των Γερμανοϊταλών. Μετά από μάχη, βυθίζεται το υποβρύχιο «Λ. Κατσώνης», με κυβερνήτη τον αντιπλοίαρχο Λάσκο.
- 1943 Οί Γερμανοί καταστρέφουν τον Βιάννο της Κρήτης (853 νεκροί).

15 Σεπτεμβρίου

- 1919 'Εκδίδεται για πρώτη φορά η ημερήσια πολιτική έφημερίδα «'Η Καθημερινή» από τον Γ. Α. Βλάχο.

16 Σεπτεμβρίου

- 1687 'Ο Μοροζίνης βομβαρδίζει και καταστρέφει τον Παρθενώνα.
- 1917 'Ο Κερένσκυ κηρύσσει τη Δημοκρατία στην Ρωσία.
- 1955 'Επανάστασις στην 'Αργεντινή (έπικρατεί στις 19 και στις 20 ο πρόεδρος Περόν δραπτεύει).

17 Σεπτεμβρίου

- 1939 Κατόπιν συμφωνίας Χίτλερ-Στάλιν, τα ρωσικά στρατεύματα εισβάλλουν στην Πολωνία.
- 1948 Στά 'Ιεροσόλυμα, 'Εβραίοι τρομοκράτες δολοφονούν τον κόμητα Μπερναρντέτε, μεσολαβητή του ΟΗΕ για την Παλαιστίνη.
- 1952 Γίνεται επίσημως γνωστός ο γάμος του στρατάρχου Τίτο και της ύπολοχαγου των παρτιζάνων Γιοβάνκας (28 ετών). Πρώτη σύζυγος του Τίτο μία Ρωσίδα του 'Όμσκ (1919), δεύτερη μία Σλοβενίς δασκάλα.
- 1953 'Αφίξις στην 'Αθήνα του

Ρώσου πρεσβευτού Σεργκέεφ.

18 Σεπτεμβρίου

- 1851 'Εκδόσις της έφημερίδας «Τάιμς» της Νέας 'Υόρκης.
- 1948 Θάνατος του Ιστοριογράφου 'Εμίλ Λούντβιχ (γένν. 1881).
- 1949 'Υποτίμησις της λίρας στερλίνας (από 4.03 δολλάρια σε 2.80).
- 1951 Είσοδος της 'Ελλάδος στο ΝΑΤΟ.

19 Σεπτεμβρίου

- 480 π.Χ. 'Η εν Σαλαμίνι ναυμαχία.
- 1911 Κήρυξις Ιταλο-τουρκικού πολέμου.

20 Σεπτεμβρίου

- 1949 'Υποτίμησις της δραχμής (το δολλάριο από 10.000 παλ. δρχ. γίνεται 15.000, ή λίρα στερλίνα από 32.000 42.000).

21 Σεπτεμβρίου

- 1931 'Η Μεγάλη Βρετανία εγκαταλείπει τον «χρυσούν κανόνα».
- 1944 'Η ΙΙλη 'Ελληνική 'Ορεινή Ταξιαρχία κυριεύει το Ρίμινι.
- 1956 Οί 'Αγγλοι άπαγχονίζουν τους Κυπρίους πατριώτες: Στέφ. Μαυρομάτη (23 ετών), 'Ανδρέα Παναγίδη (22 ετών) και Μιχ. Κουτσόφτα (22 ετών).

22 Σεπτεμβρίου

- 1952 Θάνατος του συγγραφέως Τίμου Μωραϊτίνη.

23 Σεπτεμβρίου

- 1863 'Η Βουλή της 'Επτανήσου ψηφίζει την «'Ενωσι» με την 'Ελλάδα.
- 1949 'Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τρούμαν άποκαλύπτει ότι η Ρωσία έχει άτομικές βόμβες και έργοστάσια παραγωγής των.

24 Σεπτεμβρίου

- 1908 Κήρυξι της «'Ενώσεως» της Κρήτης με την 'Ελλάδα.
- 1922 'Επανάστασι των Πλαστήρα, Γονατά κλπ.
- 1923 Οί 'Ιταλοί έκκενώνουν την Κέρκυρα.
- 1944 Οί πρώτοι 'Αγγλοι άλεσιπτωτιστάι πέφτουν κι ελευθερώνουν τον 'Αραξο (Πάτρα).
- 1954 'Η όλομέλεια του ΟΗΕ δέχεται την ελληνική προσφυγή για την Κύπρο με ψήφους: 30 υπέρ, 19 έναντίον, 11 άποχές.

26 Σεπτεμβρίου

- 1941 Με δάκρυα ο πρωθυπουργός Τσώρτσιλ υποδέχεται στο Λονδίνο τον νικητή 'Ελληνα βασιλέα Γεώργιο Β'.
- 1944 'Αγγλικά ναυτικά άγήματα αποβιβάζονται στο Κατάκωλο (Πύργος).
- 1955 'Ο σέρ Τζών Χάρντιγκ, άρχηγός του βρετανικού αυτοκρατορικού 'Επιτελείου, αναλαμβάνει καθήκοντα κυβερνήτου της Κύπρου.

27 Σεπτεμβρίου

- 1831 Δολοφονία του 'Ιωάννου Καποδίστρια.
- 1939 'Η Βαρσοβία παραδίδεται στους Γερμανούς.

- 1941 'Ιδρυσις του ΕΑΜ από το ΚΚΕ.
- 1944 'Η ΙΙλη 'Ελλ. Ταξιαρχία περνά τον ποταμό Ρουβίκωνα.

28 Σεπτεμβρίου

- 1745 Το «'Ο Θεός σώζει τον βασιλέα» γίνεται επίσημος άγγλικός ύμνος.
- 1939 'Υπογράφεται στη Μόσχα το ρωσο (Σοβιέτ)-γερμανικό (Ναζί) σύμφωνο.
- 1946 'Ο βασιλεύς Γεώργιος Β' αποβιβάζεται την 10.30' π.μ. στο φαληρικό Δέλτα, μετά το Δημοψήφισμα.
- 1949 Θάνατος του 'Αρχιεπισκόπου Χρυσάνθου.

29 Σεπτεμβρίου

- 1941 Οί Βούλγαροι σφάζουν 15.000 'Ελληνες της Δράμας, Δοξάτου, Προσωτσάνης κλπ.
- 1952 Θάνατος του ποιητή Σωτήρη Σκίπη (γενν. 1881).
- 1952 'Αμερικανοί άεροπόροι βομβαρδίζουν από... λάθος ελληνικό Τμήμα στην Κορέα, ενώ έμάχετο προς καταλήψιν του ύψώματος Μεγάλο Νόρι.

30 Σεπτεμβρίου

- 1826 Θάνατος, επί της 'Ακροπόλεως, του 'Ιωάννου Γκούρα.

Παρακολουθείτε τη νέα στήλη

της

ΕΚΛΟΓΗΣ

«ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ»

Πρωινό

"Ενα τραγούδι εὐτυχισμένο
σάν τὸ τραπεζομάντηλο τῆς Κυριακῆς,
σάν τ' ἀγόρι πὸν τῶσκασε ἀπὸ τὸ σκολιό,
σάν τὰ πανάλαφρα ὄνειρα τῶν πουλιῶν.

"Ενα τραγούδι εὐτυχισμένο
σάν τὸ παράθυρο πὸν ἀνοίγει μετὰ τὴ βροχή,
σάν τὸ χιονόδατο θερινὸ καρπό,
σάν τὴν καρδιά μας ὅταν πρωτοφώναξε στὴν τρυφερή
[νύχτα τοῦ Μαρτίου « Ἀγαπῶ! »]

"Ενα τραγούδι εὐτυχισμένο
γιὰ τὸ κομπολόι τίς νότες πὸν κρέμασε στὸν ἀέρα
[τὸ πρῶτο χελιδόνι,
γιατὶ δὲν ξέρουμε πιά εἶναι πιὸ πολλά, τᾶστρα
[στὸν οὐρανὸ ἢ τὰ χαμομήλια στὴ χλόη,
γιὰ τίς στοργικὲς ὥρες πὸν σκύβουν καὶ μᾶς κοιτάζουν
[ἀπὸ τὸ ἴδιο ρολόι.

"Ενα τραγούδι εὐτυχισμένο
γιατὶ εἶναι ἡ νύκτα μας ὅλη μὴ βαθιὰ - βαθιὰ πνοή,
γιατὶ ὁ ἥλιος ἀνοίγει σὰ γαυρόφαλλο κάθε πρωί,
γιατὶ πηγαίνουν δίπλα - δίπλα οἱ σκιές μας μὲς στὸν
[ἄσπρο δρόμο κι εἶναι δροσερὸ νερὸ ἢ ζωή.

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα τοῦ κόσμου

« Κάνουμε μιὰ τρέλλα, μὲ τὴν ἀπερίσκεψιά μας... Πρέπει νὰ ἐπιστρατεύ-
σουμε ὅλη μας τὴ σοβαρότητα καὶ τὸ θάρρος γιὰ νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴν
παραφροσύνη καὶ νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὴν πραγματικότητα. »

Albert Schweitzer

ΔΙΑΚΗΡΥΞΙ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ

Τοῦ

ALBERT SCHWEITZER

Τὸ Saturday Review ποῦτο εἶχε τὴν τιμὴ τὰ δημοσιεύσει
τὴν περίφημη « Διακήρυξι Συνειδήσεως » τοῦ Δρος Ἀλμπερτ
Σβάιτσερ πὸν ἐξεφώνησε στὸ Ὁσλο στίς 24 Ἀπριλίου 1957,
ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Βραβείου Νομπέλ.
100.000 κόσμος συνέθρευνε γιὰ ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ
ἴδιου τοῦ Σβάιτσερ, τοῦ ἀνθρώπου πὸν θεωρεῖται γιὰ τοὺς
συνανθρώπους του, τοὺς κινδύνους πὸν κλείνουν γιὰ τὴν ἀν-
θρωπότητα οἱ δοκιμὲς καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν ἀτομικῶν ὅπλων.
Τόσο θόρυβο προκάλεσε ὁ λόγος αὐτός, ὥστε στὴν Ἀμερικὴ
γεννήθηκε τὸ ἐρώτημα ἀπὸ ποῦ ὁ Σβάιτσερ πήρε τὰ στοιχεῖα
πὸν ἀναφέρει. Σὰν συνέχεια τοῦ λόγου αὐτοῦ, πὸν θὰ μετῇ
ἱστορικός γιὰ τὴν τύχη τῆς ἀνθρωπότητος, ἦρθε ἀργότερα ἡ
ἐκκλησίᾳ πὸν υπέγραψαν 100 ἐπιστήμονες. Ἀναδημοσιεύουμε
τὴν ὁμιλίαν τοῦ Σβάιτσερ, σύμβολο εἰρήνης καὶ ἀνθρωπισμοῦ.

Ἀπὸ τὴν 1η Μαρτίου τοῦ 1954 ὑδρογονικὲς βόμβες
δοκιμάζονται ἀπὸ τίς Ἠνωμένες
Πολιτεῖες στὰ νησιά Μπικίνι καὶ
Μάρσαλ τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ ἀπὸ
τὴν Σοβιετικὴ Ἐνωση στὴ Σιβη-
ρία. Εἴρουμε καλὰ ὅτι οἱ δοκιμὲς
ἀτομικῶν ὅπλων εἶναι κάτι δια-
φορετικὸ ἀπὸ τίς δοκιμὲς ὅπλων
μὴ ἀτομικῶν. Ἄλλοτε, ὅταν γι-
νόταν ἡ δοκιμὴ κανενὸς νέου πυ-
ροβόλου, τὸ ζήτημα ἔληγε μὲ τὴν
ἐκπυρσοκρότησι. Μετὰ τὴν ἐκρη-
ξί, μιᾶς ὑδρογονικῆς βόμβας δὲν
συμβαίνει τὸ ἴδιο. Στὸν ἀέρα πα-
ραμένουν ἀναρίθμητα ραδιενεργὰ
μόρια πὸν ἐκπέμπουν ραδιενεργὲς
ἀκτίνες. Αὐτὸ ἔγινε μὲ τίς ἀτο-

μικρές βόμβες που έπεσαν στο Ναγκασάκι και την Χιροσίμα και με κείνες που δοκιμάστηκαν αργότερα. Ωστόσο, επειδή οι βόμβες εκείνες ήταν μικρότερες σε μέγεθος και αποτέλεσμα από την υδρογονική, δεν τις προσέξαμε πολύ.

Αφού οι ραδιενεργές ακτίνες σε αρκετή ποσότητα και ισχύ έχουν βλαβερή επίδραση στον οργανισμό του ανθρώπου, πρέπει να προσέξουμε αν η ραδιενέργεια που προξενήθηκε από τις υδρογονικές εκρήξεις δημιούργησε ένα κίνδυνο που θα μπορούσε να αυξηθῇ με νέες τυχόν εκρήξεις.

Στο διάστημα των τελευταίων 3-4 ετών πολλοί επιστήμονες, φυσικοί και γιατροί, μελέτησαν το πρόβλημα. Έγιναν παρατηρήσεις για την κατανομή, την προέλευσι και τη φύσι της ραδιενέργειας. Μελετήθηκαν οι τρόποι με τους οποίους το ανθρώπινο σώμα υφίσταται βλαβερή επίδραση. Το υλικό που συγκεντρώθηκε, χωρίς να είναι καθόλου ωλοκληρωμένο, μάς επιτρέπει να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι η ραδιενέργεια που προήλθε από τις εκρήξεις που έγιναν ως τώρα αποτελεί έναν κίνδυνο για την ανθρώπινη φυλή — έναν κίνδυνο που δεν πρέπει να υποτιμηθῇ — και ότι, αν γίνουν και άλλες εκρήξεις ατομικών βομβών, ο κίνδυνος αυτός θα φθάσει σε ανησυχητικά επίπεδα.

Το συμπέρασμα αυτό τονίστηκε επανειλημμένα, ιδίως τους τελευταίους μήνες. Ωστόσο το παράξενο είναι πως δεν επηρέασε την κοινή γνώμη όσο θα περίμενε κανείς. Τα άτομα και οι λαοί δεν ξεσηκώθηκαν, για να προσέξουν

όσο δυστυχώς πρέπει τον κίνδυνο αυτό. Ο κίνδυνος πρέπει να ξεκαθαριστῇ και να παρουσιαστῇ έντοινότερα μπροστά τους.

Ύψωνω τη φωνή μου μαζί με κείνους που θεώρησαν καθήκον τους να ενεργήσουν με τον λόγο και την πέννα, για να προειδοποιήσουν για τον κίνδυνο. Η ηλικία μου και η γενναιοδωρη κατανόησι που βρήκε από τόσους ανθρώπους το έργο μου, μου επιτρέπουν να ελπίζω πως η εκκλησί μου θα συντελέσει ίσως στην προετοιμασία για την κατανόησι που η ανάγκη της είναι τόσο επείγουσα.

Τί είναι Ραδιενέργεια.

Η ραδιενέργεια αποτελείται από ακτίνες διάφορες από τις φωτεινές, γιατί αυτές είναι άορατες και γιατί μπορούν να περάσουν όχι μόνο μέσα από το γυαλί, αλλά και μέσα από μέταλλινους δίσκους και μέσα από στρώματα κυτταρικών ιστών στα σώματα ανθρώπων και ζώων. Οι ακτίνες αυτές ανακαλύφθηκαν για πρώτη φορά το 1895 από τον φυσικό Βίλχελμ Ράιντγκεν από το Μόναχο και πήραν το όνομά του. Το 1896 ο Γάλλος φυσικός Άνρὺ Μπεκερέλ απέδειξε πως τέτοιου είδους ακτίνες συναντώνται στη φύσι. Εκπέμπονται από το ούράνιο, ένα στοιχείο γνωστό από το 1786. Το 1898 ο Πιέρ Κιουρί και η γυναίκα του ανακάλυψαν σε μετάλλευμα ούρανίου το ράδιο, ένα στοιχείο με ισχυρή ακτινοβολία.

Στην αρχή η χαρά που οι ακτίνες αυτές βρίσκονταν στη

διάθεσι των ανθρώπων ήταν άσυνέφιαστη. Οι ακτίνες επηρέαζαν τα κύτταρα των κακοήθων όγκων και σαρκωμάτων που αυξάνονταν και εκφυλίζονταν σχετικά γρήγορα. Αν έκτεθούν σ' αυτές τις ακτίνες επανειλημμένα και για αρκετό διάστημα μερικά από τα τρομερά αυτά νεοπλάσματα, μπορούν να καταστραφούν.

Αλλά ύστερα από λίγο καιρό ανακαλύφθηκε ότι η καταστροφή των κυττάρων του καρκίνου δεν σημαίνει πάντα και θεραπεία και ακόμη ότι τα φυσιολογικά κύτταρα του σώματος μπορούν να πάθουν σοβαρή βλάβη, όταν έκτεθούν στη ραδιενέργεια.

Όταν η Μαρία Κιουρί, αφού χρησιμοποίησε μετάλλευμα ούρανίου επί τέσσερα χρόνια, κράτησε επί τέλους στο χέρι της το πρώτο γραμμάριο ραδίου, της παρουσιάστηκαν εγκαύματα που δεν μπορούσαν με κανένα τρόπο να θεραπευθούν. Με το πέρασμα των χρόνων προχωρούσε η ασθένειά της, που την προκαλούσαν οι ραδιενεργές ακτίνες που κατέστρεφαν τον μυελό των οστών της και το αίμα της. Το 1934 ο θάνατος έθεσε τέρμα στον πόνο της.

Όμως για πολλά χρόνια δεν είχαμε κατανοήσει τους σοβαρούς κινδύνους που δημιουργούν οι ακτίνες X για κείνους που εκτίθενται συνεχώς σ' αυτές. Με τον χρισμό των συσκευών ακτίνων X χιλιάδες γιατροί και νοσοκόμοι έπαθαν αθεράπευτες ασθένειες.

Οι ραδιενεργές ακτίνες είναι ύλη. Μ' αυτές το ραδιενεργό στοιχείο εκπέμπει σταθερά μικροσκοπικά σωματίδια. Υπάρχουν

τριών ειδών ακτίνες, που ονομάστηκαν με γράμματα του ελληνικού αλφαβήτου Αλφα, Βήτα, Γάμμα. Οι ακτίνες Γάμμα είναι οι σκληρότερες και έχουν την ισχυρότερη επίδρασι.

Ο λόγος που προκαλεί την έκτομπή ραδιενεργών ακτίνων από ώρισμα στοιχεία είναι ότι βρίσκονται σε μια συνεχῇ κατάστασι παρακιμῆς. Η ραδιενέργεια είναι ενέργεια που αποδεδεμεύεται σιγά-σιγά. Υπάρχουν και άλλα στοιχεία εκτός από το ούράνιο και το ράδιο που είναι ραδιενεργά. Στη ραδιενέργεια στοιχείων τῆς γῆς προστίθεται και κάποια ραδιενέργεια από το διάστημα. Εύτυχως η μάζα του αέρα που περιβάλλει τη γῆ μας σε ὕψος 400 χλμ. μάς προστατεύει από την ακτινοβολία και μόνο μια ελάχιστη αναλογία της φθάνει ως εμάς.

Ωστε είμαστε συνεχῶς έκτεθειμένοι σε ραδιενεργό ακτινοβολία, που προέρχεται από τη γῆ και από το διάστημα. Αλλά είναι τόσο αδύνατη, ὥστε δεν μάς βλάπτει. Ισχυρότερες πηγές ακτινοβολίας, ὅπως π.χ. οι συσκευές ακτίνων X και το ράδιο, έχουν βλαβερές συνέπειες, αν έκτεθῇ κανείς σ' αυτές για πολύ διάστημα.

Οι ραδιενεργές ακτίνες είναι, ὅπως είπαμε, άορατες. Πως μπορούμε λοιπόν να επισημάνουμε την παρουσία τους και να εκτιμήσουμε την ισχύ τους;

Χάρι στον Γερμανό φυσικό Χανς Γκάιγκερ, που πέθανε το 1945 θύμα των ακτίνων X, έχουμε ένα ὄργανο που καθιστά αυτή τη δουλειά ἐφικτή. Το ὄργανο

λέγεται μετρητής Γκάιγκερ και αποτελείται από έναν μετάλλινο σωλήνα που περιέχει αραϊωμένο αέρα. Μέσα του βρίσκονται δύο μετάλλινα ηλεκτροδία, που ανάμεσα τους υπάρχει ένα ύψηλο δυναμικό. Ραδιενεργές ακτίνες απ' έξω επηρεάζουν τον σωλήνα και προκαλούν εκκένωση μεταξύ των δύο ηλεκτροδίων. Όσο ισχυρότερη είναι η ακτινοβολία, τόσο ταχύτερα εναλλάσσονται οι εκκενώσεις. Μια μικρή συσκευή συνδεδεμένη με τον σωλήνα συντελεί ώστε η εκκένωση να ακούγεται. Όταν οι εκκενώσεις είναι ισχυρές, ο μετρητής Γκάιγκερ μεταβάλλεται σε δεινό τυμπανιστή.

Υπάρχουν δύο είδη ατομικών βομβών. Οι βόμβες ουρανίου και οι βόμβες υδρογόνου. Η επίδρασις της βόμβας ουρανίου οφείλεται σε ένα σύστημα που ελευθερώνει ενέργεια με την διάσπασι του ουρανίου. Στη βόμβα υδρογόνου η απελευθέρωσις ενέργειας είναι αποτέλεσμα της μετατροπής του υδρογόνου σε ήλιον.

Είναι ενδιαφέρον να σημειώσουμε ότι το τελευταίο αυτό σύστημα μοιάζει με κείνο που πραγματοποιείται στο κέντρο του ήλιου και που τον εφοδιάζει με την αυτοανανεωμένη ενέργεια που την εκπέμπει σαν φως και θερμότητα.

Θεωρητικά τα αποτελέσματα και των δύο βομβών είναι όμοια. Αλλά, σύμφωνα με διάφορους υπολογισμούς, τα αποτελέσματα μιας από τις πρόσφατες βόμβες υδρογόνου είναι 2.000 φορές ισχυρότερα από της βόμβας της Χιροσίμα.

Τελευταία στις δύο αυτές βόμ-

βες προστέθηκε και η βόμβα κοβαλτίου, ένα είδος ατομικής υπερβόμβας. Πρόκειται για βόμβα υδρογόνου που περιβάλλεται από ένα στρώμα κοβαλτίου. Οι συνέπειες της βόμβας αυτής υπολογίζεται πως θα είναι πολύ ισχυρότερες από των βομβών υδρογόνου που είχαμε ως τώρα.

Η έκρηξις μιας ατομικής βόμβας δημιουργεί έναν ασύλληπτα μεγάλο αριθμό εξαιρετικά μικρών σωματιδίων ραδιενεργών στοιχείων που βρίσκονται σε κατάστασι παρακμής, όπως είναι το ούράνιο ή το ράδιο. Μερικά από τα μόρια αυτά παρακμάζουν πολύ γρήγορα, άλλα περισσότερο αργά και άλλα πολύ αργά. Τα ισχυρότερα από τα στοιχεία αυτά παύουν να υπάρχουν μόνο δέκα δευτερόλεπτα μετά την έκρηξις της βόμβας. Αλλά μέσα σ' αυτό το μικρό διάστημα μπορεί να σκοτώσουν πολλούς ανθρώπους σε μια έκτασι πολλών μιλίων.

Απομένουν τα λιγώτερο ισχυρά στοιχεία. Στην εποχή μας πρέπει μ' αυτά να ασχοληθούμε. Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε τον κίνδυνο που προέρχεται ακριβώς από τις ραδιενεργές ακτίνες των στοιχείων αυτών.

Από τα στοιχεία αυτά μερικά ζούν επί ώρες, μερικά επί έβδομάδες ή μήνες ή χρόνια ή εκατομύρια χρόνια σε συνεχή κατάστασι παρακμής. Επιπλέον στα ανώτερα στρώματα του αέρα ως νέφη ραδιενεργού σκόνης. Τα βαρεια μόρια πέφτουν πρώτα. Τα ελαφρότερα μένουν στον αέρα περισσότερο ή πέφτουν με τη βροχή ή το χιόνι. Πόσος καιρός θα χρειαστή για να χαθί, τι υπάρ-

χει στον αέρα από τις έκρηξεις που έγιναν ως τώρα κανένας δεν μπορεί να το πη με βεβαιότητα. Σύμφωνα με ωρισμένους υπολογισμούς αυτό δεν θα γίνη πριν περάσουν 30-40 χρόνια.

Όταν ήμουν παιδί, είδα πως η σκόνη που είχε σηκωθεί στον αέρα από μια έκρηξις το 1883 στο νησί Κρακατόα φαινόταν επί δύο χρόνια μετά, τόσα έντονα, ώστε η δύσι του ήλιου έπαιρνε ιδιαίτερη μεγαλοπρέπεια από την επίδρασί της.

Εκείνο που μπορούμε να δηλώσουμε με βεβαιότητα πάντως είναι ότι τα ραδιενεργά νέφη θα ώθούνται συνεχώς από τους ανέμους γύρω στη γη και ότι ένα μέρος της σκόνης, εξ αιτίας του δικού της βάρους ή με τη βοήθεια της βροχής, του χιονιού, της όμιχλης και της δρόσου, θα πέφτη σιγά-σιγά στην επιφάνεια της γης, στην ξηρά, στα ποτάμια και στους ωκεανούς.

Ποιά είναι η φύσι των ραδιενεργών στοιχείων που μόριά τους παρασύρθηκαν στον αέρα από την έκρηξι των ατομικών βομβών και που τώρα πέφτουν πάλι;

Είναι παράξενες παραλλαγές των συνήθων ραδιενεργών στοιχείων. Έχουν τις ίδιες χημικές ιδιότητες, αλλά διαφορετικό ατομικό βάρος. Τα ονόματά τους συνοδεύονται πάντα από το ατομικό τους βάρος.

Τα ίδια στοιχεία μπορούν να παρουσιαστούν σε πολλές ραδιενεργές ποικιλίες. Έκτος από την Ιωδίνη 131, που ζει μόνο 16 μέρες, έχουμε την Ιωδίνη 129, που ζει 200.000.000 χρόνια.

Τέτοιου είδους επικίνδυνα στοιχεία είναι : ο Φωσφόρος 32, το

Κάσιουμ 45, η Ιωδίνη 131, ο Σίδηρος 55, το Βισμούθιο 210, το Πλουτώνιο 239, το Στρόντιο 89, το Δημήτριο 144, το Καίσιο 137. Αν η υδρογονική βόμβα καλύπτεται και από κοβάλτιο, τότε πρέπει να προσθέσουμε στον κατάλογο και το Κοβάλτιο 60.

Ιδιαίτερος επικίνδυνος είναι τα στοιχεία που συνδυάζουν μακρά ζωή με σχετικά ισχυρή ακτινοβολία. Την πρώτη θέσι σ' αυτά κατέχει το Στρόντιο 90, που είναι παρόν σε μεγάλες ποσότητες στη ραδιενεργή σκόνη. Επίσης πολύ επικίνδυνος είναι το Κοβάλτιο 60.

Η ραδιενέργεια του αέρα που έχει αυξηθί με τα στοιχεία αυτά δεν θα μās βλάβη εξωτερικά και δεν είναι αρκετά ισχυρή για να εισδύση στα δέρμα. Αλλά με την αναπνοή το πράγμα αλλάζει, γιατί μ' αυτήν τα ραδιενεργά στοιχεία μπορούν να εισχωρήσουν στο σώμα μας. Ο κίνδυνος όμως που πρέπει να τονιστή περισσότερο απ' όλους είναι εκείνος που διατρέχουμε πίνοντας ραδιενεργό νερό και πρώγοντας ραδιενεργά τρόφιμα εξ αιτίας της αύξημένης ραδιενέργειας του αέρα.

Μετά τις έκρηξεις του Μπικίνι και της Σιβηρίας, η βροχή που έπεσε στην Ιαπωνία είχε πολλές φορές τόση ραδιενέργεια, ώστε το νερό δεν ήταν πόσιμο. Και όχι μόνον αυτό : από όλα τα μέρη του κόσμου όπου έγιναν αναλύσεις αναφέρεται πως έπεσε ραδιενεργός βροχή. Και σε πολλά μέρη το νερό ήταν ανατάλληλο για κατανάλωσι εξ αιτίας της ραδιενέργειας.

Το νερό των πηγαδιών αποκτά

ραδιενέργεια σέ σημαντική έκταση μόνο ύστερα από μεγάλες περιόδους ισχυρών βροχοπτώσεων.

Όπου βρεθῇ ραδιενεργό νερό βροχῆς, ἐκεῖ καὶ τὸ ἔδαφος θὰ ἔχῃ ραδιενέργεια καὶ μάλιστα σέ μεγαλύτερο βαθμό. Τὸ ἔδαφος γίνεται ραδιενεργό, ὅχι μόνο ἀπὸ τὴν πτώσι βροχῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ραδιενεργὴ σκόνῃ πού πέφτει ἐπάνω του. Καί, μαζί μὲ τὸ ἔδαφος, γίνονται ραδιενεργὰ τὰ φυτά, γιατί τὰ ραδιενεργὰ στοιχεῖα τοῦ ἔδαφους περνοῦν στὰ φυτὰ καὶ ἀπομένουν ἐκεῖ. Αὐτὸ ἔχει σημασία, γιατί ἔτσι μπορεῖ νὰ μᾶς ἀπειλήσῃ μιὰ σημαντικὴ ποσότητα ραδιενέργειας.

Τὰ ραδιενεργὰ στοιχεῖα στὴ χλόη πού τὴν τρῶνε τὰ ζῶα πού τὸ κρέας τους χρησιμοποιεῖται γιὰ τροφή μας, θὰ ἀπορροφηθοῦν καὶ θὰ ἀποθηκευτοῦν στὸ σῶμα μας.

Στὴν περίπτωσι τῶν ἀγελάδων πού βόσκουν σέ μολυσμένο ἔδαφος ἡ ἀπορρόφησι γίνεται ὅταν πίνουμε τὸ γάλα τους. Ἔτσι τὰ μικρὰ παιδιὰ κινδυνεύουν ἰδιαίτερα νὰ ἀπορροφήσουν ραδιενεργὰ στοιχεῖα. Ὅταν τρῶμε μολυσμένο τυρὶ καὶ φρούτα, τὰ ραδιενεργὰ στοιχεῖα πού ἔχουν ἀπορροφήσει μεταφέρονται σέ μᾶς.

Οἱ συνέπειες τῆς ἀποθηκεύσεως αὐτῆς ραδιενεργοῦ ὕλικου φαίνονται καθαρά ἀπὸ τὶς παρατηρήσεις πού ἔγιναν, ὅταν ἔγιναν κάποτε ἀναλύσεις τῆς ραδιενέργειας τοῦ ποταμοῦ Κολούμπια τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. Ἡ ραδιενέργεια εἶχε προκληθῇ ἀπὸ τὰ ἀτομικὰ ἐργαστᾶσια τοῦ Χάνφορντ, ὅπου παράγεται πλουτόνιο γιὰ ἀτομικὲς βόμβες καὶ ὅπου τὰ

ἀκάθαρτα νερά χύνονται στὸν ποταμό. Ἡ ραδιενέργεια τῶν νερῶν τοῦ ποταμοῦ ἦταν ἀσήμαντη. Ἀλλὰ ἡ ραδιενέργεια πού παρατηρήθηκε στὸ πλαγκτὸν τοῦ ποταμοῦ ἦταν 2.000 φορές ὑψηλότερη, ἡ ραδιενέργεια πού βρέθηκε στὶς πάπιες πού τρῶνε τὸ πλαγκτὸν ἦταν 40.000 φορές ὑψηλότερη καὶ τῶν ψαριῶν 15.000 φορές ὑψηλότερη. Σὲ νερά σπουργίτια πού τρῶνε ἔντομα τοῦ ποταμοῦ ἡ ραδιενέργεια ἦταν 500.000 φορές ὑψηλότερη καὶ στὸν κρόκο τῶν αὐγῶν πουλιῶν τοῦ ποταμοῦ ἦταν πάνω ἀπὸ 1.000.000 φορές ὑψηλότερη.

Ἐπίσημες καὶ ἀνεπίσημες πηγές μᾶς διαβεβαίωσαν πολλὲς φορές ὅτι ἡ αὐξήσι τῆς ραδιενέργειας στὸν ἀέρα δὲν ὑπερβαίνει τὸ ποσοστὸ πού μπορεῖ νὰ δεχθῇ τὸ ἀνθρώπινο σῶμα χωρὶς βλαβερὲς συνέπειες. Αὐτὸ εἶναι ἀπλῶς μιὰ ἀποφυγὴ τοῦ προβλήματος. Ἀκόμη καὶ ἂν δὲν ἐπηρεαζόμαστε ἄμεσα ἀπὸ τὸ ραδιενεργὸ ὕλικὸ πού βρίσκειται στὸν ἀέρα, ἐπηρεαζόμαστε ἔμμεσα ἀπὸ ἐκεῖνο πού ἔχει φθάσει στὴ γῆ καὶ ἀπὸ αὐτὸ πού θὰ πέσῃ ἀκόμη. Καὶ τὰ ὕλικά αὐτὰ τὰ ἀπορροφοῦμε πίνοντας ραδιενεργὸ νερό καὶ τρώγοντας τροφές μὲ ραδιενέργεια, ὅπως ἀκριβῶς ραδιενεργὰ στοιχεῖα ἀποθηκεύονται στὰ λαχανικὰ τῆς περιοχῆς πού ζοῦμε. Δυστυχῶς γιὰ μᾶς ἡ φύσι συσσωρεύει ὅ,τι πέφτει ἀπὸ τὸν ἀέρα.

Ἡ ραδιενέργεια τοῦ ἀέρα πού δημιουργεῖται ἀπὸ τὴν ἐκρηξὴ ἀτομικῶν βομβῶν εἶναι τόσο ἀσήμαντη, πού μπορεῖ στὸ τέλος νὰ μὴν ἀποτελέσῃ γιὰ μᾶς κίνδυνο μὲ τὴν αὐξανόμενη ποσότητα ρα-

διενέργειας πού ἀποθηκεύεται στὸ σῶμα μας.

Τὸ ποσοστὸ ραδιενέργειας πού ἀπορροφοῦμε δὲν κατανέμεται ἐξ ἴσου σέ ὅλους τοὺς κυτταρικοὺς ἰστούς μας. Ἐναποτίθεται σέ ὀρισμένα σημεῖα τοῦ σώματος, κυρίως στοὺς ἰστούς τῶν ὀστέων, καθὼς καὶ στὸ ἥπαρ καὶ τὸν σπλῆνα. Ἀπὸ τὶς πηγές αὐτές τὰ ὄργανα πού εἶναι ἰδιαίτερα εὐαίσθητα ἐκτίθενται σὲ ραδιενέργεια. Ἡ ραδιενέργεια λειτουργεῖ νύχτα καὶ μέρα χωρὶς διακοπὴ.

Μὲ ποῦ τρόπο ἐπιδρᾷ ἡ ραδιενέργεια στὰ κύτταρα ἑνὸς ὀργάνου;

Μὲ τὸν τρόπο τοῦ ἰοντισμοῦ, δηλαδὴ τῆς ἡλεκτρικῆς φορτίσεως. Ἡ μεταβολὴ αὐτὴ σημαίνει πὼς οἱ χημικὲς λειτουργίες πού ἐπιτρέπουν στὰ κύτταρα τοῦ σώματός μας νὰ κάνουν τὴν ἐργασία τους δὲν λειτουργοῦν πιὰ κανονικά. Δὲν εἶναι πιά σὲ θέσι νὰ ἐκτελοῦν τὸ ἔργο πού ἔχει ζωτικὴ σημασία γιὰ μᾶς. Πρέπει ἐπίσης νὰ ἔχουμε στὸ νοῦ μας πὼς ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς κυττάρων ἑνὸς ὀργάνου μπορεῖ νὰ ἐκφυλισθῇ ἢ νὰ πεθάνῃ ἐξ αἰτίας τῆς ραδιενέργειας.

Ποιὲς εἶναι οἱ ἀσθένειες πού προκαλοῦνται ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴ ἀκτινοβολία.

Κυρίως εἶναι σοβαρὲς ἀσθένειες τοῦ αἵματος. Τὰ κύτταρα τοῦ ἐρυθροῦ μυελοῦ τῶν ὀστέων ὅπου παράγονται τὰ ἐρυθρά καὶ τὰ λευκὰ αἰμοσφαίρια εἶναι πολὺ εὐαίσθητα στὶς ραδιενεργές ἀκτίνες. Αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ σωματίδια πού βρίσκονται σὲ μεγάλες ποσότητες στὸ αἷμα τοῦ ἐπιτρέπουν

νὰ ἐπιτελῇ τὸν σημαντικὸ ρόλο του. Ἄν τὰ κύτταρα τοῦ μυελοῦ ὑποστοῦν βλάβη ἀπὸ ἀκτινοβολία, θὰ δημιουργήσουν λίγα ἢ ἀνώμαλα καὶ ἐκφυλισμένα αἰμοσφαίρια. Καὶ οἱ δύο περιπτώσεις ὁδηγοῦν σὲ ἀσθένειες τοῦ αἵματος καὶ συχνὰ στὸ θάνατο. Αὐτές ἦταν οἱ ἀσθένειες πού σκότωσαν τὰ θύματα τῶν ἀκτίνων Χ καὶ τῶν ἀκτίνων ραδίου.

Μιὰ ἀπὸ τὶς ἀσθένειες αὐτές ἐπληξε τοὺς Γιαπωνέζους ψαράδες πού μέσα στὴ βάρκα τους τοὺς βρῆκε ραδιενεργὴ σκόνῃ ἀπὸ τὴν ἐκρηξὴ βόμβας ὑδρογόνου στὸ Μπικίνι, 240 μίλια μακριά. Ἐκτός ἀπὸ ἕνα, ὅλοι οἱ ἄλλοι σώθηκαν μὲ συνεχεῖς μεταγγίσεις αἵματος, γιατί ἦταν γεροὶ καὶ ἡ μόλυνσί τους σχετικὰ ἐλαφριά.

Στὶς περιπτώσεις πού ἀναφέραμε ἡ ἀκτινοβολία προσερχόταν ἀπ' ἐξω. Εἶναι δυστυχῶς πολὺ πιθανὸ ἡ ἐσωτερικὴ ἀκτινοβολία πού ἐπιδρᾷ στὸν μυελὸ τῶν ὀστέων καὶ διατηρεῖται ἐπὶ χρόνια νὰ ἔχῃ τὰ ἴδια ἀποτελέσματα, κυρίως ἀφοῦ ἡ ἀκτινοβολία πηγαίνει ἀπὸ τοὺς ἰστούς τῶν ὀστέων στὸν μυελὸ τῶν ὀστέων. Ὅπως εἶπα, τὰ ραδιενεργὰ στοιχεῖα συσσωρεύονται κατὰ προτίμησι στοὺς ἰστούς τῶν ὀστέων.

Ἡ ἐσωτερικὴ ἀκτινοβολία ἀπειλεῖ ὅχι μόνο τὴ δική μας υγεία, ἀλλὰ καὶ τὴν υγεία τῶν ἀπογόνων μας. Τὰ κύτταρα τῶν ὀργάνων ἀναπαραγωγῆς εἶναι ἐξαιρετικὰ τρωτὰ ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολία, πού στὴν περίπτωσι αὐτῇ πλήττει τὸν πυρῆνα τόσο, ὥστε μπορεῖ νὰ φανῇ στὸ μικροσκοπίο. Στὴν βαθεῖα βλάβη τῶν κυττάρων

ρων αὐτῶν ἀντιστοιχεῖ βαθεῖα βλάβη τῶν ἀπογόνων μας. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι γέννησι νεκρῶν βρεφῶν ἢ βρεφῶν μὲ πνευματικά ἢ σωματικά ἐλαττώματα. Σχετικὰ μ' αὐτὰ μποροῦμε νὰ ἀναφέρουμε τίς συνέπειες τῆς ἐξωτερικῆς ἀκτινοβολίας.

Εἶναι γεγονός — ἔστω καὶ ἂν οἱ σχετικὲς στατιστικὲς θέλουν ἀκόμη ἔλεγχο — ὅτι στὸ Ναγκα-sάκι, στὰ χρόνια μετὰ τὴν ἐκρηξί- τῆς ἀτομικῆς βόμβας, παρατη- ρήθηκε μεγάλη ἀναλογία γεννή- σεως νεκρῶν βρεφῶν καὶ παρα- μορφωμένων παιδιῶν.

Γιὰ νὰ προσδιοριστοῦν γιὰ πάντα οἱ συνέπειες τῆς ραδιενερ- γοῦ ἀκτινοβολίας ἔγιναν συγκρι- τικὲς μελέτες ἀνάμεσα σὲ ἀπο- γόνους γιαιτρῶν ποὺ χρησιμο- ποιοῦσαν ἀκτῖνες Χ γιὰ ἓνα διά- στημα τῆς καριέρας τους καὶ σὲ ἀπογόνους γιαιτρῶν ποὺ δὲν εἶχαν σχέσι μὲ ἀκτῖνες Χ.

Τὸ ὕλικο τῆς μελέτης αὐτῆς, ποὺ περιέλαβε 3.000 γιαιτροὺς σὲ κάθε κατηγορία, παρουσίασε μιὰ σημαντικὴ διαφορά. Στους ἀπο- γόνους τῶν ἀκτινολόγων ὑπάρχουν 1.403 γεννήσεις νεκρῶν βρεφῶν, ἐνῶ τὰ νεκρά βρέφη στὴν κατη- γορία τῶν μὴ ἀκτινολόγων ἦταν 1.222. Στὴν πρώτη κατηγορία 6.01 % τῶν παιδιῶν εἶχαν ἐλατ- τώματα ἐκ γενετῆς, ἐνῶ αὐτὸ συνέβαινε μόνο σὲ 4,82 % τῆς δεύτερης. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑγιῶν παιδιῶν τῆς πρώτης ομάδας ἦταν 80,42 % ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς εἶναι ἀρκετὰ ὑψηλότερος στὴν ἄλλη ομάδα, δηλαδὴ 83,23 %. Πρέπει νὰ θυμόμαστε πὼς ἀκόμη καὶ ἡ ἐλαφρότερη ἐσωτερικὴ ἀ- κτινοβολία μπορεῖ νὰ ἔχη βλα-

βερὲς συνέπειες γιὰ τοὺς ἀπογό- νους μας.

Τὸ γενικὸ ἀποτέλεσμα τῆς βλάβης στοὺς ἀπογόνους προγόνων ποὺ εἶχαν ἐκτεθῇ σὲ ραδιενεργὲς ἀκτῖνες δὲν θὰ φανῇ σύμ- φωνα μὲ τοὺς νόμους τῆς Γενε- τικῆς στὴν ἀμέσως ἐπομένη γε- νεά. Οἱ πλήρεις συνέπειες θὰ φα- νοῦν μόνο ὕστερα ἀπὸ 100 ἢ 200 χρόνια.

Ἔτσι ὅπως εἶναι σήμερα τὰ πράγματα, δὲν μποροῦμε νὰ ἀνα- φέρουμε περιπτώσεις σοβαρῆς βλάβης ἐξ αἰτίας ἐσωτερικῆς ἀκτι- νοβολίας. Καὶ ἂν μιὰ τέτοια ἀκτι- νοβολία ὑπάρχει, δὲν εἶναι ἀρκετὰ ἰσχυρὴ καὶ δὲν ἔχει διατηρηθῇ τόσο, ὅσο νὰ προκαλέσῃ τέτοια βλάβη. Μποροῦμε μόνο νὰ βγά- λωμε τὰ συμπεράσματά μας ἀπὸ τίς βλαβερὲς συνέπειες ποὺ εἶχε ἡ ἐξωτερικὴ ἀκτινοβολία. Τὸ τε- λικὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι τὸ ἴδιο καὶ στίς δύο περιπτώσεις.

Πρέπει ἀκόμη νὰ θυμόμαστε πὼς ἡ ἐσωτερικὴ ἀκτινοβολία, ἀν- τίθετα μὲ τὴν ἐξωτερικὴ, δὲν χρειάζεται νὰ εἰσδύσῃ ἀπὸ στρώ- ματα δέρματος, ἰσθῶν καὶ μυῶν γιὰ νὰ πλῆξῃ τὰ ὄργανα. Δου- λεύει ἀπὸ μικρὴ ἀπόστασι χωρὶς νὰ ὑφίσταται ἐξασθένησι τῆς δυ- νάμεώς της.

Ὅταν ἀντιληφθοῦμε τίς συν- θῆκες λειτουργίας τῆς ἐσωτερικῆς ἀκτινοβολίας, τότε παύουμε νὰ τὴν ὑποτιμοῦμε. Ἀκόμη καὶ ἂν εἶναι ἀλήθεια πὼς, ὅταν μιλοῦμε γιὰ τοὺς κινδύνους τῆς ἐσωτερι- κῆς ἀκτινοβολίας, δὲν μποροῦμε νὰ ὑποδείξουμε συγκεκριμένο πε- ριστατικὸ, ἀλλὰ μόνο νὰ ἐκφρά- σουμε τὸν φόβο μας, ὁ φόβος αὐτὸς εἶναι τόσο γερὰ βασισμέ- νος σὲ γεγονότα, ὥστε παίρνει τὸ

βάρος τῆς πραγματικότητος. Εἴ- μαστε ἀναγκασμένοι νὰ θεωροῦμε κάθε αὐξήσει τοῦ ὑπάρχοντος κιν- δύνου μὲ τὴν δημιουργία νέων ραδιενεργῶν στοιχείων, ἐξ αἰτίας ἐκρήξεων ἀτομικῶν βομβῶν, σὰν μιὰ καταστροφή τῆς ἀνθρώπινης φυλῆς, μιὰ καταστροφή ποὺ πρέ- πει νὰ ἀποτραπῇ.

Δὲν μποροῦμε νὰ κάνουμε τί- ποτ' ἄλλο, ἔστω καὶ μόνο γιὰτὶ δὲν μποροῦμε νὰ ἀναλάβουμε τὴν εὐθύνη τῶν συνεπειῶν ποὺ μπορεῖ νὰ ἔχῃ γιὰ τοὺς ἀπογόνους μας. Αὐτοὶ ἀπειλοῦνται μὲ τὸν μεγα- λύτερο καὶ τρομερότερο κίνδυνο.

Τὰ ραδιενεργὰ στοιχεῖα ποὺ δημιουργοῦνται ἀπὸ μᾶς καὶ βρί- σκονται στὴ φύσι ἀποτελοῦν ἓνα καταπληκτικὸ γεγονός στὴν ἱστο- ρία τῆς γῆς καὶ τῆς ἀνθρώπινης φυλῆς.

Ἄν δὲν κατορθώσουμε νὰ κα- ταλάβουμε τὴ σημασία καὶ τίς συνέπειές τους, θὰ διαπράξουμε μιὰ τρέλλα γιὰ τὴν ὁποία ἡ ἀν- θρωπότης θὰ πληρώσῃ σκληρὸ τίμημα. Διαπράττουμε ἓνα ἐγ- κλημα ἐπιπολαιότητος. Πρέπει νὰ συνέλθουμε προτοῦ εἶναι πολὺ ἄργα. Πρέπει νὰ βροῦμε τὴ σο- βαρότητα καὶ τὸ θάρρος νὰ ἀντι- μετωπίσουμε τὴν πραγματικό- τητα.

Αὐτὸ σκέπτονται στὸ βάθος καὶ οἱ πολιτικοὶ τῶν κρατῶν ποὺ παράγουν ἀτομικὲς βόμβες. Εἶναι ἀσφαλῶς πλήρως ἐνημερωμένοι γιὰ τὸ θέμα καὶ ἀσφαλῶς θὰ κατανοοῦν τὴν εὐθύνη τους.

Ὅπως ὅποτε οἱ Ἑνωμένες Πολιτεῖες, ἡ Σοβιετικὴ Ἑνω- σι καὶ ἡ Βρεττανία λένε ξανά καὶ ξανά πὼς θέλουν εἰλικρινὰ νὰ ἔλθουν σὲ συμφωνία καὶ νὰ στα-

ματήσουν οἱ δοκιμὲς τῶν ἀτομι- κῶν ὄπλων. Συγχρόνως ὁμως δη- λώνουν ὅτι δὲν μποροῦν νὰ στα- ματήσουν τίς δοκιμὲς, ἐφ' ὅσον δὲν ὑφίσταται τέτοια συμφωνία.

Γιὰτὶ ὁμως δὲν γίνεται αὐτὴ ἡ συμφωνία ; Ὁ πραγματικὸς λό- γος εἶναι γιὰτὶ στίς χώρες τους δὲν τὸ ζητᾷ ἡ κοινὴ γνώμη. Οὔτε ὑπάρχει τέτοια κοινὴ γνώ- μη σὲ ἄλλες χώρες, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἰαπωνία. Ἡ γνώμη αὐτὴ ἔχει ἐπιβληθῇ στὸν ἰαπωνικὸ λαό, γιὰτὶ σιγὰ - σιγὰ θὰ πληροῦν τρο- μερὰ ἀπὸ τίς κακὲς συνέπειες τῶν δοκιμῶν.

* * *

Μιὰ τέτοια συμφωνία προῦ- ποθέτει ἐμπιστοσύνη καὶ σταθε- ρότητα. Πρέπει νὰ ὑπάρξουν ἐγγυήσεις ποὺ νὰ ἐμποδίζουν τὴν ὑπογραφή τῆς συμφωνίας ἀπὸ ὁποιοδήποτε σκοπεύει νὰ κερδί- σῃ σημαντικὰ πλεονεκτήματα ποὺ τὰ προβλέπει μόνον αὐτός.

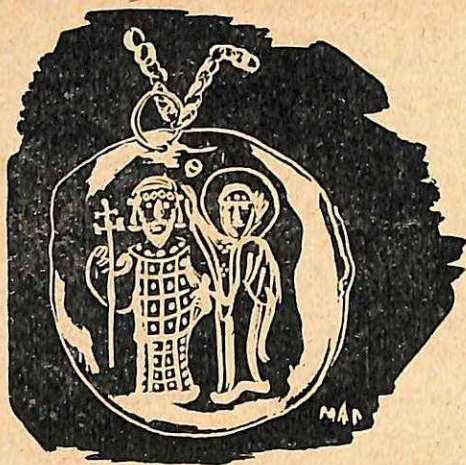
Ἡ κοινὴ γνώμη ὅλων τῶν ἐν- διαφερομένων ἐθνῶν πρέπει νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ νὰ δεχτῇ τὴν συμ- φωνία.

Ὅταν σὲ ὅλες τίς χώρες ἡ κοινὴ γνώμη ἐνημερωθῇ γιὰ τοὺς κιν- δύνους τῶν δοκιμῶν, τότε οἱ πο- λιτικοὶ μπορεῖ νὰ συμφωνήσουν νὰ σταματήσουν τὰ πειράματα.

Μιὰ τέτοια κοινὴ γνώμη δὲν χρειάζεται δημοψηφίσματα ἢ ἐπι- τροπὲς γιὰ νὰ ἐκφραστῇ. Ἐπη- ρεάζει καὶ μόνο μὲ τὴν ὑπαρξί- της.

Ἡ ἀναστολὴ κάθε μελλοντικοῦ πειράματος μὲ ἀτομικὲς βόμβες θὰ εἶναι σὰν τίς πρώτες ἀκτῖνες ἐλπίδας ποὺ τόσο τίς ἀναζητᾷ ἡ ταλαιπωρημένη ἀνθρωπότητα.

Σύμβολο και οδηγός της Χριστιανωσύνης

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ

Για τη γιορτή της 14^{ης} Σεπτεμβρίου

Στις δεκατέσσερες του Τρυγητή ή 'Εκκλησία μας ή ὁρθόδοξη και ὁ ἑλλη-
νικός λαός, γιορτάζουνε μιὰ πολὺ μεγάλη γιορτὴ τῆς Χριστιανωσύνης,
τὴν "Υψωσι τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Σὰν ξεψύχησε ὁ Χριστός, κι ἔγινε ὁ μέγας κείνος σεισμός πού ἀνοίξε
ἡ γῆ, μαζί με τὸ χῶμα καὶ τὶς πέτρες πού κατακυλούσανε ἀπὸ τὸν Γολγοθᾶ,
κρημνιστήκανε κι οἱ τρεῖς σταυροὶ πού ἦτανε στημένοι στὴν κορφή τοῦ βουνοῦ,
καὶ χωθήκανε στερνὰ μέσα στὰ κατάβαθα λαγγόνια τῆς γῆς. Μείνανε ἔτσι
σκεπασμένοι καὶ καταχωμένοι μέσα στὸ χῶμα γιὰ κάμποσα χρόνια χωρὶς νὰ
βάλῃ κανένας σκοπὸ τοῦ νὰ τοὺς ξεχώσῃ.

Τὸ 327 ὅμως, μιὰ ἀληθινὴ χριστιανή, ἀγιασμένη γυναίκα, πού ἦτανε
καὶ πολὺ τρανὴ βασίλισσα, ἔβαλε σκοπὸ στὴ ζωὴ της νὰ σκαλίξῃ ὁλόκερο
τὸ βουνὸ τοῦ Γολγοθᾶ καὶ νὰ βρῇ τὸ Σταυρό, τὸ Τίμιο κι ἀγιασμένο ξύλο,
πού κεῖ ἀπάνω οἱ «Ὁρροὶ» σταυρώσανε, καὶ μαρτύρησε ὁ βασιλιάς τοῦ
κόσμου, ὁ Θεάνθρωπος, ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ἡ βασίλισσα αὕτῃ ἡ τρανή, ἦτανε
ἡ Ἁγία Ἑλένη, ἡ μάνα τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου.

Γεννήθηκε καὶ μεγάλωσε στὴ Δρεπάνη τῆς Βιθυνίας γύρω στὸ 247 ὕστερα
ἀπὸ τὸ Χριστό, κι ἦτανε γέννημα καὶ θρέμμα μιᾶς φτωχῆς καὶ ταπεινῆς οἰκο-
γένειας, ἀλλὰ ἡ ἐξυπνάδα της, ἡ ἀφοσίωσί της στὸ Χριστιανισμό, ἡ νοικοκυρω-
σύνη της κι ἡ ἀγιωσύνη της, τὴν κάνανε ἀπὸ φτωχὴ καὶ ταπεινὴ πού ἦτανε
νὰ γίνῃ μιὰ σπουδαία γυναίκα, μιὰ μεγάλη χριστιανὴ βασίλισσα. Παντρεύ-

τηκε τὸ 273 τὸ στρατηγὸ Κωνσταντῖνο τὸ Χλωρό, ἀπ' τὸν ὁποῖο τὸ 274
γέννησε τὸν ἰδρυτὴ τῆς Βυζαντινῆς Αυτοκρατορίας Κωνσταντῖνο. Ἀλλὰ
ὅταν τὸν Κωνσταντῖνο τὸ Χλωρό τὸν ἀνέβασε ὁ Διοκλητιανὸς στὸ ἀξίωμα
τοῦ Καίσαρα, τὸν πίεσε νὰ χωρίσῃ τὴ γυναίκα τοῦ τὴν Ἑλένη καὶ νὰ παν-
τρευτῇ μιὰ συγγενὴ τοῦ Αὐγουστοῦ Μαξιμιλιανοῦ. Σὰν τὸκανε αὐτὸ ὁ Κων-
σταντῖνος, ἡ Ἑλένη τραβήχτηκε μονάχη τῆς στὴν Ἀνατολή, κι ἔζησε κεῖ ἀγνω-
στη, ἴσαμε τὴ μέρα πού, με διαταγὴ τοῦ γιοῦ της Κωνσταντίνου, πήρανε τὸ
γυιό του καὶ τὸ ἀγγόνι τῆς Ἑλένης τὸν Κρίσπο ὅσω ἀπὸ τὴ Ρώμη, τὸν κλεί-
σανε στὴ φυλακὴ καὶ τὸν θανατώσανε. Τότε γύρισε ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ ἡ Ἁγία
Ἑλένη, γιὰ νὰ κλάψῃ καὶ νὰ μοιρολογήσῃ τ' ἀγγόνι της, καὶ νὰ δείξῃ στὸ γυιό
τῆς τὸν Κωνσταντῖνο τὴ λύπη καὶ τὴ ντροπὴ της, σὰν μάνα χριστιανή, γιὰ
τὸ μεγάλο τοῦ ἀμάρτημα. Τὰ μητρικὰ της δάκρυα τὸν κάνανε νὰ μετανιώσῃ
πικρά, καὶ νὰ κλάψῃ μαζί με κείνη γιὰ τὸ μεγάλο τοῦ ἀμάρτημα, ἀλλὰ ἡ μάνα
τοῦ ἡ Ἑλένη νύμισε χρέος τῆς μεγάλο, γιὰ νὰ ἐξιλεωθῇ τὰ ἀμαρτήματα πού
ἔκαμεν ὁ γυιὸς της, νὰ πάῃ στὴν Παλαιστίνη, καὶ νὰ βγάλῃ τοὺς ἁγίους κεί-
νους τόπους ἀπὸ τὴν ἐλεεινὴ κατάστασι τοῦ βρισκόντανε.

Ἡ μεγάλη βασίλισσα πήρε μαζί της πολλὰ χρήματα καὶ πολλοὺς χρι-
στιανούς στρατιώτες καὶ τὸ 327 ἔφτασε στὴν Παλαιστίνη ὅπου ἀρχισε νὰ δου-
λεῖν μέρα καὶ νύχτα μαζί με τοὺς ἐργάτες της, γιὰ ν' ἀνακαλύψῃ τὸ Σταυρὸ
τοῦ Σωτῆρος. Κανένας δὲν ἤξερε ἀπὸ τοὺς ντόπιους κατοίκους νὰ τῆς δείξῃ
ποῦ ἦτανε ὁ τάφος καὶ νὰ τὴ διευκολύνῃ γι' αὐτὸ χρειαστήκανε πολλοὶ μῆνες,
πολλὴ δουλειὰ καὶ πολὺς κόπος γιὰ νὰ βρεθῇ ὁ ἱερὸς χώρος, καὶ μαζί νὰ
ξεχωθῇ καὶ ν' ἀποκαλυφθῇ ὁ Τίμιος Σταυρός.

Γιὰ τὸ πῶς βρέθηκε ὁ Σταυρός, ἡ παράδοσι μᾶς λέγει τοῦτα. Ἕνας Ἑβραῖος
πού πληρώθηκε ἀδρά ἀπὸ τὴν Ἁγία Ἑλένη καὶ πού τὸν λέγανε Ἰούδα, ἔδειξε
τὸ μέρος πού ἦτανε χωμένος οἱ τρεῖς σταυροὶ τοῦ Γολγοθᾶ, τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν
δυὸ ληστῶν, σκάφανε καὶ τοὺς βγάλανε. Ἀλλὰ σὰν τοὺς βγάλανε, δὲν ξέρανε
ποῖος ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἦτανε τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τότε ἡ Ἁγία Ἑλένη διάταξε,
πὺς λέγει ἡ παράδοσι, καὶ βάλανε ἀπάνω στὸν κάθε σταυρὸ ἓναν πεθαμένο, πού
κείνη τὴν ὥρα τὸν περνούσαν ἀπὸ κεῖ καὶ πηγαίνανε γιὰ νὰ τὸν θάψουνε.
Μόλις καὶ τὸν βάλανε ἀπάνω στὸν σταυρὸ τοῦ Θεανθρώπου, ἀναστήθηκε,
κι ἀπ' αὐτὸ τὸ θάμα καταλάβαινε ποῖος ἦτανε ὁ ἀληθινὸς Τίμιος Σταυρός.

Μιὰ ἄλλη ἀκόμα λαϊκὴ παράδοσι μᾶς λέγει τοῦτα γιὰ τὸ πῶς βρέθηκε ὁ Σταυ-
ρὸς τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἁγία Ἑλένη σηκώθηκε καὶ πήγε στὰ Ἱεροσόλυμα γιὰ νὰ
βρῇ τὸ Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ. Ὅπου ρώτησε ὅμως, κανένας δὲν τῆς ἔλεγε τί-
ποτα γιὰ τὸ πού βρισκότανε. Ἕνας στρατιώτης τότε τῆς βασίλισσας ἔλλαξε
ροῦχα καὶ ἔγινε καὶ κείνος σὰν τοὺς Ἑβραίους. Ἦτανε πάρα πολὺ ὁμορφος,
καὶ μιὰ Ἑβραιοπούλα τὸν εἶδε μέσα στοὺς δρόμους τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τὸν
ἀγάπησε τρελλὰ. Κείνος ἐκμεταλλεύτηκε τὴν ἀγάπη της, βρῆκε εὐκαιρία καὶ τὴ
ρώτησε μήπως ἤξερε πού ἦτανε χωμένος ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου. Τότε κείνη
τοῦ εἶπε, πῶς γι' αὐτοὺς τοὺς σταυροὺς εἶχε ἀκούσει ἀπὸ τοὺς παπποῦδες της,
πῶς τοὺς ἔχουνε χωμένους σ' ἓνα ὕψωμα, πού κεῖ πετούσανε ὅλες τὶς κοπριές
καὶ τὶς βρωμιές τους. Σ' αὐτὲς τὶς κοπριές ἀπάνω φυτρῶναι τριῶν λογιῶν λουλούδι:
ὁ βασιλικός, πού ἀπὸ τὴ μυρωδιὰ τοῦ μοσκοβολᾷ ὁλόκερος ὁ τόπος, καὶ πού
κάθε αὐγὴ τὸν κόβουνε καὶ τὸν πετᾶνε στὰ ζωντανὰ τοὺς γιὰ βοσκὴ. Ὁ στρα-
τιώτης αὐτὸς τῆς βασίλισσας τὴν παρακάλεσε νὰ πᾶνε, νὰ σερπαινοῦσανε.
Σηκωθήκανε λοιπὸν καὶ πήγανε νύχτα, ἀλλὰ κείνος εἶχε καρφιά μέσα στὰ
ροῦχα τοῦ χωμένου καὶ τὰ κάρφωσε στὴ γῆ γιὰ σημάδι, γιὰ νὰ μὴν χάσῃ τὸν
τόπο. Πρῶτ-πρῶτ σηκώθηκε καὶ πήγε ὁλομόναχός του, περπατώντας ἀπάνω
στὰ σημάδια πού εἶχε ἀφήσει με τὰ καρφιά. Καὶ μόλις πήγε, ἀντίκρουσε τὸν βα-
σιλικὸ πούβγαζε μπόλικο νερὸ ἀπὸ τὶς ρίζες τοῦ καὶ μοσκοβολοῦσε ὁ τόπος.
Τριῶν λογιῶν ἦτανε ὁ βασιλικός. Ὁ ψιλὸς ἦτανε τοῦ Χριστοῦ, ὁ πλατύφυλλος
ἦτανε τοῦ καλοῦ ληστῆ, καὶ ὁ ἄλλος, ὁ ἀκαθερὸς καὶ ὁ μαῦρος, ἦτανε τοῦ ληστῆ πού
δὲν πίστεψε. Τότε ὁ στρατιώτης πήγε καὶ τότε τῆς βασίλισσας, καὶ ξεχώσανε καὶ
τοὺς τρεῖς σταυροὺς. Σὰν ἀρχίσανε καὶ σκάβανε, ἡ βασίλισσα, ἀπὸ τὴ χαρὰ της
πού βρῆκε τὸ Σταυρὸ, πετοῦσε στοὺς δουλευτάδες κεῖ μέσα στὸ λάκκο ἁγιο-
κωνσταντινάτα, γιὰ νὰ δουλεύουνε με πιότερη ὀρεξί. Ἐξί μῆνες σκάβανε, καὶ

σάν τελειώσανε τὰ χρυσὰ κωνσταντινᾶτα, ἡ βασίλισσα ἔρριχνε ἀσημένια. Ἰσαμε πού σκάβανε ὁ βασιλικὸς τοῦ Χριστοῦ δυνάμωνε, μεγάλωνε, κι ἀφήλωσε σάν κυπαρίσσι πού ἔκανε ἴσκιο καὶ δουλεύανε οἱ σκαφτιάδες στὴ δροσιά. Τοῦτα τὰ κωνσταντινᾶτα, τὰ χρυσὰ καὶ τ' ἀσημένια, ὅταν τὰ βροῦνε τὰ κρατᾶνε γιὰ φυλαχτὰ, γιατί εἶναι ἀγιασμένα. Ἀλλὰ σάν τοὺς βγάλανε τοὺς σταυρούς, δὲν ἔβρανε ποῖος ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἦτανε τοῦ Χριστοῦ. Κεῖνη τὴν ὥρα ἀπὸ μπροστά τοὺς περνούσανε ἕνα λείψανο. Τὸ σταματήσανε, κι ἀπὸ πάνω του περάσανε ἕνα-ἕνα τοὺς σταυρούς. Στὸ τελευταῖο ὁ πεθαμένος ἀναστήθηκε, μίλησε καὶ εἶπε: «Τοῦτος εἶναι ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ!» — καὶ πάλι πᾶνε.

Ἡ Ἁγία Ἑλένη τότε, στὸν ἱερὸ χῶρο πού βρέθηκε ὁ Τίμιος Σταυρὸς, ἔβαλε τὰ θεμέλια μιᾶς ἐκκλησιᾶς, πού ἀπὸ τὴν ὁμορφιά της λαμπροκοποῦσε ὀλάκερη ἡ Ἀνατολή, τὴν ἐκκλησιὰ τῆς Ἀνάστασης, πού τὸ χτίσιμο καὶ τ' ἀποτελειώμα της διάταξε ὁ γυιὸς της ὁ Κωνσταντῖνος σάν ἔμαθε τὸ χαρούμενο μαντάτο.

Ξεκινήσανε τότες κι οἱ δυό, μάννα καὶ γυιὸς, ἡ μάννα ἀπὸ τὴν Ἰουδαία κι ὁ γυιὸς ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι, γιὰ ν' ἀνταμώσουνε στὴν Ἀνατολή, καὶ νὰ γιορτάσουνε μαζὶ τὸ μεῖζο αὐτὸ γεγονός. Ὁ Κωνσταντῖνος, πού ἀπὸ πολλὰ καιρὰ εἶχε ὀνομάσει τὴν μάννα του, τὴν Ἁγία Ἑλένη, βασίλισσα, τῆς ἔκαμε τιμὲς μεγάλες στ' ἀντάμωμά τους.

Σάν πᾶνε δέ, ὕστερ' ἀπὸ λίγο καιρὸ, στὰ 328, ὀγδόντα χρονῶ γυναίκα, ὁ γυιὸς της ὁ Μεγάλος Κωνσταντῖνος τὴν ἔθαψε μὲ μεγάλες τιμὲς καὶ δόξες, καὶ στερνὰ μὲ μεγαλοπρέπεια κουβάλησε τὰ κόκκαλά της στὴν τρανὴ πρωτεύουσα τοῦ μεγάλου Βυζαντινοῦ κράτους του, πού αὐτὸς ἱδρυσε.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἡ ὀρθόδοξη τοὺς τιμᾷ καὶ τοὺς δυό σάν ἀπόστολους, γι' αὐτὸ τοὺς λέγει καὶ ἱσαπόστολους. Ἡ μνήμη τοὺς γιορτάζεται στὶς 21 τοῦ Μᾶη, ἡ Δυτικὴ δὲ Ἐκκλησία τοὺς τιμᾷ στὶς 18 τοῦ Αὐγούστου. Τὴν Ὑψωσι τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τὴ γιορτάζουμε στὶς 14 τοῦ Σεπτεμβρίου. «Τὸν ἐν γῇ κρυπτόμενον θησαυρὸν σήμερον ὑψοῦντες, ζωηφόρον θεῖον Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ τὸ σκήπτρον, τὸ τῆς εἰρήνης ὄπλον, Σὲ πιστεῖ προσκυνοῦντες κατασπαζόμεθα.»

Ἡ λέξι σταυρός εἶναι πάρα πολὺ παλιά, πού τὴν διαβάζουμε ἀκόμα καὶ στὸν Ὅμηρο. Ἀπ' τοὺς ἀρχαίους χρόνους, τὸν σταυρὸ οἱ ἄνθρωποι τὸν χρησιμοποιούσανε γιὰ ὄργανο τιμωρίας καὶ μάλιστα ἀτιμωτικῆς θανάτωσης. Πιότερο τὸν εἶχαν οἱ Ἀνατολίτες λαοί, οἱ Ἰνδοί, οἱ Ἀσσύριοι, οἱ Βαβυλώνιοι, οἱ Μῆδοι, οἱ Πέρσες, οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Καρχηδόνιοι. Ἀπ' αὐτοὺς τὴ συνήθεια τὴν πῆρναν καὶ οἱ Ρωμαῖοι, στὴν ἀρχὴ γιὰ νὰ θανατώνουνε τοὺς δούλους καὶ στερνὰ γιὰ τοὺς πολῖτες τους καὶ τοὺς ξένους ἐγκληματίες. Στὸν τόπο πού γινόταν ἡ ἐκτέλεσι καταμεσίς χῶναν ἕναν πᾶσσαλο. Κεῖ φέρνανε τὸν κατάδικο μαστιγωμένο, πού στὸν ὦμο του σήκωνε ἕνα δοκάρι. Τὸ δοκάρι αὐτὸ τὸ χῶνανε μέσα στὴ σχισμάδα τοῦ πασσάλου, κι ἔτσι γινόταν ἕνας σταυρός, πού ἀπάνω του δένανε μὲ τευτωμένα τὰ χέρια τὸν κατάδικο. Ἀπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ κατάδικου κορφώνανε μιὰ ταμπέλα πού ἔγραφε τὸ ἐγκλημα πού εἶχε κάμει, γιὰ νὰ τὸ διαβάζουνε οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι καὶ νὰ παίρνουνε παράδειγμα.

Στερνὰ μὲ τὸ σταυρικὸ θάνατο τοῦ Χριστοῦ ὁ σταυρός ἐγινε ἀπ' τοὺς χριστιανούς ἱερὸ σύμβολο τῆς τρανότερης θυσίας, καὶ ἔαβησε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἡ ἀτιμωτικὴ σημασία καὶ τὸ κακὸ του ὄνομα.

Ὁ Μεγάλος Κωνσταντῖνος ὅταν ἀναγνώρισε τὸν Χριστιανισμὸ σάν ἐπίσημη κι ἀληθινὴ θρησκεία τοῦ κράτους του, κατάργησε τὴν ποινὴ καὶ τὸ θάνατο τῆς σταυρώσεως. Τὸν ὕψωσε, τὸν ἀνέβασε σὲ τρανὴ θέσι, κεῖ πού τοῦ ταίριαζε, διάταξε νὰ βάλουνε τὸ σταυρὸ μὲ τὸ μονόγραμμα τοῦ Χριστοῦ ἐμβλημα ἱερὸ ἀπάνω στὸ ρωμαϊκὸ λάβαρο, στόλισε τὸν αυτοκρατορικὸ μανδύα καὶ τὰ στέμματα μὲ τὸ σημεῖο του, καὶ τὸν τύπωσε ἀπάνω στὰ νομίσματα τοῦ Βυζαντίου, πού ὁ λαὸς μας τὰ λέγει κωνσταντινᾶτα. Τὸν ἔκαμε ἱερὸ σύμβολο στοὺς τίμιους πολέμους τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, προστάτη στοὺς μεγάλους ἀγῶνες τῆς αυτοκρατορίας καὶ τῆς Χριστιανότητος.

Τὴν παράστασι τοῦ σταυρωμένου Χριστοῦ ἀπάνω στὸ Σταυρὸ τὴν ἀνταμώνουμε στὴν ἀγιογραφία ἀπὸ τὸν ἕκτον αἰῶνα, ἐνῶ πρὶο μπροστὰ κάτω ἀπὸ τὸ Σταυρὸ ἡ ἀπάνω σ' αὐτὸν ζωγραφίζανε ἕνα ἄρνι, πού συμβόλιζε καὶ

παράστανε τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Ἀπὸ τότε πού βρέθηκε ὁ Σταυρὸς ἀπὸ τὴν Ἁγία Ἑλένη, τοῦ δώσανε θαυματουργεῖς δυνάμεις κι ιδιότητες καὶ τὸν ὀνομάσανε Τίμιο Ὑῶλο, πού δῶχνει κάθε κακὸ καὶ κάθε δαιμονικὸ καὶ δίνει θεῖα βοήθεια. Ἡ συνήθεια δὲ τὸν χριστιανῶν νὰ κάνουνε τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ φανερώθηκε τὸν τρίτῳ αἰῶνα ὕστερα ἀπὸ τὸ Χριστό. Σάν ἐμβλημα χρησιμοποιοῦντο ἀπὸ τοὺς Σταυροφόρους, ἀπὸ πολλὰ μοναχικὰ τάγματα, ἀπὸ πολλοὺς εὐγενεῖς στὰ οἰκόσημά τους, κι ἀπάνω στὶς σημαῖες πολλῶν χριστιανικῶν κρατῶν.

Οἱ τύποι τοῦ Σταυροῦ πού βρίσκουμε στὴν εἰκονογραφία εἶναι τέσσερες: Ὁ προχριστιανικὸς πού τὸν ἀνταμώνουμε σάν σύμβολο σὲ διάφορα προϊστορικά καὶ ἱστορικά μνημεῖα, πού τὸν λένε ἐπικαμπὴ ἡ γαμμάδιο ἡ σβάστικα. Ὑστερα ἔχουμε, προχριστιανικὸ κι αὐτὸν, ἕναν πού ἔχει τὸ σχῆμα Τ μ' ἕνα μικρὸ κύκλο καταμεσίς, πού τὸν λένε σταυρὸ μετὰ λαβῆς καὶ τὸν ἀνταμώνουμε στὴν Αἴγυπτο καὶ τὴν Ἀσσυρία, σάν θρησκευτικὸ σύμβολο. Ἐχουμε ἀκόμη τὸν σταυρὸ τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου ἡ αἰγυπτιακὸ ἡ συνεπτυγμένο, μὲ σχῆμα κεφαλαίου Γ, καὶ τὸν σταυρὸ τὸν ἀνεπτυγμένο ἡ κεφαλῶτο, πού τὸν μεταχειρίζονται σάν ἱερὸ σύμβολο τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ ξεχωρίζεται στὸ λατινικὸ ἡ τοῦ Ἁγίου Πέτρου, πού ἔχει τοὺς ὀριζόντιους βραχίονες πρὶο μακροὺς ἀπὸ τοὺς κάθετους, καὶ στὸν ἑλληνικὸ, πού καὶ οἱ τέσσερες βραχίονες ἔχουνε τὸ ἴδιο μᾶκρος. Ὑπάρχουν ὅμως κι ἄλλες πολλὲς παραλλαγὲς τοῦ σταυροῦ.

Τὸ σταυρὸ τὸν βάζουνε μπροστὰ ἀπὸ τὴν ὑπογραφή τους οἱ παπᾶδες καὶ γενικά ὅλοι οἱ κληρικοί, καὶ μπροστὰ στὰ ὀνόματα τῶν πεθαμένων. Τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ, στὰ χωριά, τὸ χαράζουνε ἀπάνω στὶς πόρτες τους καὶ σὲ δοχεῖα ἡ τὸ ζωγραφίζουνε στὶς πόρτες γιὰ νὰ φεύγουνε οἱ καλικάντζαροι. Ἐπειδὴ δὲ σὲ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδας νομίζουνε πὼς ὁ διάβολος μπορεῖ νὰ μπηῖ μέσα στὸ νεκρὸ καὶ νὰ τὸν κάνει κακὸ πνεῦμα, δηλαδὴ βρυνκόλα, γιὰ νὰ τὸ προλάβουνε αὐτὸ, βάζουνε στὸ στόμα τοῦ πεθαμένου ἕνα σταυρουδάκι κερένιο πού καταμεσίς ἔχει ἕνα κομματάκι λιβάνι γιὰ νὰ φεύγῃ ὁ τρισκατάρτος. Ἀπάνω δὲ σ' ἕνα κεραμίδι πού πέρνουνε ἀπὸ τὴ στέγη τοῦ σπιτιοῦ χαράζουνε τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ καὶ τὰ στοιχεῖα ΙΣ-ΧΡ-ΝΙ-ΚΑ (Ἰησοῦς Χριστὸς Νικᾷ) κι ὁ λαὸς συμπληρώνει «κι ὅλα τὰ κακὰ σκοπεῖ», καὶ τὸ βάζουνε κι αὐτὸ κοντὰ στὸ νεκρὸ γιὰ νὰ σκορπιστοῦνε ὅλα τὰ κακὰ. Σὲ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδας βαστᾷ ἀκόμα τὸ ἔθιμο, νὰ σφάζουνε τὸ πασχαλιάτικο ἄρνι, μπροστὰ σὲ κάθε χωριατὸσπιτο, ἀπάνω στὶς τρεῖς πλευρὲς τῆς ζωφόρας, σχηματίζοντας μὲ τὸ αἷμα τοῦ σφαγμένου ἄρνι τοῦ σημεῖο τοῦ σταυροῦ. Στὴ Λευκάδα, προτοῦ ὁ παπὰς ἀρχίσῃ τὴν τελετὴ τοῦ γάμου, ὁ γαμπρὸς πατὰ τὸ δεξιὸ ποδάρι τῆς νύφης καὶ μὲ χρυσὸ ἡ ἀσημένιο νόμισμα τὴ σταυρώνει στὸ κούτελο καὶ στὸ στήθος. Στερνὰ τὸ νόμισμα αὐτὸ τῆς τὸ βάζει στὸ στόμα τῆς μέσας, καὶ ἡ νύφη τὸ παίρνει καὶ τὸ φυλάει γιὰ σημάδι ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ. Καὶ σάν τελέψῃ ὁ γάμος στὴν ἐκκλησιὰ, στὴ Μεγαλόπολι τὸ θεωροῦνε γιὰ καλὸ ἡ συνοδεία τοῦ γαμπροῦ καὶ τῆς νύφης ὀλάκερη νὰ σταυρώσῃ τὸ δρόμο πού περᾶσανε προτίτερα. Σάν πᾶνε στὸ σπῆτι, ὁ γαμπρὸς βγάζει ἀπ' τὸ Κρήτη, ὅταν ἡ νύφη ἀλείψῃ τὴν πόρτα μὲ τὸ μέλι, ὁ γαμπρὸς βγάζει ἀπ' τὸ ζουναρί τὸ μαυρομανίκι τοῦ καὶ χαράζει τρεῖς σταυρούς. Μιὰ γριὰ στὴ Λέσβο τὴν Πρωτομαγιά σταυρώνει μὲ μέλι τὶς πόρτες τῶν σπιτιῶν καὶ τὰ κούτελα τῶν κοριτσιῶν, γιὰ νάνα σάν μέλι στὰ μάτια τῶν παλληκαριῶν. Στὸ Ζαγόρι τῆς Ἠπείρου, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ νόμισμα πού βάζουνε στὴν πρωτοχρονιατικὴ βασιλόπιττα, χῶνουνε καὶ σταυροὺς καμωμένους ἀπὸ καλαμὶ σταυριοῦ ἡ ἀπὸ σιλόπιττα, χῶνουνε καὶ σταυροὺς καμωμένους ἀπὸ καλαμὶ σταυριοῦ ἡ ἀπὸ κλήμα ἡ ἀπὸ κρानιά. Πανελλήνιο δὲ εἶναι τὸ ἔθιμο, πού μὲ τὴ φλόγα τῆς πασχαλιάτικης λαμπάδας, σάν γυρίσουν οἱ χριστιανοὶ ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ μὲ τὸ φῶς πού πῆρναν, σταυρώνουνε ἀπὸ πάνω τὶς πόρτες τῶν σπιτιῶν. Καὶ στὸν οὐρανὸ ἀκόμα τ' ἀστέρια σχηματίζουνε σταυροὺς, πού ἔχει ἕνα λαμπερὸ ἀστέρι καὶ δυὸ ἁμαυρά. Εἶναι ὁ ἀστερισμὸς τῆς Ἀνδρομέδας, πού ὁ λαὸς μας τὸν λέγει Σταυρὸ καὶ πού τὸν ἀποτελοῦνε τρία λαμπερά ἀστέρια του, κι ἄλλα

Λειδινέ μου, Λειδινέ μου
τσαί κλησαρωμένε μου !

Στερνά τόν φέρνουνε στὸν τόπο πού εἶναι γιὰ νὰ τόν θάψουνε, καί μάλιστα κεῖ πού καί τὸν περσινὸ «Λειδινὸ» εἶχανε θάψει. Τὸν τάφο τὸν ἔχουνε ἀνοίξει, πιὸ μπροστά, καί βγάλανε τὸν παλιό, πού δὲν βρέθηκε, γιατί, κατὰ τὸ θρύλο, ἔχει ἀναστηθῇ. Τὸ θάψιμο τοῦ Λειδινοῦ γίνεται τὸ βραδὶ καί, σὰν τὸν βάλουνε μέσα στὸ λάκκο γιὰ νὰ τὸν χώσουνε, ρίχνουνε τὸ χῶμα ἀπὸ πάνω καί τοῦ λένε: «Πάψε, φτωχέ, τὸ λειδινό, τσαί σ' ἄρχοντα, τὸν ὕπνο», μαζί δὲ ὀρκίζονται: «Τοῦ χρόνου νὰ μὴν εἶναι ὅποιος πάει τσαί τὸν ξεχώσει!» Τὸ λειδινὸ τὸν θάψανε, καί τώρα πρέπει «νὰ φᾶνε τὰ κόλλυβά του τσαί νὰ τὸν σουχορέτσουνε». Τρῶνε τὰ κόλλυβα, πού εἶναι ἄλλωστε καί τόσο γλυκά, συχωρᾶνε, καί στερνά ἀπ' τὸ συχώριο μὲ τὸ χορὸ καί τὸ τραγοῦδι τελειώνει τοῦτο τὸ ἔθιμο.

Ἡ λέξι «κλησαρωμένος» πού λέγεται στὸ τραγοῦδι βγαίνει ἀπ' τὴν κλησάρα, τὸ ψιλὸ κόσκινο πού κοσκινίζουν τ' ἀλεύρι, γιὰ νὰ κάνουνε τῖς αἰγινίτικες κουλοῦρες. Τὸ λειδινὸ γεῦμα, δηλαδή τὸ ἀπογευματινὸ, ἀρχίζει ἀπὸ τὸ Μάρτη καί τελειώνει τὴν παραμονὴ τοῦ Σταυροῦ. Ἀπάνω στὸ «Λειδινὸ» ὑπάρχει καί τοῦτος ὁ μῦθος:

«Τὸ Κολατσό, τὸ Γέμα καί τὸ Λειδινὸ εἶναι τρεῖς ἀδελφοὶ ὁμόκοιλοι τρίδυμοι. Πρῶτος ἀπ' αὐτοὺς γεννήθηκε τὸ Κολατσό, δεύτερος τὸ Γέμα καί τρίτος τὸ Λειδινὸ. Ἡ μάνα τους ἡ Πείνα ἡ Λίμα ἡ Βλούμια, τὴν τρίτη μέρα ἀπὸ τὴ γέννησί τους, σύμφωνα μὲ τῖς συνήθειες, ἔβανε καί τοὺς τρεῖς στῖς μοῖρες, καί τῖς ἄκουσε νὰ τοὺς μοιραίνουν. Τὸ Κολατσό καί τὸ Γέμα τὰ μοιράνανε νὰ συντρέχουνε τοὺς ἀνθρώπους σ' ὅλη τους τὴ ζωὴ, νὰ φροντίζουνε γι' αὐτοὺς καί νὰ εἶναι ἀθάνατοι. Ὅταν γυρίσανε τὰ βλέμματά τους στὸ Λειδινὸ, πού ἦτανε μωρὸ καχεκτικὸ κι ἄρρωστιάρικο, τοῦ εἶπανε: «Αὐτὸ τὸ ἀποζούζουλο, τὸ νιάνιαρο, τί θὰ τὸ κάμωμε; Αὐτὸ γλήγορα θὰ πεθάνη.» Ἡ μεγάλη μοῖρα τότε εἶπε: «Τὸ βλέπω κι ἐγὼ πὼς γλήγορα θὰ πεθάνη, μὰ ἔλα πού εἶναι χρησίμο στοὺς ἀνθρώπους, πού πρέπει νὰ εἶναι συντρεχτικὸ σ' αὐτοὺς πάνω-κάτω σὰν τ' ἄλλα του τ' ἀδέλφια!» «Τότες τί νὰ γίνῃ;» εἶπαν οἱ δυὸ ἄλλες μοῖρες. «Θὰ τὸν μοιράνουμε», εἶπε ἡ μεγάλη μοῖρα, «ἕξ μῆνους νὰ ζῇ κι ἕξ μῆνους νὰ εἶναι πεθαμένος, γιατί πιὸ πολὺ δὲ χρειάζεται.» «Μὰ κι ἂν χρειάζοντανε πιὸ πολὺ, αὐτὸ δὲ μπορεῖ, δὲν ἔχει τὸ κουράγιο νὰ κάνῃ τὴ δουλειά του κατὰ πὼς πρέπει.» Γιὰ τοῦτο ὁ Λειδινὸς ζῇ μονάχα ἕξι μῆνες.» Τὴν πρώτη χρονιά ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Λειδινοῦ φύτρωσε ἕνα πολὺ ὁμορφο καί μυρωδάτο λουλούδι πάνω στὸν τάφο του, πού πῆρε τ' ὄνομα του. Εἶναι τὸ γνωστὸ δειλινὸ λουλούδι.

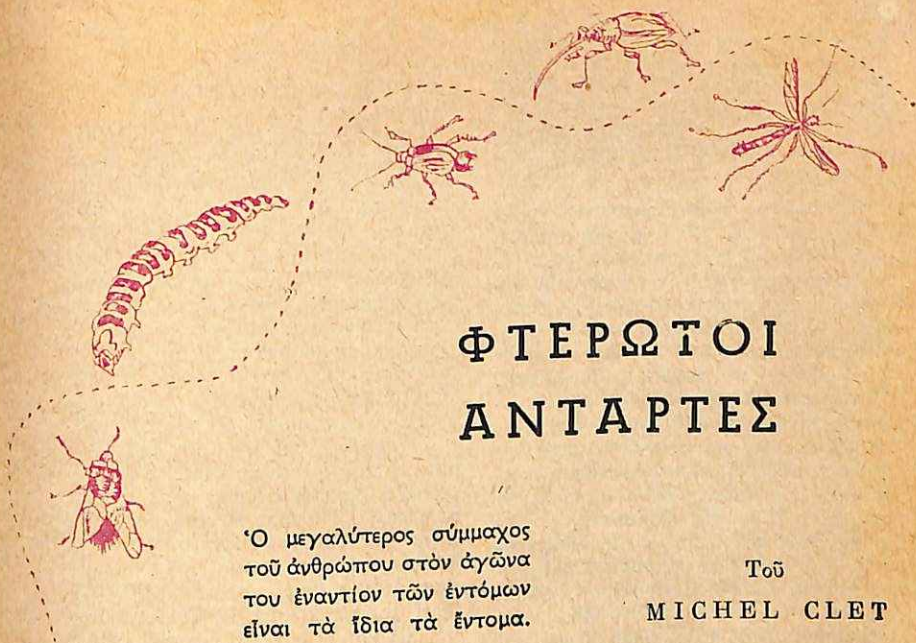
Ἡ παροιμία: «Ἦρτι Σταυρός, σταύρουνι κι σπέρνι», θυμίζει στοὺς ζευγάδες πὼς πρέπει ν' ἀρχίσουνε νὰ σπέρνουνε ἀπ' τοῦ Σταυροῦ καί στερνά. Γιὰ τοῦτο ἡ ἀγιοσύνη τοῦτης τῆς μέρας τοὺς κάνει ὥστε νὰ τοιμάζονται γιὰ τὴ σπορὰ καί ὅλα τὰ καθέκαστά της.

Ἀπὸ βραδὶς τοῦ Σταυροῦ οἱ ζευγάδες μέσα σ' ἕνα «σ'φραδέλ'» βάζουν στάρι ποῦναι γιὰ σπορὰ κι ἕνα ρόδι, καί τὰ πᾶνε στὴν ἐκκλησίᾳ γιὰ νὰ λειτουργηθοῦνε. Σὰν ἀπολειτουργηθοῦνε τὰ παίρνουνε, καί τὸ μὲν ρόδι τ' ἀφήνουνε στὸ σπῆτι τους, γιὰ νὰ τὸ σπᾶσουνε τὴν Πρωτοχρονιά στὸ ποδαρικό, τὸ δὲ «σ'φραδέλ'» τὸ κουβαλᾶνε στὸ χωράφι καί τὸ ρίχνουνε μέσα στὸ ντρουβὰ πού ἔχουνε τὸ σπόρο τους καί σπέρνουνε. Στερνά ἀπ' τὴ σπορὰ τὸ «σ'φραδέλ'» τὸ φυλᾶνε στὸ σπῆτι τους στὰ κόνισματα γιὰ φυλαχτό. Σ' ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδας τὸ σακκουλάκι πού πηγαίνουνε στὴν ἐκκλησίᾳ νὰ λειτουργηθῇ καί νὰ βλογηθῇ ἔχει πολλῶ λογιῶ σπορικά.

Γενικά ἀπὸ τὴ μέρα τοῦ Σταυροῦ ἀρχινᾶνε τὰ τοιμάσματα γιὰ τῖς φθινοπωρινὲς καί τῖς χειμωνιάτικες δουλειὲς τῶν ξοχάρηδων καί γιὰ τὴ ζωὴ τους, γιὰ νὰ διαβοῦνε τὸ χειμῶνα μὲ τὰ κρύα, τὰ χιόνια καί τῖς βροχές του.

Γιὰ τοῦτα ὅλα, ἡ γιορτὴ τοῦ Σταυροῦ εἶναι μιὰ ἀπ' τῖς πιὸ μεγάλες τῆς Χριστιανωσύνης, καί γι' αὐτὸ οἱ ἅπλοι ἀνθρώποι τῶν χωραφιών, οἱ ξοχάρηδες, τὴν τιμᾶνε μὲ πολλὰ παλιά ἔθιμα.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΛΤ.

Ὁ μεγαλύτερος σύμμαχος
τοῦ ἀνθρώπου στὸν ἀγῶνα
του ἐναντίον τῶν ἐντόμων
εἶναι τὰ ἴδια τὰ ἔντομα.

Τοῦ
MICHEL CLET

Στὰ κλαδιά τοῦ πλάτανου ἦταν κρεμασμένη μιὰ μπάλα, πού φαίνεται φτιαγμένη ἀπὸ χοντρὸ χαρτόνι. Καί, μπαίνοντας στὸ κρεοπωλεῖο, μοῦ ἔκανε ἐντύπωση ἕνα πρᾶγμα: οὔτε μιὰ μυῖγα δὲν πετοῦσε γύρω στοὺς μπάγκους. «Εἶναι φυσικὸ νὰ ὑπάρχουν ἔδω μυῖγες, μοῦ εἶπε ὁ κρεοπώλης. Ἰδίως μὲ τὸ κρέας εἶναι δύσκολο νὰ τῖς διώξῃς. Ὅταν ὅμως ἦρθαν ἐκεῖ στὸ δέντρο οἱ σφήκες, τὰ πράγματα ἄλλαξαν. Γιὰ νὰ τῖς προσελκύσω, βγάλω ἔξω πότε-πότε ἕνα κομμάτι σικώτι. Μὲ τὴ θυσία αὐτὴ καθαρίζω τὸ μαγαζί μου ἀπὸ τῖς μυῖγες. Ἀκόμη καί στῖς μεγαλύτερες ζέστες, οἱ μυῖγες δὲν τολμοῦν νὰ πλησιάσουν ὅταν οἱ σφήκες εἶναι ἔξω.»

Ἴσως οἱ σφήκες νὰ ἀνακάλυψαν πρὶν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πὼς τὸ σικώτι παράγει ζάχαρι. Πάντως ἕνας φίλος μου τοῦ Μουσείου Φυσικῆς Ἱστορίας πού τοῦ διηγήθηκα τὰ παραπάνω, μοῦ εἶπε: «Τὸ σύστημα εἶναι ὀρθότατο. Στὸν ἀγῶνα του ἐναντίον τῶν φυσικῶν μαστίγων ὁ ἀνθρώπος ἀρχίζει νὰ καταλαβαίνει πὼς δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερος βοηθὸς ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ φύσι. Ὡς τὸν 20ὸ αἰῶνα εἶχε παρα-

μελήσει αὐτὴ τὴν ἰσορροπία.» Ἡ ἀγγλικὴ δρῦς, ἕνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα δέντρα τῶν ἡμιορεινῶν εὐρωπαϊκῶν περιοχῶν, ζῇ ἁρμονικὰ μὲ 200 διαφορετικὰ εἶδη παρασίτων ἐντόμων. Ὁ ρυθμὸς τῆς ἀναπτύξεως καί ἀναπαραγωγῆς τοῦ δέντρου δὲν παρεμποδίζεται καθόλου ἀπὸ τὴν παρουσία τῶν φιλοξενουμένων, ἀσφαλῶς γιατί ὑπάρχει κάποια ἀμοιβαῖότητα στὴν συγκατοικία τους. Μόλις ὅμως ὁ ἀνθρώπος ἐπέμβῃ μὲ κάποια βιαιότητα στὴ ζωὴ ἑνὸς φυτικοῦ εἶδους, τὸ εἶδος αὐτὸ ἀποδεικνύεται ἀνίκανο νὰ ἀντισταθῇ.

Κάνοντας ὑπερτροφικὸ τὸ βολβὸ τῆς πατάτας μὲ τὴν ἐντομὴ καλλιέργεια, ὁ ἀνθρώπος μείωσε τὴ δύναμι τῶν ριζῶν καί τῶν φύλλων της. Αὐτὸ ἦταν ἀρκετὸ γιὰ τὸν παρασιτικὸ δορυφόρο πού ζοῦσε ἡσυχὰ στοὺς ἀγρίους βολβοὺς τῆς Καλιφόρνιας γιὰ νὰ ἀκολουθήσῃ στὴν ἐξόρμησί τους τοὺς ἀγρότες τοῦ Τέξας καί νὰ γίνῃ μιὰ παγκόσμια καταστροφὴ. Πέρασε τὸν ὠκεανὸ μὲ τῖς ἀποσκευές τοῦ Ἀμερικανικοῦ στρατοῦ τὸ 1917 καί, βρῆσκοντας καυοὺργιους ἀγροὺς μὲ πατάτες, ἐπληξε τὴ Γερμανία, τὸ Βέλγιο,

τή Γαλλία. Πριν από λίγα χρόνια διέσχισε και τὰ Πυρηναιά και βρέθηκαν σὲ ὕψος 2.000 μ. τέτοιοι δορυφόροι, πού τοὺς παρέσυραν ρεύματα ἀνέμου πρὸς τὰ ἐπάνω.

Τὸ θηλυκὸ τοῦ παρασίτου γεννᾷ κάθε ἐβδομάδα 2.000 αὐγά, ἀλλὰ ἡ καταπληκτικὴ αὐτὴ γονιμότητα ἀποτελεῖ κανόνα γιὰ τὸν κόσμον τῶν ἐντόμων καὶ σχετίζεται μὲ τὴν ἀπίστευτὴ φυσικὴ ἀντίστασί τους, πού παράδειγμα τοὺς ἔχουμε ἂν δοκιμάσουμε νὰ κόψουμε τὸ κεφάλι μιᾶς μυίγας. Τὴν βλέπουμε νὰ συνεχίσει τὶς αὐτόματες κινήσεις καθαρισμοῦ πού ἔχει συνηθίσει νὰ κάνη. Κάτω ἀπὸ τὰ χιόνια τῶν Ἀλπεων βρίσκουμε τζιτζίκια, ἐνῶ ἄλλα ζοῦνε μέσα στὴν καυτερὴ ἄμμο τῆς Παλαιστίνης. Μερικὰ ὑδρόβια κολεόπτερα ἐγκαθίστανται στὰ δοχεῖα μὲ φερμόλη τῶν ἐργαστηρίων, γιὰ νὰ ἀναπτύξουν ἐκεῖ τὶς νύμφες τους, καὶ ἕνα ἄλλο εἶδος τοὺς προτιμᾷ ἀπὸ κάθε ἄλλο ὑγρὸ τὶς λιμνοὺλες ἀπὸ ἀκάθαρτο πετρέλαιο στὰ περίχωρα τῶν διύλιστηρίων. Ἡ φιάλη πού εἶναι ντυμένη ὀλόκληρη ἐσωτερικὰ μὲ κρυστάλλους ἀπὸ κνάνιο εἶναι τὸ ἀπαράιτητο ὄπλο τοῦ κυνηγοῦ τῶν ἐντόμων. Ὡστόσο μιὰ οἰκογένεια ἀπὸ πεταλοῦδες μπορεῖ νὰ ζήσει ἐκεῖ μέσα πολλές ὥρες. Ἄν ἀνοίξουμε ἔγκαιρα τὸ φέρετρο αὐτὸ τοῦ κνανίου, ἡ πεταλούδα ζωντανεῖ καὶ πετᾷ.

Ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια τὸ ἐντομὸ ἔπαιξε τὸν ἀδιόρατο ἀλλὰ ἐπιβλητικὸ ρόλο του στὴν ἐξέλιξι τῆς ἀνθρωπότητας. Ὁ μεγάλος Ἀμερικανὸς φυσιολόγος Χόουαρντ πίστευε πὼς ὠρισμένες μεγάλες μεταναστεύσεις λαῶν, μερικές ἀπόμενες ἐξαφανίσεις πολιτισμῶν ὀφείλονται σὲ ἕνα καὶ μόνο νέφος ἀκρίδων. Ὃταν ξέρουμε πὼς 500.000 ἄνθρωποι πέθαναν πρὶν ἀπὸ ἕναν αἰῶνα στὸ Ἀλγέρι ἀπὸ πείνα ὕστερα ἀπὸ μιὰ «βροχὴ ἀκρίδων», καταλαβαίνουμε τὰ λόγια τοῦ Μωάμεθ : « Ὁ Θεὸς θέλησε μιὰ θηλυκὴ ἀκρίδα νὰ γεννᾷ 90 αὐγά. Ἄν γεννοῦσε 100, θὰ κατέστρεφε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. » Οἱ μεταναστεύσεις τῶν ἀκρίδων — ἐναντίον τῶν ὁποίων ἄρχισε νὰ γίνεται ἀποτελεσματικὸς ἀγώνας χάρις στὴ διεθνή συνεννόησι — δὲν περιορίζονται στὴν τροπικὴ ζώνη.

Τελευταία παρατηρήθηκε μιὰ ἐπιδρομὴ τους στὸν Καναδᾶ.

Ὃταν βλέπουμε στὸ παράθυρο ἐνὸς τραίνου πού τρέχει γρήγορα τὰ μικρὰ μυιγάκια νὰ πετοῦν καὶ νὰ κινοῦνται χωρὶς νὰ τὰ ἐνοχλῇ ἡ κίνησι τοῦ τραίνου, ὁ ἀέρας καὶ ὁ καπνὸς, μποροῦμε νὰ φανταστοῦμε πὼς, γιὰ ὠρισμένα εἶδη ἀκρίδων ἢ ἄλλων πτερωτῶν ἐντόμων, ἡ διάβασι τοῦ ὠκεανοῦ εἶναι παιχνιδάκι. Πάντως τὰ περισσότερα ἐντομα μὲ μιὰ τρομερὴ πρόνοια προτιμοῦν νὰ μεταναστεύουν σὲ κατὰστασι αὐγῶν ἢ νυμφῶν, προφυλαγμένα μὲ κάποιο ἐλαφρὸ περιτύλιγμα.

Στὴν ἀρχὴ τοῦ πολέμου ἕνας Παρισινὸς παλαιοπώλης περίμενε νὰ παραλάβῃ ἀρκετὰ ἐπιπλά πού ἀνήκαν σὲ κάποιο Πολωνὸ εὐγενῆ καί, ἀνάμεσα σὲ ἄλλα, βρισκόταν καὶ ἕνας πολύτιμος παλιὸς μπουφές. Τὸ φορτίο ἦταν ἑτοιμο, ὅταν ξέσπασε ὁ πόλεμος. Ἐπὶ χρόνια ὁ μπουφές ταξίδευε ἐδῶ καὶ κεῖ καὶ σὸ τέλος κάποιος τίμιος ὑπάλληλος τὸν ἔστειλε στὴ διεύθυνσι τοῦ παλαιοπώλη. Ὃταν ἀνοίξε τὸ κασόνι μὲ τὸν μπουφέ, ὁ παλαιοπώλης εἶδε νὰ πετοῦν ἀπὸ μέσα διάφορες πεταλοῦδες καὶ τὸ θέαμα αὐτὸ τοῦ φάνηκε περίεργο. Ἐπίσπε μερικές καὶ τὶς ἔδειξε σὲ ἕναν ἐντομολόγο. Αὐτὸς τοῦ εἶπε πὼς τὸ εἶδος ἐκεῖνο κατοικοῦσε μόνο στὴν ἀνατολικὴ Εὐρώπη. Ἄρα εἶχαν ζήσει δώδεκα χρόνια μέσα σὸ ξύλο τοῦ μπουφέ. Οἱ ἐπιστήμονες ὑπολογίζουν πὼς ὑπάρχουν σήμερα στὴ γῆ 4-5 ἑκατομμύρια εἶδη ἐντόμων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔχει καταγραφῇ μόνο ἕνα ἑκατομμύριο. Ἀνάμεσά τους ὑπάρχουν ἐντομα χρήσιμα στὸν ἄνθρωπο : αὐτὰ πού παράγουν μέλι, αὐτὰ πού μᾶς δίνουν τὸ μέταξι, αὐτὰ πού ἐξασφαλίζουν τὴ γονιμοποίησι τῶν λουλουδιῶν καὶ τὴν ὀρίμανσι τῶν καρπῶν. Τὰ εὐεργετήματα αὐτὰ ὅμως δὲν ἐξαλείφουν τὶς τεράστιες ἐτήσιες ζημιές πού προκαλοῦν τὰ ἐντομα, γιὰ νὰ μὴν ἀναφέρουμε τὶς σοβαρὲς ἀσθένειες πού μεταδίδουν.

Γιὰ πολλὰ χρόνια ὁ ἄνθρωπος βασίστηκε στὰ πουλιὰ γιὰ νὰ ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τοὺς πτερωτοὺς ἐπιδρομεῖς τῆς ὑπαίθρου. Ὑστερα ἦρθαν τὰ χημικὰ προϊόντα πού πρόσφεραν τεράστιες ὑπηρεσίες. Μόνο πού πολλὰ ἐντομοκτόνα πού σκορπίζονται χωρὶς καμιά προσοχὴ καταστρέφουν τὰ

φυτὰ καὶ δηλητηριάζουν μερικά ἀβλαβῆ καὶ χρήσιμα ζῶα. Ὁ μεγαλύτερος σύμμαχος τοῦ ἀνθρώπου ἐναντίον τοῦ ἐντόμου εἶναι τὸ ἴδιο τὸ ἐντομο.

Σὲ πολλὰ καταστήματα γεωργικῶν εἰδῶν πουλοῦν ἕνα μικροσκοπικὸ ὑμενόπτερο γιὰ ἐντομοκτόνο. Τὸ ἐντομο αὐτὸ γεννᾷ τὰ αὐγά του σὸ σῶμα ἄλλων ἐντόμων καὶ προστατεύει φυτεῖες καὶ ἀγρούς. Γενικῶς ὑπάρχουν πολλὰ ἐντομα πού τρῶνε ἢ βλάπτουν ἄλλα καταστρεπτικά καὶ ἐτσι ἐπέρχεται ἰσορροπία.

Κάποιος εἶπε : « Δὲν μποροῦμε νὰ καταπολεμήσουμε τὴ φύσι παρὰ ὑπακούοντάς την. » Γι' αὐτὸ δὲν εἶναι περίεργο πού τὰ ἐντομα ἀρχίζουν νὰ παίζουν ρόλο στὴ σύγχρονη βιολογία καὶ νὰ δείχνουν τὴ χρησιμότητά τους. Μελετώντας τὶς περίφημες « δροσόφιλες » μυῖγες, ὁ Ζὰν Ροστὰν καθώρισε τὴν ὑπάρξι τῶν « γόνων », τῶν χρωμοσωμάτων πού δίνουν στέρεη βάση στὶς πιὶς τολμηρὲς θεωρίες γιὰ τὴν ἐξέλιξι καὶ τὴν κληρονομικότητα. Τελευταίως τὸ πιὸ ἐνοχλητικὸ, τὸ πιὸ σιχαμένο ἐντομο, ἡ κατσαρίδα ἔκανε τὴν ἐμφανίσι τῆς στὴ σκηνὴ τῆς ἐπιστήμης. Ἐρευνηταὶ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἀνισταῖν τῆς Νέας Ὑόρκης μελέτησαν τὴν « κατσαρίδα τῆς Μαδέρας », τὴν μεγαλύτερη τοῦ εἶδους, καὶ ὕστερα ἀπὸ ὑπερ-μικροσκοπικὲς παρατηρήσεις ἀπομόνωσαν μιὰ ὁμάδα ὁρμονῶν. Ὃταν ἀφαίρεσαν μιὰν ὁρμόνη ἀπὸ τὸ

κεφάλι, τὸ ζῶο ἐξακολουθοῦσε νικητὰ ἀλλὰ παρουσίασε καρκινώδεις ὄγκους. Οἱ ἐπιστήμονες σκέφθηκαν πὼς ὁ καρκίνος αὐτὸς ὀφειλόταν σὲ ὁρμονικὴ διαταραχή. Ἀλλὰ τὸ κακὸ συνεχιζόταν καὶ μετὰ τὴν ἀποκατάστασι τῆς ἰσορροπίας μὲ μεταδόχους. Παρατήρησαν τότε πὼς ὁ καρκίνος τῆς κατσαρίδας παρουσιαζόταν κατὰ προτίμησι στὰ ὄργανα πού τὰ ρυθμίζει ἕνα ὠρισμένο νεῦρο. Τὸ νεῦρο αὐτὸ κοβοῦν ἀναπόφευκτα ὅταν γινόταν ἀφαίρεσι τοῦ ὁρμονικοῦ ἀδένους. Στὰ ἐργαστήρια ἔχει παρατηρηθῇ σὲ ζῶα ἀνάπτει καρκίνου μὲ ἀκτίνες Χ μὲ ὠρισμένο διαιτολόγιο, μὲ χημικὲς ἐνέσεις. Ἀλλὰ γιὰ πρώτη φορὰ παρουσιαζόταν καρκίνος ἀπὸ μιὰ βλάβη τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Δὲν ἀποκλείεται, συμπεράναν οἱ βιολόγοι, ἡ σχέση αὐτὴ νευρικοῦ συστήματος καὶ καρκίνου νὰ ὑπάρχη καὶ στοὺς ἀνθρώπους ὁργανισμούς, ἀκόμη καὶ στὸν ἄνθρωπο. Ἡ πρόσφατη ἀνάλυσι τῆς ἀναπτύξεως τῶν καρκίνων, ἀπὸ τὴν ὁποία ἀνεκαλύφθη ὅτι ἡ ἀνάπτει αὐτὴ μπορεῖ νὰ ὀφείλεται καὶ σὲ μεταβολὲς τῶν ἐκκρίσεων τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἐπιβεβαιώνει τὰ παρὰπάνω.

Παρόμοιες ἀνακαλύψεις, πού γίνονται χάρι στὰ ἐντομα, ἀποτελοῦν ἴσως μιὰ νίκη τῶν ἐντόμων, πού μᾶς ἐνοχλοῦν ἀκόμη καὶ ὅταν μᾶς ἐξυπηρετοῦν.

♦ Ὁ γάμος τῶν δύο νέων δὲν κράτησε πολὺ. Χωρίσανε σὲ λίγους μῆνες μὲ πολλὰ παράπονα ὁ ἕνας ἐναντίον τοῦ ἄλλου καὶ πολλὰ θυμωμένα λόγια : Μιὰ βδομάδα ἀργότερα, ἡ πρώην σύζυγος, συνοδευομένη ἀπὸ ἕνα νεαρὸ, μπαίνει σ' ἕνα ἐστιατόριο καὶ ἀναγνωρίζει τὸν πρώην σύζυγό της ὁ ὁποῖος κάνει τὸ γκαρσόνι.
— Τί βλέπω ! θαυμάζει σαρκαστικὰ ἡ νεαρὴ ζωντοχίτρα. Ἐδῶ μέσα κατάντησες ;
— Ναι, ἀπαντᾷ παγερά ἐκεῖνος. Ἐγὼ ὅμως τουλάχιστον, δὲν τρώω ἐδῶ !

* * *

Ὁ "Όσκαρ Χάμμερσταϊν εἶπε ποιητικὰ γιὰ τὸν ὠκεανὸ πὼς μοιάζει μ' ἓνα

Ἀποφάσισα λοιπὸν νὰ τοὺς βοηθῶ μὲ τὸν «Γκολφοματισμό», πού ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα μηχανήμα μὲ διάφορα μπράτσα στὰ ὁποῖα εἶναι κερφωμένα μπαστούνια τοῦ γκόλφ. Τὸ σύνολο δουλεύει μὲ ἤλεκτρισμό, φτάνει νὰ ρίξης μέσα μιὰ κάρτα μὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες, τὴν πίεσι τοῦ αἵματος, τὴν ἀναφορὰ τοῦ ψυχαναλυτῆ σου, τοὺς τίτλους σπουδῶν, τὸ ποινικὸ μὴτρώο, τὸν κατὰ-λογὸ τῶν οἰκογενειακῶν σου προβλημάτων καὶ τὰ γνωστὰ.

και τους στενούς της συγγενείς. Έγγυώμαι εξ άλλου πώς θα είναι καλός φύλακας και θα δίνη το σήμα κινδύνου έναντίον του έχθρου : έναντίον δηλαδή κάθε λεωφορείου περιηγητών που θα πλησιάζη στα τείχη της Αιώνιας Πόλεως.

‘Ο έκλαττισθείς άνιψιός σου

ΤΖΩΝ ΣΤΑΙ·ΝΜΠΕΚ

* * *

‘Αγαπητέ θεϊε Τζίμ,

Αυτό το γράμμα μου είναι για να σου πω πώς τα πέρασα αυτή την εβδομάδα στη Ρώμη. Θα μοιάζω με το βραδινό φαί που τρώμε την Κυριακή στην κουζίνα : μια μπριζόλα, δ.τι περίσσεψε από τη ρωσική σαλάτα της Τετάρτης, τα πιό σκληρά κομμάτια της κόττας που κανείς δεν δέχτηκε να φά την Παρασκευή, και ένα κομματάκι από το ροσμπίφ, τόσο μικρό, που δεν στέκεται στα πόδια του.

Για μένα ήταν μια βδομάδα δλο γιορτές. ‘Απίστευτες καμιά φορά. Μπορούσα να φανταστώ π.χ. πώς θα είχα ποτέ την τιμή να βάλω το αυτόγραφο μου σε μια κιθάρα ενός καμπαρέ, ακριβώς κάτω από το αυτόγραφο του Πέρρυ Κόμο ;

‘Υστερα, με πήρε η Τηλεόρασι στο τηλέφωνο και μου ζήτησε να εμφανιστώ σ’ ένα πρόγραμμα « ειδήσεων ». Όταν άρνήθηκα, μια σκανδαλισμένη φωνή έκραξε :

— Θέλετε να πείτε ότι αρνείσθε να εμφανισθήτε στην Τηλεόρασι μαζί με την Γκρέϊς Κέλλυ ;

Ήταν βέβαια κόλπο. Έχω συναντήσει καναδυο φορές την πριγκίπισσα. Τότε ήταν άπλη ‘Αμερικανίδα. Την βρήκα θυμωμένη, γοητευτική και έξυπνη. Οί μόνον πριγκίπισσες που έχω γνωρίσει στη ζωή μου είναι ο Μάικ Ρομανόφ, που έχει το εστιατόριο, και ένα κόκκινο « σέττερ » που τὸ φώναζαν « Πρίνς » μ’ ένα γενεαλογικό δέντρο που θάκανε να κοκκινίση από ταπεινώσει ακόμη και μια βασιλική γενιά. Είμαι σίγουρος πώς, όταν η πριγκίπισσα Γκρέϊς άρνήθηκε κι αυτή την πρόσκλησι της Τηλεόρασης, η ίδια σκανδαλισμένη φωνή τη ρώτησε :

— Θέλετε να πείτε ότι αρνείσθε να εμφανισθήτε μαζί με τον Τζών Σταϊνμπεκ ;

‘Ελπίζω πώς είπε, ακριβώς όπως κι εγώ :

— ‘Αδερφάκι, δεν είναι για μένα αυτά !

Χθές ξαναπήγα να δώ τον Δημόσιο ‘Αετό και την ‘Ιστορική Λύκαινα στις κλούβες τους, στα πόδια της σκάλας του Καπιτωλίου. Πλάι στη μελαγχολική Μούζια έβγαλαν έναν ζωηρό και μυώδη αετάκο, με την ελπίδα να της άνορθώσουν το ήθικό. ‘Εκείνος κόβει βόλτες και επιδεικνύει τη γοητεία του, αλλά η Μούζια, ή φτωχή, πάντα κάθεται στη γωνιά της. Μου φάνηκε εν τούτοις πώς και που έριχνε μια κλεφτή ματιά σ’ αυτόν τον ‘Ελβις Πρίσλεϋ του άετοβασιλείου. Μου είπαν τελικά πώς, χθές το βράδι, η Μούζια δέχτηκε να πιή λίγο ζουμάκι και να έψυη μια φρυγανιά με το ράμφος της. Δεν άποκλείεται λοιπόν να συνέλθη τελικά.

‘Η λύκαινα, αυτή τη φορά, ήταν έξω, στη μέση της κλούβας. Είναι πολύ χαριτωμένη και έχει θαυμάσια μάτια, κίτρινα και λοξά. Με το ρύγχος ψηλά, άφηνε να της ξεφεύγη το γλυκύτερο, μελαγχολικότερο ούρλιαχτό. Φαντάζεσαι τι να ήθελε ;

‘Η ‘Ελσα Μάξγουελ έφτασε στη Ρώμη χθές. Αυτό μου επιτρέπει να απαλλαγώ επί τέλους από το βάρος των κοσμικών υποχρεώσεων. ‘Αν ποτέ είχαμε ανάγκη από ένα ζωντανό σύμβολο των εθνικών μας τάσεων και φιλοδοξιών για να το βάλουμε σε μια κλούβα στο Καπιτώλιο της Ουάσιγκτον, θάείχα πρόχειρο ένα όνομα να προτείνω. Και το εν λόγω πλάσμα, σās βεβαιώ πώς δεν θ’ άρνιόταν ποτέ το φαί, μπορείτε να είσαστε βέβαιοι !

Δεν ήρθα στη Ρώμη μόνο για να διασκεδάσω όμως. ‘Από καιρό θέλω να επισκεφθώ τη βιβλιοθήκη και τα άρχεα του Βατικανού, το πιό σημαντικό από-θεμα για το παρελθόν του ανθρώπου, για την τρέλλα του και για τη σοφία που σήμερα εφαρμόζει στον κόσμο. ‘Ηθελα να συμβουλευθώ κείμενα, για να δώ τί ακριβώς υπάρχει γύρω από ένα γεγονός που συνέβη τον δέκατο πέμπτο αιώνα. ‘Όταν μίλησα γι’ αυτό, σ’ ένα γεύμα, σε μια ευγενικιά κυρία, εκείνη με ρώτησε :

— Θέλετε να πείτε Δέκατο Πέμπτο Αιώνα Φόξ (Φιφτήνθ Σέντσιουρν Φόξ) ;

‘Αν την άκουγε ο Ντάρρυλ Ζάνουκ ! Πάντως, τα στοιχεία που ζητώ μόνον εδώ ίσως μπορέσω να τα βρώ, σ’ αυτήν τη μοναδική στον κόσμο βιβλιοθήκη. Θα μου χρειαστούν για μια εργασία που με άπασχολεί και για την οποία θέλω ξύλο, γιατί δεν πρόκειται να μου άποφέρει πεντάρα.

Χθές πήγα στη βιβλιοθήκη του Βατικανού. Είχα συστατικά γράμματα από ‘Αμερικανούς λογίους και ένα από την Κυβέρνησι. ‘Αφού σιγουρεύτηκαν από πώς δεν είμαι κανένας ενοχλητικός περιέργος, όλοι με βοήθησαν πολύ. Μου έδειξαν όλη τη βιβλιοθήκη και τα άρχεα. Στρώματα επί στρεμμάτων. Παμπά-λαιες αίθουσες με ταβάνια σκεπασμένα από τοιχογραφίες παλιότερες κι από την ‘Αναγέννησι.

Τα εκατομμύρια των βιβλίων μου έφεραν δάκρυα ήδονης. ‘Η ταξινόμησι στην άκρη κάθε ραφιού έκανε τα σάλια μου να τρέχουν. Αυτός ο άπίστευτος όγκος ύλικού είναι τόσο θαυμάσια ταξινομημένος που συντομώτατα μόδεσα να βρώ που θάπρεπε να ψάξω γι’ αυτό που ήθελα. Σ’ αυτή τη βιβλιοθήκη υπάρχουν τα πάντα. Ποτέ δεν κάηκε, δεν ληστεύθηκε, δεν βομβαρδίστηκε. Και στις άτέλειωτες αίθουσες μελετούν λόγιοι από όλον τον κόσμο, άφιερωμένοι στην έπιστήμη. ‘Ερριξα μια ματιά στους έπισκέπτες εκείνης της ήμέρας και ήτανε 1200. ‘Ο δικός μου αριθμός ήτανε 1294.

Και οί μπάγκοι που καθόμασταν ήταν οί ίδιοι που χρησίμευαν κάποτε για την αντίγραφη — πριν από την εφεύρεσι της τυπογραφίας — των πολυτίμων χειρογράφων, με τα στολισμένα, πολύχρωμα κεφαλαία γράμματα και τη λεπτότατη εικονογραφήσι.

Αισθανόμουν ταπεινός μπροστά σε τόσο μεγαλειό και θλιβόμουν, γιατί ο άνθρωπος, όσο και να προσπαθήση, ούτε να μπη δεν καταφέρει καν στο βασίλειο της γνώσης, παρά πλανιέται μόνος άναξήτωντας το άγνωστο.

Βγήκα από τη βιβλιοθήκη του Βατικανού γεμάτος γαλήνιο θαυμασμό. ‘Θά ξαναπάω για νατσιμπήσω, σαν πουλάκι, κι εγώ, μερικά ελάχιστα ψίχουλα σοφίας.

‘Ο ταπεινός άνιψιός σου

ΤΖΩΝ ΣΤΑΙ·ΝΜΠΕΚ

Γέλασε να σου πω ποιός είσαι !

‘Αντίθετα με ότι πιστεύουν οί πολλοί, οί άνθρωποι που σκάνε σε έκρηκτικό γάργαρο γέλιο δεν είναι κοινωνικοί αλλά υπόκεινται στα ένοτικά τους και συχνά είναι άδυνάτου θελήσεως.

Αυτοί που έχουν ένα μικρό, κοντό γελάκι έχουν άδύνατο χαρακτήρα αλλά είναι πνευματικά προικισμένοι, ενώ εκείνοι που γελούν ελεύθερα με τα μάτια και με το στόμα χωρίς το πρόσωπό τους να χάνη την άρμονικότητά του είναι σταθεροί, άνοιχτόκαρδοι, καλοί και πνευματώδεις.

Μετά από το Θεατρικό Συνέδριο που συνήλθε στην Αθήνα
από τις 4-7 Ιουλίου.

ΜΙΑ ΠΑΛΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

(ή αποστολή του Θεάτρου)

Το Θέατρο δεν είναι, ή τουλάχιστο δεν πρέπει να είναι μόνο ένα μέσο ψυχαγωγίας και μια επιχείρησι. Πάνω από τη διασκέδασι ή τη συγκίνησι που προσφέρει για δυό ώρες στο θεατή, έχει κι ένα σπουδαιότερο προορισμό! Να φέρη το κοινό κοντά στις αιώνιες αλήθειες.

Το Θέατρο στις προωδευμένες κοινωνίες γίνεται μια εκπαιδευτική δύναμι που κατχει και οδηγεί τα πλήθη.

Χαρακτηριστική είναι μια γιαπωνέζικη αληθινή ιστορία, που δείχνει πόση τιμή απολαμβάνουν οι ήθοιοι, όταν οι ίδιοι τιμούν την τέχνη τους. Είναι παλιά και μοιάζει πολύ με παραμύθι.

Κάποτε, πριν από αιώνες, σε μια γιαπωνέζικη πολιτεία γεννήθηκε ένα φτωχό παιδί, που γρήγορα ορφάνεψε και πέρασε τα παιδικά του χρόνια μέσα στη στέρησι.

Το έλεγαν Σακάτα και όσοι το έβλεπαν θαρρούσαν πως το αδύναμο κορμί του θα έσπαζε γρήγορα και πως η ψυχή του θα τραβούσε να βρη τα πνεύματα των προγόνων του.

Ο Σακάτα όμως αποκτούσε σιγά-σιγά πείρα ζωής κι ένιωθε μέσα στα σκελετωμένα μέλη του μια φλόγα να τον ζεσταίνει και να τον κρατάει στη γη. Όταν λοιπόν δεν περιδιάβαζε όνειροπολώντας μέσα σε κήπους που ευώδιαν από χιλιάδες χρυσάνθεμα ή δεν μελετούσε την ανθρώπινη ψυχή στα στενά δρομάκια των λαϊκών γειτονιών, βρισκόταν σε κάποιο θέατρο,

όπου ένας καλός ήθοποιος έρμήνευε τα Νό ή τα Καμπούκι — τα ήθογραφικά και θρησκευτικά αυτά έργα του παλιού γιαπωνέζικου θεάτρου. Κάποτε, λοιπόν, μετά από μια παράστασι, πλησίασε το μεγάλο ήθοποιό Ντανγιουρού τον Όγδοο, την ώρα που έβγαζε τα ρούχα της σκηνής, και τον κοίταξε με δέος. Έκείνος τον λυπήθηκε που τον είδε και σάστισε με την αδυναμία του.

— Θέλεις λίγα κεράσια; του είπε. Θέλεις ένα ψάρι από το πιάτο μου; Φάε κάτι να στυλωθής.

Μα ο μικρός Σακάτα άρνήθηκε άφωνα. Ύστερα άνοιξε τα μελανά χείλια του και θαρρετά ψιθύρισε:

— Άλλο γυρεύω από σένα. Να μου μάθης τα μυστικά της τέχνης σου!

Ο μεγάλος ήθοποιος ξαφνιάστηκε. Μα ο Σακάτα δεν έχασε το θάρρος του.

— Σ' όρκίζομαι στα πνεύματα των προγόνων μου, συνέχισε, πώς, αν μου δώσης τ' όνομά σου και γίνω Ντανγιουρού-Ό'Ενατος, θα τιμήσω τη μνήμη σου, όπως και σύ τίμησες τη μνήμη του Ντανγιουρού του Έβδομου και όλων των άλλων που είχανε πριν το ίδιο όνομα.

Ο μεγάλος ήθοποιος έμεινε έκπληκτος από τα λόγια του μικρού και του ζήτησε να πάη πάλι να τον δει. Ο Σακάτα πήγε και ξαναπήγε πολλές φορές. Ο Ντανγιουρού διαπίστωσε γρήγορα το ταλέντο του, τις πνευματικές του ανησυχίες, του δίδαξε σιγά-σιγά τα μυστικά της τέχνης του και

τον ώρισε διάδοχό του στη θεατρική δυναστεία του, όπως συνηθίζονταν άλλοτε στην Ιαπωνία. Ο Σακάτα, μετά το θάνατο του δασκάλου, έγινε ο ήθοποιός Ντανγιουρού-Ό'Ενατος. Και κράτησε το λόγο του. Τίμησε τη μνήμη εκείνου που τον δίδαξε να ζωντανεύη θεούς και ήρωες, λόγους και πνεύματα.

— Υποκλιθήτε. Περνάει ο μέγας Ντανγιουρού... έλεγαν όλοι στο διάβα του.

Μα ξαφνικά, κάποια μέρα, τον επισκέφθηκε ένας πλούσιος κτηματίας και του ζήτησε να διδάξη στο γυιό του την τέχνη του και να τον όριση διάδοχό του. Ο Σακάτα Ντανγιουρού, πριν ύποσχεθί, ζήτησε να δει τον νέο. Άλλά, μόλις συζήτησε λίγο μαζί του, κατάλαβε πως δεν έκρυβε μέσα

του ανησυχίες και μέθη για να φθάση ψηλά και να προκαλέση το θαυμασμό του κόσμου. Άρνήθηκε λοιπόν να τον πάρη μαθητή του. Ο πλούσιος κτηματίας το θεώρησε αυτό προσβολή. Γιατί τάχα; Και ένα βράδυ παραφύλαξε για να τον εκδικηθή. Του ρίχτηκε ύπουλα σ' ένα δρόμο γεμάτον ανθισμένες κερασιές και τον μαχαίρωσε.

Ο Ντανγιουρού μόλις πρόλαβε να ψιθυρίση:

— Και τώρα ποιός θα ιερουργήση για το κοινό μου; Δεν είχα ακόμη όρισει διάδοχο!

Άλλά αυτό άκριβώς ζητούσε ο πλούσιος κτηματίας. Να μην του κλέψη κανένας τη μεγάλη κοινωνική τιμή που λαχταρούσε για το σπίτι του: να γίνη δηλαδή ο γυιός του ήθοποιός...

ΚΑΤΙ ΠΟΥ ΙΣΩΣ ΔΕΝ ΑΚΟΥΣΑΤΕ ΠΟΤΕ

Ξέρετε ότι οι Άρχαιοι ξεχώριζαν τις πολυτιμες πέτρες σε άρσενικές και θηλυκές;

Οι άνοιχτόχρωμες πέτρες ήταν κατά την αντίληψή τους θηλυκές και οι σκούρες άρσενικές.

Σε τον 16ο αιώνα ισχυριζονταν πως οι πολυτιμες πέτρες μπορούσαν και να παντρεύονται και... να αποκτούν απογόνους!

Η άρτηριακή πίεσι είναι κατ' άρχην μεγαλύτερη στο δεξι χέρι από ότι στο άριστο. Στους υγιείς ανθρώπους η αναλογία είναι 2:3 και σε οργανι-

σμούς που έχουν κλίσι προς την υπέρτασι φθάνει 5:6. Το φαινόμενο αυτό εξηγείται από την διαφορά της διαμέτρου της άρτηρίας των δύο χεριών.

«Bacca laurea» σημαίνει λατινικά το κλαδί της δάφνης με το οποίο στεφάνωναν τον μεσαίωνα τους άριστούς αποφοίτους των πανεπιστημίων. Από κει κατάγεται και το γνωστό σήμερα δίπλωμα «Bacca-laureat» που παίρνουν όσοι τελειώνουν τη μέση γαλλική εκπαίδευσι.

μέρα και νύχτα. Δέκα χιλιάδες Τάταροι την έψαχναν κάθε χρόνο. Η άμοιβή τους ήταν ένα άσημένιο νόμισμα για κάθε ρίζα και, όποιος την έκρυβε, καταδικαζόταν σε θάνατο. Τη ρίζα τη χρησιμοποιούσαν μόνον τα μέλη της αυτοκρατορικής οικογένειας, οι αυλικοί και οι μανδαρίνοι. Καμιά φορά, για έπιβράβευσι μακροχρόνιας ύπηρεσίας, την χάριζαν σε κρατικούς υπαλλήλους.

Πρώτος στην Εύρώπη μίλησε για τη ρίζα ένας ιερωμένος, ο πάτερ Σαμέδος, και ο πρεσβευτής του Σιάμ προσέφερε ρίζες στον Λουδοβίκο ΙΔ', το 1630. Ένας Ίησουΐτης, ο πάτερ Ζαρτού, έδωσε στην Γαλλική Ακαδημία, το 1718, τις πρώτες έπιστημονικές βάσεις για τη μελέτη του φυτού. Άλλος ιερωμένος, ο πάτερ Λαφίτώ, ανέκάλυψε μία άμερικανική ποικιλία του φυτού, που χρησιμοποιούσαν οι κάτοικοι της λίμνης Όντάριο. Τέλος ένας Ιταλός δημοσιογράφος, ο Άλντο Παλαντίνι, έπιστρέφοντας από ένα ταξίδι στην Σοβιετική Ένωση τελευταίως, μιλεί για την πυρετώδη κίνηση γύρω από το θαυμαστό φυτό. 22 χιλιόμετρα έξω από την Μόσχα, το Ίνστιτούτο για τη μελέτη των ιαματικών και άρωματικών φυτών έφύτεψε 50.000 κομμάτια και θα μοιράσει τους σπόρους σε όλα τα κολχόζ για παραγωγή σε έθνική κλίμακα. Κατά τον Παλαντίνι, η μάχη αυτή του Τζίν-Σέγκ άρχισε στην Ρωσία από το 1951.

Ήταν γνωστό στην Ρωσία ότι οι κάτοικοι της Σιβηρίας και της Βορειοανατολικής Ασίας χρησιμοποιούσαν από χιλιάδες χρόνια

ένα είδος τσαγιού από κινέζικη ρίζα για καρδιακές παθήσεις και παθήσεις του σηκωτιού, της κυκλοφορίας, των πνευμόνων και του νευρικού συστήματος και, ιδίως, για να καταπολεμήσουν την κούρασι και την κατάπτωση των γερατειών. Έτσι, μερικοί κυνηγοί μπορούσαν να παρακολουθούν την λεία τους έξι μέρες κι έξι νύχτες στα δάση χωρίς φαί και ύπνο. Οι Ρώσοι έπιστήμονες έκαναν άπειρα πειράματα. Έκατο ένδικα χοιρίδια της ίδιας ηλικίας βυθίστηκαν σε νερό 27 βαθμών. Τα πενήντα που είχαν τραφή με ρίζα, άνθεξαν τριπλάσια ώρα πριν τελικά υποκύψουν.

Σύμφωνα με έναν αρχαιότατο θρύλο, υπάρχει στον κόσμο μία ρίζα Τζίν-Σέγκ που έχει την δύναμι να μεταμορφώνει τον άνθρωπο σε ζώο ή δέντρο. Γι' αυτό και σπάνια την συναντά κανείς. Ο ταξιδιώτης πού, τη νύχτα στο δάσος, βλέπει να εξαφανίζεται ένα δέντρο ή ένα ζώο κατά μυστηριώδη τρόπο, ξέρει πως συνάντησε το Τζίν-Σέγκ. Πρέπει τότε να γονατίσει και να προσευχηθώ μία νύχτα και μία μέρα. Αν γυρίσει, σε ένα χρόνο άκριβως, στο ίδιο μέρος, τότε θα βρή τη ρίζα του βυθισμένη στη γή...

Όπως με τους χρυσοθήρες, έτσι και με τους κυνηγούς της ρίζας, μία δλόκληρη λογοτεχνία άνθισε στην Κίνα τα παλιά χρόνια. Οι πιστοί της θρησκείας του Τάο, έφευγαν να την αναζητήσουν μ' ένα ρούχο από τσουβάλι κι ένα ξύλινο βραχιόλι. Αντιμετώπιζαν την άπροσπέλαστη «ταίγια» άοπλοι, με ένα καλαμένιο μπαστούνι μόνο και τρεφόντου-

σαν με χόρτα. Άν τους τύχαινε να βρουν το μυθικό Τζίν-Σέγκ, έπεφταν γονατιστοί και έψελαν: «Μην άπομακρυνθής, ω Τζίν-Σέγκ! Είμαι ένας σοφός! Η καρδιά μου είναι άγνή! Έλευθέρωσε την ψυχή μου από την άμαρτία!» Και λαϊκά τραγούδια διαιώνισαν την «δύσσεια των άναζητητών της ρίζας.

Σήμερα, οι έπιστήμονες σκύβουν στο μικροσκόπιο και την αναλύουν. Αποτελείται από γλυκόζη, άμυλο, βιταμίνες Β1 και Β2 και από άλλα γνωστά στοιχεία, αλλά περιέχει και ένα άγνωστο συνθετικό, πιθανόν μία φυτική όρμόνη, που συνδυάζει άνδρικές

και γυναικείες όρμόνες συγχρόνως, πράγμα που θα έπιτρέπη να άποφεύγονται τα δυσάρεστα άποτελέσματα όρισμένων συγχρόνων θεραπειών.

Πριν βγώ στο έμπόριο, το Τζίν-Σέγκ, που δεν πρέπει βέβαια να χρησιμοποιηθώ άκατέργαστο ή μόνο, θα χρειαστούν πολλά χρόνια άναζητήσεων στα χημικά έργαστήρια. Το σημαντικό όμως είναι ότι η έπιστήμη, άλλη μία φορά, καταφεύγει στα μυστικά της πείρας των αρχαίων λαών, στην αίωια άναζήτησι του έλιξηρίου της ζωής και της δόναμης!

ΤΑ ΤΡΟΜΕΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

Ο άρχηγός των Έρυθροδέρων εμφανίζεται πάντα στην περιοχή με όλα του τα παράσημα και τα στολίδια και πάντα τραβάει το ένδιαφέρον των παραθεριστών που μαζεύονται κάθε καλοκαίρι στην περιοχή.

Κάποια μέρα, μία πολύ φιλομαθής κυρία τον είχε πλησιάσει και του έκανε διάφορες έρωτήσεις σχετικά με τη ζωή και τις συνήθειες της φυλής του. Ο γυιός της κυρίας, ένα παιδάκι πέντε χρόνων τον κοίτης φυλής του. Ο γυιός της κυρίας, ένα παιδάκι πέντε χρόνων τον κοίτης γοητευμένος από τα φτερά που είχε στο κεφάλι του. Αφού τράβηξε τη φούστα της μητέρας του αρκετές φορές της ψιθύρισε αρκετά δυνατά στ' αυτή :

— Μαμά, ρώτησέ τον, κάνει αιά ;

Boston Star

Ο μικρός έχει κολήσει στον καθρέφτη.
— Τι κάνεις εκεί Μιχαλάκη ; του φωνάζει ο πατέρας του.
— Τίποτα μπαμπά· μετράω τα μουστάκια μου !

A. M.

« ΖΩΗ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΔΡΑΣΙ »

Τίποτε δὲν ἔχουμε παραμελήσει τόσο,
ὅσο τὸ χρέος μας νὰ εἴμαστε εὐτυχισμένοι.

Robert Louis Stevenson

« ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΚΟΥΡΑΣΜΕΝΟΣ, »

Τῆς

M. B. RAY

Διασκευή : Τασίας Γιατρά - Ήλιοπούλου

Ἡ « Ἐκλογή » συνεχίζει τὴν δημοσίευσιν ἀποσπασμάτων τοῦ ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέροντος βιβλίου πού κυκλοφόρησε μὲ μεγάλη ἐπιτυχία στὴν Ἀμερικὴ μὲ τὸν τίτλο « Ποτέ πιά κουρασμένοι » καὶ πού κυκλοφορεῖ ἤδη καὶ στὴν Ἑλλάδα. Εἶναι ἓνα βιβλίο πού θὰ βοηθήσῃ ὅλους ὅσοι τὸ διαβάσουν νὰ ξεπεράσουν τὶς τρωμερὲς δυσκολίες πού παρεμβάλλει στὴ ζωὴ καὶ στὴ δρᾶσι μας τὸ ὑποσυνείδητό μας.

III

Ἰσορρόπησε τὴ ζωὴ σου !

Μέσα στὰ δυὸ χρόνια πού ὁ Δρ Μπούρλιγκεϊμ ὑπηρετήσε στὸ μέτωπο, τοῦ δόθηκαν πολλὲς εὐκαιρίες νὰ παρακολουθήσῃ διάφορες μορφὲς κούρασης πού παρουσιάζονταν σὲ πολὺ μεγάλη ἔκτασι ἐκεῖ.

Παρατήρησε π.χ. ὅτι οἱ φαντᾶροι ἐνιωσαν πιὸ κουρασμένοι περιμένοντας νὰ δοθῇ μάχη παρὰ ὅταν πολεμοῦσαν. Ἐπίσης ἐπρόσεξε ὅτι στὶς ὀπισθοχωρήσεις, τὰ θύματα ἀπὸ κατάπτωσι ἦσαν περισσότερα ἀπὸ τοὺς τραυματίες. Καὶ τοὺς τραυματίες ἤξερε πῶς νὰ τοὺς βοηθήσῃ. Γιά τοὺς ἐξαντλημένους ὅμως τί μπορούσε νὰ κάνῃ ; Ἡ ἀνάπαυσι καὶ τὸ πολὺ καὶ καλὸ φαί δὲν φαινόταν νὰ τοὺς ὠφελοῦν καὶ τόσο. Ἦταν βέβαιος πῶς, ἂν δινόταν κανένα σύνθημα μάχης, ὅλοι ἐκεῖνοι πού ἔκαναν τοὺς μισοπεθαμένους, θὰ πετιόντουσαν ἐπάνω καὶ θὰ ἔτρεχαν νὰ πολεμήσουν γιὰ νὰ σωθοῦν. Εἶχε γίνῃ καὶ ἄλλες φορές αὐτό.

Ἐκεῖ πού σκεπτόταν ὅλα τοῦτα, τοῦ ἦλθε ἔξαφνα μιὰ ἰδέα ! Ἐκανε ἓνα τηλεφώνημα νὰ τοῦ στείλουν μερικὲς ἀρκετὰ χαριτωμένες νουσοκόμες, πού τις ἔβαλε νὰ περιποιηθοῦν τοὺς ἄρρώστους του. Τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν καλύτερα ἀπὸ ἓνα σύνθημα μάχης. Ἀμέσως ὅλοι ξαναζωντάνεψαν. Ζήτησαν νὰ ξυριστοῦν, νὰ καπνίσουν, καὶ ἄρχισαν τὰ ἀστεῖα καὶ τὴ συζήτησι. Ἐπὶ τέλους ! Ὑστερα ἀπὸ τόσο καιρό, βρέθηκε κάτι πού ἀξίζει τὸν κόπο νὰ τοὺς τραβήξῃ τὴν προσοχὴ καὶ νὰ τοὺς κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον !

Ὅταν τελείωσε ὁ πόλεμος, ὁ Δρ Μπούρλιγκεϊμ ἐξακολούθησε νὰ μελετᾷ τὴν ἐπίδρασι πού ἔχουν οἱ ψυχικὲς καὶ διανοητικὲς καταστάσεις στὸν ὀργανισμό.

Περιπτώσεις ὅπως ἡ ὑστερικὴ παράλυσι, ἡ τύφλωσι ἀπὸ ὑποσυνείδητῃ αἰτία κ.τ.τ., μ' ὅλο πού ἦσαν καταπληκτικὲς, δὲν τὸν ἀπασχόλησαν καὶ τόσο, ὅσο ἡ νευρικὴ δυσπεψία καὶ ἡ ἀϋπνία, ὁ πόνος ἀπὸ νεύρωσι καὶ ἡ κούρασι, ἐπειδὴ καταλάβαινε ὅτι τὰ συμπτώματα τοῦτα, μὲ τὴν ἔκτασι

πού ἔπαιρναν, ὁλοένα ἀπειλοῦσαν καὶ πιὸ πολὺ ὁλόκληρο τὸν πληθυσμό.

Στενοχώρια καὶ κούρασι λοιπόν, ἐνδιαφέρον καὶ ἐνεργητικότητα. Σ' αὐτὰ ἔπρεπε νὰ συγκεντρώσῃ ὅλη του τὴν προσοχή. Ἡ πείρα τοῦ πολέμου, ὡς ἓνα σημεῖο, ἔπρεπε νὰ τοῦ χρησιμεύσῃ γιὰ τὴν περίοδο τῆς εἰρήνης.

Γιὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ σχέδιά του, ἀνέλαβε τὴ διεύθυνσι τοῦ ψυχιατρείου τοῦ Χάρβαρντ, τὸ μετωνόμασε « Ἰνστιτοῦτο τῆς Τέχνης τοῦ Ζῆν » καὶ τὸ μετέτρεψε σὲ ψυχικὸ ἀναρρωτήριο γιὰ ὅσους πάσχουν ἀπὸ νευρικὲς διαταραχές, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴ χρόνια κούρασι καὶ φθάνοντας ὡς ἐκεῖνο πού κάποτε χαρακτηρίζαμε γιὰ παραφροσύνη καὶ σήμερα ξέρουμε πῶς εἶναι βαρεῖα μορφῆς συγκινησιακῆς ἀνισορροπίας.

Μέσα στὸ εὐχάριστο περιβάλλον του, βρίσκει κανεὶς ὅ,τι τοῦ χρειάζεται γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴ διαγωγὴν του ἀπέναντι τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ ἀπέναντι τῶν ἄλλων.

Σκοπὸς τοῦ ἰδρύματος εἶναι νὰ σὲ ἀναδιδασκαύσῃ ψυχικά, μετατρέποντας τὶς βλαβερὲς συγκινησιακὲς σου ἀντιδράσεις σὲ ὠφέλιμες. Καταφέρει νὰ σὲ στείλῃ πίσω στὴν κοινωνία κατὰλληλα ὠπλισμένο προβλήματα τωπίσης τὰ καθημερινὰ προβλήματα καὶ τέλεια καταρτισμένο νὰ ἀκολουθήσῃ κανονικὴ καὶ ὁμαλὴ ζωὴ.

Οἱ περισσότεροι κάνουν τὸ λάθος νὰ περιορίζουν ὅλο καὶ πιὸ πολὺ τὰ ἐνδιαφέροντά τους καὶ τὶς ἀσχολίες τους, ἐνῶ μόνο μὲ τὴν ἐπέκτασί τους θὰ κατορθώσουν νὰ ξανακαταστήσουν τὴν ἰσορροπία τους. Γι' αὐτό, τὸ Ἰνστιτοῦτο δίνει τέτοια κατάρτισι, ὥστε, μὲ τὸ νὰ ἀπασχολῆται κανεὶς μὲ πολλὰ καὶ διάφορα ζητήματα, πετυχαίνει νὰ ἀποσπᾷ τὴ σκέψιν του. Ἐτσι γλυτώνει ἀπὸ τὸ κλείσιμο στὸν ἑαυτό του, ἀπὸ τὴν ἀποκλειστικότητά του εἶναι ἀρχὴ μονομηνίας καὶ τῆς τῆς ἀπομόνωσης πού, ἂν δὲν φθάσῃ ὡς τὴ σχιζοφρένεια, πάντα ὁδηγεῖ στὴν παρανόησι τοῦ κόσμου ἀπὸ μᾶς καὶ τοῦ ἑαυτοῦ μας ἀπὸ τὸν κόσμο.

Ἀφοῦ λοιπόν ὁ φιλοξενούμενος ἐξέταστῃ ἀπὸ παθολόγους καὶ ψυχιάτρους καὶ ἀφοῦ μὲ διάφορα τέσς ἐξάκριβωθουν τὰ καλὰ καὶ κακὰ στοιχεῖα

τῆς προσωπικότητάς του, ἀρχίζει ἡ θεραπεία.

Οἱ πιὸ πολλοὶ νοσηλευόμενοι τοῦ ἰδρύματος δὲν εἶναι ἀνισόρροποι, ἀλλὰ ἄτομα κουρασμένα καὶ ἐκνευρισμένα ἢ τὸ πολὺ ἔχουν φθάσει στὰ πρόθυρα τοῦ νευρικοῦ κλονισμοῦ. Ἐπειδὴ πάντα ἡ προφύλαξι εἶναι προτιμότερη ἀπὸ τὴν θεραπεία, πολλοὶ πάνε ἐκεῖ μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ νιώθουν τὴν ἀνάγκη νὰ ξεκουραστοῦν.

Ὑστερα λοιπόν ἀπὸ τὴν εξέτασι, ὁ φιλοξενούμενος ἀρχίζει νὰ ἀκολουθῇ τὸ καθημερινὸ πρόγραμμα. Βάσι του εἶναι 4 κύρια σημεῖα — ἐκεῖνα πού ἀποτελοῦν τὶς 4 οὐσιώδεις πλευρὲς τῆς ζωῆς μας :

Ἡ δουλειά.

Ἡ ψυχαγωγία.

Οἱ κοινωνικὲς σχέσεις.

Ἡ σωματικὴ ἀσκήσι.

Ὁ φιλοξενούμενος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ παρακολουθήσῃ κανονικὰ ὠρισμένα μαθήματα. Αὐτὴ του ἡ ἀσχολία εἶναι ἡ κύρια ἀπασχόλησί του — ἡ δουλειά του.

Γιὰ τὴν ψυχαγωγία του μπορεῖ νὰ διαλέξῃ ἀπὸ ἓνα σωρὸ εὐκαιρίας πού τοῦ προσφέρονται ἐκεῖ. Μπορεῖ νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὴν κεραμοουργική, τὴν ἀνθοκομία καὶ πολλὰ ἄλλα.

Γιὰ νὰ συνήθισῃ στὴν κοινωνικὴ ζωὴ, διοργανώνονται στὸ Ἰνστιτοῦτο χοροὶ, πάρτυ, συναυλίες κ.ά.

Ὅσο γιὰ σπὸρ... ἄλλο τίποτα.

Γιὰ τὴν ἐκλογή, τὴν κατάλληλη διοργάνωσι καὶ καλὴ ἐκτέλεσι τοῦ προγράμματος, ὁ ἐνδιαφερόμενος ἔχει στὴ διάθεσί του τὴ βοήθεια καὶ παρακολούθησι τοῦ ψυχιάτρου.

Κάτι τέτοιο ἐννοοῦμε ὅταν μιλάμε γιὰ « ἰσορροπημένη ζωὴ ». Μόνο μ' αὐτὸ τὸν τρόπο μπορεῖ νὰ πάρῃ κανεὶς τὸ σωστὸ δρόμο καὶ νὰ σωθῇ. Μόνο ἔτσι μπορεῖ νὰ ἰσορροπήσῃ τὶς συγκινήσεις του. Ἡ ἰσορροπία εἶναι ἡ ἐξισορροπία αὐτὸματα καὶ τὶς συγκινήσεις.

Τὸ σχέδιο τοῦτο εἶναι πολὺ ἀπλό, εὐκόλο, πρακτικὸ καὶ πρὸ παντὸς ἀποδοτικὸ ὅσο δὲ φαντάζεται κανεὶς. « ἰσορροπημένη ζωὴ » τί νομίζει πῶς σημαίνει ;

Διαβίωσι ἀπλοποιημένη καὶ συστηματοποιημένη καὶ ἔτσι πού νὰ βοηθᾷ στὴ λύτρωσι ἀπὸ βλαβερὰ αἰσθήματα, πλέγματα, συμπλέγματα κλπ.

Ἐνῶ ἔτρωγε ὁ Δρ. Μπούρλιγκεϊμ στήν τραπεζαρία τοῦ Ἰνστιτούτου, μοῦ εἶπε :

— Ἐκεῖνο πού σήμερα χρειαζόμαστε εἶναι μιὰ ἀπλή, κοινόχρηστη Ψυχιατρική. Ἡ πιό μεγάλη εἰσφορά τῆς Ἐπιστήμης αὐτῆς θά ἦταν νά βγῇ ἔξω στὸν κόσμο καὶ νὰ διδάξῃ τοὺς ὁμαλοὺς ἀνθρώπους νὰ τρῶν καὶ νὰ ζοῦν ὁμαλά. Ἔτσι, οὔτε αὐτοί, οὔτε οἱ ἀπόγονοί τους θά κινδυνεύουν ἀπὸ ψυχικὲς ἀνωμαλίες, πού τόσο ἐπιδροῦν καὶ στὸ κοινωνικὸ σύνολο. Αὐτὴ ἡ Ψυχιατρικὴ δὲν εἶναι τίποτα περισσότερο ἀπὸ τὴν κατάλληλη χρησιμοποίησι τῆς Ψυχολογίας. Μερικοὶ ψυχίατροι, γιὰ νὰ παραστήσουν τοὺς σπουδαίους, ἀρχίζουν μὲ τὴν δύσκολους ὁρισμούς καὶ τὶς ἀκατάληπτες ἐπιστημονικὲς διατυπώσεις. Κάτι ὅμως πού δὲν διατυπώνεται ἀπλᾶ, πῶς μπορεῖ νὰ βοηθήσῃ τοὺς πολλοὺς πού τόσο τὸ χρειάζονται ;

Σχετικὰ μὲ τὴν ἰσορροπημένη ζωὴ, σίγουρα ὁ ἀναγνώστης θά ἔχῃ ὠριμένες ἀντιρρήσεις. Θὰ μὲς πῇ :

«Πῶς μπορῶ νὰ καταστρώσω πρόγραμμα δουλειᾶς καὶ ψυχαγωγίας ; Ἐγὼ δὲν ζῶ στὸ Ἰνστιτούτο τῆς Τέχνης τοῦ Ζήν», ἀλλὰ σὲ μιὰ μεγάλη πόλιν μὲ ἕνα σωρὸ ὑποχρεώσεις. Ἐχω νὰ πληρῶνω τοὺς φόρους μου, νὰ μορφῶνω τρία παιδιὰ. Μπορῶ νὰ κατὰφέρω νὰ μὴ στενοχωριέμαι, ἀλλὰ νὰ παίζω τένις καὶ νὰ περνᾶω τὴν ὥρα μου μὲ τὴν ξυλογλυπτική ; »

Μπορεῖ νὰ ἔχῃς λίγο δικίο. Ὅταν ὁμως πνίγεσαι καὶ δὲν κουνήσης χέρια καὶ πόδια, πῶς περιμένεις νὰ σωθῇς ;

Μὴ λὲς λοιπὸν καὶ σὺ ἐκεῖνα πού διατυμπανίζουν ὅσοι δὲν παραδέχονται τίποτα, ὅσοι ἀποκλείουν τὰ πάντα, ὅσοι ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ κατὰστασι τοὺς δὲν παίρνει διόρθωσι, ὅσοι εἶναι ἡττοπαθεῖς !

Ὁ καθένας, χωρὶς νὰ μετακινηθῇ, χωρὶς νὰ πληρώσῃ καθόλου καὶ χωρὶς νὰ ἀμελήσῃ τίς ὑποθέσεις του, μ. π. ο. ρ. εἶ νὰ ἰσορροπήσῃ τὴ ζωὴ του καὶ νὰ ἀναδιοργανώσῃ τὸ χαρακτήρα του, ὅπως ἂν βρισκόταν στὸ Ἰνστιτούτο τῆς Τέχνης τοῦ Ζήν», μὲ τὸ νὰ σκεφθῇ καὶ νὰ βάλῃ σὲ συστηματικὴ πρᾶξι τὰ παρακάτω :

Ἀντὶ νὰ ξυπνᾷς στὶς 7 γιὰ νὰ εἶσαι στὴ δουλειά σου στὶς 8, ξύπνα

15 λεπτὰ νωρίτερα καὶ κάνε τὴ γυμναστικὴ σου σύμφωνα μὲ τὰ γυμναστικὰ παραγγέλματα πού δίνει τὸ ραδιόφωνο. Ἔτσι, χωρὶς νὰ ξοδέψῃς δεκάρα, ἐφαρμόζεις αὐτὸ πού πρέπει γιὰ τὴ σωματικὴ σου ἀσκήσι.

Μὲ κορμὶ δυναμωμένο ἀπὸ τὴν ἐλαφριά γυμναστικὴ, θά μπόρῃς νὰ ἐπιδοθῇς στὴ δουλειά σου πολλὴ πιὸ ἀποδοτικὰ καὶ εὐχάριστα. Ἔτσι, αὐτὴ θά σοῦ προσφέρῃ περισσότερα γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃς μὲ καλύτερα μέσα τὶς οἰκονομικὲς σου ἀνάγκες.

Τὸ χρόνον καὶ τὸ χρέμα πού ξοδεύεις στὰ καφενεῖα ἢ στὴν ταβέρνα, πράγματα πού σὲ ζημιώνουν, βλάπτουν τὴν ὑγεία σου καὶ κάνουν κακὸ στὸ χαρακτήρα σου, ξόδεψέ τα γιὰ νὰ βρῇς τὴν ψυχαγωγία σου σὲ εὐγενικὲς, εὐχάριστες καὶ ὁμαδικὲς ἀσχολίες. Τέτοιες εἶναι οἱ ὀρειβατικοὶ ὁμίλοι, οἱ σύλλογοι ἐρασιτεχνῶν παρὰδων, κυνηγῶν, ζωγράφων κλπ.

Στὶς ταβέρνες καὶ στὰ καφενεῖα τί κοινωνικὲς σχέσεις μπορεῖς νὰ ἀποκτήσῃς ; Ἄν ἐπιδοθῇς ὁμως σὲ εὐγενικὲς ὁμαδικὲς ἀσχολίες, θὰ γνωρίσῃς κόσμον πολλὸ καλύτερο, ἐξαιρετικὰ εὐχάριστο σὰν παρέα καὶ ὠφέλιμο ἀπὸ τὰ παραδείγματα πού θά πάρῃς.

Ἐχοντας ρυθμίσει τὴ ζωὴ σου ἔξυπνα, εὐχάριστα καὶ ὠφέλιμα, μέσα σὲ λίγο καιρὸ θά ἀνακαλύψῃς ὅτι ἔγινες ἀνώτερος, πιὸ δυνατός καὶ πιὸ δραστήριος ἀπὸ ὅ,τι ἦσουν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι εἶναι καλύτερο ἀπὸ ὅ,τι τοὺς νομίζεις καὶ ὅτι ἡ ζωὴ δὲν εἶναι κάτι δυσάρεστο, ὅπως θαρροῦσες, ἀλλὰ σχεδὸν συνεχέας ἀπὸ τέρψεις γιὰ ὅποιον ξέρεῖ νὰ ζῇ, ἔχοντας ἔστω καὶ περιορισμένους πόρους.

Τέλος, ἂν θέλῃς νὰ πετύχῃς τὴ διόρθωσι τοῦ ἑαυτοῦ σου, μὴ λὲς ποτὲ : «Ἀποκλείεται νὰ κάνω τοῦτο ἢ ἐκεῖνο ἐπειδὴ δὲν ἔχω τὰ μέσα», ἀλλὰ νὰ λὲς πάντα : «Θέλω νὰ πετύχω τὸ τάδε ! Θὰ τὰ κατὰφέρω ! » Ἡ ἀποφασιστικότητά εἶναι τὸ πιὸ μεγάλο ὅπλο, ὄχι μόνο στὸν πόλεμο, ἀλλὰ καὶ στὴν εἰρήνη καὶ στὴ ζωὴ γενικὰ.

Ὁ Δρ. Μπούρλιγκεϊμ, πού ξέρεῖ ὅτι ἡ ἰσορροπημένη ζωὴ δὲν ὠφελεῖ νὰ τηρῇται μόνο γιὰ μερικοὺς μῆνες, ὅπως δὲν ὠφελεῖ καὶ τὸ νὰ τρώῃ κανεὶς γιὰ ἕνα διάστημα καὶ ὕστερα νὰ πεινάῃ,

προσπαθεῖ νὰ καταφέρῃ — καὶ πιστεύει ὅτι δὲν θά ἀξίζει τίποτα ἂν δὲν τὸ κατὰφερναι — ὅσοι βγαίνουν ἀπὸ τὸ ἴδρυμά του, νὰ ἔχουν ἔτσι φορμαριστῇ, ὥστε νὰ θεωροῦν ἀνάγκη τοὺς πιά τὴ διατήρησι καὶ ἐξακολούθησι τοῦ προγράμματος τῆς ἰσορροπημένης ζωῆς. Τὸν ἴδιο σκοπὸ ἐπιδιώκει καὶ γιὰ ὅσους ζοῦν ἔξω ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο καὶ τὸν συμβουλευόμενοι — γιὰ ὅλους ἐκείνους πού, χωρὶς νὰ παρατήσουν τὶς παλιὲς τοὺς συνήθειες, περιμένουν νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ ὁ γιατρός ἀπὸ τὴν κούρασι καὶ τοὺς νευρικοὺς ἐρεθισμούς.

Ἐπειδὴ ἡ κατάστρωσι σχεδίου γιὰ ἰσορροπημένη ζωὴ εἶναι ζήτημα καθαρὰ προσωπικόν, γι' αὐτὸ, ἡ δική μας παρέμβασι ἔδω δὲν θά εἶναι ἀπόλυτη, ἀλλὰ περιορίζεται σὲ ὑποδείξεις μόνο καὶ κατευθύνσεις.

Πιάσε τώρα χαρτί καὶ μολύβι καὶ, ὅσο σοῦ εἶναι δυνατό, κάνε εἰλικρινῇ ψυχικὴ ἐπισκόπησι τοῦ ἑαυτοῦ σου, γιὰ νὰ ἐξακριβώσῃς ποιὲς εἶναι οἱ ἱκανότητές σου, τὰ ἰδιαίτερα ἐνδιαφέροντά σου, ἡ προσωπικότητά σου, ἡ ἐξυπνάδα σου, ἡ μόρφωσί σου — μὲ δυὸ λόγια, τὰ προσόντα καὶ οἱ ἐλλείψεις σου.

Ἀπάντησε στὶς παρακάτω περίπτω ἐρωτήσεις :

«Τί δὲν ἔχω ἀναπτύξει ἀρκετὰ ; Τὴ μόρφωσί μου ; τὶς κοινωνικὲς μου σχέσεις ; τὴ σωματικὴ μου διάπλασι ; τὸ ἐνδιαφέρον στὴ δουλειά μου ; »

Καὶ εἰδικώτερα :

«Διαβάζω ἀρκετὰ καὶ ὅ,τι χρειάζομαι ;

ζεταί γιὰ νὰ καλλιεργηθῶ κοινωνικά, ἐπαγγελματικά κλπ. ;

»Ἐχω κλίσιν στὶς ξένες γλώσσες καὶ θά μὲ εὐχαριστοῦσε νὰ μάθαινα καμιά ;

»Εἶναι εὐχάριστη ἡ παρέα μου σὲ ἕνα κύκλο ; Καί, ἂν ὄχι, γιὰτί ;

»Ἐχω κλίσιν στὰ γράμματα, στὴ μουσικὴ, στὴ ζωγραφικὴ ἢ ἴσως στὴ χειροτεχνία, τὴν ξυλογλυπτική ; Θά μοῦ ἄρεσε νὰ ἐπιδοθῶ σὲ ἕνα ἀπὸ αὐτὰ ἢ καὶ σὲ περισσότερα ;

»Οἱ ἄνθρωποι πού συναναστρέφομαι ταιριάζουν μὲ τὸ χαρακτήρα μου ; Ἐχω διαλέξει καλοὺς φίλους ;

»Ποία σπορ προτιμῶ ;

»Μοῦ ἄρσει ἡ δουλειά μου ; Ἄν ὄχι, γιὰτί ; Καὶ πῶς θά μπορούσα νὰ τὴν κάνω εὐχάριστη ; Ἄν πάλιν τοῦτο ἀποκλείεται, ὑπάρχουν δυνατότητες νὰ ἀλλάξω ἐπάγγελμα καὶ τότε ποῖο θά ἔπρεπε νὰ διαλέξω ; »

Τούτῃ ἡ ψυχικὴ ἔρευνα σκοπὸ ἔχει νὰ σὲ βοηθήσῃ νὰ ἐξακριβώσῃς τί χρειάζεται νὰ κάνῃς, τί μπορεῖς νὰ κάνῃς, τί θά σὲ εὐχαριστοῦσε νὰ κάνῃς — καὶ θά τὸ κάνῃς ἀμέσως τώρα ! Τούτῃ τὸ βιβλίον δὲν σοῦ τὸ προσφέραμε γιὰ νὰ τὸ διαβάσῃς μόνο καὶ γιὰ μερικὲς μέρες νὰ νιώσῃς εὐχαρίστησι, αἰσιοδοξία καὶ ἱκανοποίησι — σοῦ τὸ προσφέραμε γιὰ νὰ σοῦ δώσῃ ὠθησὶ σὲ δραστηρικὲς ἐνέργειες !

♦ Αὐτὸς πού εἶπε ὅτι ἡ τέχνη τῆς κουβέντας ἔχει ἐκλείψει στὴν ἐποχὴ μας, ἀσφαλῶς δὲν θά στάθῃ ποτὲ ἔξω ἀπὸ ἕνα τηλεφωνικὸ θάλαμον περιμένοντας τὴ σειρὰ του.

Herbert Prochnow

Ένα έργο τέχνης — Μιά ιστορία

Η "ΝΙΚΗΤΡΙΑ ΑΦΡΟΔΙΤΗ"

Του 'Αντόνιο Κανόβα

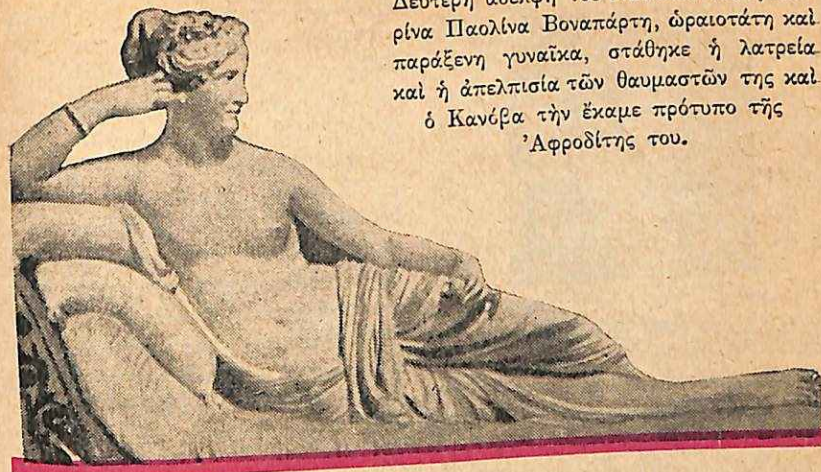
Στη σειρά «Ένα έργο τέχνης μιιά ιστορία» δημοσιεύεται ένα άρθρο για τον 'Ιταλό καλλιτέχνη Κανόβα και την Παυλίνα, αδελφή του Ναπολέοντος, την ώραία της εποχής της, που ποζάρισε για ένα άγαλμα της 'Αφροδίτης. Το άγαλμα αυτό βρίσκεται σήμερα μαζί με άλλα άριστουργήματα στη Βίλλα Μποργκέζε, στη Ρώμη.

Η συλλογή έργων τέχνης των πριγκίπων Μποργκέζε ήταν και είναι ακόμη ή ωραιότερη ιδιωτική συλλογή του κόσμου. Ούτε στην 'Αμερική δεν κατάφερε κανένας εκατόμμυριούχος να συγκεντρώσει τέτοιους θησαυρούς. Σήμερα, ή συλλογή αυτή στεγάζεται στο Καζίνο Μποργκέζε, ένα παλατάκι που βρίσκεται στο τεράστιο πάρκο που οι Ρωμαίοι εξακολουθούν να αποκαλούν «Βίλλα Μποργκέζε», αν και, επισήμως, θάπρεπε το όνομά του να τιμά τον Ουμβέρτο Α'. Στο κέντρο της τρίτης αίθουσας του ισόγειου μπορούν οι επισκέπτες των τελευταίων πενήντα ετών να θαυμάσουν την «Νικήτρια 'Αφροδίτη» του 'Αντόνιο Κανόβα, το άριστούργημα ίσως όλκληρης της νεοκλασσικής γλυπτικής.

"Όπως πολλοί ξέρουν, αυτή ή ωραιότατη άπεικόνισι σε μάρ-

μαρο μιās μισοξαπλωμένης γυναίκας, με το στήθος ξεσκέπαστο και τις γάμπες μόλις καλυμμένες, είναι το πορτραίτο — ωραιοποιημένο — της Παυλίνας Μποναπάρτε, της αδελφής του Μεγάλου Ναπολέοντα.

'Η Παυλίνα ήταν ή πιό όμορφη από τις αδελφές του αυτοκράτορα, αλλά και ή πιό τολμηρή, ή πιό σκανδαλιστική. 'Ο Ναπολέων γινόταν έξω φρενών με κάθε καινούργιο κατόρθωμά της, αλλά δεν μπορούσε να της αντισταθί, γιατί ήταν πάντα ή εύνοουμένη του. 'Η Παυλίνα, με τα κατάμαυρα μαλλιά, το λευκό και διάφανο δέρμα, τα μεγάλα λαμπερά μάτια, το κλασσικό προφίλ και το λεπτό και άρμονικό σῶμα, ήταν γοητευτική και πολύ γυναίκα. Δεν ήταν βέβαια ιδιαίτερα έξυπνη. Πολλοί ιστορικοί μάλιστα τονίζουν πως είχε μυαλό πουλιού ή, για να είμαστε πιό ακριβείς, μυαλό Πα-

Δεύτερη αδελφή του Ναπολέοντος ή Μαρίνα Παολίνα Βοναπάρτη, ωραιότατη και παράξενη γυναίκα, στάθηκε ή λατρεία και ή άπελπισία των θαυμαστών της και ό Κανόβα την έκαμε πρότυπο της 'Αφροδίτης του.

ριζιάνας «μιντινέττας». 'Ηταν φλύαρη, έλαφρόμυαλη, ένστικτώδης, και πίστευε πως είχε όλα τα δικαιώματα να κάνει ό,τι ήθελε σ' αυτόν τον κόσμο.

'Από πολύ μικρή είχε γνωρίσει τη φτώχεια και της είχε μείνει μιιά τρελλή μανία για την πολυτέλεια. Μαζί με την αυτοπεποίθηση που της έδιναν τα νιάτα και ή όμορφιά της και τον δεσποτισμό που ξεχώριζε το χαρακτήρα της, θά μπορούσε κανείς να πη πως ήταν το θηλυκό ανάλογο του Ναπολέοντα και έτσι, από αυτή την όμοιότητα, και ή άδυναμία που είχαν ό ένας για τον άλλον.

'Η κοινωνία στην οποία έλαμψε ή Παυλίνα ήταν πολύ άνακατεμένη. Ούτε οι απόγονοι των μεγάλων οικογενειών, όφρανεμένοι από τη λαιμητόμο, δεν την καλυτέρευαν. Οι περισσότεροι εκεί ήταν νεόπλουτοι και στρατιωτικοί, που είχαν κερδίσει τους καλούς τρόπους στα πεδία της μάχης. Όλοι

ζούσαν σάμπως όλα σ' αυτόν τον κόσμο να ήσαν πρόσκαιρα και από τα σαλόνια έλειπε ή φίνα συζήτηση. 'Επαιζαν τυχερά παιχνίδια, χόρευαν και γλεντούσαν.

'Ανάμεσα σ' αυτούς τους ανθρώπους, ή Παυλίνα, με τη βοήθεια της μοδίστρας, της κομμώτριας, του κοσμηματοπώλη, έγινε γρήγορα ή βασίλισσα της μόδας. Κι άρχισε μιιά σκληρή μάχη για επικράτηση, με τη νύφη της την 'Ιωσηφίνα και τις αδελφές της, ποιά να αποκτήσει τα πιό ακριβά άμάξια, ποιά να παρουσιάσθί με το πιό τολμηρό φόρεμα, με το πιό τρελλό χτένισμα.

'Ο γάμος της με τον στρατηγό Λεκλέρ δεν διώρθωσε τα πράγματα. Και όταν ό κίτρινος πυρετός την έκανε χήρα, βιάστηκε να παντρευθί τον 'Ιταλό πρίγκιπα Κάμιλλο Μποργκέζε, είκοσιεπτά ετών, πιό άριστοκράτη από όποιονδήποτε βασιλιά της εποχής. 'Ο γάμος έγινε στις 6 Νοεμβρίου του 1803 και προκάλεσε

ANTONIO KANOBA

μεγάλη περιέργεια σ' όλόκληρη την Ευρώπη. Οί νεόνυμφοι πήγαν να μείνουν στο Παλάτσο Μποργκέζε, ανάμεσα στους αμύθητους καλλιτεχνικούς θησαυρούς της μεγάλης οικογένειας. Ζούσαν ζωή κοσμική και έδιναν χορούς πού, όπως γράφει ο Στεντάλ, ήταν ανώτεροι και από τους χορούς του Ναπολέοντα. Η Παυλίνα όμως βαριόταν και ήθελε να γυρίσει στο Παρίσι. Τότε της έγραψε ο άδελφός της :

«Μαθαίνω με δυσάρεσκεια πώς δεν έχετε την εξυπνάδα να προσαρμοστήτε στα ήθη και έθιμα της πόλεως της Ρώμης, πώς δείχνετε περιφρόνησι για τους κατοίκους και έχετε τα μάτια σας στραμμένα στο Παρίσι... Ν' αγαπάτε τον σύζυγό σας και την οικογένειά σας ! Να προσαρμοστήτε στα ρωμαϊκά έθιμα και βάλτε το καλά μέσα στο κεφάλι σας πώς αν, στην ηλικία σας, παρασυρθήτε από κακές συμβουλές, δεν θα μπόρῃτε να ύπολογίζετε σε μένα.»

Τότε περίπου η Παυλίνα ποζάρησε για την Αφροδίτη του Κανόβα. Η πιο διάσημη καλλονή

της εποχής χρησίμευσε για μοντέλο στον πιο διάσημο γλύπτη.

Ο Άντόνιο Κανόβα είχε γεννηθῇ σ' ένα χωριό του Βένετου την 1η Νοεμβρίου του 1757. Στα 1805-1808 ή φήμη του είχε φτάσει πολύ ψηλά. Είχε εγκαταλείψει πια την Άκαδημία του Γυμνού στη Βενετία, όπου είχε σπουδάσει, και από την βενετική παράδοσι είχε στραφῇ στον νεοκλασικισμό, δηλαδή στην έπιστροφή εκείνη στις μεθόδους των αρχαίων Έλλήνων και των Ρωμαίων που ακολούθησε τις αρχαιολογικές ανακαλύψεις της εποχής. Ο Κανόβα, προικισμένος με σπουδαίο πλαστικό ταμπεραμέντο, με ένστικτώδη έκπληκτική τεχνική και γούστα που συμφωνούσαν απόλυτα με τις τάσεις της εποχής του, ήταν πράγματι φτιαγμένος για να ένσαρκώση τον κλασσικό τύπο του καλλιτέχνη του καιρού εκείνου.

Στη Ρώμη μένει στο κτίριο όπου στεγαζόταν η πρεσβεία της Βενετίας, απ' όπου εισπράττει και ένα μηνιαίο επίδομα. Χάρι στον χαρακτήρα Βολπάτο, με του οποίου την κόρη αρραβωνιάστηκε για λίγο, δέχεται την παραγγελία για το μνημείο του Πάπα Κλήμη ΙΔ' στην έκκλησία των Αγίων Άποστόλων και, άμέσως κατόπιν, εκτελεί μέσα στον Άγιο Πέτρο το μνημείο για τον Κλήμη ΙΓ'. Αυτά τα δύο μνημεία, καθώς και το αναμνηστικό άγαλμα του ναυάρχου Άντζελο Έμο για λογαριασμό της Βενετικής Δημοκρατίας, τον κάνουν τόσο διάσημο, ώστε και ο Ναπολέων ακόμη τον προστάτεψε, όταν κατέβηκε στην Ιταλία με τον νικηφόρο στρατό του. Όταν μάλιστα έπεσε η Βε-

νετική Δημοκρατία, διέταξε να συνεχίσουν να του πληρώνουν το επίδομα, το οποίο σταμάτησε μόνο όταν οι Αυστριακοί κατέλαβαν τη Γαληνότατη.

Στη Ρώμη, ο Κανόβα αρνείται να όρκιστῇ «μῦσος» κατά της προηγούμενης κυβερνήσεως. «Έγώ δεν μισώ κανέναν στον κόσμο» έδήλωσε· κι έφυγε για λίγο, αλλά έπιστρέφει για να εκτελέση τον «Περσέα», που θα αντικαταστήσει στο Βατικανό τον Άπόλλωνα του Μπελβεντέρε, που ο Ναπολέων μετέφερε, μαζί με τόσα άλλα θαυμαστά έργα, στο Παρίσι. Κατόπιν εκτελεί τους «Παλαιστάς» και το 1802 τον καλούν στη Γαλλία για την προτομή του Ναπολέοντος. Την προετοιμάζει σε γύψο και έπιστρέφει στη Φλωρεντία για το μνημείο του Άλφιερί και στη Βιέννη για το μνημείο της Μαρίας Χριστίνας. Τον διορίζουν επίσης Έπιθεωρητή των Καλών Τεχνών και Άρχαιοτήτων στο Βατικανό. Από παντού δηλαδή βρέχουν οι τιμές.

Δεν είναι λοιπόν καθόλου περίεργο που η Παυλίνα θέλησε τον πιο διάσημο γλύπτη της εποχής για να την άπαθανάτιση. Πότε ακριβώς άρχισε το έργο δεν έγινε γνωστό. Πάντως είχε τελειώσει στα 1808, όταν δηλαδή ο Κανόβα έχυσε σε μπρούντζο το άγαλμα του Ναπολέοντος που βρίσκεται στην αυλή της Άκαδημίας της Μπρέρα στο Μιλάνο και ζωγράφισε τη μητέρα του Λετίτσια Μποναπάρτε.

Συνήθως, για τα πορτραίτα διασήμων προσώπων, οι ποζες είναι ελάχιστες και ο καλλιτέχνης τελειώνει με άλλο μοντέλο το έργο του. Αντίθετα, η Παυ-

λίνα διασκεδάζε τόσο πολύ, ώστε δεν έχασε καμιά πόζα. Έκείνος δίσταζε να φτιάξη γυμνή την προικίσια, εκείνη όμως του έδινε θάρρος γελώντας. Λέγεται πως μια μέρα δεν μπορούσε να συνεχίση.

— Τί πάθατε ; Φοβόσαστε τίποτε ; τον ρώτησε η Παυλίνα.

— Φοβάμαι μην έρωτευθώ το άγαλμά μου ! άπάντησε ο Κανόβα.

— Τί κόλακας που είσθε ! ένθουσιάστηκε εκείνη.

Ο γλύπτης είχε πια περάσει τα πενήντα του χρόνια, ενώ η Παυλίνα ήταν γνωστό πως συμπαθούσε τους νέους.

Όταν τελείωσε η «Αφροδίτη», δημιουργήθηκε μεγάλο σκάνδαλο και από τα Άπομνημονεύματα της δούκισσας Ντ' Άμπραντές ξέρομε με πόση άδιαφορία το ανιμετώπισε η Παυλίνα. Στην ίδια, όταν την ρώτησε πως μόρφωσε να ποζάρη γυμνή, η Παυλίνα άπάντησε : «Είχαμε ανάγκη φωτιά ! »

Κατά τα γραφόμενα, η όμοιότης μεταξύ μοντέλου και άγάλματος ήταν μεγάλη. Και συνεχίζει : «Λένε πως ο Κανόβα διώρθωσε ώρισμένα ελαττώματα στις γάμπες και στο στήθος. Έγώ όμως που την γνωρίζω καλά, δεν βρήκα να έχη κανένα ελάττωμα.»

Δεν είναι γνωστό αν υπῆρξε αίσθημα μεταξύ του Κανόβα και της Παυλίνας. Εκείνο που ένδιαφέρει πάντως είναι ότι η συνάντησί τους του έδωσε την ευκαιρία να δημιουργήση ένα μεγάλο έργο. Το μάρμαρο έχει δουλευτῇ με γλυκύτητα και ευαισθησία και το άγαλμα αποπνέει ένα λεπτότατο αίσθησιασμό, που δεν

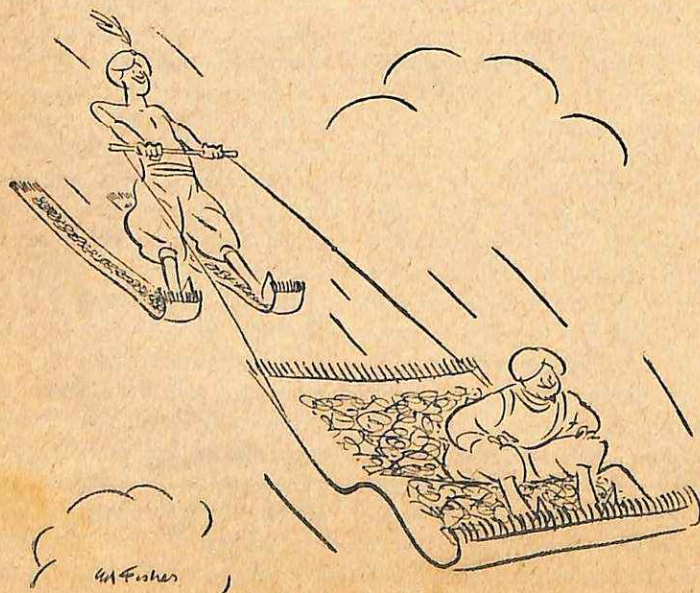
βρίσκεται σὲ κανένα ἀπὸ τὰ ἄλλα γυμνά τοῦ Κανόβα, οὔτε καν στὶς «Χάριτες» ποὺ ἐμπνεύσανε τὸν Φώσκολο.

Ὅταν τελείωσε ἡ «Ἀφροδίτη», ἐστάλη στὸ Τουρίνο, ὅπου ὁ πρίγκιψ Μποργκέζε εἶχε διοριστῇ κυβερνήτης. Κατόπιν, μαζί με τὴν οἰκογένειά του ἐπέστρεψε στὴ Ρώμη. Τὴν τοποθετοῦσαν ὅμως κατὰ μέρος, σάνα τὴν ἐκρυβαν, γιατί δὲν ἄρεσε στὸν πρίγκιπα νὰ τὴν βλέπουν ὅλοι. Σὲ λίγον καιρὸ, ἐλάχιστοι ἀνθρώποι μποροῦσαν νὰ καυχηθοῦν πὼς τὴν εἶχαν δεῖ.

Πέρασαν τὰ χρόνια. Ἡ Ναπολεόντειος ἐποποιῖα ἔφθασε στὸ τραγικὸ τέρμα της. Ἡ Παυλίνα

ἔσβησε στὴ Φλωρεντία τὸν Ἰούλιο τοῦ 1825 μ', ἓνα τελευταῖο βλέμμα στὸν καθρέφτη, χαμογελώντας ἀκόμη στὸν ἑαυτό της μετὰ πελιδνὰ χεῖλια της. Ὁ Κανόβα ἤδη εἶχε πεθάνει στὴ Βενετία τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1822, ἀφοῦ γνώρισε ὅλη τὴ δόξα ποὺ μπορεῖ νὰ τιμήσῃ ἓναν καλλιτέχνη, ἀφοῦ δημιούργησε περίφημα ἀγάλματα γιὰ ποιητές, πάπες, βασιλιάδες καὶ στρατηγούς καὶ αὐτοκράτορες. Μὰ ἡ «Νικήτρια Ἀφροδίτη» ἀκόμη ἔμενε ἀόρατη.

Μόνο τὸ 1850 βγῆκε τελικὰ ἀπὸ τὴν ἀφάνεια. Καὶ ἀπὸ τότε εἶναι γνωστὴ καὶ διάσημη σὰν τὸ ἀριστούργημα τῆς νεοκλασσικῆς γλυπτικῆς.

Ἡ ἐπιστὴμη σήμερα ξέρει:

ΓΙΑΤΙ Ο ΚΑΙΡΟΣ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΗ ΔΙΑΘΕΣΙ ΜΑΣ

*Τὸ φαινόμενο τοῦ ἰοντισμοῦ ἐξηγεῖ γιατί ὁ καιρὸς ἐπιδρᾷ
στὴ δουλειά μας καὶ στὸ κέφι μας.*

Τοῦ

MURRAY TEIGH BLOOM

Γιατί ἄραγε ὁ βροχερὸς καιρὸς μᾶς κάνει κακόκεφους; Γιατί οἱ ἀρθριτικοὶ νιώθουν ὀδυνηρὲς προεξοικονομῶντες ὅταν ἔρχεται κακοκαιρία; Γιατί ὠρισμένοι ἀνεμοὶ αὐξάνουν τὰ αὐτοκινητιστικὰ καὶ τὰ ἐργατικὰ ἀτυχήματα; Γιατί μιὰ πτώσι τοῦ βαρομέτρου σημαίνει πὼς ἡ δουλειὰ τῶν γιατρῶν θὰ πληθύνῃ;

Σήμερα γιὰ πρώτη φορά στὴν ἱστορία τοῦ ἀνθρώπου μποροῦμε ἴσως νὰ ἔχουμε ἀπάντησι σ' αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα. Μιὰ ομάδα ἐρευνητῶν ἀπὸ πανεπιστημιακούς, ἱατρικούς καὶ βιομηχανικούς κύκλους, χρησιμοποίησαν νέα μέσα τῆς ἀτομικῆς ἐποχῆς, συγκέντρωσε σημαντικὰ στοιχεῖα ποὺ φέρνουν στὴν ἐπιφάνεια ἓναν παράξενο ἀόρατο παράγοντα, ὑπεύθυνο γιὰ πολλὲς ἀπὸ τὶς μεταβολὲς τοῦ καιροῦ ἐπάνω μας.

Ἡ ἀπάντησι βρίσκεται σὲ κάτι μικροσκοπικὰ μόρια ποὺ οἱ ἐπιστήμονες τὰ ὀνομάζουν ἰόντα. Τὰ ἰόντα σχηματίζονται ὅταν ἓνα ἄτομο ἢ σωματίδιο κερδίζει ἢ χάνῃ ἓνα ἠλεκτρόνιο καὶ φορτίζεται ἀντιστοίχως ἀρνητικὰ ἢ θετικὰ.

Μερικὰ ἰόντα εἶναι πάντα παρόντα στὴν ἀτμόσφαιρα. Συνήθως σχηματίζονται ὅταν μόρια ὀξυγόνου καὶ ἀζώτου πλήττονται ἀπὸ κοσμικὲς ἀκτίνες, ἡλιακὰ μόρια ἢ ραδιενεργὰ ὑλικά ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὴ γῆ.

Στὴ γῆ καὶ στὸν οὐρανὸ ὁ ἰοντισμὸς ἔχει τὶς θεαματικὲς του στιγμές. Ὁ ἰοντισμὸς ἀερίου Νέον μέσα σὲ κυρτοὺς γυάλινους σωλῆνες δίνει τὸ βράδι χρῶμα στοὺς κοσμοπολιτικούς δρόμους. Καὶ κάπου 45 μίλια πάνω ἀπὸ τὴ γῆ, ἡ ἰοντόσφαιρα, ἓνα παχὺ στρώμα ἀπὸ πυκνὰ ἰοντισμένο αέρα, ἀποτελεῖ τὸ σημεῖο ὅπου ἡ φύσι παράγει τὶς νυκτερινὲς τῆς φαντασμαγορίες μετὰ τὸ βόρειον σέλας.

Ἰοντισμὸς τῶν μορίων τοῦ αἵρα μπορεῖ νὰ πρᾶλθῃ ἀπὸ τὴν δράσι τῶν μηχανημάτων ἀκτίνων Χ, τὰ καλώδια ὑψηλῆς τάσεως καὶ τὶς γεννήτριες, φαινόμενο ποὺ ἔπαιξε σημαντικό ρόλο, παρέχοντας στοὺς ἐπιστήμονες τὴν πρώτη ἰδέα γιὰ τὴν πιθανὴ ἐπίδρασι τῶν ἰόντων στὴ διαθεσι τῶν ἀνθρώπων.

Στὴν δεκαετία τοῦ 1930 ἓνας Σουηδὸς μηχανικός, ὁ Νίλς Λίντενμπαλντ,

εργαζόταν στο διεθνές κέντρο ραδιοεκπομπών της εταιρίας R.C.A., στο Λονγκ Άιλαντ. Κάποια άνοιξη ο ίδιος και τρεις συνάδελφοί του που γύριζαν στα σπίτια τους με το ίδιο αυτοκίνητο παρατήρησαν πώς ο Λίντενμπλαντ, που ήταν συνήθως ήρεμος και ευδιάθετος φερόταν παρ'όλας. Μερικά βράδια ήταν όμιλητικός, ευθυμικός, γελαστός. Άλλα πάλι βράδια ήταν μελαγχολικός, γκρινιάρης, άπτομος. Η ιατρική εξέτασι δέν έδειξε τίποτα το άνώμαλο. Καί τότε ο Λίντενμπλαντ βρήκε μόνος του τήν απάντησι σέ ένα από τά σημειωματάρια του έργαστηρίου του. Χρησιμοποίησε επί άρκετό καίρο μιά ειδική γεννήτρια Βάν ντε Γκράφ, κατάλληλη γιά νά παράγη κύματα έξαιρετικά ύψηλης συχνότητος γιά πειράματα. Βρήκε μιά παράξενη αντίστοιχία ανάμεσα στή διάθεσί του καί στόν τρόπο πού χρησιμοποιούσε τή γεννήτρια. Τά βράδια πού ήταν ευδιάθετος άκολουθούσαν τήν ημέρα πού ή γεννήτρια λειτουργούσε μέ πώλωσι άρνητική. Ή μελαγχολική του διάθεσι έρχόταν πάντα ύστερα από θετική πώλωσι τής γεννήτριας.

Εύχαριστημένος πού βρήκε κάποια απάντησι στο πρόβλημά του μίλησε γι' αυτό στόν προϊστάμενό του, τόν Δρα Κλάρενς Χάνσελ, πού μέ τή σειρά του παρατήρησε πώς καί ο ίδιος ήταν ευαίσθητος στις μεταβολές τής πλώσεως τής γεννήτριας. Οί δύο μηχανικοί σκέφθηκαν πώς θά μπορούσε νά ύπάρχη κάποιος σύνδεσμος ανάμεσα στά ίόντα τής γεννήτριας καί στά ίόντα τής φύσεως, καί ότí ο ίοντισμός έπηρεαζόταν κάπως από τις καιρικές μεταβολές, πού κι αύτ'ες πάλι θά μπορούσαν νά έχουν βαθιά επίδρασι στους ανθρώπους.

Ο Δρ Χάνσελ ήξερε πόσο άγρίευαν καμιά φορά τά ζώα στις φάρμες πρίν από μιά καταιγίδα καί πώς ή κόρη του είχε κρίσι άσθματος μόλις έπεφτε τó βαρόμετρο. Άκόμη καί μερικοί ισχυρότατοι άνεμοι τής Εύρώπης έχουν επίδρασι στους ανθρώπους. Οί Ιταλοί δικασταί είναι πάντα πιό έπιεικείς γιά τά έγκλήματα πού διαπράττονται σέ έποχή σορόκο και

στή Νότιο Γαλλία οί αυτοκτονίες αύξάνονται μέ τόν νοτιά.

Τί είναι όμως έκείνο πού προκαλεί τόσο άφύσικες αντιδράσεις στους άνεμους αυτούς; Οί Εύρωπαίοι έπιστήμονες παρατήρησαν πώς οί άνεμοι αύτοί συνοδεύονται πάντα από πολλά θετικά ίόντα.

Γιατί όμως ή πτώσι του βαρόμετρου νά φέρνη πόνους σέ άνδρες καί γυναίκες πολλές ώρες πρίν από τήν καταιγίδα; Ή απάντησι τών έρευνητών είναι ή εξής: γιά νά φέρη σέ ίσορροπία τήν πίεσι του άέρος πού ταραχτήκε όπως δείχνει τó πεσμένο βαρόμετρο, ή φύσι άπορροφά από τή γή τόν άέρα πού είχε αύτή άπορροφήσει. Στο έδαφος ο άέρας ίονίζεται εξαιτίας τής παρουσίας μικροσκοπικών μορίων ραδιενεργών ορυκτών. Μήπως αύτός ο ίοντισμός άέρας πού εκπέμπεται από τή γή πρίν από τήν καταιγίδα εξηγεί γιατί ή πτώσι του βαρόμετρου εσήμαινε περισσότερα άτυχήματα, περισσότερα πάθη, περισσότερα λάθη στήν εργασία;

Τά πορίσματα του Χάνσελ προκάλεσαν τó ενδιαφέρον ενός βιομηχανού ηλεκτρικών θερμαστρών του Σάν Φραντσίσκο, του Ουέλσλεϋ Χίκς. Ο Χίκς ήταν άνήσυχος, γιατί τά πειράματα έδειχναν πώς οί ηλεκτρικές θερμάστρες ή οί θερμάστρες φωταερίου παρήγαγαν πολλά θετικά ίόντα. Καί, άν τά ίόντα αύτά ήταν βλαβερά σέ ευαίσθητους οργανισμούς, έπρεπε νά βρεθί μιά λύσις. Ο Χίκς διέθεσε χρήματα γιά νά γίνη ή σχετική μελέτη. Μέσα σέ τρία χρόνια οί μηχανικοί έκαναν δυό σημαντικές ανακαλύψεις. Ή μιά ήταν ένα άπλό μέσον παραγωγής καί έλέγχου τών ίόντων. Ή άλλη ήταν μιά μέθοδος καταμετρήσεως του άριθμού τών ίόντων μέχρις ενός εκατομμυρίου του ενός δισεκατομμυρίου ενός άμπερ.

Μέ τήν βεβαιότητα ότí οί γιατροί καί οί φυσιολόγοι θά έπηρεάζονταν μόνο από άδιάσειστα πειστήρια, ο Χίκς φρόντισε νά σχηματιστή μιά συμβουλευτική ομάδα από διαπρεπείς έπιστήμονες. Αύτοί έθεσαν σέ εφαρμογή άμέσως ένα ευρύ πρόγραμμα μελέτης, πού κάλυπτε τις επίδρα-

σεις τών ίόντων σέ ανθρώπους, ζώα, φυτά, βακτηρίδια καί σπόρους. Τό σύνολο τών πορισμάτων τους μπορεί νά συνοψιστή στά εξής: « Δέν ύπάρχει άμφιβολία πώς ο ίοντισμός έχει φυσιολογικές επιδράσεις στους ζωντανούς οργανισμούς. »

Παράλληλα μέ τά πειράματα αύτά, φυσικοί τών Ήνωμένων Πολιτειών, τής Άργεντινής καί τής Ιαπωνίας ενδιαφέρθηκαν γιά τή θεραπεία μέ ίοντισμό καί έκαναν παρατηρήσεις κυρίως σέ άσθενείς μέ άσθμα καί ύψηλή πίεσι. Στο Μπουένος Άϊρες σέ 29 από 30 άσθενείς ύπερτασικούς, ή ύψηλή πίεσι έπεσε πολύ ύστερα από θεραπεία μέ άρνητικό ίοντισμό χωρίς νά χρησιμοποιηθούν φάρμακα.

Στήν Φιλαδέλφεια, στο νοσοκομείο του Πανεπιστημίου, έγιναν πειράματα γιά τήν επίδρασι του ίοντισμού σέ άσθματικούς καί άλλεργικούς. Σέ ένα δωμάτιο του νοσοκομείου εγκατέστησαν συσκευές άρνητικού ίοντισμού. Μέσα στο δωμάτιο επικρατούσε άτμόσφαιρα Αύγουστου - Σεπτεμβρίου, δηλαδή τής έποχής του άλλεργικού κατάρρου. Χάρis στόν ίοντισμό, 33 άλλεργικοί άσθενείς από τους 53 είχαν μεγάλη ανακούφισι ύστερ' από μισής ώρας παραμονή στο κατάλληλα ίοντισμένο δωμάτιο.

Ή εταιρία Φίλκο ανακοίνωσε ότí θά κατασκευάσει προσεχώς μηχανήματα κλιματισμού δωματίων πού θά παράγουν άρνητικά ίόντα γιά ανακούφισι του άλλεργικού κατάρρου.

Ο λόγος άλλωστε γιά τόν όποιο ο άέρας τής έξοχής τó καλοκαίρι τó πρωί είναι τόσο άναζωογονητικός, είναι έπειδή τις πρωινές ώρες τó καλοκαίρι ή περιεκτικότητα του άέρα σέ ίόντα είναι ή μεγαλύτερη δυνατή. Ή έρευνα απέκάλυψε άκόμη πώς ή όμίχλη του Λος Άντζελες καί του Λονδίνου έχει μεγάλη συγκέντρωσι θετικών ίόντων. Οί πρόσφατες πάλι μετρήσεις συγκεντρώσεως ίόντων στόν άέρα τών ευρωπαϊκών λουτροπόλεων καί κέντρων παραθερισμού δείχνουν

ύπεροχή τών άρνητικών ίόντων.

Ή Άμερικανική Μετεωρολογική Ύπηρεσία βρίσκει πώς ο έλαφρά βροχερός καιρός φέρνει στή γή ύψηλό βαθμό θετικού ίοντισμού, ενώ οί δυνατές βροχές έχουν συνήθως άρνητικό ίοντισμό.

Γνωρίζουμε άκόμη πώς, όταν έμφανιστούν στόν ήλιο κηλίδες, ο ίοντισμός φέρνει μεγάλη άναταραχή στις ραδιοεπικοινωνίες. Μετά τήν εμφάνισι τών κηλίδων, ο ήλιος έκτοξεύει τρισεκατομμύρια μόρια πού φθάνουν στή γή σέ μιά-δυό μέρες καί προκαλούν έντονο ίοντισμό παίζοντας τó ρόλο ραδιενεργών σφαιρών στά μόρια του άέρα.

Έκτός από τόν ήλιο, καί μερικοί μικροσκοπικοί ίοι σχετίζονται μέ τó παράξενο μυστήριο του ίοντισμού καί τών επιδράσεών του. Στο Ιατρικό Κέντρο του Πανεπιστημίου του Κολοράντο άπεδείχθη πώς ή επίδρασι ενός ίου σέ ένα ανθρώπινο κύτταρο άποτελεί ένα ιατρικό φαινόμενο: κανονικά ο ίος καί τó ζωντανό κύτταρο περιέχουν φορτίο άρνητικών ίόντων. Έτσι ο ίος άπωθείται καί δέν μπορεί νά εισχωρήσει στο κύτταρο. Όταν συμβή κάτι στόν οργανισμό καί ή φόρτισι του κυττάρου γίνη θετική, τότε ο ίος εισχωρεί καί μπορεί νά προκαλέσει άρρώστεια. Αυτό μπορεί νά εξηγή ένα από τά αίτίγματα τής Ιατρικής, γιατί μερικοί άνθρωποι άντιδρούν καλύτερα στις άρρώστειες καί γιατί μερικές έποχές είναι χειρότερες γιά τις άρρώστειες από άλλες.

Δέν ξέρουμε άκόμη γιατί ο ίοντισμός άέρας έχει φυσιολογική επίδρασι στους ανθρώπους, στα ζώα, στα φυτά, ή ποιό είναι τó ιδεώδες ποσοστό γιά τις διάφορες άσθενείες. Θα περάσει πολλή καιρός προτού νά μπορούμε νά συμβουλευόμε κάθε οικογένεια νά άγοράσει μιά μικρή συσκευή ίοντισμού. Άλλά μπορούμε νά πούμε όριστικά πώς ο ίοντισμός άέρας έχει μιά φυσιολογική επίδρασι στόν άνθρωπο.

Ὁ γέρος πιά Οὐέλσλεϋ Χίξς, πού διετέλεσε τόσα χρόνια ἡ οἰκονομική καὶ ψυχική κινητήρια δύναμι τῶν ἐρευνῶν τοῦ ἰοντισμοῦ στὴν Ἀμερική, συμφωνεῖ καὶ λέει :

«Περίμενα ὡς τώρα καὶ θὰ περιμένω ἀκόμη. Εἶμαι ὁμως βέβαιος ἀπὸ

τὴν πληθώρα τῶν ἐνδείξεων πὼς βρισκόμαστε στὶς παραμονὲς μεγάλων κατακτήσεων ὡς πρὸς τὴν σχέσι μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ ἀτμοσφαίρας. Τὰ πορίσματα αὐτὰ θὰ ἐπηρεάσουν ἀσφαλῶς τὴν ὑγεία κάθε ζωντανοῦ πλάσματος πάνω στὴ γῆ.»

Τί ἀκριβῶς ἐννοεῖτε ὅταν λέτε:

Γιὰ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς παρακάτω λέξεις διαλέγετε ἀνάμεσα στοὺς 3 ὁρισμοὺς ἐκείνων πού νομίζετε ὅτι ἀποδίδει τὴν ἀκριβῆ σημασία της.

1) ΑΚΚΙΣΜΟΙ. Α : Βελονιές. Β : Προσποιήσεις. Γ : Γρατζουνιές.

2) ΑΛΑΒΑΣΤΡΟ. Α : Κρύσταλλο. Β : Ἐλεφαντόδοντο. Γ : Μισοδιάφανη πέτρα.

3) ΑΠΕΥΚΤΑΙΟΝ. Α : Δυστύχημα. Β : Κατάρρα. Γ : Αποφυγή.

4) ΒΑΝΑΥΣΟΣ. Α : Ἀπότομος. Β : Εἶδος βουβάλου. Γ : Ὑβριστής.

5) ΓΛΩΣΣΑΜΥΝΤΩΡ. Α : Γλωσσολόγος. Β : Καθηγητής. Γ : Καθαρευουσιάνος.

6) ΔΗΚΤΙΚΟΣ. Α : Ἐπιδεικτικός. Β : Προσβλητικός. Γ : Κολυμβητικός.

7) ΕΥΤΡΕΠΙΖΩ. Α : Διασκεδά-

ζω. Β : Ἐχω καλοὺς τρόπους. Γ Τακτοποιῶ.

8) ΖΗΛΩΤΗΣ. Α : Ἀφωσιωμένος. Β : Χριστιανός. Γ : Ζηλιάρης.

9) ΚΟΠΥΡΑΪΤ. Α : Κωπηλατικός ἀγώνας. Β : Ἀποκλειστικότητα. Γ : Ἀγγλος συγγραφεύς.

10) ΚΩΛΥΣΙΕΡΓΙΑ. Α : Ὁξυγονοκόλλησι. Β : Παρεμπόδισι. Γ : Ἀναβολή.

11) ΜΕΣΣΙΑΣ. Α : Μεσαιωνικός. Β : Μεσαίος. Γ : Κοσμοσωτήρας.

12) ΟΡΓΩ. Α : Ὁργάνω. Β : Ποθῶ. Γ : Ὁργιάζω.

13) ΠΛΗΜΜΕΛΗΜΑ. Α : Μικρὸ σφάλμα. Β : Κακούργημα. Γ : Σφάλμα.

14) ΤΕΡΤΙΠΙ. Α : Εἶδος μυρμηκιοῦ. Β : Τέχνασμα. Γ : Σημειωματάριο.

(Ἀπαντήσεις στὴ σελίδα 127)

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΜΑΛΛΙΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Τοῦ

OLIVER SANDYS

Ενας ἄνδρας ἐρχόταν καμιά φορά στὸ δωμάτιο τοῦ Κριστιάν. Δὲν χαμογελοῦσε ποτέ. Ἔμενε κεῖ μερικές στιγμές, μὰ φαινόταν νὰ αἰσθάνεται ἄσχημα τὸν ἑαυτό του, κι ἐφευγε μὲ τὸ ὕφος τοῦ ἀνθρώπου πού νιώθει ἀνακούφισι ἐπειτ' ἀπ' τὴν ἐκτέλεσι ἐνὸς δυσάρεστου καθήκοντος. Ὁ ἄνδρας αὐτὸς ἦταν ὁ πατέρας του. Ἔτσι εἶχε πῆ ἡ γκουβερνάντα. Κι ἤξερε πολλὰ πράγματα ἡ γκουβερνάντα, ἀν καὶ ἦταν δύσκολο νὰ τὴν καταφέρνῃς νὰ σοῦ δώσῃ συγκεκριμένες πληροφορίες.

Ἐκτὸς ἀπ' τὴν ἀφατὴ ἀνάγκη πού αἰσθάνονταν ὁ Κριστιάν νάχη ἕναν πατέρα εὐθυμο καὶ ἱκανὸ νὰ παίξῃ μαζί του, βασανίζονταν κι ἀπὸ τὸν πόθο νὰ μάθῃ γιὰ τὴ μητέρα του. Τὰ μικρὰ ἀγοράκια, ὅπως ἔχουν πατέρα, ἔχουν καὶ μητέρα, μιὰ μητέρα μὲ πολὺ τρυφερὴ ἀγκαλιά, μὲ πολὺ γλυκὸ πρόσωπο. Μιὰ μητέρα πού βάζει ἕνα φιλάκι ἐκεῖ πού πονᾷ καὶ γίνεσαι ἀμέσως καλά· μιὰ μητέρα πού σὲ σκεπάζει, τὴ νύχτα, στὸ κρεβάτι σου γιὰ νὰ κοιμηθῇς. Ἦταν τόσο θλιβερό, τ' ἄλλα παιδιὰ νάχουν αὐτὸ τὸ θησαυρὸ, ἐνῶ αὐτὸς, ὁ Κριστιάν, εἶχε μόνο τὴν « Δεσποινίδα ».

Ἡ Δεσποινὶς ἦταν σ' ὅλα σκληρὴ. Τὸ σῶμα της, ὅπως καὶ τὸ πρόσωπό της, ἦταν κακοφτιαγμένο, μὲ πεταμένα κόκκαλα, καὶ τὰ γόνατά της δὲν ἦσαν καμωμένα γιὰ νὰ μπορῇς νὰ κάθῃσαι πάνω τους.

Μήπως κανόνιζε τὴ συμπεριφορὰ της σύμφωνα μὲ τὴν ψυχρότητα τοῦ μπαμπᾶ τοῦ Κριστιάν; Ἦταν φανερό πὼς ἐκεῖνος ἀδιαφοροῦσε τελείως γιὰ τὸ μικρὸ του ἀγοράκι. Νόμιζε, ἴσως, πὼς, ἐπειδὴ δὲν εἶχε ποτέ του γνωρίσει τὴν μητέρα του, δὲν ἦταν δυνατό νὰ αἰσθάνεται τὴν ἑλλείψι της, ἀφοῦ τίποτα δὲν τοῦ ἔλειπε.

Ὁ Κριστιάν ἦταν ἕνα παιδί πολὺ χαριτωμένο καὶ δὲν δημιουργοῦσε μπελάδες ἄλλους, ἐκτὸς ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐπιμονή πού εἶχε νὰ κἀνῃ ἐρωτήσεις, καμιά φορά πολὺ ἐκνευριστικές.

Ἔτσι καὶ τοῦτο τὸ πρωῒ, ἦταν ἀνυπόφορος. Ἐπέμενε δίχως τέλος στὸ θέμα πού ἀπασχολοῦσε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο τὴ σκέψι του : πὼς ἦταν ἡ μητέρα του ; Τὸ βράδι τῆς προηγούμενης ἡμέρας ἀκουσε τὴ μαγείρισσα νὰ λέῃ στὴν Δεσποινίδα πὼς « ὁ κύριος θὰ εἶδειν μεγαλύτερο ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ γνιοῦ του, ἀν εἶχε μοιάσει τῆς μητέρας του ἀντὶ νάχη κόκκινα μαλλιά ὅπως ἐκεῖνος »...

Αὐτὲς οἱ κουβέντες εἶχαν δώσει φτερά στὴν φαντασία τοῦ παιδιοῦ, πού θάδινε ὅ,τι εἶχε στὸν κόσμο γιὰ νὰ κερδίσῃ τὴν ἀγάπη τοῦ πατέρα του ! Ἡ ἔρημη ψυχούλα του ὑπέφερε πολὺ. Ἀν αὐτὸ πού ἀκουσε νὰ λένε στὴν κουζίνα ἦταν ἀλήθεια, δὲν θὰ μπορούσε ἴσως νὰ δοκιμάσῃ ν' ἀλλάξῃ τὸ χρῶμα τῶν μαλλιῶν του ;

— Σὲ πόσες ἐρωτήσεις πρέπει ν' ἀπαντήσω ἀκόμα ; μουρμούρισε ἡ γκου-

βερνάντα. 'Η μαμά σου είχε μαύρα μαλλιά, ώραία μαύρα μαλλιά, μαλακά σαν μετάξι κι όλόσωγουρα. Καί τώρα, φτάνουν οι έρωτήσεις ! 'Αρκετά !

Μά ό Κριστιάν έπέμενε :

— Τί θα κάνατε, δεσποινίς, αν θέλατε νά είχατε μαύρα μαλλιά ;

— Θα τά έβαφα, άσφαλώς, όπως κάνουν τόσες άλλες.

— Καί ποϋ θα πήγαίνατε γιά νά τά βάψετε ; συνέχισε ό μικρός μέ θάρρος.

— "Αν ήμουνά τόσο τρελλή, θα πήγαίνα στο κομμωτήριο καί θα πλήρωνά τουλάχιστον διακόσα φράγκα ! απάντησε ξερά ή γκουβερνάντα.

'Ο κουμπαράς του Κριστιάν δέν θα είχε μέσα περισσότερα από είκοσιπέντε φράγκα.

— Μα, αν δέν είχατε αρκετά λεπτά, καί όμως θέλατε όπωςδηποτε νά βάψετε τά μαλλιά σας ; ρώτησε πάλι ό μικρός.

— "Ε, τότε θα πήγαίνα στο φαρμακείο καί θ' αγοράζα μιá φτηνή βαφή γιά νά τά βάψω μόνη μου. Καί τώρα φτάνει πιά ! Δέν άπαντώ άλλο ! Πηγαίνω νά πλύνω τά πλεκτά σου. Κάησε εκεί φρόνιμα ως πού νάρθω νά σέ πάρω γιά τόν περίπατο.

Τό πλύσιμο τών πλεκτών του Κριστιάν ήταν άπλό πρόσχημα γιά νά πάη στην κουζίνα νά φλυαρήσει. Αυτό κρατούσε πάντα καμιά ώρα περίπου. 'Η εύκαιρία ήταν καλή γιά τόν Κριστιάν. 'Η κουζίνα βρισκόταν στο πίσω μέρος του σπιτιού καί δέν μπορούσε νά τόν δή κανένας από κεί. Δέν είχε παρὰ ν' άνοιξη τόν κουμπαρά του — πράγμα όχι καί τόσο εύκολο — νά βγή κρυφά άπ' τήν έξώπορτα καί νά κάνη ένα πήδημα ίσαμε τό φαρμακείο, άκριβώς στη γωνιά του δρόμου.

Χρειάστηκε ένα τέταρτο τής ώρας νά βγάλη τά λεπτά άπ' τόν κουμπαρά. Μέ τρομερό καρδιοχτύπι, πατώντας στις άκρες τών ποδιών του, ό Κριστιάν κατέβηκε τή σκάλα, βγήκε άπ' τό σπίτι καί, γιά πρώτη φορά στη ζωή του, βρέθηκε μόνος στο δρόμο. "Ωρμησε στο φαρμακείο καί, μέ φωνή πού έπαλλε, ζήτησε αυτό πού ήθελε. 'Ησύχασε όλότελα βλέποντας τόν φαρμακοποιό νά μη δείχνη καμιά έκπληξι. Δεχόταν συχνά τέτοιους νεαρούς μέ διάφορες παραγγελίες...

— Βαφή γιά τά μαλλιά ; Καί βέβαια, μικρέ μου. Μαύρη ; ... 'Ορίστε ! 'Η όδηγία είναι έδω, πάνω στο χαρτί. Κάνει δεκαπέντε φράγκα.

Σφίγγοντας τό πολύτιμο μπουκαλάκι πάνω στην καρδιά του πού χτυπούσε δυνατά, ό Κριστιάν βγήκε άπ' τό φαρμακείο καί ξαναγύρισε τρέχοντας στο σπίτι.

Τώρα, λίγες λεζούλες αν καταλάβαινε από όσα έγραφε αυτό τό χαρτάκι, θα του έδιναν τήν αγάπη του μπαμπά του ! "Ενα θαύμα !

* * *

'Ησυχία βασιλευε στο δωμάτιο του παιδιού. Αυτό δέν μαρτυρούσε τίποτε τό άνώμαλο. 'Η Δεσποινίς δέν άνησυχούσε γι' αυτό. Είχε μάθει τόν Κριστιάν νά παίζει μοναχός του, πράγμα πού έδινε σ' εκείνη τήν εύκαιρία ν' άφισιώνεται στην άγαπημένη της άπασχόλησι, στην άνάγνωσι, δηλαδή, διαφόρων μυθιστορημάτων.

'Ενας θόρυβος νερού πού κυλούσε στο δίπλανό δωμάτιο, τήν ξανάφερε στην πραγματικότητα.

— "Ελα δώ, Κριστιάν ! φώναξε.

Λίγες στιγμές αργότερα ό Κριστιάν έκανε τήν εμφάνισί του. Μιά φωνή φρίκης καί θυμού μαζί ξέφυγε άπ' τά χείλη τής Δεσποινίδας μπροστά στο άλλοκοτο θέαμα πού παρουσιάστηκε στα μάτια της. Μαύρες γραμμές χαράκωναν τά πυρρόξανθα μαλλιά του Κριστιάν καί τό άποτέλεσμα ήταν καί τό φοβερό. 'Η βαφή είχε άπλωθί άκόμη καί στο μικρό προσωπάκι !

'Η γκουβερνάντα, μ' ένα πήδημα, τόν άρπαξε καί τόν τράνταξε όλόκληρο μέ θυμό.

— "Ηλίθιε ! φώναξε. Τί σ' έπιασε ; Θα τό πώ στον πατέρα σου καί θα σου τίς βρέξη !

'Ο Κριστιάν δέν πίστευε πώς ό πατέρας του θα του τίς έβρεχε. Οι σχέσεις του μ' αυτόν ποτέ δέν είχαν γίνει τόσο στενές. Σκέφθηκε πώς τούμενε άκόμα λίγη μογιά γιά ν' άποτελειώση τό έργο του...

— Σας παρακαλώ, άφήστε με, είτε μέ άξιοπρέπεια. 'Αγόρασα κάτι γιά νά κάνω τά μαλλιά μου μαύρα, όπως ήταν τής μαμάς. Θαθέλα νά τελειώσω αυτή τή δουλειά. 'Ο πατέρας μου θα εύχαριστηθί.

Γι' απάντησι, ή γκουβερνάντα τόν τράνταξε ξανά καί τόν έσυρε μέ δύναμι στο μπάνιο, γιά νά του πλύνω βάνουσα τό κεφάλι. Μέ τό λούσιμο δέν άλλαξε πολύ τήν κατάστασι. "Επρεπε νά περάσουν πολλές ήμέρες γιά νά φύγη τελείως ή μογιά.

— Θέλω ό πατέρας μου νά μ' αγαπάη, τώρα πού είναι πιό σκούρα τά μαλλιά μου, όπως ήταν τής μαμάς, φώναξε ό μικρός.

— Λοιπόν, άδικά έκανες τόσο κόπο ! είτε μέ στρυφνό ύφος ή γκουβερνάντα.

Νομίζεις πώς μπορεί ποτέ ό πατέρας σου νά σ' αγαπήσει, όταν σκότωσες τή μητέρα σου ;

'Ο Κριστιάν έγινε άσπρος σαν πανί.

— Σκότωσα τή μητέρα μου ; επανέλαβε. 'Εγώ ;

'Η Δεσποινίς δέν ήθελε νά είναι κακιά.

— Δηλαδή, προσπάθησε νά ξεηγήσει, τήν έρρώστησες τόσο πολύ, πού πέθανε !

Γιά τά έξι χρόνια του Κριστιάν, ή ιδέα του θανάτου ήταν καί πολύ άόριστο.

— "Ωστε δέν πέθανε έπειδή ήταν γριά ; ρώτησε.

'Ετρεμε όλόκληρος.

— Είσαι άνυπόφορος μέ τίς έρωτήσεις σου ! Μά όχι, λοιπόν, δέν ήταν γριά. 'Ηταν μάλιστα πολύ νέα, είκοσι χρονών τό πολύ. Καί τώρα, δέν σου μιλάω πιά. Φέρθηκες πολύ άσχημα. Παίξε μέ τά παιχνίδια σου καί νά μη σ' ακούσω καθόλου !

Δέν χρειάστηκε νά έπιμείνη. Μ' ένα στεναγμό, ό Κριστιάν πήρε τό τραινάκι του, αλλά έπαιζε μονάχα φαινομενικά, γιατί οι σκέψεις του τόν βασάνιζαν. 'Αρρώστησε τή μητέρα του τόσο πολύ πού πέθανε ! 'Ετσι είχε πη ή Δεσποινίς. 'Η φοβερή κατηγορία άντηχούσε στ' αυτιά του. Μ' όση έντασι μπορούσε νά διαθέσι ή μικρούλα του ύπαρξι, προσπαθούσε νά θυμηθί αυτό τό παρελθόν : αλλά δέν του είχε αφήσει καμιά άνάμνησι... Δέν ήταν καθόλου περίεργο πώς ό πατέρας του δέν μπορούσε νά τόν βλέπη. Τώρα ήταν σίγουρος πώς, κι αν άκόμα άλλαζε τό χρώμα τών μαλλιών του, πάλι τήν αγάπη του μπαμπά του δέν θα τήν κέρδιζε.

Τότε άκριβώς έγινε καί πού δέν τό περίμενε ό Κριστιάν. 'Ο πατέρας του ήρθε νά κάνη τήν έπίσκεψί του δέκα όλόκληρα λεπτά πριν από τήν συνηθισμένη ώρα. Σχεδόν πάντα, εκείνη τή στιγμή, ή γκουβερνάντα έγραφε ή κεντούσε καί. Μπήκε άθόρυβα μέσα στο δωμάτιο, χωρίς νά τραβήξει τήν προσοχή του Κριστιάν, πού ήταν μόνος σ' μιá γωνιά, δίπλα στο εγκαταλειμμένο τραινάκι του. 'Η γκουβερνάντα, άπορροφημένη στο μυθιστόρημά της, δέν τόν είδε.

— Δέν παίζετε, λοιπόν, ποτέ μέ τό παιδί, Δεσποινίς ; ρώτησε άπότομα. Σπάνια μιλούσε στην γκουβερνάντα, κι ήταν ή πρώτη φορά πού φαινόταν νά τής κάνη παρατήρησι. 'Εκείνη δικαιολογήθηκε άμέσως :

— Μά βέβαια, κύριε ! Άλλά όχι σήμερα, γιατί είναι τιμωρημένος ! Κοιτάξετε τά μαλλιά του, κύριε ! Ούτε μέ νερό, ούτε μέ σαπούνι δέν καθαρίζουν !

'Ο πατέρας του Κριστιάν κοίταξε μ' άπορία τίς κοκκινόμαυρες μπούκλες !

— Τί είναι τούτο ; Μπογιά ; "Ελα δώ, Κριστιάν, νά μου ξεηγήσεις.

— Πήρε λεπτά άπ' τόν κουμπαρά του, κύριε, καί τδσκασε, ενώ έγώ ήμουν στην κουζίνα.

'Ηταν όλοφάνερο πώς ό πατέρας του δύσκολα θύμανε. Δέν εύρισκε έξάλλω τίποτε τό φοβερό σ' αυτό τό « έγκλημα ».

— Γιατί τδκανες αυτό, Κριστιάν ; ρώτησε.

Τό παιδί δέν απάντησε.

— Θα μου τὸ πῆς, ἴσως, ἀργότερα; εἶπε ὁ πατέρας καὶ στράφηκε πρὸς τὴν γκουβερνάντα. Φαίνεται πολὺ χλωμός, Δεσποινίς. Τὸν ἐδεύρατε;
— Ὡ, ὄχι πολὺ, κύριε! Εἶναι ἀσφαλῶς ἀπ' τὴ χολή του. Θὰ τοῦ δώσω ἀπόψε φάρμακο.

Μὰ ὁ Κριστιάν ἦταν κάτασπρος.

Φαινόταν τρομαγμένος. Naί, ἦταν τρομαγμένος. Καί, γιὰ πρώτη φορά, ὁ ἄνδρας αὐτὸς λυπήθηκε πού δὲν γνώριζε καὶ πολλὰ πράγματα γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ μικρούλη, γιὰ τὶς χαρὲς καὶ γιὰ τὶς λύπες του... Δὲν τὸ χώνευε τὸ παιδί, γιατί τοῦμοιαζε. Ἄν τὸ παιδί εἶχε μοιάσει τῆς μητέρας του, αὐτῆς τῆς γυναίκας πού λάτρευε, ἡ καρδιά του θὰ μπορούσε ἴσως νὰ στραφῇ σ' ἐκεῖνο. Θὰ μπορούσε τότε νὰ ἔχη τὴν ἐντύπωσι πὼς ἐκεῖνη εἶχε ἀφήσει κάτι πίσω της γιὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ ὑπομένῃ τὴ θλίψι καὶ τὴ μοναξιά του... Γιὰ πρώτη φορά, τώρα, λυπήθηκε γιὰ τὴν παράλογη αὐτὴ στάσι του.

— Δὲν αἰσθάνεσαι καλὰ, Κριστιάν; ρώτησε.

— Πολὺ καλὰ, μπαμπά!

Βαθὺ κοκκίνισμα διαδεχόταν τὴν χλωμάδα...

Ὁ Κριστιάν παρακαλοῦσε ἀπὸ μέσα του νὰ φύγῃ ὁ πατέρας του. Πὼς αὐτὸς ὁ ἄνδρας μπορούσε νὰ τὸν κοιτάξῃ; Ἐνῶθε τὴν καρδούλα του νὰ φουσκῶνῃ, λές καὶ θὰ ἔσπαζε, βλέποντας, ἀκριβῶς τούτῃ τὴ μέρα, καλωσύνη μέσα στὸ πατρικὸ βλέμμα πού συνήθως ἦταν ἀδιάφορο.

— Νὰ πού γίνεσαι μεγάλο παιδί τώρα, Κριστιάν, τοῦ εἶπε ὁ πατέρας του. Τί θάλεγες ἂν κατέβαινες ἀπόψε νὰ φᾶς μαζί μου στὴν τραπεζαρία;

Ἡ ἀπροσδόκητη αὐτὴ πρόσκλησι δὲν ἦταν καθόλου σύμφωνη μὲ τὰ σχέδια τῆς γκουβερνάντας γιὰ τὸ βράδι.

— Εἶναι μικρὸς ἀκόμη γιὰ νὰ περιμένῃ τὴν ὥρα τοῦ βραδινοῦ φαγητοῦ, παρατήρησε. Στίς ἐπτάμιαι κοιμάται.

— Τότε θὰ φᾶμε στὶς ἐπτά, ἀπάντησε ξερὰ ὁ πατέρας. Τὸ παιδί μπορεῖ πολὺ καλὰ νὰ δευπνήσῃ μαζί μου. Δὲν θὰ τοῦ κάνῃ καθόλου κακὸ νὰ μὲνῃ μιὰ ὥρα περισσότερη ξύπνιο, τώρα πού οἱ μέρες εἶναι μεγαλύτερες. Θὰ σέ δῶ ἀπόψε, Κριστιάν, εἶπε στὸν γιό του, καὶ βγήκε ἀπ' τὸ δωμάτιο.

— Μὴν ξανακαθήσῃς στὸ πάτωμα, εἶπε μουρμουρίζοντας ἡ Δεσποινίς. Ἄν δὲν ἦσουν αὐτὰ ξαπλωμένοι ἐκεῖ χάμω σὰν ἕνας μικρὸς ἡλίθιος, ὁ πατέρας σου δὲν θὰ εἶχε ποτὲ τὴν ἰδέα νὰ σέ καλέσῃ νὰ φᾶς κάτω...

Ἡ συνομιλία ἀτονοῦσε. Ὁ πατέρας τοῦ Κριστιάν εἶχε καταβάλει κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ τὸν διασκεδάσῃ. Ἐπειτα ἀπ' τὸ φαγητό, τὸν πῆγε στὸ γραφεῖο του καὶ τοῦ εἶδει τὰ βιβλία καὶ μιὰ συλλογὴ ἀπὸ πεταλοῦδες, κάνοντας διάφορες ἐρωτήσεις. Ἡ γκουβερνάντα τὸν εἶχε ντύσει μὲ τὸ ὠραῖο του πράσινο βελούδινο κουστουμάκι. Παρ' ὅλα αὐτά, ὁ Κριστιάν ἦταν πάντα χλωμός καὶ μελαγχολικός.

Κάτι δὲν πῆγαινε καλὰ, σκεφτόταν ὁ πατέρας. Ἐκεῖνο τὸ βράδι, λίγο πρὶν ἔρθῃ τὸ παιδί νὰ τὸν βρῇ, εἶχε διαβάσει ξανὰ ἕνα παλιὸ γράμμα, φυλαγμένο μαζί μὲ ἄλλα χαρτιά μέσα στὸ συρτάρι τῆς γυναίκας του, πού δὲν τὸ εἶχε ξανανοίξει ἀπ' τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου της. Τὸ γράμμα ἔλεγε:

« Ἀγαπημένε μου, ἂν ζήσω, τί χαρὰ πού θάναί γιὰ μᾶς τὸ ἀγοράκι μας, τὸ μικρούλι καὶ μαγικὸ αὐτὸ « τρίτο πρόσωπο »... Καμιὰ φορά, μὲ τὴν ἴδια βεβαιότητα πού με κάνει νὰ λέω πὼς θάναί ἀγόρι, σκέπτομαι ἐπίσης πὼς τότε δὲν θάμαι κοντὰ σὰς, καὶ γι' αὐτὸ σοῦ γράφω.

» Θὰ τὸν ἀγαπήσῃς μ' ὅλη σου τὴν καρδιά. Ἀγάπα τον ἀκόμα πιὸ πολὺ, ἂν ἐγὼ πεθάνω. Ἐλπίζω πὼς θὰ σοῦ μοιάξῃ. Ἐλπίζω πὼς θάχῃ τ' ἀγαπημένα μου μάτια σου, πού ἔχουν τὸ ἴδιο χρῶμα μὲ τὰ φύκια τῆς θάλασσας, καὶ τὰ πυρρόξανθα μαλλιά σου. Θέλω νάναι ἴδιος κι ἀπαράλλαχτος « ἐσύ ». Θάταν πολὺ παράξενο νὰ μὴν εἶναι σὰν καὶ σένα, ἀφοῦ κι ἐγὼ εἰμαι τόσο πολὺ δική

σου. Θὰ καταλάβῃς πόσο πολὺ σ' ἀγαπῶ, ὅταν θὰ δῆς πόσο θὰ σοῦ μοιάξῃ ὁ γιός σου πού θὰ σοῦ δώσω.

» Λοιπὸν, ἀγάπα τον, ἀγάπα τον, ὅσο κι ἐγὼ ἀγάπησα ἐσένα...».

« Ἀγάπα τον, ὅσο κι ἐγὼ ἀγάπησα ἐσένα...»

Καίμενε μικρούλη, ὁ πατέρας σου δὲν σέ ἤθελε... Ἐνα κύμα στοργῆς, τὸ πρῶτο, πλημύρισε τὴν καρδιά του.

Ὁ Κριστιάν ἦταν τώρα ἐξὶ χρόνων. Ἐπρεπε νὰ τὸν ἀποζημιώσῃ γιὰ τὴ στοργή πού τοῦ στέρησε τὰ ἐξὶ αὐτὰ χρόνια.

Θὰ τὸ μπορούσε; Δὲν ἦταν πιά πολὺ ἀργὰ γιὰ νὰ κερδίσῃ τὴν ἀγάπη, τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ παιδιοῦ του;

— Τί θάθελες νὰ κάνουμε; τὸν ρώτησε. Δὲν ὑπάρχει κανένα παιχνίδι πού νὰ σ' ἀρέσῃ περισσότερο;

— Μπορῶ νὰ παίξω μοναχός μου ὅποιοιδήποτε παιχνίδι, ἀποκρίθηκε εὐγενικὰ ὁ Κριστιάν. Ἡ Δεσποινίς λέει πὼς ἕνα παιδί πού δὲν διασκεδάει μοναχό του, εἶναι ἀνίκανο πλάσμα!

— Τὸ λέει αὐτό; Καὶ τί ἄλλο λέει;

— Ὅχι καὶ πολλὰ πράγματα... Δὲν τῆς ἀρέσει νὰ μιλά.

— Καὶ σένα, σ' ἀρέσει αὐτό;

— Μ' ἀρέσει νὰ τὴ ρωτᾶω. Δηλαδή ὑπάρχουν πράγματα πού πρέπει νὰ τὴ ρωτᾶω — κι ἐστὶ τὴν ἐνοχλῶ.

— Θὰ μπορούσα ἴσως ν' ἀπαντήσω ἐγὼ, ἂν θέλῃς.

— Δὲν πιστεύω, μπαμπά! εἶπε τὸ παιδί κουνώντας τὸ κεφάλι ἀρνητικά.

— Μὰ δοκίμασε λοιπὸν!

— Θάθελα πολὺ νάξερα πὼς ἦταν ἡ μαμά...

Δὲν τολμοῦσε νὰ κοιτάξῃ τὸν πατέρα του... Κοίταζε ἀλλοῦ καὶ δὲν ἔβλεπε τὴν συγκινημένη καὶ τρυφερὴ του ματιά.

— Θὰ σοῦ δείξω, εἶπε. Ἐλα δὴ νὰ δῆς...

Ὁ Κριστιάν πῆγε κοντὰ του.

Μὲ τὸ ἕνα χέρι ὁ πατέρας του τὸν τράβηξε μέσα στὴν ἀγκαλιά του, ἐνῶ μὲ τ' ἄλλο ἄνοιξε ἕνα συρτάρι τοῦ γραφείου, πῆρε ἀπὸ μέσα μιὰ μινιατούρα καὶ τὴν ἔβαλε στὴν παλάμη τοῦ μικρούλη.

Ἐτσι γιὰ πρώτη φορά ὁ Κριστιάν εἶδε τὸ πρόσωπο τῆς μητέρας του πού τοῦ χαμογελοῦσε.

— Μπορεῖς νὰ τὸ κρατήσῃς, εἶπε ὁ πατέρας, σφαλώντας τὸ μενταγιὸν μέσα στὰ μικρὰ δακτυλάκια τοῦ παιδιοῦ. Μεγάλωσες πιά ἀρκετὰ καὶ μπορεῖς νὰ φυλάξῃς αὐτὸν τὸν θησαυρό.

Ἡ καρδούλα τοῦ μικροῦ πῆγαινε νὰ σπᾶσῃ. Στὸ τέλος δὲν μπόρεσε νὰ ὑποφέρῃ περισσότερο αὐτὸ τὸ μαρτύριο.

— Θὰ κάνατε καλύτερα, φώναξε, νὰ μὲ παραδώσετε στὴ φυλακή!

Ὁ πατέρας ἀνασηκώθηκε ἀπὸ τὴν καρέκλα του. Τὸ πρόσωπο τοῦ παιδιοῦ μαρτυροῦσε ἀγωνία πραγματική.

— Τί εἶναι αὐτὰ πού μοῦ λές; ρώτησε. Νὰ σέ παραδώσω στὴ φυλακή;

Μὰ γιατί, παιδάκι μου; Τί νομίζεις πὼς ἔκανες;

— Ξέρω τί ἔκανα, μουρμούρισε ὁ Κριστιάν. Σκότωσα τὴ μητέρα μου...

Ὁ πατέρας του, γιὰ μιὰ στιγμή, τὸν κοίταξε χωρὶς νὰ καταλαβαίνει.

— Ποιὸς τὸ εἶπε αὐτό; ρώτησε ἔξω φρενῶν.

— Ἡ Δεσποινίς...

Ὁ Κριστιάν ἔκλεινε μ' ὅλη του τὴ δύναμι τὰ μάτια του, μὴ τολμώντας ν' ἀντικρύσῃ τὸν πατέρα του καὶ προσπαθοῦσε νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά του. Αἰσθανόταν πὼς θὰ λιποθυμοῦσε.

— Μ' ἀκοῦς; ἔλεγε ἐκεῖνος. Εἶναι μιὰ ἀνόητη ἱστορία. Ἡ Δεσποινίς δὲν τὸπε στὰ σοβαρά. Εἶναι ἐντελῶς ψέματα. Ἡ μαμά σου... ἦταν, ἀπλῶς, πολὺ ὑπέροχη γιὰ νὰ ζήσῃ! Νὰ τὸ θυμάσαι αὐτό..., γιατί εἶναι ἀλήθεια...

Ὁ Κριστιάν ἄνοιξε τὰ μάτια του καὶ κοίταξε τὸν πατέρα του. Ἡ καλωσύνη καὶ ἡ στοργή πού διάβαζε στὸ βλέμμα του ἔδωξαν τὴν ἀγωνία τῆς ψυχῆς του.

— Θά... θά γίνω άμέσως καλά, τώρα... είπτε προσπαθώντας να συγκρατήση τη συγκίνησή του, σά μεγάλος.

Μά δέν ήταν μεγάλος. Ήταν μονάχα ένα μικρό παιδάκι. Κι άρχισε να κλαίη μ' όλη του την ψυχή, μέσα στο νέο του καταφύγιο, στην άγκαλιά του πατέρα του.

Σιγά - σιγά ή θύελλα κόπασε. Ήμεινε εκεί, ήσυχος κι άποκαμωμένος, ενώ το μεγάλο χέρι του πατέρα χαίδευε τὰ παράξενα μαλλιά του.

— Θά μου πής τώρα, γιατί έκανες αυτήν την κουταμάρα; τον ρώτησε προσθέτοντας άμέσως με διπλωματία: "Αν δέν θέλεις, μη μου λές τίποτα..."

Ο Κριστιάν χρειάστηκε όλο του το θάρρος.

— "Ακουσα... τή μαγειρίσσα να... να λήη στη Δεσποινίδα, πώς ίσως να μ' αγαπούσατε πιό πολύ, αν έμοιαζα τής μαμάς, είπτε σιγανά.

Ο πατέρας έσφιξε το γυιό του ακόμα περισσότερο μέσα στην άγκαλιά του:

— Κι αν σου λέγα πώς σ' αγαπώ έτσι όπως είσαι, θά ήσουν εύχαριστημένος;

— Είναι δυνατόν; ρώτησε το παιδί, άνοίγοντας όρθάνοιχτα τὰ ματάκια του. "Ετσι, μ' αυτά τὰ μαλλιά; Δέν χρειάζεται να τὰ μαυρίσω ακόμα περισσότερο;

— "Οχι... "Ασ' τα όπως είναι! Μ' άρέσουν... κόκκινα!

Μ' ένα στεναγμό υπέρτατης εύτυχίας, ο Κριστιάν χώθηκε ακόμα πιό βαθιά στην άγκαλιά του πατέρα του.

Μήπως ώνειρευόταν; Ήταν ώραϊο, πάρα πολύ ώραϊο, για νάναι άληθινό...

Σε λίγο ο μικρός κοιμόταν στην κάμαρά του. Καί ο πατέρας του, πού στ' αϋτιά του άντηχούσαν αυτά που έλεγε το γράμμα, άνέβηκε στην κάμαρα του παιδιού του.

Έσκυψε πάνω του κι άγγιξε με τὰ χείλη του το άπαλό του πρόσωπο, έτσι πού ο Κριστιάν, γυρίζοντας άπ' το άλλο πλευρό, ώνειρευτηκε πώς ή μητέρα του τον φιλούσε και, μέσα στον ύπνο του, χαμογέλασε...

ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΜΑΣΤΙΓΟΣ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Η Διεθνής Όργάνωσις Ύγείας, στην προσπάθειά της να διαφωτίση προβλήματα και να δώση λύσεις, απλώνει τις έρευνές της σε διάφορες χώρες. Μια τελευταία έρευνα στο Ίραν σχετικά με την κατανάλωση και την έπιδραση πού έχουν στο λαό τὰ ναρκωτικά, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Πολύ λίγες χώρες, ιδίως στην Άσία, δέν αντιμετώπιζουν την ανάγκη να άσχοληθούν με το πρόβλημα τής κατανάλωσης των διαφόρων ναρκωτικών, το όποιο έχει καταστήσει άληθινή μάστιγ κατά τής άτομικής και κοινωνικής υγείας. Στο Ίραν π.χ. το Ύπουργείο Ύγιεινής υπολόγισε σε έναμισε εκατομμύριο τούς τοξικομανείς, σε 50.000 το χρόνο τὰ έγκαταλειπόμενα παιδιά και σε 5.000 τις άυτόκτονίες.

Μπρός στην κατάσταση αυτή ή Όργάνωσις Ύγείας, προσπαθεί με τη βοήθεια του Όργανισμού Τεχνικής Βοηθείας, την Όργάνωση για την διατροφή και την άνάπτυξη τής Γεωργίας να θεραπεύση τούς τοξικομανείς, να εκπαιδεύση προσωπικό για την έκτέλεσι του προγράμματός της, και να αντιμετώπιση τις οικονομικές δυσχέρειες πού θά προκύψουν άπό την άντικατάστασι τής καλλιέργειας των όπιοειδών με δημητριακά τὰ όποια άποδίδουν κέρδος πέντε φορές λιγώτερο.

Ποιὸς δὰ βρῆ τὰ ωερισσότερα;

Όπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει να συμπληρωθούν οί άστερίσκοι των έξι λέξεων με γράμματα, έτσι ώστε να σχηματισθούν έξι άρτιες λέξεις.

Οί πιθανότητες σχηματισμού είναι, σε κάθε σχεδόν λέξι, πολλές. Έκείνο πού επιδιώκει ή άσκησης αυτή, πού είναι συνάμα μια διδακτική διασκέδασι και για πολλά άτομα, είναι ο σχηματισμός λέξεων πού δίνουν όσο το δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι για τή βαθμολογία θά χρησιμοποιήσετε το άλφάβητό μας, όπως το βλέπετε παρακάτω. Σε κάθε γράμμα άντιστοιχούν όσοι βαθμοί αναφέρονται στον πίνακα.

Βαθμολογούνται φυσικά μόνο τὰ γράμματα πού λείπουν άπό τις λέξεις. Έπιτρέπεται ή χρησιμοποίησι μόνον άρτίων λέξεων, ούσιαστικών, κυρίων ονομάτων, γεωγραφικών και έπιστημονικών όρων κλπ. Έπιτρέπονται έπίσης πασίγνωστες λέξεις ξενικών όρων.

Μετοχές, ρήματα, επιρρηματα, άντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κλπ. δέν έπιτρέπονται.

Εάν τώρα βρήτε για σύνολο παραπάνω άπό 220 βαθμούς, θά έχετε έπιτύχει μια πολύ καλή βαθμολογία.

Στη σελίδα των λύσεων μας θά βρήτε ένα παράδειγμα με μια έπίσης άξιόλογη βαθμολογία, την όποία... εύχόμεθα να έχετε ύπερβη.

Α	Β	Γ	Δ	Ε	Ζ	Η	Θ	Ι	Κ	Λ	Μ
1	7	6	5	2	10	8	10	7	2	6	4
Ν	Ξ	Ο	Π	Ρ	Σ	Τ	Υ	Φ	Χ	Ψ	Ω
8	9	4	3	9	3	5	8	8	9	10	10

Βαθμολογία :

1)	Α	*	*	*	*	*	Τ	Η	Σ	=	
2)	Κ	*	Ρ	*	*	*	*	Ο	Σ	=	
3)	Ε	Υ	*	*	*	*	*	Μ	Α	=	
4)	Α	*	Ο	*	*	*	*	Ο	Σ	=	
5)	*	*	*	Ε	*	*	Α	Ο	Σ	=	
6)	*	Λ	*	*	*	*	Ι	Ο	Ν	=	

Σύνολον βαθμολογίας

Ι. Χ.

(Λύσις στη σελίδα 127)

Τὸ τσαί εἶναι βέβαια τὸ ἐθνικὸ ποτὸ τῶν Κινέζων. Ἡ ἴδια ἢ λέξι με ὅλες τὶς παραλλαγές της (μαζί με τὴν « τσαί », με τὸ παχὺ « τσ » τῶν Σλάβων) προέρχεται ἀπὸ τὴ λέξι πού προφέρεται « τσά » στὶς περισσότερες περιοχές τῆς Κίνας καὶ « τέ » στὶς νότιες. Ἡ καλλιέργεια, ἡ ἐκλογὴ καὶ ἡ ἐτοιμασία τοῦ τσαγιοῦ ἀποτελεῖ θέμα πολλῶν σοφῶν βιβλίων στὴν Κίνα, ἀλλὰ ἡ « τελετὴ τοῦ τσαγιοῦ » ὅπως γίνεται στὴν Ἰαπωνία δὲν συναντᾶται σήμερα στὴν Κίνα. Δὲν ἀποκλείεται νὰ εἶναι ἰαπωνικὴ ἐφεύρεσι.

Τέλος ἡ καλλιέργεια τῶν λουλουδιῶν χρονολογεῖται ἀπὸ τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια καὶ πολλοὶ τύποι κήπων ποὺ ὑπάρχουν τώρα σ' ὅλο τὸν κόσμο ἔχουν τὴν καταγωγὴ τους στὴν Κίνα. Τὸ ωραιότερο λουλούδι τῶν κινεζικῶν κήπων εἶναι ἴσως ἡ παιωνία ἡ εὐώδης, ποὺ θέλει πολλὴ περιποίησι. Διηγοῦνται γιὰ μιὰν αὐτοκράτειρα ἰδιότροπη καὶ αὐταρχικὴ τῆς παλαιᾶς Κίνας πὼς, ἀπογοητευμένη μιὰ μέρα στὶς ἀρχές τῆς ἀνοιξέως γιὰ τὴν ἀνθίστασιν τοῦ κήπου της δὲν εἶχαν ἀνθίσει, τὰ διέταξε νὰ ἀνθίσουν γρήγορα. Οἱ κηπουροὶ ἔκαναν ὅ,τι μποροῦσαν καὶ τὰ λουλούδια ὑπάκουσαν στὴν αὐτοκρατορικὴ διαταγὴ, ὅλα, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν παιωνία, ποὺ ἦταν πολλὴ περήφανη γιὰ νὰ ὑποκύψῃ στὰ καπρίτσια μιᾶς γυναίκας. Ἡ αὐτοκράτειρα τότε διέταξε νὰ ἀπαγορευθῇ ἡ καλλιέργεια τοῦ λουλουδιοῦ αὐτοῦ στὴν πρωτεύουσά της καὶ ὡς τώρα λένε πὼς ἡ παιωνία δὲν ἐμφανίστηκε ποτὲ ξανά στὴν πολιτεία Λογιάνγκ.

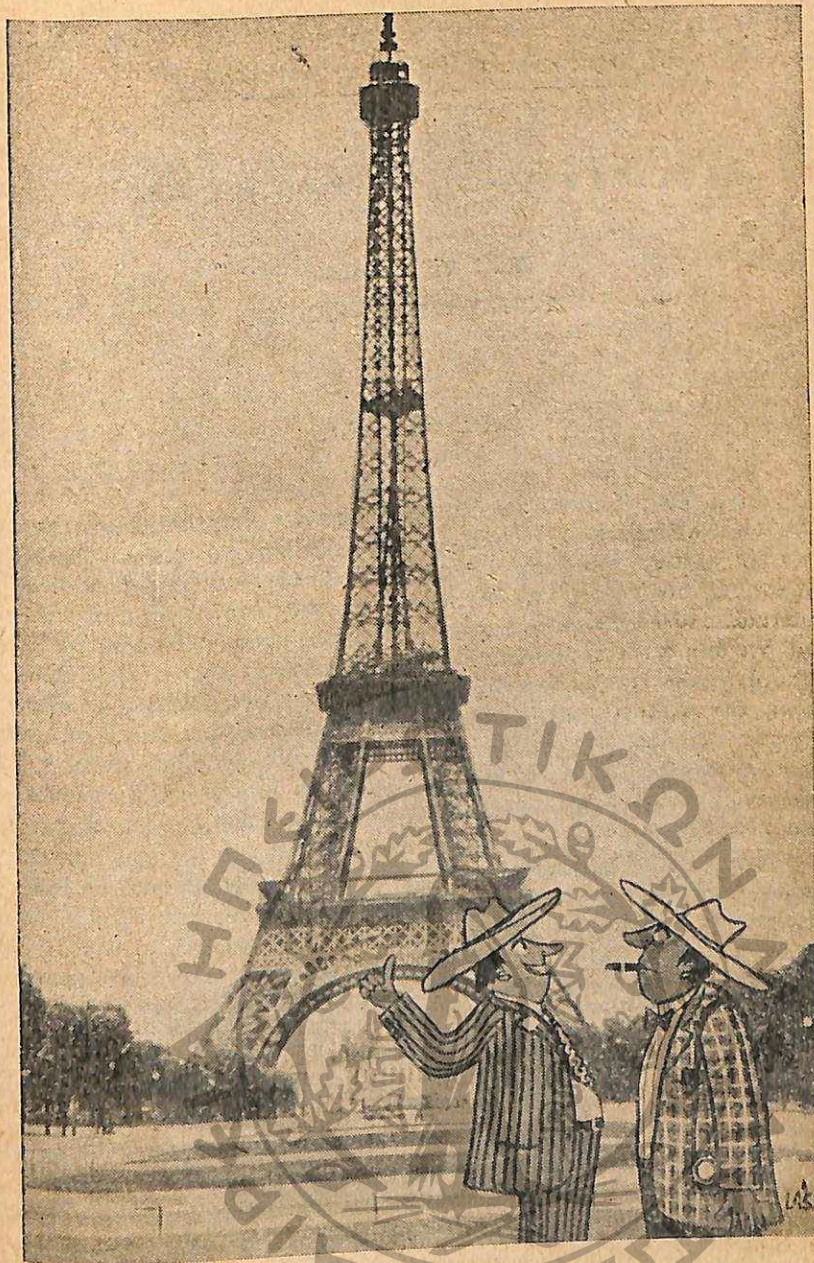
- ◆ "Ενας δημοσιογράφος πηγαίνει σὲ μιὰ κατασκήνωσι γυμνιστῶν, ὅπου τὸν ὑποδέχεται ἕνας κύριος γυμνός, με καπέλλο.
- Σὰς πειράζει ὁ ἥλιος; ρωτᾷ ὁ δημοσιογράφος.
- "Οχι. Ἀπλῶς δὲν θέλω νὰ ξέρῃ ὁ κόσμος ὅτι... εἶμαι φαλακρός.

Constellation

- ◆ Κάποιος ἔτρεχε με τὸ αὐτοκίνητο 70 μίλια τὴν ὥρα καὶ βεβαίως ἡ τροχαία τὸν τσίμπησε.
- Ἐχεις καμιὰ δικαιολογία; τὸν ρωτᾷ ὁ δικαστής.
- Μάλιστα κύριε πρόεδρε, ἀπαντᾷ ὁ κατηγορούμενος. Ὁ φιλανθρωπικὸς σύλλογος τῆς γυναίκας μου ἔχει ἀγορά, καὶ ἔτρεχα νὰ προλάβω νὰ σώσω τὸ δεύτερο παντελόνι μου!

Argosy

— Αὐτοὶ οἱ Γάλλοι δὲν ἀξίζουνε φράγκα! Δεκαπέντε χρόνια πού ἔρχομαι στὸ Παρίσι τὸ βλέπω αὐτὸ τὸ πράγμα, κι ἀκόμα δὲν μπόρεσαν νὰ βγάλουν πετρέλαιο!

Τὸ τέως ἀπλὸ ἀναισθητικὸ ἀποδεικνύεται κάτοχος
θαυματουργῶν ιδιοτήτων.

Ἡ Νοβοκαΐνη

ζανανιώνει τὸν ἄνθρωπον

Τοῦ

JEAN GRAND - PIERRE

Ο μολογῶ πὼς ὅταν, πρὶν ἀπὸ λίγον καιρὸ, διάβασα στὶς ἐφημερίδες ἐντυπωσιακὰ ἄρθρα ποὺ λέγανε πὼς μερικοὶ Ρουμάνοι γεροντολόγοι δήλωσαν ὅτι «θεραπεύανε τὸ γῆρας» με ἐνέσεις νοβοκαΐνης, ἔμεινα πολὺ σκεπτικὸς. Ἦμουν βέβαια εὐνοϊκὰ διατεθειμένος γιὰ τὴν νοβοκαΐνη. Ὅταν μοῦ εἶχαν κάνει μιὰ χειρουργικὴ ἐπέμβασι στὸ χέρι μετὰ ἀπὸ ἓνα πολεμικὸ τραῦμα, θυμόμουν πὼς μοῦ εἶχαν κάνει μιὰ τοπικὴ ἀναισθησία με νοβοκαΐνη πολὺ ἀποτελεσματικὴ καὶ μάλιστα εὐχάριστη. Εἶχα νιώσει ἓνα αἶσθημα θερμότητος στὸ χέρι, ἓνα αἶσθημα εὐεξίας σ' ὅλο μου τὸ σῶμα καὶ δὲν εἶχα καμιὰ ἐνόηλσι μετὰ τὴν ἐγχείρησι.

Ἀλλὰ με ποὺ μαγικὸν τρόπο ἓνα χημικὸ προϊόν, ποὺ τὸ εἶχαν δοκιμάσει χιλιάδες φορὲς σὰν ἀναισθητικὸ ἀπὸ τότε ποὺ ἐφευρέθηκε τὸ 1905, θὰ μπορούσε σήμερα νὰ ἀποδειχθῇ πῶς ἀποτελεσματικὸ ἀπὸ ὅλα τὰ προϊόντα τῶν σύγχρονων ἐργαστηρίων, ἀπὸ ὅλες τὶς βιταμίνες, τὶς ὁρμόνες,

τὰ ἐνζυμα, τὰ ἐμβρυονικὰ σάκχα-
ρα, τὰ κυτταρικὰ ἐκχυλίσματα
καὶ τόσα ἄλλα παρασκευάσματα,
ποὺ ζωντανεύουν κάθε τόσο τὴν
ἐλπίδα μας νὰ μὴν γνωρίσουμε
τὰ γηρατειά; Καὶ ἂν ἀκόμα ὑπο-
θέσουμε πὼς ἡ νοβοκαΐνη ἀσχεῖ
μιὰ εὐεργετικὴ ἐπίδρασι σ' ὁλό-
κληρο τὸ νευρικὸ σύστημα, γιατί
τὸ σύστημα αὐτὸ νὰ βρεθῇ ξαφνι-
κὰ στὸ κέντρο τῶν προβλημάτων
τοῦ γήρατος; Καὶ πὼς οἱ ὑπερή-
λικες τοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Βου-
κουρεστίου ἐλευθερώθηκαν ξα-
φνικὰ ὄχι μόνον ἀπὸ τὶς νευρικὲς
τοὺς διαταραχές, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ
τὶς πατερίτσες τοὺς, τοὺς ρευ-
ματισμούς τοὺς, τὶς ὁρμονικὲς
τοὺς ἀνεπάρκειες, ἀκόμη καὶ ἀπὸ
τὴ φαλάκρα τοὺς;

Ἀποφάσισα νὰ ρωτήσω σχε-
τικὰ μερικοὺς φημισμένους Γάλ-
λους φυσικοὺς καὶ, με μεγάλη μου

Ἀπὸ τὸ συμπαθητικὸ καὶ παρα-
συμπαθητικὸ ὡς τὴν παρεγκεφα-
λίδι, τὰ ὄργανα τοῦ ὁργανισμοῦ, τὶς
ὁρμόνες, ἀκόμη καὶ τὴν τριχοφυΐα
ἐπιδρᾷ ἡ Νοβοκαΐνη.

ἐκπληξί, ἀντὶ νὰ ἐνισχύσουν τὶς
ἀμφιβολίες μου, κέντρισαν περισ-
σότερο τὴν περιέργειά μου.

Ὁ καθηγητὴς Ἀζάρ, φαρμα-
κολόγος τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς
Παρισίων, δηλώνει ἀπερίφραστα
πὼς δὲν ἔχουμε ἀκόμη γνωρίσει
ὅλες τὶς ἐκπληξίσεις ποὺ μᾶς ἐπι-
φυλάσσει ἡ προκαΐνη (αὐτὸς εἶναι
ὁ ἐπίσημος ὄρος ποὺ υἱοθετήθηκε
τελευταῖα γιὰ τὴν νοβοκαΐνη). Ἡ
οὐσία αὐτὴ δὲν ἐπιδρᾷ μόνον στὶς
εὐαίσθητες νευρικὲς ἴνες γιὰ νὰ
δράσῃ ἔτσι σὰν ἀναισθητικὸ. Σὲ
μεγαλύτερη δόσι δρᾷ στὰ κινητι-
κὰ νεῦρα, στὸ συμπαθητικὸ καὶ
παρασυμπαθητικὸ σύστημα καὶ
ἔτσι ἀσχεῖ μιὰν ἐπίδρασι τονώ-
σεως καὶ εὐφορίας στὸ σύνολο
τοῦ ὁργανισμοῦ.

Πάνω ἀπὸ πενήντα χρόνια
τώρα οἱ χειρουργοὶ τὴν χρησιμο-
ποιοῦν κανονικὰ γιὰ τὶς τοπικὲς
ἀναισθησίες. Ἄν γίνῃ ἐνέσι νο-
βοκαΐνης στὸν νωτιαῖο μυελό,
ἐξαλείφεται ἀπὸ τὴ μέση καὶ κά-
τω κάθε αἰσθημα πόνου μὰ καὶ
θερμότητος. Ὁ καθηγητὴς Ζὰν
Φιδὼλ ἀναφέρει σὲ ἓνα πρόσφατο
σύγγραμμά του πὼς μιὰ καλο-
προαίρετη συγγενὴς κάποιας πε-
λάτισσας του, ποὺ τὴν εἶχε χει-
ρουργήσει μ' αὐτὸ τὸν τρόπο, τῆς
ἔβαλε στὸ κρεβάτι μιὰ καυτὴ
θερμοφόρα καὶ ἔγινε αἰτία ὥστε
ἡ ἀσθενὴς, ἐνῶ εἶχε διατηρήσει
τὶς αἰσθήσεις της, νὰ μὴν κατα-
λάβῃ πὼς ἔπαθε σοβαρὰ ἐγκαύ-
ματα ἀπὸ τὴν θερμοφόρα.

Ὅστόσο ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ
μεγάλου χειρουργοῦ Ρενὲ Λερίε
καὶ ἡ προσοχή του γιὰ τὸν ἄν-
θρωπο τὸν ὠδήγησε νὰ διακρίνῃ
στὴ νοβοκαΐνη, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς

πλεονεκτικὲς τῆς ιδιότητες γιὰ
τὴ Χειρουργικὴ, ἓνα ἰσχυρὸ μέσο
ἀποδόσεως τῆς ἰσορροπίας στὸν
ὁργανισμό. Στὸ περίφημο σύγ-
γραμμά του «Βάσεις τῆς φυσιο-
λογικῆς χειρουργικῆς», φαίνεται
πὼς προηγήθηκε τῶν Ρουμάνων
γεροντολόγων. Ὅχι μόνον χρη-
σιμοποιεῖ τὴ νοβοκαΐνη γιὰ νὰ
θεραπύσῃ πολλὰ τοπικὰ τραύ-
ματα, θλάσεις, οἰδήματα κλπ.,
ἀλλὰ βλέπει σ' αὐτὴν κι ἓνα μέσο
δράσεως ἐπὶ τοῦ αὐτονόμου νευ-
ρικοῦ συστήματος καὶ τοῦ ἐγκε-
φάλου ἀκόμη. Ὅλες οἱ μεγάλες
διαταραχὲς τῆς κυκλοφορίας, ἐμ-
βολές, ἡμιπληγίες, καρδιακὲς πα-
θήσεις, τοῦ φαίνεται πὼς μπο-
ροῦν νὰ ἀντιμετωπιστοῦν με τὴν
νοβοκαΐνη.

«Παρακολούθησα πολλοὺς για-
τροὺς 70-80 ἐτῶν, ἔγραφε ὁ Λε-
ρίε, ποὺ εἶχαν ἐξοπλισθῇ ἐναν-
τίον τῆς βλάβης τῶν ἀρτηριῶν
τοὺς μεθερπεύει προκαΐνης καὶ
ἔζησαν ὡς τὰ βαθεῖα γηρατειά...
Ἐμαθα ἀκόμη πὼς πολλοὶ ἀσθε-
νεῖς, στοὺς ὁποίους γίνονταν ἐνέ-
σεις προκαΐνης, ἦταν ἱκανοποιη-
μένοι καὶ μάλιστα μοῦ δήλωσαν
πὼς συγχρόνως εἶχαν γιαντροῦτῃ
ἀπὸ ἀληθινὰ ὁργανικὲς διαταρα-
χὲς : τὸ ἐντερικὸ τοὺς σύστημα
λειτουργοῦσε πάλι κανονικὰ, στὶς
γυναῖκες ἐξαφανίζονταν οἱ πόνοι
τῶν ἐμμήνων, θεραπεύονταν οἱ
ἐπίμονοι πονοκέφαλοι κλπ.»

Ἡ μυστηριώδης αὐτὴ καλὴ
ἐπίδρασι τῆς νοβοκαΐνης στὸ νευ-
ρικὸ σύστημα ἔδινε μεγάλο ἐν-
διαφέρον στὶς εἰδήσεις ἀπὸ τὴν
Ρουμανία. Σύμφωνα με τὴν ἀποψὶ
τοῦ μεγάλου βιολόγου Χέβελμανε,
στὴν πραγματικότητά ἡ ἡλικία
τοῦ νευρικοῦ συστήματος καθο-

ρίζει την ηλικία του οργανισμού. "Ας έχουμε υπ' όψιν μας πώς τα νευρικά κύτταρα είναι τα μόνα κύτταρα του σώματος που δεν αντικαθίστανται ποτέ. Για τον λόγο αυτό τα 50% των νευροπαθών είναι ηλικιωμένοι. Η ψυχοπάθειά τους είναι αποτέλεσμα έγκεφαλικής φθοράς. Άλλοι πάλι έρευνητάι βεβαιώνουν πώς οι διαταραχές που οφείλονται στο γήρας του νευρικού συστήματος υπερτερούν από όλες τις διαταραχές όλων των άλλων συστημάτων.

Από τη στιγμή εκείνη, πεπεισμένος πια πώς ο άγωνας έναντι του γήρατος του νευρικού συστήματος βρισκόταν στο επίκεντρο του προβλήματος του ξανανιάματος του ανθρώπου και ότι, στον τομέα αυτόν, η νοβοκαΐνη θα μπορούσε να αναδειχθεί προνομιούχο όπλο, αποφάσισα να ταξιδέψω στο Βουκουρέστι. Από την πρώτη στιγμή μου έκανε εντύπωση η θρυλική σχεδόν ατόμωσφαιρα που περιβάλλει τα προβλήματα του γήρατος στις χώρες της Ανατολής. Ο Έγκορ Κοροέφ, 156 ετών, από το Καζακστάν, θεωρείται σαν ήρωας της Σοβιετικής Ενώσεως, ο υπ' αριθ. 1 Σταχάνοβίτης της μακροημερεύσεως. Το Ίνστιτούτο Βιολογίας του Χαρκόβου έχει καταγράψει σχεδόν 40.000 αιωνόβιους. Επιστήμονες παγκοσμίου φήμης, όπως ο Μετσνικόφ, ο Βορονόφ, ο Μπογκομόλετς, δεν αποφάσισαν ποτέ να θεωρήσουν πώς τα γηρατειά ήταν μια φυσική εξέλιξη του οργανισμού. Πίστευαν πώς το γήρας πρέπει να καταπολεμηθεί σαν αρρώστια και πώς ο άνθρωπος

είναι φτιασμένος για να ζήσει 150 χρόνια. «Αν μου δώσετε το μέσο να καταπολεμήσω τη φθορά του φλοιού του εγκεφάλου, έγραφε ο μεγαλοφυής Παυλώφ, θα σας δώσω το κλειδί για να ξανανιάσετε.»

Ο διευθυντής του Ίνστιτούτου του Βουκουρεστίου καθηγητής Παρόν έχει ασφαλώς δεχθεί την επίδραση της μεγάλης ρωσικής παραδόσεως. «Σαραντά χρόνια τώρα, μου είπε, καταπολεμώ το γήρας σαν αρρώστια. Στο Ίνστιτούτο μας και σε άλλα ιδρύματα για τους ηλικιωμένους κάνουμε πειράματα με έθελοντές όχι μόνο με νοβοκαΐνη, αλλά με όλα τα σύγχρονα συστήματα: όρμόνες, εκχυλίσματα, βιταμίνες, ένζυμα.

»Θεραπεία με νοβοκαΐνη εφαρμόζουμε στους ηλικιωμένους που υποφέρουν από παθήσεις του νευρικού συστήματος. Στον τομέα αυτόν πιδ ειδική είναι η Ιατρός Άσλάν που, ύστερα από πολλών ετών έρευνες και παρατηρήσεις, έκανε τις ανακοινώσεις που προκάλεσαν το ενδιαφέρον συναδέλφων έγκατεστημένων στην Γαλλία, την Γερμανία, ακόμη και την Αμερική.»

Η Ιατρός Άσλάν, ένημερωμένη στις γεροντολογικές προόδους των ξένων χωρών, με παρουςίασε στις «βεντέτες» του Ίνστιτούτου.

Στά 96 του χρόνια μόνο ο Πιότρ Σούτς παρουσιάζει μια μοναδική περίπτωση: χάρι στην νοβοκαΐνη, σώθηκε ως εκ θαύματος από σκλήρυνση των έγκεφαλικών άρτηριών. Πριν από πέντε χρόνια είχε εισαχθεί στο Ίνστι-

τούτο στο τελευταίο στάδιο της έγκεφαλικής μαλακύνσεως, αντίκanos για οποιαδήποτε φυσική ή πνευματική προσπάθεια. Ύστερα από ένα χρόνο, με ενέσεις τρεις φορές την εβδομάδα, άρχισε πάλι να διαβάσει εφημερίδες και να συζητά πολιτικά, αν και βέβαια δεν είχε μπορέσει να παρακολουθήσει καλά τα γεγονότα των τελευταίων τριάντα ετών. Σε δυο χρόνια ο άνθρωπος αυτός άρχισε να κάνει μαθηματικούς υπολογισμούς (γιατί ήταν μαθηματικός) και τώρα έβλεπα ένα θαλερό γέρο να μιλή σε ώραία γαλλικά για τις ώραιότερες αναμνήσεις της νεότητός του, που άναγονται στην Παγκόσμια Έκθεση των Παρισίων του 1878.

Ο Άρμένιος Παρσέν Μαργκοτσιάν σηκώνει με πολλή εύκολία το βάρος των 110 άνοιξεών του. Αφού είχε καρφωθεί στο κρεβάτι από όξεις ρευματισμούς των κλειδώσεων, τώρα επέμενε να μου κάνει επίδειξη γυμναστικής και μου έδειξε με περηφάνεια τις μαύρες τρίχες που άρχισαν να εμφανίζονται ανάμεσα στα άσπρα του μαλλιά.

Στο Ρουμανικό Ίνστιτούτο θεραπεύονται τώρα 45 γέροι κάθε ηλικίας με νοβοκαΐνη. Υπάρχουν άρτηριοσκληρωτικοί, όπως μία κυρία άνω των 70 ετών που έπαθε το 1952 αποπληξία και είχε το δεξιό ήμισυ του σώματός της παραλυμένο. Με την πρώτη ένεση συνήλθε και σε δέκα μέρες τὰ σημάδια της αποπληξίας άρχισαν να εξαφανίζονται. Τώρα οι άρτηρίες της έχουν βρή την εύλυγισία τους, έχει κανονική

πίεση και κάνει άνετως τις δουλειές του σπιτιού.

Σε 25 άπελπιστικές περιπτώσεις μόνο μία ήταν μοιραία. Παράλλήλως εφαρμόστηκαν 2.500 θεραπείες σε έξωτερικούς άσθενείς συχνά με σκοπό προληπτικό. Παντού είχαν πλήρη επιτυχία ή σημαντική βελτίωση. Σε 2.500 θεραπείες παρατηρήθηκαν μόνο 4 περιπτώσεις αντιδράσεως. Πάντως δεν υπάρχει κίνδυνος δηλητηριάσεως: 20-30 λεπτά μετά την ένεση, η νοβοκαΐνη και τὰ προϊόντα της αποσυνθέσεως στόν οργανισμό εξαλείφονται έντελώς. Η ένεση, που γίνεται ένδομυϊκή ή ένδοφλέβια, είναι έντελώς άνωδυνη και έχει άμεσο τονωτικό αποτέλεσμα.

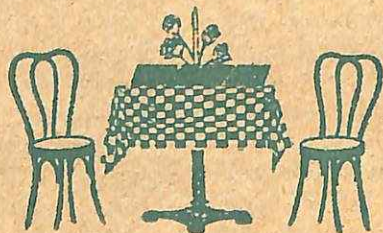
Ρώτησα την γιατρό πώς τους είχε έρθει η ιδέα να δοκιμάσουν αυτό το κοινότατο άναισθητικό.

«Ομολογώ πώς το οφείλω στον μεγάλο Λερίς, μου άπάντησε. Από το 1946 χρησιμοποίη τη νοβοκαΐνη για τη θεραπεία άσθματος, άρτηρίτιδος και άγκυλώσεως σύμφωνα με τις υποδείξεις του. Καί, κάνοντας πειράματα θεραπείας του άρθριτισμού σε ζώα, μου έκαμε εντύπωση η μεγάλη βελτίωση της γενικής τους καταστάσεως. Έτσι, σιγά-σιγά, ένα κοινό άναισθητικό έγινε ίσοροποιητής του νευρικού συστήματος και ένας «βιοκαταλύτης» του οργανισμού, που για να υπογραμμίσουμε τον βιταμινικό του χαρακτήρα και για να τον ξεχωρίσουμε από τὰ παράγωγά του H1 και H2 προτείνω να ονομαστή βιταμίνη H3.

»Η νοβοκαΐνη δεν δρᾷ μόνο στο παρασυμπαθητικό, το συμ-

παθητικό, την παρεγκεφαλίδα. Ἡ ἐπίδρασί της στὰ ὕγρα τοῦ ὀργανισμοῦ, στὴν ὁρμονικὴ θεραπεία, ἀκόμη καὶ στὴν τριχοφυΐα, δείχνει πὼς ἐπηρεάζει τὰ ρυθμιστικὰ τοὺς κέντρα στὸν ὑποθάλαμο, στὰ βαθειὰ στρώματα τοῦ μέσου ἐγκεφάλου. Ἡ θεραπευτικὴ της πάλι ἐπίδρασι στὴν ἀμνησία, τὴν ἀφασία, τὶς διαταραχὲς τῶν αἰσθήσεων δείχνει πὼς φθάνει ὡς τὸν φλοιὸ τοῦ

ἐγκεφάλου. Τὰ πορίσματά μου συζητήθηκαν σὲ ἀνατολικούς καὶ δυτικούς ἱατρικούς κύκλους καὶ ἤδη ὁ περίφημος Δρ Χιούνεκε τοῦ Ντύσσελντορφ καὶ ἄλλοι ξένοι γιανοί χρησιμοποιοῦν τὴ νοβοκαΐνη γιὰ γεροντικὲς παθήσεις. Ἐγὼ τώρα μελετῶ τὴν προληπτικὴ ἀξία τῆς νοβοκαΐνης, μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς θὰ ἐπιτύχουμε μιὰ νέα παράτασι τοῦ μέσου ὅρου τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. »

♦ Ὁ γυιὸς του ἔκλεινε τὰ δεκαῆξι καὶ ὁ πατέρας ἔκρινε πὼς ἦταν καιρὸς νὰ τοῦ κάμῃ λόγο γιὰ μερικὰ πράγματα ἀρκετὰ σημαντικά.

— Γυιέ μου, ἄρχισε, μπαίνειις σὲ μιὰ ἡλικία πού τὰ σημερινὰ παιδιὰ συνηθίζουν νὰ καπνίζουν. Θέλω νὰ μοῦ ὑποσχεθῇς πὼς ἂν καμιὰ φορὰ ἀποφασίσῃς καὶ σὺ νὰ καπνίσῃς, νὰ ἔρθῃς νὰ μοῦ τὸ πῆς. Δὲν μοῦ ἀρέσει νὰ τὸ μάθω ἀπὸ τρίτους.

— ὦ πατέρα, φώναξε ὁ νεαρός, δὲν ὑπάρχει λόγος, σὲ βεβαιῶ, νὰ ἀνησυχῇς.

— Δὲν ὑπάρχει λόγος ;

— Ὁ χι σου λέω ! Πάει ἓνας χρόνος πού τῶκοφα !

Howard Mumford

♦ Ἕνας πιτσιρίκος στεκόταν ὑποπτα δίπλα στὸ καφάσι μὲ τ' ἀχλάδια.

— Ἔ, μικρέ ! τοῦ φωνάζει ὁ μανάβης. Προσπαθεῖς νὰ βουτήξῃς κανένα ἀχλαδάκι ;

— Ὁχι ἀφεντικό, ἀπαντᾷ ὁ μικρός. Προσπαθῶ ἴσα-ἴσα νὰ μὴ ν βουτήξω !

A. M.

Τὸ γέλιο εἶναι ζωὴ

ΤΟ ΤΕΤΡΑΣΕΛΙΔΟ ΤΟΥ ΧΙΟΥΜΟΡ

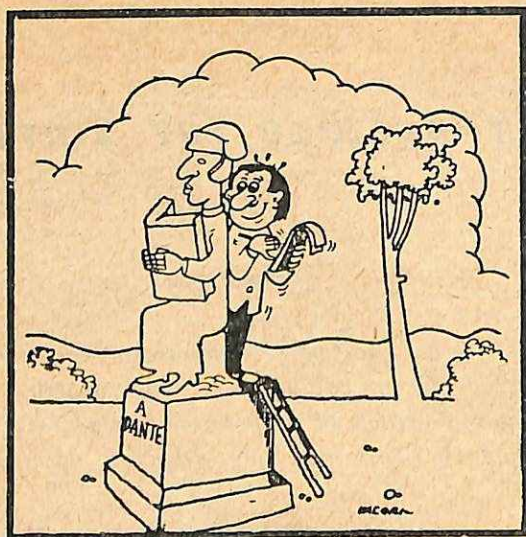

Τὸ « Τετρασέλιδο τοῦ χιούμορ » ἀφιερώνεται αὐτὸ τὸ μῆνα στὴν εὐρωπαϊκὴ γελοιογραφία καὶ κυρίως στὴ γαλλικὴ καὶ ἰταλική. Ἀπλοὶ καὶ διασκεδαστικοὶ οἱ Εὐρωπαῖοι χιουμορίστες, μὲ σχέδιο ποὺ δικαιολογεῖ τὴ φήμη τους, μᾶς χαρίζουν ἀβίαστα τὸ γέλιο.

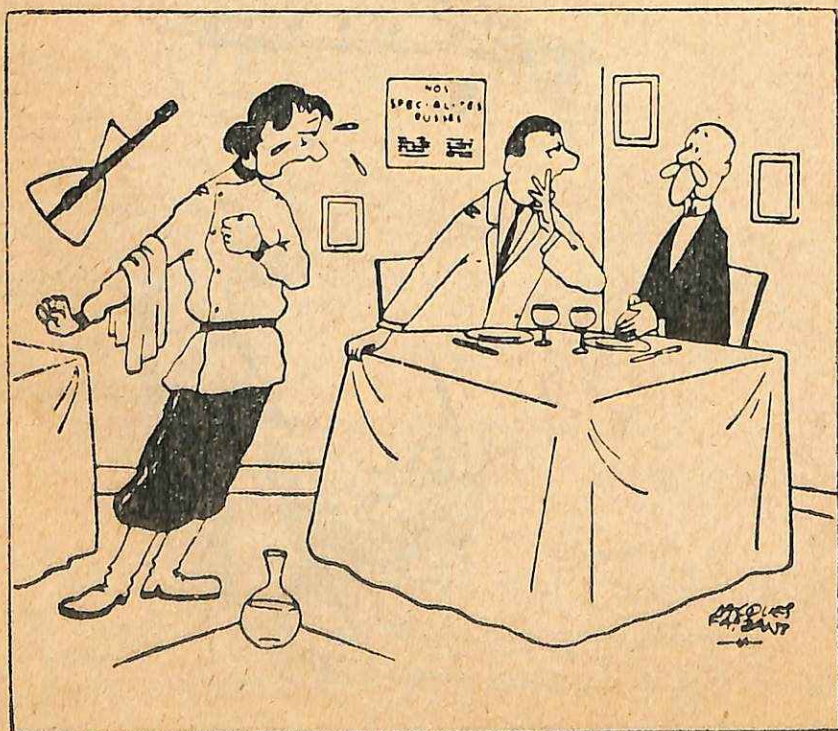
ΠΑΘΗΜΑΤΑ

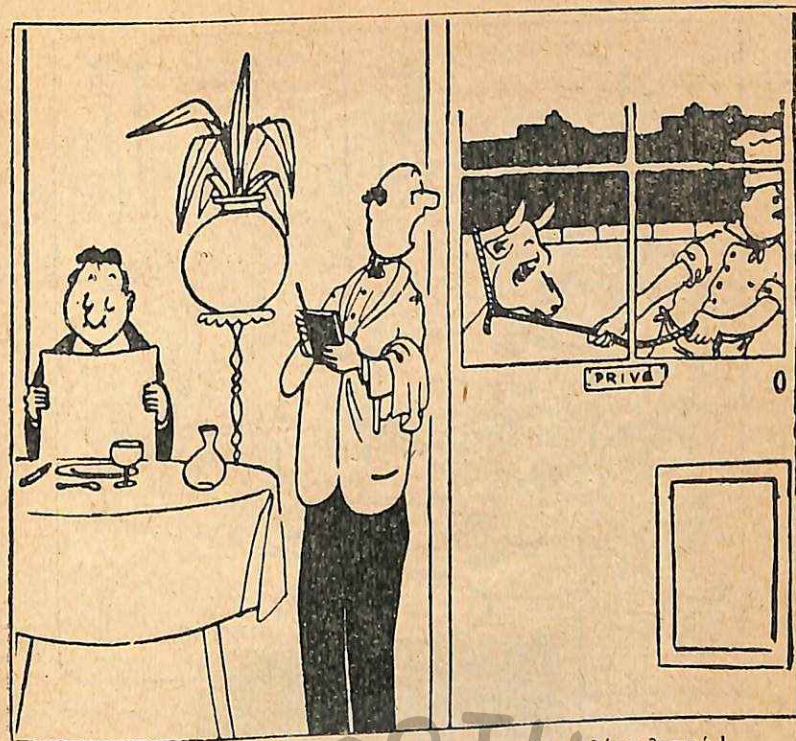
— Ἀκουσα πὼς τὴν μάδησαν στὸ Μόντε Κάρλο.

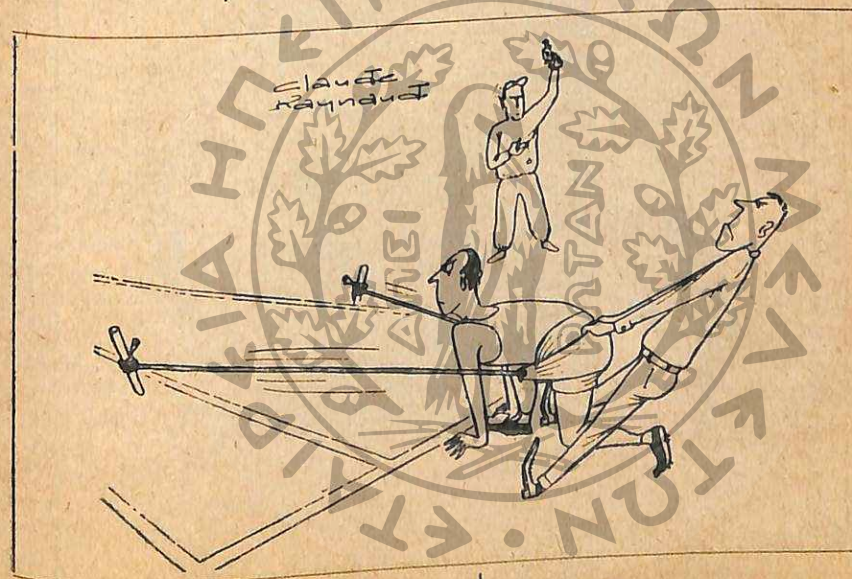
‘Ο Λογοκλόπος.

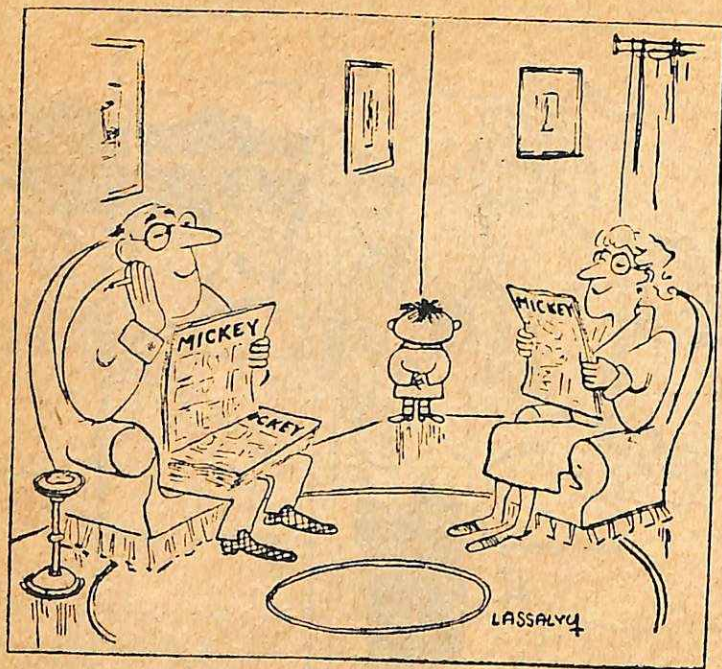
— Πάρε κάτι άλλο πατέρα, γιατί τὸ χαριάρι ἐτελείωσε.

— Για τὸ φιλέττο ἴσως χρειαστῇ νὰ περιμένετε λίγα λεπτά !

..... !

Πώς ζούν και τί πιστεύουν τὰ

ΑΣΤΕΡΙΑ ΠΟΥ ΜΕΣΟΥΡΑΝΟΥΝ

ΕΝΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ
ΣΕ ΣΥΝΕΧΕΙΕΣ

Στὸ τεύχος τοῦ Σεπτεμβρίου, τὸ Κινηματογραφικὸ Λεξικὸ συνεχί-
ζεται μετὰ τοὺς : Γκρήαρ Γκάρσον, Τὸμ Γουέλ καὶ Κάρον Γκράντ.

69

Η νικήτρια δύο "Όσκαρ τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου, ἡ ἀξέ-
χαστη κυρία Μίν-
νιβερ, δὲν ἔχει
δικαίωμα νὰ πάρη
θέσι ἀνάμεσα στ'
ἀστέρια ποὺ με-
σουρανοῦν. Ἐκτός
ἀπὸ μιὰ μοναδική
ἐμφάνισι ποὺ ἔ-
κανε πέρυσι, ἡ κι-
νηματογραφικὴ
της δράσι φαίνε-
ται νὰ περνᾷ δύσ-
κολες στιγμές.
Παντρεμένη μ' ἑ-
ναν πλουσιώτατο
ιδιοκτήτη πετρελαιοπηγῶν, ἡ κοι-
κινομάλλα Ἴρλανδὴ ποὺ κατέ-
κτησε τὸν κόσμον μετὰ τὸ «Γκούντ

Μπάυ, Μίστερ
Τσίπερ», τὸ «Ἐ-
γώισμός καὶ προ-
κατάληψις», τὸ
«Κυρία Κιουρί»,
τὸ «Ἡ Κοιλιάδα
τῶν ἀποφάσεων»
μήπως ἔχει βα-
ρεθῇ τὸν κινημα-
τογράφο; Λίγο
ἀπίθανο ἂν πι-
στέψουμε τίς φῆ-
μες ποὺ κυκλο-
φοροῦν. Ἴσως,
γρηγορώτερα ἀπὸ
ὅσα περιμένουμε,
νὰ κἀνὴ καμιά
θριαμβευτικὴ ἐ-
πανεμφάνισι. Τὸ

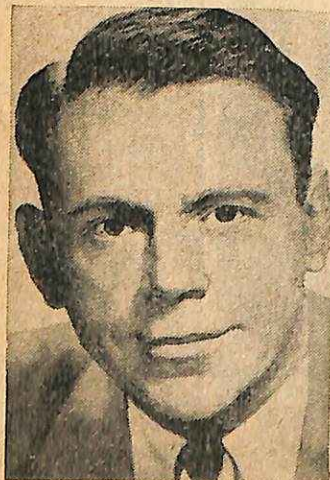
Χόλλυγουντ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ «κυ-
ρίες» στὴν ὀθόνη καὶ τὸ εἶδος αὐτὸ
γίνεται ὅλο καὶ πιὸ σπάνιο!

TOM FOYEA

Είναι σχεδόν άγνωστος ακόμη στην Ελλάδα. Τόσο που κι εκείνοι που τον ξέρουν ξεχνούν τ' όνομά του. Λένε τότε : «Ξέρετε... εκείνος που έπαιξε με τη Μαίριλυν Μονρόε και την Σέρρυ Νόρθ...»

Γιατί, ακόμη κι όταν δεν θυμάται κανείς τ' όνομά του, βλέπει με το νου τις γραμάτσες του, τις κινήσεις του, και το χαμόγελο, άθελα γεννιέται στα χείλη. Θυμάται άλλωστε και τις μεγάλες ταινίες που πρωταγωνίστησε και στις οποίες αυτός, που είναι τόσο άσχημος, είχε για «πάρτνερ» τις πιο φανταχτερές κοπέλες του αμερικανικού κινηματογράφου.

Γιατί είναι πολύ άσχημος. Και όχι πια νέος (όμολογεί 47 χρόνια !). Τα μάτια του μικρά, ή μύτη σαν τρομπέττα, τ' αυτιά

TOM FOYEA

ξεκολλημένα, το στόμα σαν μια σπαθιά. Και το σώμα του δεν θυμίζει σε τίποτα τον Ταρζάν. Άπλούστατα, αυτό που λέμε: ένας συνηθισμένος άνθρωπος. Το ταλέντο του όμως είναι τέτοιο, που σε καμιά περίπτωση ή όμορφιά των συμπρωταγωνιστριών του δεν τον έρριξε σε δεύτερη θέσι.

Οι ταινίες που είδαμε και από τις οποίες ή καλύτερη ήταν το «Έπτά χρόνια φαγούρα» αποτελούν την οριστική καθιέρωση του Τόμ Γουέλ. Σήμερα θεωρείται ένας από τους «μεγάλους». Για να φθάση όμως εκεί χρειάστηκε ή τρανταχτή επιτυχία του «Έφτά χρόνια φαγούρα» στη θεατρική σκηνή του Μπρόντγουαϊ. 730 παραστάσεις και το Χόλλυγουντ ξύπνησε. Ο ήθοποιος που χρησιμοποιόταν τόσα χρόνια για άσημαντα ρολάκια, γνώριζε το θρίαμβο σαν κωμικός ! Και τον άρπαξε άμέσως.

Πριν από αυτό όμως, πόσοι αγώνες προηγήθηκαν ! Πρώτα με την οικογένειά του. Μια οικογένεια δικηγόρων και δικαστών από το μέρος του πατέρα του, έμπόρων καπνού και ούσκυ από το μέρος της μητέρας του. Μ' αυτήν άλλωστε συμφώνησε να δοκιμάσει την τύχη του στη σκηνή. Χωρίς πεντάρα, δοκίμασε όλα τα επαγγέλματα : πωλητής, ασφαλιστής, γκαρσόνι, νυχτοφύλακας ξενοδοχείου... και, συγχρόνως, μελετούσε υποκριτική. Στη Νέα Υόρκη βρήκε μικρά ρολάκια σε έργα που κράτησαν ελάχιστα και αυτή ή κατάσταση κράτησε δεκατέσσερα χρόνια. Το 1947 εμφανίστηκε σ' ένα καταδικασμένο έργο και το έσωσε χάρις

στα κωμικά εύρηματα, στο πηγαίο τάλαντό του. Κέρδισε το κύπελλο Νταίβιντσον και το κύπελλο Κλάρενς Ντέρουεντ. Ξεκίνησε για το Χόλλυγουντ, όπου εμφανίστηκε με την Τζούντυ Χόλλινταϊν και με άλλους ήθοποιους σε διάφορα φίλμς. Το «Έφτά χρόνια φαγούρα» όμως, στη σκηνή πρώτα και ύστερα στον κινηματογράφο, αποφάσισε την τύχη του.

KARY GKRANT

Μαζί με τον Γκάρυ Κούπερ, είναι ίσως ο ωραιότερος, ο κομψότερος, ο πιο χαριτωμένος από τους παλιούς θεούς της κινηματογραφικής μυθολογίας. Όμολογεί τα 52 χρόνια του και κανείς δεν ξέρει αν δεν πλησιάζει έναν πολύ μεγαλύτερο αριθμό. Η έκφραση όμως «κρατιέται καλά» είναι πολύ αδύνατη για να περιγράψει την καλοδεμένη, ψηλή σιλουέτα του, το νεανικό, αφοπλιστικό χαμόγελο, την αλάνθαστη γοητεία του, την ασύγκριτη τέχνη του στο είδος αυτό που δεν ανθίζει πια στο Χόλλυγουντ, στην αισθηματική κομεντί, όσο και στο δράμα και στην ξεκαρδιστική φάρσα. Ποιός δεν τον θυμάται, άψογο, στο «Νοτόριους» και στο «Κυνήγι του Κλέφτη» ; Άμικη-το στο «Μπογκχομόλετ» ! Τέλειο στο «Άρσενικό και παλιά δαντέλλα» ! Για να μην στραφούμε στο μεγάλο του παρελθόν, στο «Θηοντόρα» με την Ίρεν Ντάν, στο «Φιλαντέλφια Στόρυ» με την Κάθριν Χέμπωρν, στο «Γκάγκα Ντίν» και στο «Ύποψίες» με την Τζόαν Φονταίν... Μια υπέρλαμπρη καριέρα, μια

KARY GKRANT

σειρά από επιτυχίες. Άν μείνουν δέκα μεγάλοι στην ιστορία του κινηματογράφου, ο Κάρυ Γκράντ θα είναι σίγουρα ένας απ' αυτούς. Και σήμερα ακόμη, όταν χρειάστηκε έναν σύγχρονο Άρσεν Λουπέν για το «Κυνήγι του Κλέφτη», που να μπορέ να «βγάλει» μια ανόητη, φλύαρη, δΐθεν εύφυστατη έρωτική σκηνή, ο Χίτσκοκ κατάλαβε πώς κανένα από τα μεταπολεμικά «άστρα» δεν θα μπορούσε να παίξει χωρίς να γελοιοποιηθί. Άναγκάστηκε να καταφύγει σε κείνον που ποτέ δεν γελοιοποιήθηκε, που έσωσε απεναντίας όλες τις δΐθεν χαμένες εκ των προτέρων σκηνές, στον Κάρυ Γκράντ.

Νωχελής, εύγενέστατος, αριστοκράτης ως την άκρη των νυχιών του χάριτι θεία της τέχνης του, ο Κάρυ Γκράντ γεννήθηκε με το όνομα Άλεξάντερ Άρτσιμπαλντ Λήτς ! ! στο Μπρίστολ, στις 18 Ιανουαρίου 1904. Δεκατρίων χρονών το σκάει και ακολουθεί μια ομάδα περιπλανωμένων ακροβατών. Τον φέρνουν πίσω, αλλά ή μελαγχολία του είναι τέτοια, ώστε ο πατέρας του συγινεύεται. Τον αφήνει να πάει με το

θίασο καί, όταν φεύγουν για «τουρνέ» στην 'Αμερική, τὸν παίρνουν μαζί τους. Ξαναγυρίζει στην 'Αγγλία μόνο για νὰ ἀκολουθήσῃ μαθήματα δραματικῆς τέχνης, τραγουδιῶ, καί... τὸν προσέχει ὁ 'Αρθουρ Χάμμερ-στάιν. Ὁ Κάρυ Γκράντ υπογράφει συμβόλαιο καὶ ἐμφανίζεται στὴ Νέα Ὑόρκη σὲ ἐπιθεωρήσεις, μὲ πρωταγωνιστὰς τὸν Φρέντ 'Αλλεν ἢ τὴν Ζανὲτ Μάκ Ντόναλντ. Τὸ καλοκαίρι τοῦ 1913 ἐμφανίστηκε σὲ δώδεκα ὑπερρέτες στὸ Σαίντ-Λούις.

Πηγαίνει τότε στὸ Χόλλυγουντ για νὰ ἐπισκεφθῇ κάτι φίλους του. Ἡ σύζυγος ἐπρόκειτο νὰ περάσῃ ἓνα «δοκιμαστικὸν» καὶ ζητᾷ ἀπὸ τὸν Κάρυ νὰ τὸ παίξῃ μαζί της. Ἐκεῖνος δέχεται, ἐκείνη ἀποτυχαίνει καὶ προτείνουν συμβόλαιο στὸν Κάρυ Γκράντ, ὁ ὁποῖος ἐγκαθίσταται πλέον μονίμως ἀπὸ τὸ 1932 στὰ στούντιο τῆς Παραμάουντ.

Καὶ ἀκολούθησε ἡ καριέρα τοῦ ὅλοι ξέρομε.

Ὁ Κάρυ Γκράντ παντρεύτηκε τρεῖς φορές μέχρι σήμερα : μὲ τὴν Βιρτζίνια Τσέρριλ, μὲ τὴν βαθύπλουτη Βαρβάρη Χάττον καί, τέλος, μὲ τὴν Μπέτσυ Ντρέηκ, τὴν ὁποίαν ἔχει ἀκόμη.

Ἡ τελευταία του ταινία εἶναι τὸ «Ὑπερηφάνεια καὶ πάθος» μὲ τὴ Σοφία Λόρεν καὶ τὸν Φράνκ Σινάτρα, ποὺ «γύρισε» στὴν Ἰσπανία. Ἐκεῖ ἐγκατέλειψε τὸ φράκιο γιὰ σκονισμένα στρατιω-

τικὰ ρούχα τοῦ παλιοῦ καιροῦ καὶ λέγεται ὅτι ἡ κ. Γκράντ ἔσπευσε ἐπὶ τόπου, ὅταν ἔλαβε τὶς πρώτες εἰδήσεις γιὰ τὴν φιλία τοῦ συζύγου της μὲ τὴν ἐκρηκτικὴ Σοφία.

Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ Κάρυ Γκράντ, ὁ ὁποῖος διορθώνει ὅ,τι τὸ «ἐπαγγελματικὸν» θὰ μπορούσε νὰ βρῇ κανεὶς στὴ γοητεία του μὲ τὴν πιδραφινάτη εὐγένεια, κρίνει ὡς ἐξῆς τὸ θέατρο, τὴν τηλεόρασι καὶ τὸν κινηματογράφο :

— Στὴν 'Αμερική ἴσως περισσότερο παρὰ στὰ ἄλλα μέρη, ὑπάρχει ἡ ἐντύπωση ὅτι οἱ ἡθοποιοὶ τοῦ θεάτρου εἶναι ἀνώτερα ὄντα καὶ ὅτι οἱ «στάρ» τοῦ κινηματογράφου εἶναι ἀνάξιοι καραγκιόζηδες. Ὁ "Αλφρεντ Λάντ, ἡ Κάθρην Κορνὲλ εἶναι θεότητες γιὰ τὸν μέσο Ἀμερικανό. "Ὅταν ἐγκατέλειψα τὸ θέατρο, οἱ συνάδελφοί μου μὲ χαρακτηρίσαν προδότη. Θυμῶνῶ ὅταν τ' ἀκούω αὐτά, γιατί πιστεύω πὼς ὁ κινηματογράφος εἶναι κάτι πιδύσκολο. Καὶ ὁ Μάρλον Μπράντο συμφωνεῖ μαζί μου. Πρέπει ὅμως νὰ πῶ ὅτι ἡ τηλεόρασι μᾶς ἔκανε ἓνα μεγάλο καλὸ. Τώρα, στὴν ἱεραρχία, οἱ ἡθοποιοὶ τῆς τηλεόρασεως βρίσκονται χαμηλότερα ἀπὸ μᾶς καὶ μεῖς ἀνεβήκαμε. Τώρα ἐκείνους θεωροῦν καραγκιόζηδες...

Καὶ γελά μὴν τύχη καὶ νομίσῃ κανεὶς πὼς τὰ λέει ἐντελῶς σοβαρά !

Ἡ παράδοσις, γράφει στὸ περίφημο βιβλίον τοῦ «Τὸ σημειωματᾶριο τοῦ συνταγματάρχου Τόμπσον» ὁ Πιέρ Ντανινὸ, εἶναι μαζί μὲ τὸν ἀνθρωπικὴ ἢ πολυτιμώτερη πρώτη ὕλη τῆς 'Αγγλίας.

Constellation

Ἀνάμεσα στὴν ἀλήθεια καὶ στὸν θρύλο

ΛΙ ΤΑΪ ΠΕ

Ἕνας Κινέζος ποιητῆς

Τοῦ

Κ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Γεννήθηκε φτωχὸς τὸ ἔτος 698 σὲ μιὰν ἀχυρένια καλύβα, κοντὰ σ' ἓνα ποτάμι. Συχνὰ τὰ βράδια κοιμόταν νηστικός κι ἀκόμη, ὅταν ἐρχόντουσαν χρονιές ποὺ οἱ πηγές στέρευαν καὶ τὰ χωράφια δὲν ἀρπίζαν καὶ οἱ κακοὶ ἀγέρηνδες ρήμαζαν τὸν τόπο, ὁ μικρὸς Λι Τάι Πέ ἔκανε μέρες ὀλόκληρες νὰ βάλῃ κάτι στὸ στόμα του.

Μὰ τί ἐσήμαινε ; Οἱ Θεοὶ κι ὅλα τ' ἀγαθὰ πνεύματα τῶν προγόνων του — ἄγρια ἡ μνήμη τους — τοῦ εἶχαν δώσει, καθὼς ἔλεγε, ἓνα μαγικὸ κι ἀθώρητο πετράδι, ποὺ τὸ ἀκουμποῦσε στὸ μάτι του καὶ μὲς ἀπ' αὐτὸ ἔβλεπε τὴ ζωὴ ἀλλιώς, ὥραια, τόσο ὥραια, ποὺ μεθοῦσε ἀπὸ εὐχαρίστησι καὶ τοῦ ἐρχόταν τὸ κέφι νὰ γράψῃ στίχους, στίχους, στίχους... Τραγουδοῦσε λοιπὸν τὴν Ἀγάπη, τὴν Ἀνοιξι :

Πᾶρε, καλή, τὸ μονοπάτι κι ἔλα. Χελῶνες καὶ χελῶνες κίνησαν ἀπὸ βαθεῖους αἰῶνες γιὰ ἓνα μακρὸ γιορταστικὸ περίπατο. Στὰ καὶ καλά τους σῆκαναν μυρτιές κι ἀνθοὺς τῆς μικροδάφνης.

Καὶ νά, καλή, ποὺ στρώσανε φύλλα καὶ μύρα στὸ στενὸ τὸ μονοπάτι ποῦ, στρατὶ - στρατὶ, θὲ νὰ τὸ πάρῃς. Ἐλα, καλή...

Στὶς ὄχθες δῶ τοῦ ποταμοῦ εἶμαι ἀεράκι ποὺ λυγῶ τίς καλαμιές καὶ τραγουδοῦν...

Εἶμαι τὸ πράσινο νερὸ ποῦ, ἀγκαλιαστά, ζευγαρωτά, βατράχια ἀργοσαλεύω καὶ τὸ πλατὺ, τὸ φρουμιστὸ τραγοῦδι τους ζηλεύω...

Ἐλα, καλή...

Στὶς ὄχθες δῶ τοῦ ποταμοῦ ὅλα ζωὴ κι ὅλα ἀνοιξη, ὅλα γιὰ σένα γίνα...

Τὸ ἔμαθε ὁ αὐτοκράτορας Χιουέι - Τσουνγκι τῆς δυναστείας τῶν Τάνγκ, πὼς κάποιος μέσα στὴν ἀπέραντη χώρα του ἔχει ἓνα μαγικὸ πετράδι καὶ γράφει ὁμορφους στίχους — κι ἔστειλε καὶ τὸν κάλεσε κοντὰ του. Ὁ Λι Τάι Πέ πήγε. Καί, πρὶν περᾶσῃ λίγος καιρὸς, τοὺς μάγεψε ὅλους μέσα στὸ παλάτι μὲ τὰ τραγοῦδια του. Πρῶτον ἀπ' ὅλους μάλιστα τὸν δοξασμένο ἄρχοντα.

‘Ο Χιουέμ - Τσουνγκ, κάθε δειλινό, σάν έπαιρνε νά σκοτεινιάζη, φώναζε πλάι του τόν ποιητή και τοῦ ζητοῦσε νά τόν ξεκουράση ἀπό τίς ἔγνοιες τοῦ Κράτους μέ τούς ἀβρούς ἐρωτικούς στίχους του :

Τί ὁμορφη, καθὼς ἀνοίγει τὸ μαργαρι-
ταρένιο παραθύρι της...

Πὼς λυγίζει σὰ μίσχος, πὼς σὰ φύλλα
σκορποῦν τὰ μαλλιά της...

Μή κι εἶναι κόμποι τῆς δροσιᾶς ἡ δά-
κρυα

— αὐτὰ ποὺ θόλωσαν τὰ μάτια της ;

Ποῖον ἔτσι δά πικρὰ ἔχει ἀγαπήσει ;

Τί ὠφελεῖ νά δῆς, ἀφοῦ ποτέ, ποτέ δὲ
θὲ νά πῇ ;

Οἱ στίχοι τοῦ Λι Τάι Πέ ἦταν πραγματικά γιὰ τὸν αὐτοκράτορα Χιουέμ - Τσουνγκ μιὰ σπάνια χα-
ρά. Γιὰ νά τὸν ἀνταμείψῃ λοιπὸν τὸν ἔκανε μέλος τῆς Κινέζικης Ἀκαδημίας Χάν Λι Γιουάν κι ἀργότερα τὸν ὠνόμασε πρόεδρο τῶν ὀκτῶ ἐπισήμων ποιητῶν τοῦ παλατιοῦ, ποὺ λεγόντουσαν οἱ « ὀκτῶ σοφοὶ τῆς μπουκάλας ». ‘Ο παλιὸς ὅμως αὐτὸς λυρικός τῆς Κίνας δὲν μπορούσε νά ζήσει μέσα στ’ ἀνάκτορα, ὅση ἄνεσι κι ἂν τοῦ παρεῖχαν. Ἀγαποῦσε τὸ δρόμο, τὴ φύσι, τὴν ἀπλὴ κι ἀμέριμνη ζωὴ. Ἐπειτα, εἶχε καὶ μιὰ ἀδυναμία, τὸ πιεστό, ποὺ ἡ ἐθιμοτυπία τοῦ παλατιοῦ τὸν ἐμπόδιζε νά τὴν ικανοποιῇ. Γρήγορα λοιπὸν ἄφησε τὸν αὐτο-
κράτορα καί, μ’ ἓνα ραβδί στὸ χέρι κι ἓνα σακκὶ στὸν ὄμο, καθὼς τὸν παρουσιάζουν παλιῆς κινέζικες ζωγραφιές, γύρισε ἀπὸ πολιτεία σὲ πολιτεία κι ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριὸ ὅλη τὴν Κίνα. Ἐτσι ζοῦσε τὴ ζωὴ του ὅπως τὴν ἐνιωθε κι ὅπως τὴ λαχταροῦσε.

Χαιρόταν τὸν ζεστὸ ἥλιο, γινόταν φίλος μέ τούς ἀνέμους καὶ τὴ βροχή, δροσιζόταν στὶς πηγές, ἔτρωγε φρούτα καὶ λιγοστὸ φαί, ἔπινε ἐλεύθερα τὸ κρασί του ὅσο ἤθελε, καὶ τίς νύχτες, πρὶν ἀπο-
κοιμηθῇ, ἀναπολοῦσε κάποια πε-
ραστικὴ ἀγάπη καὶ ψιθύριζε :

Κεῖ πάνου ψηλὰ στὸ Βοριὰ τὸ χορτάρι
ξεπετάγεται γαλάζιο

κι ἐδῶ πάλι λυγίζουν φορτωμένες οἱ
μουριές...

Νᾶναι ἀλήθεια λοιπὸν πὼς σκοπεύεις
νά γυρίσῃς στὴ φωλιά σου,

τώρα ποὺ ἡ καρδιά μου πῆρε πιά νά
γερνᾷ ;

Νᾶναι ἀλήθεια ; Ἡ τάχα μέ γελᾷ
τ’ ὄνειρό μου ;

— Ἀχ, γιατί, ἀγεράκι τῆς Ἀνοιξης,
ποὺ δὲν πρόλαβα νά σέ γνωρίσω,
ἀπὸ μακριὰ ἀναδεύεις τώρα τίς κουρ-
τίνες τῆς κλίνης μου ; ... Γιατί ; ...

Κάποτε ὅμως ὁ Λι Τάι Πέ, ἀθῶος κι εὐπιστος καθὼς ἦταν, γελάστηκε κι ἐμπλεξε σὲ μιὰ πολιτεία μέ κάποιους συνωμότες ποὺ ζητοῦσαν νά σκοτώσουν τὸν ἀγαπημένο του αὐτοκράτορα. Ὁ-
ταν κατάλαβε τὸ σκοπὸ τους ἦταν πιά ἀργά. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Χιουέμ - Τσουνγκ τὸν συνέλαβαν καὶ τὸν καταδίκασαν σὲ θάνατο. Ὅμως τὸ πνεῦμα τῆς Ποίησης δὲν ἤθελε νά χαθῇ. Κι ἔτσι ἔγινε τὸ θαῦμα. Ὁ μεγάλος ἄρχοντας φθάνει στὸ μέρος ὅπου θὰ ἐκτε-
λοῦσαν τὸν Λι Τάι Πέ, γιὰ νά τὸν ἀποχαιρετήσῃ μ’ ἓνα σπαρακτικὸ φιλὶ. Κι ἐκεῖ, λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσι τοῦ ἀγαπημένου του ποιητῆ, ποὺ τὸν εἶχε ἀρνηθῇ μπλέκοντας μέ τούς ἐχθρούς του, τοῦ ζήτησε νά ξαναθυμηθοῦν γιὰ μερικὲς μόνο στιγμὲς τὴν παλιά τους ζωὴ στὸ παλάτι καὶ νά τοῦ πῇ πάλι, σάν καὶ τότε, ἓνα ποίημά του.

‘Ο Λι Τάι Πέ δέχτηκε. Μὲ δάκρυα στὰ μάτια ἄρχισε ν’ ἀ-
παγγέλλῃ ἓνα ἀπὸ τὰ λυρικώτερα ἐρωτικά τραγούδια του, ποὺ τόσο ἄρεσαν στὸν αὐτοκράτορα :

Ἐρωτικὴ Ἀνάμνηση ἀπὸ τὸν Τσάν
Κάν.

Ἀκρίδες φλυαροῦνε στὶς πηγές, πλάι
στὸ χρυσαφένιο φράχτη...

Κι ἄχ, στὸ κελλί μου μονάχα ἡ πᾶχνη
ἀγγίζει τίς κουρτίνες μου σάν παγω-
μένο χέρι...

Ἡ λάμπα μου κοντεύει πιά νά σβήσει
καὶ τὸ μυαλό μου σταματᾷ.

Τραβῶ τὰ στόρια καὶ κοιτάω, στενά-
ζοντας, τὸ φεγγαρόφωτο.

Ὅμορφη σάν τριαντάφυλλο ἡ καλὴ
μου, τούτη τὴν ὥρα βρίσκεται μα-
κριά.

Ψηλὰ τ’ οὐρανοῦ τὸ βαθὺ γαλάζιο
καὶ κάτου δῶ ἡ ἄπλα τῶν νερῶν...

Τί μακριὸς ποῦναι ὁ δρόμος... Οὐρα-
νὸς ἀπέραντος.

Κι ἡ ψυχὴ μου, μέ τ’ ὄνειρό της, νά
φτερουγίζει σάν πουλὶ,

ποὺ ὅλο καὶ θέλει νά διαβῇ τὰ γύρω
ἀτέλειωτα βουνά.

Μὰ δὲ μπορεῖ... Μὰ δὲ μπορεῖ...

Ἀχ, ἐρωτικὴ ἀνάμνηση
ποὺ σχίζει τὴν καρδιά...

Ὅταν ὁ Λι Τάι Πέ τελείωσε τὸ τραγούδι του, ὁ αὐτοκράτορας, μαγεμένος ἀπὸ τοὺς ἐξαίσιους στίχους του, τὸν ἀγκάλιασε ἀδελ-
φικά καὶ ἄλλαξε ἀμέσως τὴ θα-
νατικὴ του καταδίκη σ’ ἐξορία. Ἡ Ποίησις εἶχε φανῇ γι’ αὐτὸν δυνατώτερη ἀπὸ τὴν ψυχρὴ ἐρμη-
νεύειά τῶν νόμων. Καί, πρὶν περάσῃ καιρὸς, τὸ ἔτος 763, συγχώρησε ἐντελῶς τὸν Λι Τάι Πέ καὶ τὸν κάλεσε πάλι γιὰ πάντα ἀπὸ τὸν τόπο τῆς ἐξορίας στὸ παλάτι.

Ὁ παλιὸς ποιητὴς, γέρος πιά,
πῆγε. Κι ὁ μεγάλος ἄρχοντας, δι-
πλώνοντας μεγάλη σημασία στὸν ἐρ-

χομό του, ὥρισε νά γίνῃ σ’ ὅλη τὴν ἀπέραντη χώρα μιὰ λαμπρὴ γιορτὴ πρὸς τιμὴν τοῦ Λι Τάι Πέ. Στὸν ἴδιον δέ, γιὰ νά τὸν εὐχα-
ριστήσῃ, τοῦ ἔδωσε τὴν ἄδεια νά πίνῃ ὅσο ἤθελε, χωρὶς ν’ ἀναλογί-
ζεται τὴν ἐθιμοτυπία τῆς Αὐλῆς. Αὐτὸ ὅμως ἦταν ἴσως τὸ μόνο σφάλμα ποὺ ἔκανε ὁ καλὸς αὐτο-
κράτορας. Γιατί, ἀπ’ τὴ συγκί-
νησί του ὁ ποιητὴς καὶ γιὰ νά ξεχάσῃ τὸ παλιὸ σφάλμα του, γεμάτος βαθειὰ συντριβὴ καὶ χα-
ρὰ μαζὶ, ἔχασε τὸ μέτρο κι ἤπιε πολὺ... Μεθυσμένος κατέβηκε στὸ κοντινὸ ἥσυχο ποτάμι κι ὀρ-
θιος σὲ μιὰ βάρκα θέλησε νά κἀνῃ βραδυνὸ περίπατο. Καθὼς ὅμως τραβοῦσε ὀρθιος στὸ ποτάμι, ἔχασε τὴν ἰσορροπία του, ἔπεσε στὰ σκοτεινὰ κρύα νερά καί, με-
θυσμένος καθὼς ἦταν, πνίγηκε.

Ὅλη νύχτα ὁ αὐτοκράτορας τὸν ζητοῦσε. Κι ἔβαλε δούλους κι αὐλικούς νά ψάξουν μέ ἀναμ-
μένους δαυλοὺς μέσ’ στοὺς ἀπέ-
ραντους κήπους του κι ἔξω στὴν πολιτεία ἀκόμη, νά τὸν βροῦν. Ἀδίκῃ ὅμως...

Ὡς ποῦ, σάν ἐφεξε ἡ ἄλλη μέ-
ρα, βρῆκαν τὸν Λι Τάι Πέ νεκρὸ, στὶς ὄχθες τοῦ ποταμιοῦ.

Ὁ μεταξένιος ἀκριβὸς χιτώνας ποὺ τοῦ εἶχε χαρίσει ὁ καλὸς ἄρχοντας εἶχε πιαστῇ στὶς κα-
λαμιές, ἐκεῖ στὴν ἀκρὴ τῶν νερῶν, κοντὰ στὶς ἀνθισμένες πικροδά-
φνες, ποὺ τόσο τίς εἶχε τραγου-
δήσει. Κι ὅλα, τότε, χρώματα, ἄνθη, πουλιά, χελῶνες κι ἐρωτό-
παθα βιτράγια — σάν νᾶταν μέσα σὲ τραγούδι του — φέρναν τὴν ἀνοιξὴ καὶ τὴ ζωὴ. Μιὰ ζωὴ ποὺ ἄρχιζε πιά γι’ αὐτὸν εὐφρόσυνη, σίγουρη, ἀτέλειωτη...

Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΚΟΛΥΜΒΗΤΟΥ

Ἐπειδὴ πολλὰ δυστυχήματα παρατηρήθηκαν μεταξύ τῶν λουομένων, ὁ Ὅργανισμὸς Προλήψεως Ἀτυχημάτων ἔβγαλε μὴν ἀνακοίνωσι μὲ 10 βασικὰς ἐντολὰς, ποὺ πρέπει ὅλοι νὰ τίς ἔχουν ὑπ' ὄψιν τους.

Ἀναδημοσιεύομε τὸν πίνακα :

1. Μὴ κολυμπᾶτε σὲ ἀκτὲς ἀκάθαρτες καὶ βραχώδεις. Προσέχετε νὰ μὴ ὑπάρχη κοντὰ στὸ μέρος ποὺ κολυμπᾶτε ὑπόνομος.

2. Μὴ κάνετε βουτιὲς σὲ μέρος ποὺ ὁ βυθὸς ἔχει βράχια, γιατί θὰ τραυματιστήτε. Μὴ παραβγαίνετε σὲ μακροβούτια μένοντας στὸ βυθὸ πιὸ πολὺ ἀπὸ ὅσο σᾶς ἐπιτρέπει ἡ ἀναπνοή σας.

3. Μὴν ἀπομακρύνεσθε σὲ βαθεῖα νερά, ὅταν μάλιστα δὲν ξεύρετε καλὸ κολύμπι. Καὶ οἱ δεινοὶ κολυμβηταί, μὴν ὑπερτιμᾶτε τίς δυνάμεις σας. Ὅταν ἀνοίγεστε, σκεφθῆτε ὅτι ἔχετε τὴν ἐπιστροφή, ποὺ εἶναι πιὸ κοπιαστική — ἂν μάλιστα φυσᾷ ἀέρας ἀπὸ τὴ στεριά.

4. Μὴ κολυμπᾶτε μὲ γεμάτο στομάχι. Πρέπει νὰ περάσουν 3-4 ὥρες μετὰ τὸ φαγητὸ γιὰ νὰ μπῆτε στὴ θάλασσα.

5. Μὴ μπαίνετε στὴ θάλασσα ὅταν εἴθετε πολὺ κουρασμένοι ἢ ἰδρωμένοι. Ἄν αἰσθανθῆτε ρίγος ἢ τρεμούλα ἢ παλμούς ἢ ζάλη, βγῆτε ἀμέσως, ξαπλώθητε σὲ ἴσιον καὶ ἀναπαυθῆτε. Αὕτῃ τὴν ἡμέρα μὴ ξαναμπῆτε στὴ θάλασσα.

6. Μπαίνοντας στὴ θάλασσα βουτῆξτε ἀμέσως ὅλο τὸ σῶμα

σας καὶ τὸ κεφάλι. Ἔτσι ἀποφεύγετε τίς κεφαλαλγίες.

7. Ἄν πάθετε « κράμπα », μὴ φοβηθῆτε. Χαλαρώστε τὸ μέρος ποὺ πιάστηκε καὶ βγῆτε στὴ στεριά, κολυμπώντας σιγά-σιγά καὶ κινώντας τὸ ἄλλο χέρι ἢ πόδι. Ξαπλώστε ἀνάσκελα καὶ ἀναπαυθῆτε λίγο. Μὴ ξαναμπῆτε αὕτῃ τὴν ἡμέρα στὴ θάλασσα.

8. Ἄν κουρασθῆτε στὰ βαθεῖα, μὴ χάσετε τὴν ψυχραιμία σας. Κρατηθῆτε ἀνάσκελα, κάνοντας μικρὰς κινήσεις ὥσπου νὰ ξεκουρασθῆτε, καὶ συνεχίστε σιγά τὴν ἐπιστροφή. Ἡ θάλασσα θέλει σύνεσι καὶ ψυχραιμία.

9. Μάθετε πῶς γίνεται ἡ τεχνητὴ ἀναπνοή, γιὰ νὰ μπορῆτε νὰ βοηθήσετε τὸν συνάνθρωπό σας, σὲ ὥρα ἀνάγκης. Μάθετε πῶς σώζεται ἄνθρωπος πνιγόμενος. Χρειάζεται τέχνη καὶ μέθοδος.

Θὰ βρεθῇ ἓνας φίλος σας ποὺ ἦταν ἢ εἶναι πρόσκοπος, νὰ σᾶς τὰ διδάξῃ αὐτά.

10. Μὴ μένετε στὸν καυτερὸ ἥλιο τίς μεσημεριανὲς ὥρες. Κινδυνεύετε νὰ πάθετε ἡλίασι. Καλύτερες ὥρες γιὰ μπάνιο εἶναι τὸ πρωὶ ὥς τίς 11 καὶ τὸ ἀπόγευμα 4-8 ποὺ ἡ θάλασσα εἶναι πιὸ ζεστή.

Γιὰ τί

παχαίνουν

οἱ γυναῖκες;

Τῆς ELIANE MOREL

Τὸ μόνο ἀντίδοτο κατὰ τοῦ πάχους :
τὸ λιγιστὸ φαί.

Καὶ ἡ καλύτερη ἐποχὴ γιὰ δίαιτα :
τὸ καλοκαίρι.

« Πάχυνα πολὺ, γιαιτρε, καὶ ὅμως δὲν τρώω παραπάνω ἀπὸ τὸ συνηθισμένο. »

Ὅταν εἶπα τὰ λόγια αὐτὰ στὸ γιαιτρε, δὲν περίπεμα νὰ ἀκούσω τὴ διάγνωσι ποὺ ἔκανε ὕστερα ἀπὸ πολὺ ὥρη ἐξέτασι. Κατὰ τὴ γνώμη του, ὅλα τὰ ἔφταιγε τὸ καινούργιο μας διαμέρισμα. « Τώρα μένετε στὸ πρῶτο πάτωμα ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια, καὶ εἶπε, ἐνῶ ἄλλοτε μένατε στὸ τρίτο εἶπε, ἐνῶ ἄλλοτε χωρὶς ἀσανσέρ. Ἄλλοτε ἡ πάτωμα σκάλας ἀπαιτοῦσε γυμναστικὴ τῆς σκάλας ἀπαιτοῦσε μιὰ δαπάνη ἐνεργείας, ποὺ ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ τὴν προσφέρει ὁ ὀργανισμὸς νῦν. Τώρα ἐξοικονομεῖτε αὐτὴ τὴν ἐνεργεία, χωρὶς νὰ λάβετε τὴν πρόνοια νὰ ἀφαιρέσετε ἀπὸ τὴν διατροφή σας τίς ἀντίστοιχες θερμίδες. Τρώγοντας ὅπως ἄλλοτε, τρώτε πολὺ. Τὸ καθημερινὸ περίσσευμα εἶναι περὶ τὸ καθεμινὸς περὶ σιγά-σιγά ποὺ ἑκατὸ θερμίδες καὶ ἔτσι σιγά-σιγά παχαίνετε κατὰ δέκα γραμμάρια τὴν

ἡμέρα, δηλαδὴ 300 γραμμάρια τὸ μῆνα καὶ τουλάχιστον ἕξι ὥραια κιλά σὲ δυὸ χρόνια. »

Μὲ πολλὴ ἀπορία ἀκούσα πῶς μιὰ τόσο μικρὴ ἀλλαγὴ στὶς συνήθειες τῆς ζωῆς μου εἶχε τέτοιες συνέπειες. Καὶ τότε ὁ γιαιτρε μὲ ἔδωκε νὰ καταλάβω πόση σημασία ἔχει ἡ πειθαρχία στὰ « μικρὰ πράγματα ». Πολλοὶ ἄνθρωποι παχαίνουν ἀπὸ ἀπλή ἀμέλεια καὶ ἡ γυναῖκα πρέπει νὰ προσέχει περισσότερο, γιαιτρε ἡ ἰδιοσυγκρασία τῆς ἔχει τάσι στὴν παχυσαρκία. Ἡ γυναῖκα ἔχει διπλάσιο σχεδὸν λίπος στὸ σῶμα τῆς ἀπὸ τὸν ἄνδρα. Ὁ ἄνδρας συμπληρώνει τὴ σωματικὴ του ἀνάπτυξι στὰ 20 χρόνια του, ἐνῶ ἡ γυναῖκα πρέπει νὰ εἶναι ἐτοιμὴ ἐπὶ τριάντα χρόνια ἀκόμη νὰ δίνη ζωὴ σὲ ἕναν ἄλλον ἄνθρωπο, τὸ παιδί τῆς. Γιὰ νὰ ἐπιτελέσῃ αὐτὸ τὸ ἔργο, χρειάζεται ἕνα μεγάλο ἀπόθεμα ἐνεργείας. Σὲ μιὰ γυναῖκα 25 ἐτῶν, τὰ 12-16

κιλά λίπους που έχει, ανάλογα με τη διάπλασί της, αντιπροσωπεύουν ένα απόθεμα πολλών ημερών, συχνά και πολλών εβδομάδων.

Η γυναίκα, μου εξήγησε ακόμη ο γιατρός, πρέπει να προσέχει, γιατί αλλάζει βάρος εύκολα από τον άνδρα. Όταν οι γυναίκες κάνουν μια ώρισμένη δίαιτα, τους λένε να ζυγίζονται κάθε μέρα και έτσι παρατηρούν πώς άλλες μέρες χάνουν βάρος, ενώ άλλες ημέρες μένουν στάσιμες. Το βάρος της γυναίκας ποικίλλει και μέσα στη διάρκεια ενός μηνός. Δύο Αμερικανοί φυσιολόγοι έβαλαν 25 γυναίκες να ζήσουν σε όμοια δωμάτια, με την ίδια θερμοκρασία και τις ίδιες μερίδες φαγητού. Οι γυναίκες αυτές πύχυναν 200-600 γραμμάρια μέσα στις δέκα μέρες πριν από την έμμηνο ρύσιν. Στις ημέρες αυτές ο γυναικείος οργανισμός αποβάλλει πολύ λιγώτερο νερό από συνήθως. Ύστερα από μια εβδομάδα οι γυναίκες αυτές είχαν ξαναβρή το κανονικό τους βάρος. Η αλλαγή αυτή του βάρους μπορεί να φθάσει τα 3 κιλά σε ώρισμένες γυναίκες. Στην περίπτωση αυτή μια τόσο έντονη μεταβολή βάρους αποτελεί σήμα κινδύνου, γιατί δείχνει έντονη τάση παχυσαρκίας.

Υπάρχουν ωστόσο και άλλοι λόγοι, περισσότερο μυστηριώδεις, που μπορούν να επηρεάσουν το βάρος μιας γυναίκας. Πρόκειται για ώρισμένες ψυχικές καταστάσεις—και τότε μπορούμε να μιλήσουμε για γυναικεία παχυσαρκία, γιατί ο άνδρας σε παρόμοια κατάσταση έχει μάλλον την τάση να αδυνατίσει. Ο γιατρός ανέφερε το παράδειγμα ενός γνωστού του ζεύγους, που ο γιος τους έπρεπε θύμα αυτοκινητιστικού δυστυχήματος. Μετά το δράμα, ο πατέρας έχασε πολλά κιλά, ενώ η μητέρα συνεχώς πύχαινε.

Οι πρόσφατες ανακαλύψεις της νευροχειρουργικής φωτίζουν τα παράξενα αυτά φαινόμενα. Υπάρχουν στον εγκέφαλο κέντρα που ρυθμίζουν την όρεξη και τα κέντρα αυτά βρίσκονται κοντά στις περιοχές που σχετίζονται με το νευροφυτικό σύστημα και τις ψυχικές συγκινήσεις. Έτσι οι φροντίδες, οι λύπες, όλη μας η διάθεσι μπορεί να επηρεάσει τη διατροφή μας. Αντίθετα όμως από ό,τι φαντα-

ζόμασαν, υπάρχουν όχι ένα, αλλά δύο κέντρα διατροφής. Το ένα προκαλεί την πείνα (και η διέγερσι αυτού του κέντρου σε ένδικα χοιρίδια τα έκανε να τρώνε τρεις φορές περισσότερο) και το άλλο προκαλεί τον κόρο (και η διέγερσι του σε ένδικα χοιρίδια πάλι τα έκανε να αρνούνται κάθε τροφή, ακόμη και ύστερα από μακρινά νηστεία). Έτσι, φαίνεται πως η θλίψι και οι έννοιες έχουν αντίκτυπο στους άνδρες στο κέντρο του κόρου : όταν είναι άνησυχος ένας άνδρας, χάνει την όρεξί του. Στη γυναίκα συμβαίνει το αντίθετο : η συγκίνησι « αδειάζει » το έσωτερικό της και πεινᾷ.

Στο ένα τρίτο περίπου των περιπτώσεων παχυσαρκίας γυναικών, οι γιατροί σήμερα ανακαλύπτουν κάποιο ψυχολογικό αίτιο ή κάποια προκατάληψι. Ο γιατρός μου ανέφερε το παράδειγμα των ασιδών. Για πολλά χρόνια επικρατούσε η αντίληψι πως, για να είναι μια τραγουδίστρια καλή, πρέπει να έχη κάποιο βάρος, γιατί μια μεγάλη φωνή χρειάζεται βαθεία αναπνοή και αυτό πάλι ένα μεγαλοκαμμένο σώμα. Στην πραγματικότητα όμως το λίπος εμποδίζει την αναπνοή. Για να πραγματοποιήσει την ίδια προσπάθεια ένας παχύς άνθρωπος χρειάζεται 20% περισσότερο αέρα από έναν κανονικό άνθρωπο. Και πολλές τραγουδίστριες διατήρησαν θαυμάσια τη φωνή τους αφού αδυνάτισαν. Η μεγάλη σοπράνο Μαρία Κάλας δεν μπόρεσε κάποτε να γίνη δεκτή στη Μετροπόλιταν Όπερα της Νέας Υόρκης, γιατί ζύγιζε 100 κιλά. Χάρι σε μια αυστηρή δίαιτα, κατάφερε να χάσει αρκετά κιλά και συγχρόνως να αποκτήση μια σιλουέτα μανεκέν.

Στην κλιμακτική περίοδο οι γυναίκες μπορούν να βρεθούν στην έπιρροή ενός ψυχολογικού σφάλματος. Πολλοί λένε πως γερνώντας κανείς δεν μπορεί παρά να πύχυνη. Μερικοί λένε πως φταίνε οι αδένες, που δεν έχουν πιά την ίδια ενεργητικότητα. Τίποτα όμως απ' αυτά δεν συμβαίνει. Ακόμη και οι ώθηκες εξακολουθούν να δίνουν στον οργανισμό της γυναίκας αρκετές σεξουαλικές ορμόνες, ώστε να εξακολουθή η γυναίκα

να φαίνεται και να διατηρήται νέα επί δέκα και είκοσι χρόνια ακόμη. Έτσι, μια γυναίκα πενήντα ετών θα έπρεπε να περιμένη πως θα αδυνατίσει. Σε μια έρευνα της Ένωσεως Αμερικανικών Ασφαλιστικών Έταιρειών, 136.500 γυναίκες 15-55 ετών ζυγίστηκαν, μετρήθηκαν και απάντησαν σε ειδικές έρωτήσεις. Παρατηρήθηκε τότε πως η γυναίκα που παχαίνει πριν από την κρίσιμη ηλικία παύει ύστερα να παχαίνει. Παρόμοιες έρευνες στη Γαλλία έδειξαν τα ίδια αποτελέσματα. Από 700 γυναίκες 55-65 ετών οι μισές είχαν κανονικό βάρος ή λιγώτερο, 29% ήταν λίγο παχείες και 20% είχαν παχυσαρκία. Στις περισσότερες περιπτώσεις έφταιγε το πολύ φαί.

Η πρώτη συμβουλή που μου έδωσε ο γιατρός ήταν: « Μην κάνετε οικονομία στον εαυτό σας. Μή μετράτε τα βήματά σας. »

Πολλά χρόνια Γερμανοί γιατροί μελέτησαν την περίπτωση 100 αιώνοβίων για να ανακαλύψουν τί κοινό έχουν μεταξύ τους. Ούτε ένας τους δεν ήταν παχύσαρκος και σ' όλη τους τη ζωή ήταν από κείνους που « δεν κάθονται ποτέ ησυχιο ». Ένα σώμα που βρίσκεται σε συνεχή κίνησι είναι ένα σώμα νέο : το παιδί αισθάνεται όλη την ώρα την ανάγκη να κινήται. Όταν όμως κανείς γερνάη η παχαίνη, προτιμά να κάθεται, να εξοικονομή τις δυνάμεις του. Η δραστηριότητα όμως είναι καλή, γιατί προύπο-

θέτει πάντα κατανάλωσι θερμίδων.

Δεύτερη συμβουλή : αναπνευστική γυμναστική. Μόλις παχύνη κανείς λίγο, λαχανιάζει εύκολα. Πρέπει να μάθη να αναπνέη βαθιά σε όλες τις περιστάσεις. Εισπνέετε λοιπόν επί πολλή ώρα, μετρώντας νοερά και ύστερα να εκπνέετε πάλι βαθμιαία. Ένας άνθρωπος με κανονικό βάρος μπορεί την πρώτη φορά να φθάση να μετρά ως το 10 ή 15 κάθε φορά, μα ένας παχύς μετρά μόλις ως το 5-10.

Τρίτη συμβουλή : όταν μια γυναίκα περάσει τα τριάντα, πρέπει να προσέχει την κοιλιά της και να διατηρή καλὰ τους μύς με μια κατάλληλη αναπνευστική τεχνική. Να ξαπλώνετε ανάσκελα με ένα σάκκο άμμου 5 κιλών επάνω στην κοιλιά και να κατορθώσετε αναπνέοντας να ανασπώνετε το σάκκο. Η άσκησι αυτή πρέπει να γίνεται 20-30 φορές πριν από κάθε γεύμα. Είναι ο καλύτερος τρόπος για να διατηρηθή μια γυναίκα νέα.

Η τέταρτη συμβουλή λέει πως μπορούμε να ξεδεύουμε συστηματικά θερμίδες με τη γυμναστική. Άλλα προσοχή ! Για να έχουν αποτέλεσμα οι κινήσεις, πρέπει να γίνονται με άργο ρυθμό και αρκετή ώρα. Πάντως η γυμναστική είναι ένας τρόπος διατήρησης της γραμμής. Τα καλύτερα αποτελέσματα τα φέρνει πάντα η πειθαρχία στη δίαιτα και το καλοκαίρι είναι η καλύτερη εποχή για να επιβληθή κανείς στην όρεξί του.

ΧΑΛΛΑΙ !

Μια εφημερίδα της Καλιφόρνιας δημοσίευσε αυτή την άγγελια : Πωλείται οικία με ωραιότατη θέαν προς καταυλισμόν γυμναστών, λόγω αισθητής μειώσεως της οράσεως του ιδιοκτήτου της.

« Coronet »

ΣΤΑ ΣΙΓΟΥΡΑ

— Κάνετε προσευχή στο σπίτι σας πριν από το φαγητό, Άντν ; ρώτησε τον μικρό Ένας φίλος του.
— Δεν χρειάζεται. Η μητέρα μου είναι σπουδαία μαγείρισσα.

Pageant

ΕΥΑ Ή ΚΑΡΟΛΙΝΑ;

Τοῦ

AL. V. ELSTON

Εἶναι ἀνόητο... Ἀπολύτως ἀδύνατο... Σᾶς λέω, γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, ὅτι ἀποκλείεται... Ἡ γυναίκα μου πέθανε... Τὴν ἔθαψα πρὸ τεσσάρων ἐτῶν...

Αὐτὰ ἔλεγε ὁ Ροζέ Μάρς, μὲ τόνο κατηγορηματικό, μιλώντας ἀργά, τονίζοντας μιὰ-μιὰ τις λέξεις, προσπαθώντας νὰ μείνῃ ἀτάραχος, κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του.

Ὁ ἀστυνομικὸς ἐπιθεωρητὴς Γουίπλ κοίταξε ἄλλη μιὰ φορά τὴ φωτογραφία μὲ ἀπορία. Εἰκονίζονταν μιὰ γυναικίαι μορφή, κι' αὐτὸ τὸ «ἐνσταντανέ» μόνος του ὁ ἀστυνομικὸς τὸ εἶχε τραβήξει, τὴν παραμονὴ μόλις, στὸ Σέτλ.

— Ὡστε ἡ γυναίκα τῆς φωτογραφίας δὲν εἶναι ἡ δική σας γυναίκα;

— Ἀδίστακτα τὸ ἀποκλείω! εἶπε ἀπότομα ὁ Ροζέ Μάρς.

— Παραδέχεσθε ὅμως ὅτι τῆς μοιάζει;

— Βεβαίως τὸ παραδέχομαι. Ἄν ἔβλεπα αὐτὴ τὴ φωτογραφία πρὸ τεσσάρων ἐτῶν, πολὺ πιθανὸν νὰ ὠρκιζόμουν ὅτι εἶναι ἡ Καρολίνα. Ἀλλά, ἀφοῦ λέτε ὅτι ἐσεῖς τραβήξατε, μόλις προχθές, τὴ φωτογραφία, δὲν εἶναι δυνατὸν... πῶς νὰ τὸ πῶ, ἀποκλείεται νὰ εἶναι ἡ γυναίκα μου. Πρόκειται γιὰ κάποια ἄλλη.

Οἱ δυὸ ἄνδρες βρισκόντουσαν στὸ σαλὸν τοῦ παλιοῦ ἀρχοντικοῦ τῶν Μάρς. Πέντε γενεές Μάρς εἶχαν ζήσει

ἐκεῖ, κάτω ἀπὸ τὰ ψηλὰ ξυλόγλυπτα ταβάνια καὶ πλαῖσι στὰ βαρεῖα ἐπιπλά, μὲ τὴν ἀρχοντιά πού ἀρμόζει στὸ ἄνθος τῆς πιὸ ἀριστοκρατικῆς οἰκογενείας τῆς παλιᾶς Μαίρυλαντ. Τὸ αὐστηρὸ τῆς φυσιογνωμίας τοῦ Ροζέ Μάρς ἔδειχνε ὅτι κι αὐτὸς ἀνήκε στὴν ἴδια ὑπερήφανη «ράτσα». Πάνω ἀπὸ τὸ τζάκι, ἡ προσωπογραφία τοῦ προπάππου του εἶχε ἐκδηλὰ τὰ χαρακτηριστικά πού ἔβλεπε κανεὶς στὸ πρόσωπο τοῦ Ροζέ. Τὰ 33 του χρόνια εἶχαν χαράξει τὸ ἴδιο αὐστηρὸ βλέμμα καὶ τὴν ἀπόφασι τίποτε νὰ μὴ διαταράξῃ τὴν φυσιολογικὴ ἐξέλιξι τῆς οἰκογενειακῆς παραδόσεως τῶν Μάρς. Ἀνθρώποι καλλιεργημένοι, μὴς ἐποχῆς πού πέρασε, ἀφῆνοντας ὅμως μερικὰ δείγματα δυνάμεως, πίστειως, ἀρχοντίας καὶ αὐστηρότητας.

Ὁ ἀστυνομικὸς ἐπιθεωρητὴς Γουίπλ στήλωσε τὸ βλέμμα του ἐπάνω στὸν Ροζέ, τὸν κοίταξε καλὰ καὶ τὸν ρώτησε:

— Ποιοὶ βρισκόνταν στὸ πλευρὸ τῆς γυναικίας σας ὅταν πέθανε;

— Ἐγώ! Μαζί μου ἦσαν ὁ οἰκογενειακὸς μας γιατρός καὶ μιὰ νοσοκόμος.

— Θὰ μπορούσα νὰ εἶχα περισσότερες λεπτομέρειες; Πόσον καιρὸ εἴσαστε παντρεμένοι, κ. Μάρς;

Δάγκωσε τὰ χεῖλη τοῦ ὁ Ροζέ. Ἐνός του δὲν ἦταν ὁ ἀστυνομικὸς; Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ τὸν δεχθῇ μ' εὐγένεια.

Ναί, ἀλλὰ οἱ ἐρωτήσεις του; Ἡ ἀπρέπεια ἔχει ὅρια... Μὲ παγερὴ φωνή, βαριεστισμένως ἀπάντησε:

— Παντρεύτηκα πρὸ 8 ἐτῶν. Ἐπι-στρατεύτηκα πρὸ 7 ἐτῶν. Ἀνῆκα στὸν δικαστικὸ κλάδο. Ὑπηρέτησα στὸ ἐκστρατευτικὸ σῶμα τῆς Εὐρώπης. Τρία ἔτη ἀργότερα, δηλαδὴ πρὸ 4 ἐτῶν, ἐνὼ βρισκόμουν στὸ Λονδίνο, ἔλαβα ἕνα τηλεγράφημα τοῦ Δρος Γκάουφιλντ, οἰκογενειακοῦ γιατροῦ τῶν Μάρς, νὰ ἐπιστρέψω ἀμέσως στὴν Βαλτιμόρη. Ἡ σύζυγός μου εἶχε πνευμονία. Ἐζήτησα ἀδεία, μού τὴν ἔδωσαν καὶ ἀεροπορικῶς ἔφθασα...

— Βρήκατε τὴ γυναίκα σας ζωντανή;

— Ναί... Ἀλλὰ ἔσβηνε. Ἐζήσε ἄλλες ἐξί ἡμέρες. Δὲν ὑπῆρχε ἐλπίς σωτηρίας.

— Μήπως εἶχε καμιά διδυμὴ ἀδελφή πού νὰ τῆς ἔμοιαζε πολὺ;

— Ποῦ θέλετε νὰ καταλήξετε, κ. ἐπιθεωρητά; Ἡ ἀπάντησι εἶναι: Ὁχι!

— Κύριε Μάρς, σᾶς θερμοπαρακαλῶ νὰ σκεφθῆτε καλὰ, πρὶν ἀπαντήσετε στὴ νέα μου ἐρώτησι: Εἰσθε ἀπόλυτα βέβαιος ὅτι ἡ γυναίκα πού πέθανε στὰ χέρια σας ἦταν ἡ σύζυγός σας;

— Μήπως ὑπνοεῖτε — καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Ροζέ ἔτρεμε ἀπὸ θυμὸ — ὅτι δὲν γνῶριζα ἀρκετὰ καλὰ τὴ γυναίκα μου;

— Ὁχι, ἀλλὰ...

— Σᾶς ἐπαναλαβαίνω ὅτι ἔμεινα στὸ προσκέφαλό της, ὅπως κι ὁ γιὰς τὸς, ὅπως καὶ ἡ νοσοκόμος. Στὶς ἐξί τελευταῖες ἡμέρες βρῆκε τὴ δύναμι νὰ μιλήσῃ λίγο. Δέχθηκε μάλιστα καὶ μερικὲς ἐπισκέψεις, φυσικὰ στενῶν φίλων.

— Μὲ συγχωρεῖτε... ἀλλὰ θελῶ νὰ μάθω... κ. Μάρς, κατὰ τὴν κηδεῖα, μήπως τὸ φέρετρό ἦταν σκεπασμένο;

— Κύριε ἐπιθεωρητά...

— Θέλω νὰ πῶ, συνέχισε ὁ ἀστυνομικὸς, ὅσοι παρακολούθησαν τὴν ἐκφορά, καὶ αὐτοὶ πρέπει νὰ ἦσαν πολλοί, εἶδαν τὴ φυσιογνωμίαν της;

— Φυσικὰ τὴν εἶδαν, ἀρθρώσε κα-τακόκκινος ὁ Ροζέ.

— Κύριε Μάρς, καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Γουίπλ ἔγινε ἐπίσημη, ἄλλη μιὰ φορά σᾶς ζητῶ συγγνώμη γιὰ τὶς ἐρωτήσεις μου. Ὅπως σᾶς ἐδήλωσα, ἡ γυ-

ναίκα τῆς φωτογραφίας εἶναι γνωστὴ στὴν Ἀστυνομία τοῦ Σέτλ ὑπὸ τὸ ὄνομα Εὐα Λάνγκ. Πρόκειται γιὰ μιάν ἀπατεῶνα, ἡ ὁποία ὅμως πρὸ πέντε ἐτῶν διέπραξε ἕνα φόνο στὸ Νη-τροίτ. Ἔτσι κατηγορεῖται γιὰ κάτι πολὺ σοβαρὸ. Ὑπάρχουν μάρτυρες τοῦ ἐγκλήματος. Ἡ Ἀστυνομία γνωρίζει τὴ μορφή, δηλαδὴ ὅλα τὰ χαρακτηριστικά τοῦ προσώπου τῆς δολοφόνου. Δὲν βρῆκε, ἀτυχῶς, οὔτε ἕνα δακτυλικὸ ἀποτύπωμα, ἀλλὰ αὐτὸ πιά δὲν ἔχει τόση σημασία, ἀφοῦ ἡ ταυτότης εἶναι γνωστὴ. Πρὸ ἑβδομάδος, κυκλώσαμε ἕνα ἀγρόκτημα στὴν πολιτεία Οὐάσιγκτων, ὅπου κρυβόντουσαν τέσσερες ἐγκληματίες. Ἐγινε μάχη. Οἱ τρεῖς σκοτώθηκαν μὲ τὰ πιστόλια στὸ χέρι. Ὁ τελευταῖος, πού ποτὲ δὲν κράτησε ὄπλο, μᾶς ξέφυγε. Ἀλλὰ μέσα στὸ σπῆτι τοῦ κτήματος βρήκαμε μιὰ γυναίκα. Συζοῦσε μ' ἕναν ἀπὸ τοὺς γκάγκστερς. Ἀμέσως τὴν ἀναγνώρισαμε. Ἦταν ἡ Εὐα Λάνγκ, πρᾶγμα πού ἐκείνη δὲν παραδέχθηκε. Ἐπέμενε ὅτι κάνουμε λάθος, βεβαιώνει ὅτι ὀνομάζεται Καρολίνα, κι ὅτι εἶναι ἡ κυρία Ροζέ Μάρς.

Ὁ Ροζέ ἀπλῶς τὸ χέρι του, πῆρε τὴ φωτογραφία ἀπὸ τὸν ἀστυνομικὸ, τὴν κοίταξε καὶ πικρὰ τοῦ εἶπε:

— Πόσο μοιάζει τῆς Καρολίνας αὐτὴ ἡ γυναίκα!.. Φυσικὸ εἶναι νὰ ἐκμεταλλεῖται τὴν ὁμοιότητα γιὰ νὰ σώσῃ τὸ κεφάλι της.

— Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἀπλό. Μᾶς ἔδωσε πάρα πολλὰ ὀνόματα ἐγκρίτων κατοίκων τῆς Βαλτιμόρης, πού, ὅπως λέει, θὰ βεβαιώσουν ὅτι εἶναι ἡ γυναίκα σας, δηλαδὴ ἡ Καρολίνα καὶ ὄχι ἡ Εὐα.

Κι ὁ ἐπιθεωρητὴς ἔδωσε τὸν κατὰλογον στὸν Ροζέ. Πρῶτο ἦταν τ' ὄνομά του. Μετὰ ἔρχονταν τ' ὄνομα τοῦ γιαιτροῦ, τρίτο τῆς Ἐφφης, τῆς κυρίας Φόστερ δηλαδὴ, τῆς πιὸ καλῆς φίλης τῆς Καρολίνας. Τὰ ὑπόλοιπα ἦσαν ὀνόματα γνωστὰ, γείτονες, φίλοι, γνῶριμοι, συγγενεῖς.

— Πρόκειται, ἐδήλωσε ἐπίσημα ὁ Ροζέ, γιὰ μιὰ ἀπαίσια πλεκτάνη. Ὅλοι αὐτοὶ παρέστησαν στὴν κηδεῖα τῆς γυναικίας μου.

— Τὸ δίκαιο εἶναι μὲ τὸ μέρος σας. Ἀλλὰ ἡ Ἀστυνομία πρέπει νὰ διευκρινίσῃ τὴν ὑπόθεσι... Μήπως ἡ γυ-

ναίκα σας είχε κανένα σημάδι... κάτι ιδιαίτερο στο σώμα της...

— Ένα μόνο, τον δέκοψε ο Ροζέ. Λίγο μετά τον γάμο μας, η Καρολίνα έκαψε το χέρι της. Ήμεινε ένα μικρό λευκό σημάδι, σαν άστράκι, στην τρίτη φάλαγγα του δεξιού μέσου δακτύλου.

— Αλλά, είπε ταραγμένος ο αστυνομικός, και η φυλακισμένη γυναίκα έχει το ίδιο λευκό άστρο, ακριβώς έκει που είπατε...

— Πώς είναι δυνατόν!

Ο Ροζέ έκλεισε τα μάτια του. Τά είχε σχεδόν χαμένα. Πεισματικά, έπαυαλάβρινε στον έαυτό του ότι η γυναίκα του πέθανε, ότι η Καρολίνα θάφτηκε πριν από τέσσερα χρόνια. Σε λίγα λεπτά πρόσθεσε, δυνατά όμως, σά να συνέχιζε τη σκέψη του:

— Αν η Καρολίνα είχε μια δίδυμη αδελφή, θα τό ήξερα... Δεν θέλω να φανώ δυσάρεστος, αλλά άρνούμαι κατηγορηματικά να έμπλεκώ σε μια τόσο ύποπτη υπόθεση.

— Άτυχώς, είναι άργά, κ. Μάρς. Έστω και χωρίς τη θέλησή σας, μπλεχτήκατε. Τώρα πιά, τίποτε δεν μπορεί να σταματήσει τη φορά των πραγμάτων.

— Θα σάς παρακαλούσα, κ. έπιθεωρητά, να μου άνακεφαλαιώσετε την υπόθεση.

— Ίδου λοιπόν η ιστορία. Η Άστυνομία του Σέτλ θέλει να στείλη στο Κακουργιοδικείο του Ντητρόιτ την Εύα Λάνγκ, κατηγορουμένη για φόνο που διέπραξε πρό πέντε έτών. Αλλά η ίδια αυτή Άστυνομία δεν μπορεί να παραγνωρίσει το ότι η υπόδικος Εύα Λάνγκ έδήλωσε ότι είναι η κυρία Καρολίνα, σύζυγος του Ροζέ Μάρς της Βαλτιμόρης. Παρουσιάσει μάλιστα κατάλογο 28 εγκρίτων πολιτών για να βεβαιώσουν την ταυτότητά της. Αν λοιπόν η γυναίκα αυτή είναι πράγματι σύζυγος του εγκρίτου νομαθούς της πολιτείας Μαίρylanτ, τότε αποκλείεται να διέπραξε αυτή τον φόνο, διότι είναι γνωστή η ταυτότητάς του ένόχου. Πρόκειται, όπως σάς είπα, περί της Εύας Λάνγκ. Πρέπει λοιπόν να διαπιστωθή η ταυτότητάς της. Ήρθα στην Βαλτιμόρη για να σάς παρακαλέσω να με συνοδεύσετε στο Σέτλ, μαζί με τον γιατρό και την κ. Έφφη Φόστερ. Θα σάς παρουσιάσω

την υπόδικη. Και τότε, ασφαλώς, θα μάθουμε αν ναι ή όχι η γυναίκα αυτή είναι η μακαρίτισσα...

— Δηλαδή, ούτε λίγο, ούτε πολύ, ο σκοπός σας είναι να μάς παρασύρετε, έμένα, τον Δρα Γκάουφιλντ και την κ. Φόστερ, ως το άλλο άκρο της χώρας, για να σάς πούμε αν μια έγκληματίας με φουστάνια, που ζή σήμερα, δεν είναι η γυναίκα μου, που πέθανε πρό τετραετίας! Η άναίδεια, κύριε άστυνόμε, έχει όρια, όπως και η ύπομονή! Αν θέλετε, μπορείτε να έπισκεφθήτε τον γιατρό, την νοσοκόμα, κι αν σάς διασκεδάξη και τους νεκροπομπούς άκόμη... Αλλά, προς Θεού, γυρίστε στο Σέτλ και πέστε στο γυναικό αυτό να σταματήσει τις γελοιώτητες...

— Θέλω να καταλάβετε, κ. Μάρς, ότι δεν σάς κατηγορώ που προσπαθείτε να άποφυγέτε την δημοσιότητα. Αλλά δεν καταλαβαίνετε ότι θα άποτύχετε; Κάποτε, η Εύα Λάνγκ θα δικασθή. Θα ίσχυρισθή ότι είναι η Καρολίνα Μάρς. Φυσικά, θα σάς καλέσουν για την άναγνώρισή. Αυτήν όμως η την άποκήρυξη περιμένουν οι δημοσιογράφοι. Αν, τώρα, στη φυλακή του Σέτλ, διαφεύσετε αυτή τη γυναίκα, ούτε η φασαρία, ούτε η δημοσιότητάς θα σάς ένοχλήσουν.

— Έχει καλώς, είπε με στενοχώρια ο Ροζέ, άφου σκέφθηκε καλά. Θα σάς συνοδεύσω ως το Σέτλ. Μπορεί να μοιάζει της Καρολίνας, αλλά άποκλείω να είναι αυτή. Θα την ρωτήσω για χίλια-δυό μικροπράγματα, που μόνον η γυναίκα μου ήξερε... Θα την συντρίψω... Θ' άποκαλύψω την πλαστοπροσωπία...

— Δόξα τω Θεώ, κύριε Μάρς, τώρα μιλάτε λογικά! Τί θα λέγατε, αν τηλεφωνούσαμε στον Δρα Γκάουφιλντ και στην κ. Φόστερ να έλθουν έδω; Όσο λιγώτερη φασαρία γίνη, τόσο καλύτερα θα είναι...

Ο άστυνομικός έπιθεωρητής Γουίπλ έξηγησε για μια άκόμη φορά στον Δρα Γκάουφιλντ και στην Έφφη Φόστερ την υπόθεση.

— Έγώ, άρχισα να ξεφωνίζω ο γιατρός, κατακόκκινος από θυμό γιατί

έθίγετο το έπιστημονικό του κύρος, παραστάθηκα στην άρρώστεια της κι έγώ υπέγραψα την άδεια ταφής...

— Έλάτε τώρα, μη χάνετε την ψυχραιμία σας, είπε η Έφφη, μια νέα, συμπαθητική και εύχάριστη γυναίκα. Ο κ. έπιθεωρητής δεν άμφισβητεί τίποτε. Έδω, μια άγνωστη, για να σώση τη ζωή της, παριστάνει μιά άλλη. Προτείνω να την δούμε για να την διαφεύσωμε.

— Είχε μήπως το θράσος να δώση πληροφορίες για τα τέσσερα αυτά χρόνια;

— Έκατοντάδες.

— Μα τί λέει;

— Ότι ο σύζυγός της Ροζέ Μάρς έφυγε για τον πόλεμο πρό έπτά έτών, ένα χρόνο μετά τον γάμο του μαζί της. Ότι έμεινε μόνη στο σπίτι με δυό υπηρέτες. Έπειδή η ζωή γιμνός άπολύτως, πιά δύσκολη, νοίκιασε στο ίσόγειο, άπέλυσε το προσωπικό και έγκαταστάθηκε στο έπάνω πάτωμα.

— Έτσι άκριβώς έκανε η Καρολίνα, είπε έκπληκτη η Έφφη.

— Μου τό έγραψε, συνεπλήρωσε ο Ροζέ. Αυτά όμως τα γνωρίζει όλη η Βαλτιμόρη.

— Κάποιο βράδι, συνέχισε ο άστυνομικός, κτύπησαν την πόρτα της. Άνοιξε καί, όπως η ίδια λέει, τρώσας βλεπόντας να μπαίνει ο ίδιος της ο έαυτός! Η άγνωστη της είπε: «Σίγουρα είσαι η Καρολίνα. Έγώ είμαι η Έβελιν. Η Έβελιν Μπλούθ.»

— Μπλούθ, είπε ο Ροζέ, ήταν το οικογενειακό όνομα της γυναίκας μου. Αλλά δεν είχε αδελφή καί, αν είχε, θα μου τό έλεγε. Ξέρω καλά ότι δεν ζούσε κανένας δικός της. Ήταν 23 έτών όταν τη γνώρισα. Έργαζόταν στη Νέα Υόρκη, σ' ένα κατάστημα της 5ης Λεωφόρου, στο τμήμα καλλυντικών. Από 14 έτών, που έχασε τη μητέρα της, ζούσε από την έργασία της. Τον πατέρα της δεν τον γνώρισε, κι η μητέρα της δεν θέλησε ποτέ να της μιλήσει γι' αυτόν.

— Έγώ, κ. Μάρς, συνέχισε ο άστυνομικός, σάς διηγούμαι τί ίσχυρίζεται η Εύα Λάνγκ κι όχι τί πιστεύω. Νά τώρα η συνέχεια: Η Έβελιν λοιπόν άποκάλυψε στην Καρολίνα ότι ήταν δίδυμες αδελφές. Οι γονείς τους χώρισαν λίγο μετά την διπλή γέννηση,

ο πατέρας πήρε την Έβελιν, η μητέρα την Καρολίνα κι ο καθένας τράβηξε το δρόμο του. Όταν πέθανε ο πατέρας, η Έβελιν έψαξε καί βρήκε την Καρολίνα. Είχε μαζί της διαφορά ένθymia της μητέρας τους! κι αυτά, όπως Καρολίνα ότι της μιλούσε η δίδυμη αδελφή της. Καί τώρα, η προφυλακισμένη στο Σέτλ γυναίκα, κ. Μάρς, τελειώνει την κατάθεσή της έτσι: Πάντοτε όνειρευόμουν να έχω ένα στενό συγγενή. Καταλαβαίνετε πώς η αδελφή μου Έβελιν μου έγινε άμέσως άδισγάπητη, άφου ήταν αίμα μου, ίδια μ' έμένα την Καρολίνα Μπλούθ, σύζυγο του Ροζέ Μάρς...

— Τερατώδες! είπε μ' υπόκωφη φωνή ο Ροζέ.

— Έξωφρενικό! φώναξε έξαλλος ο γιατρός.

— Πιέρεγο! ψιθύρισε συλλογισμένα η Έφφη.

— Η Άστυνομία κι έγώ, συνέχισε ο έπιθεωρητής Γουίπλ, δεχόμεθα ότι μπορεί να είναι άληθινή η ιστορία των δίδυμων, όχι όμως καί ότι η Εύα Λάνγκ είναι η Καρολίνα Μάρς. Άσφαλώς πρόκειται για την Έβελιν Μπλούθ.

— Αλλά η γυναίκα μου, είπε με άπορία ο Ροζέ, δεν μου έγραψε τίποτε... Η άλληλογραφία μας δεν σταμάτησε καθόλου... Δεν παρέλειπε καμία λεπτομέρεια. Ήταν λοιπόν δυνατόν να μου κρύψει...

— Μας βεβαιώνει η Εύα Λάνγκ, τον διέκοψε ο Γουίπλ, ότι θέλησε άμέσως να σάς το γράψω. Αλλά την έμποδισε η Έβελιν. Την παρακάλεσε να κρατηθή μυστική η εμφάνισή της. Είχε, λέει, μπλεάδες, την κυνηγούσαν, φοβόταν. Ζητούσε μόνο να κρυφτεί, ως που οι δισκτες της να φανταστούν ότι δεν βρίσκóταν στη Βαλτιμόρη. Γι' αυτό, η Εύα Λάνγκ — που έπιμένει ότι είναι η Καρολίνα — δεν σάς έγραψε τίποτε.

Η λύπη που ζωγραφίζóταν στο πρόσωπο του Ροζέ έκανε τον άστυνομικό να επαναλάβει, για μια άκόμη φορά, ότι όλα αυτά, ούτε η Άστυνομία, ούτε ο ίδιος τα πίστευε. Άπλώς μετέφερε τα λόγια της φυλακισμένης.

— Έτσι λοιπόν, δεν σάς έγραψε τίποτε η Καρολίνα. Δυό μήνες έζησαν μαζί, χωρίς κανείς να μάθη η να κα-

ταλάβη τίποτε. 'Η "Εβελιν φορούσε τὰ ρούχα τῆς Καρολίνας, χτενίζονταν καὶ βαφόταν ὅπως αὐτὴ καὶ δὲν κυκλοφοροῦσε ἔξω ἀπὸ τὸ σπῆτι. Ὑπῆρχαν διάφορα ἀπρόσωπα. 'Η ὁμοιότης ὅμως ἦταν τώρα ἀπόλυτη. Νὰ γιατί, κ. Φόστερ, δὲν καταλάβατε ὅτι μὲ τὴν "Εβελιν μιλήσατε, ὅταν ξαφνικά, μιὰ μέρα, νομίσατε ὅτι βλέπατε τὴν Καρολίνα.

— Ἀδύνατο, κ. ἐπιθεωρητὰ. Ἀμέσως θὰ ξεχωρίζα ὅτι...

— Ζητούσατε, κυρία Φόστερ, παλιά ρούχα. Τὰ θέλατε γιὰ τὴν ἱματιοθήκη τῶν ὀρφανῶν. 'Η Καρολίνα ἔλειπε ἀπὸ τὸ σπῆτι. Ἀπὸ λάθος σὰς ἀνοίξε ἡ "Εβελιν. Δὲν τόλμησε ν' ἀποκλυφθῇ. Σὰς ἔδωσε ὅτι ζητούσατε. Μήπως τώρα θυμᾶστε τίποτε;

— Ναι, ἀλλὰ ἀποκλείω νὰ μὴν ἦταν ἡ Καρολίνα ἐκείνη ποὺ μοῦ ἔδωσε τὰ ρούχα.

— Ἰδοὺ καὶ ἓνα κλειδί, συνέχισε ὁ Γουίπλ. Τὸ βρήκαμε στὴν τσάντα τῆς Εὐας Λάνγκ. Εἶναι τῆς ἐξέξωπορτὰς σας, κ. Μάρς.

— Καὶ χίλια κλειδιά νὰ μοῦ φέρετε, δὲν θ' ἀλλάξω γνώμη.

— Δὲν προσπαθῶ νὰ σὰς μεταπεισῶ. Σὰς παρουσιάζω μερικὲς ἀπόψεις, ἀπ' ὅσες ὑποστηρίζει ἡ ὑπόδοξος.

— Κύριε ἐπιθεωρητὰ, ρώτησε ὁ Ροζέ, ποῖα εἶναι ἡ πεποίθησίς σας; Θέλω νὰ ξέρω τί πιστεύετε.

— Ἀπλῶς ὅτι ἡ "Εβελιν πράγματι ἔμεινε λίγο καιρὸ στὸ σπῆτι σας, μὲ τὴ γυναῖκα σας, τὴ δίδυμη ἀδελφὴ τῆς. Ὅταν ἔπαυσε νὰ φοβᾶται τὴν Ἀστυνομία, ποὺ τὴν κυνηγοῦσε γιὰ τὸ ἔγκλημα τοῦ Ντητρώιτ, γύρισε πάλι στὰ παλιά της, δηλαδὴ στὸν ὑπόκομο.

— Ἐκεῖ ἔμαθε τὸν θάνατο τῆς Καρολίνας καὶ σκέφθηκε νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὴν ὁμοιότητα σ' ἐνδεχομένη στιγμή. Ὅταν λοιπὸν τὴν πιάσαμε, δῆλωσε ὅτι αὐτὴ μὲν εἶναι ἡ Καρολίνα καὶ ὅτι ἡ "Εβελιν πέθανε στὴ Βαλτιμόρη. Φυσικά εἶχε κάψει ἐγκαίρως τὸ δάκτυλό της... Κύριε Μάρς, αὐτὰ πιστεύω ἐγώ. Ἀλλὰ ὅμως λέει ἡ Εὐα Λάνγκ.

— Δηλαδή;

— Πρῶτον ὑποστηρίζει ὅτι εἶναι ἡ Καρολίνα. Δεύτερον ὅτι αὐτὴ — ἡ Καρολίνα — ἐξύπνησε ἀργὰ κάποια νύχτα ἀπὸ ἓνα φοβερὸ βῆχα τῆς "Εβελιν. 'Η ἀδελφὴ τῆς πνιγόταν. Μὴ

βρίσκοντας πουθενὰ κανένα κατευναστικό, φόρεσε κάτι πρόχειρο καὶ κατέβηκε ὡς τὸ φαρμακεῖο, δυὸ τετράγωνα μακρύτερα. Ἐπιστρέφοντας, τὴν σταμάτησαν δυὸ ἀγνωστοί, ψηλοὶ, γεροδεμένοι, μ' ἐγκληματικὴ φυσιογνωμία: «Τὸ πουλάκι μας ἡ Εὐα, τῆς εἶπαν, ποῦ πᾶει τόσο βιαστικά; Δυὸ μῆνες ψάχνουμε ὅλη τὴ Βαλτιμόρη. Ἀλίμονο, ἂν σὲ τσιμπήσῃ ἡ Ἀστυνομία! Θὰ μᾶς κάψης δούλους! Ἐλα τώρα, χωρὶς φασαρία, γιατί ἀλλιώως...» Αὐτὰ τῆς εἶπαν, τὴν ἀρπαξαν, τὴν ἔρριξαν σ' ἓνα κλειστὸ αὐτοκίνητο καὶ ἔφυγαν.

— Παραμῦθι γιὰ νήπια! γρύλισε ὁ γιατρός. Δὲ φώναζε; Δὲ ζήτησε βοήθεια;

— Λέει ὅτι τὴν ἔδεσαν καὶ τὴ φίμωσαν. Ὀλόκληρη βδομάδα ταξίδευαν, πάντοτε νύχτα. Στὸ τέλος ἔφθασαν σ' ἓνα ἀγρόκτημα στὴν πολιτεία τῆς Οὐάσιγκτων. Ἐκεῖ περίμεναν δύο ἄλλοι. Ὁ ἓνας ἦταν κι αὐτὸς γκάγκστερ. Ὁ ἄλλος, ὁ παραχαράκτης Ντιούκ Σμέντλεϋ, ἦταν ἐραστὴς τῆς "Εβελιν.

— Ὅταν τὴν ἀντίκρουσε, ἔτρεξε, τὴν ἀγκάλιασε, τὴ φίλησε. Αὐτὴ — ἡ Καρολίνα — τὸν μπάτισσε.

Τότε ὁ Σμέντλεϋ τὴν κοίταξε καλὰ καὶ εἶπε στοὺς ἄλλους: «Στραβομάρα εἶχατε; Δὲ βλέπετε ὅτι κλέψατε ἄλλη γυναῖκα;» Οἱ τρεῖς δὲν τὸ παραδέχθηκαν. Ὁ Σμέντλεϋ ἐπέμενε. Τελικὰ ἀποφάσισαν νὰ τὴν κρατήσουν αἰχμάλωτη, γιὰ δική τους ἀσφάλεια.

— Τέσσερα χρόνια; ψιθύρισε ὁ Ροζέ.

— Πολλὲς φορές οἱ τρεῖς ζήτησαν νὰ τὴν σκοτώσουν. Ἀλλὰ ὁ παραχαράκτης, ποὺ ὡς τώρα δὲν βαρύνεται γιὰ φόνο, τοὺς ἐμπόδιζε. Εὐτυχῶς, σύντομα ἔμαθαν γιὰ τὸ θάνατο τῆς κ. Μάρς, δηλαδὴ τῆς "Εβελιν ποὺ ἔμεινε στὴ θέσι τῆς Καρολίνας...

— Ἐνα λεπτό, κ. ἐπιθεωρητὰ. Οἱ ἐφημερίδες τῆς Οὐάσιγκτων δὲν ἔγραψαν τίποτε σχετικό, εἶπε ὁ γιατρός.

— Ναι, ἀλλὰ ὁ Σμέντλεϋ ἀγόραζε τὰ φύλλα τῆς Βαλτιμόρης γιὰ νὰ δῇ ἂν θ' ἀποκαλύπτονταν ἡ «ἀλλαγὴ» τῶν διδύμων. Ὅταν λοιπὸν διάβασε ὅτι πέθανε ἡ μιὰ, τοὺς ἔπεισε νὰ μὴ σκοτώσουν τὴν ἄλλη. Τοὺς ἐξήγησε ὅτι, στὴν περίπτωσι ποὺ θὰ τοὺς περικύκλωνε ἡ Ἀστυνομία, ἡ κυρία Μάρς, σὰν ὁμηρος, θὰ ἔπαιζε σπου-

δαῖο ρόλο γιὰ τὴ σωτηρία τους.

— Ἀνοήσιες, ἐτόνισε δυνατὰ ἡ "Ερφη Φόστερ.

— Συμφωνῶ κι ἐγώ, συνεπλήρωσε ὁ ἀστυνομικός. Ἐπαναλαβαίνω ὅτι ἡ ὑπηρεσία πιστεύει ὅτι μὴν τῆς ἦ Εὐα Λάνγκ γύρισε στὸν ἐραστὴ τῆς.

— Ὅ, τι ἀκούσατε εἶναι ἡ ἀποψὶ τῆς Εὐας ἡ "Εβελιν, τῆς πλαστῆς δηλαδὴ Καρολίνας, ἀφοῦ μ' αὐτὴ τὴν προσω-

πικότητα μᾶς ἐμφανίζεται.

— Ὁ Ροζέ Μάρς σηκώθηκε ἀπὸ τὴν πολυθρόνα, διέσχισε τὸ σαλόνι, στάθηκε μπροστὰ στὸ τζάκι καὶ κοίταξε τὸ πορτραῖτο τοῦ προγόνου του.

Τώρα, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, ἡ φυσιογνωμία του ἔμοιαζε σμιλεμένη στὸ γρανίτη. Εἶχε μιὰν ἐκφρασι πόνου, ἀλλὰ ἦταν σκληρὴ, αὐστηρὴ. Ποτέ, μὰ ποτέ κατὰ παρόμοιο δὲν εἶχε συμβεῖ στους Μάρς...

— Θάπρεπε, ἀφοῦ εἶναι τόσο ἐξυπνη, νὰ καταλάβῃ ὅτι ποτέ δὲν θὰ κερδίσει. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴ τὴν ἀποκαλύψουν; Ἡξερε καλὰ τὴ γυναῖκα μου...

— Τὸ γνωρίζει καὶ εἰμαι βέβαιος ὅτι δὲν σκοπεύει νὰ παραστήσῃ, μετὰ τὴ δίκη, ἂν γλυτώσῃ, τὴ σύζυγό σας, γυρίζοντας στὸ σπῆτι σας. Ἀλλὰ θανατόσια θὰ τὰ καταφέρῃ, ἴσως, ν' ἀθωωθῇ, ἂν ἔστω καὶ ἓνας ἑνορκος, ἓνας στοὺς δώδεκα, δημιουργήσῃ μιὰ κάποια δικαιολογημένη ἀμφιβολία ὡς πρὸς τὴν ταυτότητα.

— Ἄρα, τὸ παιχνίδι τῆς εἶναι νὰ κᾶν τοὺς ἐνόρκους ν' ἀμφιβάλουν; ρώτησε ἡ "Ερφη Φόστερ.

— Ἀσφαλῶς ναι. Ἐνας ἂν συλλογισθῇ: «Κι ἂν αὐτὴ εἶναι ἡ κ. Μάρς;...» Ἀρκεῖ γιὰ ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν κατηγορία τοῦ φόνου, ἀφοῦ αὐτὸν τὸν διέπραξε ἡ Εὐα Λάνγκ ἢ, ἔστω, ἡ "Εβελιν Μπλουθ κι ὄχι ἡ Καρολίνα Μάρς.

— Διὰ βολὴ! φώναξε ὁ γιατρός. Καὶ τότε τὰς ἐζήτησε χρήματα, σπῆτι, κοινωνικὴ θέσι... Ροζέ, θὰ σὲ τρελλάνη... θὰ σὲ ρουφήξῃ...

— Ἐλάτε τώρα, τὸν διέκοψε ἡ "Ερφη. Ὅχι ὑπερβολές. Τὸ καλύτερο εἶναι νὰ πᾶμε ἀμέσως στὸ Σέτλ, νὰ δοῦμε τὴ γυναῖκα, νὰ τῆς στήσουμε διάφορες παγίδες καὶ νὰ τὴν ἀποκαλύψουμε... Ἀλήθεια, Ροζέ, γιατί δὲν παίρνεις μαζί τὸ θεῖο καὶ τὴ θεία σου;

— Ὁ Ροζέ σκέφθηκε λίγο, κι ἔγνεψε ὄχι. Ὁ θεῖος Κάρεϋ ἦταν ἐπίμονος καὶ εὐεξαπτος. Θὰ τὰ ἔκανε θέλασσα. Ἡ θεία Χάρριετ πάλι ἦταν τὸ ἄκρον ἀντίθετο τοῦ ἀνδρός τῆς. Εὐπιστὴ καὶ αἰσθηματικὴ καὶ ἀσφαλῶς θὰ τὴν τύλιγε ἡ Εὐα Λάνγκ καὶ τότε...

— Οἱ τρεῖς θὰ πᾶμε, κ. ἐπιθεωρητὰ. Θὰ νοικιάσω ἓνα ἀεροπλάνο. Ραντε-βου, αὔριο τὸ πρωὶ στὸ Ἀεροδρόμιο.

Ἡ νύχτα φέρνει συμβουλές. Καὶ ὁ Ροζέ, τὴν ἐπομένη, καθὼς τὸ ἀεροπλάνο πετοῦσε πρὸς τὸ Σέτλ, εἶχε δεχθῇ νὰ κᾶν μερικὲς ὑποχωρήσεις. Ἀν καὶ τὸ αἶμα τῶν Μάρς ἐπαναστατοῦσε μέσα στὶς φλέβες του, ὁ ἴδιος, σὰν νομικός, καταλάβαινε ὅτι πολλὰ καὶ διάφορα στοιχεῖα συνηγοροῦσαν ὑπὲρ τῆς Εὐας Λάνγκ.

— Ἀν αὐτὴ ἡ γυναῖκα δὲν εἶχε καμιά σχέση μαζί του, πάντως δὲν ἔπαυε νὰ εἶναι γυναικαδέλφη του. «Ἡ ἐγκληματικὴ δίδυμη ἀδελφὴ τῆς Καρολίνας, ποὺ ἔζησε δυὸ μῆνες στὸ σπῆτι μου», συλλογιζόταν. Πῶς θὰ ἀρνιόταν τὰ γεγονότα; Καὶ ὅμως, τώρα θυμόταν ὅτι...

— Κύριε ἐπιθεωρητὰ, εἶπε στὸν Γουίπλ ποὺ καθόταν στὴν πίσω πολυθρόνα τοῦ ἀεροπλάνου, μόλις τώρα θυμήθηκα ὅτι ἡ σύζυγός μου κρατοῦσε ἓνα ἡμερολόγιο. Ἐσημείωνε τὰ πάντα, γεγονότα καὶ σκέψεις τῆς. Μετὰ τὴν κηδεῖα ἔμαθα νὰ τὸ βρῶ, γιὰ τὴν δὲν ἤθελα νὰ παραπέσουν οἱ προσωπικὲς λεπτομέρειες τῆς ζωῆς μας, ἀλλὰ δὲν τὸ ἀνεκάλυψα πουθενά. Τότε σκέφθηκα ὅτι θὰ τὸχε καταστρέφει ἡ Καρολίνα.

— Ἀν ὅμως, συμπλήρωσε ὁ ἀστυνομικός, τὸ βρῆκε ἡ "Εβελιν, πρέπει νὰ ὑποθέσουμε ὅτι εἶχε τέσσερα ὁλόκληρα χρόνια γιὰ ν' ἀποστηθίσῃ τὸ περιεχόμενό του. Ἐτοί...

— Ἐτοί, κ. Γουίπλ, εἶναι πανέτοιμη ν' ἀπαντήσῃ καὶ στὴν πιὸ ἀδιάκριτὴ ἐρώτησί μας!

— Πολὺ φοβοῦμαι, κ. Μάρς, ὅτι δὲν θὰ ξεμπελέξετε εὐκόλα.

— Ἀλήθεια ὅμως, ποιὸς ἀπὸ τοὺς τέσσερες κακοποιούς γλύτωσε;

— Ὁ παραχαράκτης Ντιούκ Σμέντλεϋ. Δὲν εἶχε ὄπλο, δὲν πολέμησε μὲ

τούς αστυνομικούς και μās ξέφυγε επάνω στη μάχη!

— Αὐτὸς δὲν ἦταν ὁ ἐραστὴς τῆς "Εβελιν;

— "Ετσι ἰσχυρίζεται ἡ φυλακισμένη. Σās εἶπα ὅτι ἐπιμένει γιὰ τὴν ἀμεση ἀναγνώρισί της ἀπὸ τὸν Ντιούκ, ποὺ τῆς γλύτωσε τὴ ζωὴ πρὸς χάριν τῆς ἀδελφῆς της. Ἀγαποῦσε τὴν "Εβελιν καὶ δὲν ἤθελε νὰ πάθῃ τίποτε ἡ Καρολίνα... Παραμύθια δηλαδὴ, ἀφοῦ ἡ Εὐα Λάνγκ δὲν εἶναι ἡ Καρολίνα Μάρς.

— Κύριε ἐπιθεωρητᾶ, εἶπε ἐπίσημα ὁ Ροζέ, ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι τὸ ὑποκείμενο αὐτὸ ἀποτελεῖ μάρτυρα πρῶτης τάξεως; "Αν συλληφθῇ, θὰ μās πῇ ποῖα εἶναι ἡ γυναίκα... Τέσσερα χρόνια ἔζησαν μαζί.

— Μὴν ἀνησυχῆτε. Ἀργὰ ἡ γρήγορα θὰ τὸν πιάσωμε. Δὲν ὑπάρχει ἀστυνομικὸς ποὺ νὰ μὴν ξέρῃ ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς φυσιογνωμίας

του. "Εχουμε μιὰ θαυμασιὰ φωτογραφία του... Μήπως σās ἐνδιαφέρει;

Ὁ Γουίπλ ἀνοίξε τὸν χαρτοφύλακα του κι ἔδωσε στὸν Ροζέ μιὰ μεγάλη φωτογραφία. Εἰκόνιζε ἕνα νέο ἄνθρωπο, ἐξαιρετικὰ ὠραῖο, μ' εὐγενικά, ἀλλὰ θεληματικὰ χαρακτηριστικά.

— Μά, τραύλισε ὁ Ροζέ, αὐτὸ τὸ πρόσωπο... τὸ ξέρω... Τὸ συνάντησα... Ποῦ; Πότε; Δὲν θυμοῦμαι... Ἀλλὰ, ὅπου κι ἂν τὸ εἶδα, μοῦ ἔκανε ἐντύπωση... Μεγάλῃ ἐντύπωση! Πρόκειται γιὰ κάτι παλιό... "Ισως στὸ στρατό... Γιὰ ἕνα εἶμαι βέβαιος. Ἡ συνάντησί μας γιὰ μένα ἦταν ἀπρόοπτη κι ἔτσι τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς του ἀποτυπώθηκαν στὴ μνήμη μου...

— Τότε, κ. Μάρς, κρατῆστε τὴ φωτογραφία. Σās συμβουλευώ νὰ τὴν βλέπετε πότε-πότε. Ὄταν θυμηθῆτε κάτι περισσότερο, μās εἰδοποιεῖτε.

Στὸ προσεχὲς ἡ συνῆχεια καὶ τὸ τέλος.

ΠΡΟΤΥΠΟΘΕΣΙΣ...

♦ Σοῦ ἔχω διδάξει ὠρισμένα πράγματα ποὺ πρέπει νὰ ξέρῃ κάθε τζέντλεμαν, λέει ὁ πατέρας στὸ γυιό του ποὺ περπατᾶει τὰ ὁκτώ. Καιρὸς εἶναι νὰ δῶ τί θυμᾶσαι.

Γιὰ πές μου λοιπόν, συνεχίζει ὁ πατέρας, ὅταν ἕνας καθὼς πρέπει κύριος μπαίνει στὸ ἀσανσέρ καὶ βγάζει τὸ καπέλλο του, τί σημαίνει αὐτό;

Τὸ παιδί σκέπτεται λίγο καὶ ἀπαντᾷ σοβαρά:

— Δυὸ πράγματα: πρῶτον ὅτι ἔχει καλοὺς τρόπους καὶ δεύτερον ὅτι ἔχει μαλλιά!

Boston Star

ΚΑΘΕΝΑΣ ΤΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΟΥ!

♦ — "Ενα ντάιμ μόνο, ποὺ πότιστα τόσον κῆπο! παραπονέθηκε ὁ μικρὸς στὸν πατέρα του. Προχθές ποὺ ἔλειπες ἡ μαμά μοῦ ἔδωσε μισὸ δολλᾶριο γιὰ τὴν ἴδια δουλειά!

— Δὲν ἀμφιβάλλω καθόλου γυιέ μου, ἀπάντησε ὁ μπαμπάς, ἀλλὰ ἡ μητέρα σου ἔχει πλούσιο σύζυγο, ἐνῶ ὁ μπαμπάς σου ἔχει σπάταλη γυναίκα!

Pageant

"Ενας θεολόγος καὶ ἕνας ἀρχιτέκτων ἀπαντοῦν στὴν ἐρώτησι: «Οἱ σύγχρονες ἐκκλησίες μὲ τὶς στυλιστικὰς τοὺς ὑπερβολές, μποροῦν νὰ ἀνταποκριθῶν στὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα τῶν πιστῶν;»

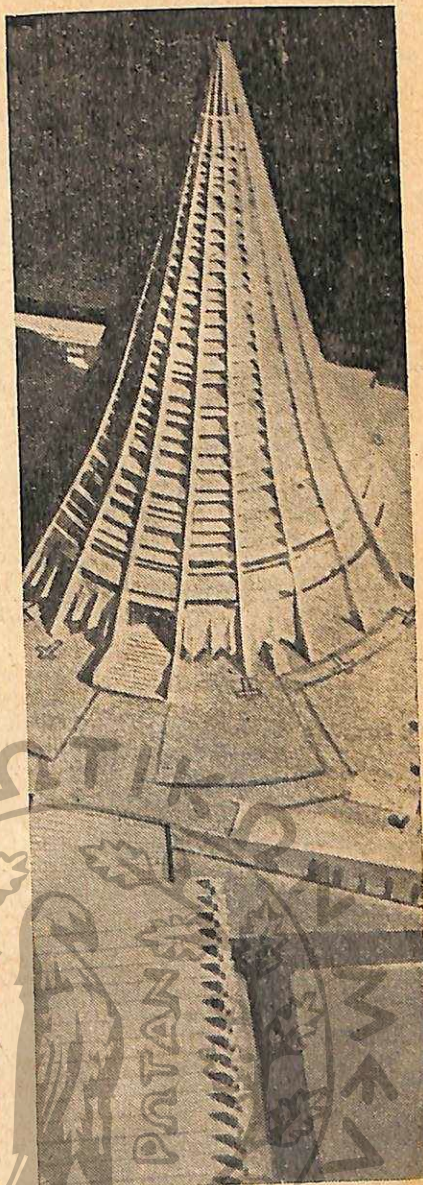
Ο ΘΕΟΣ ΕΧΕΙ ΑΝΑΓΚΗ ΤΟΥΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ

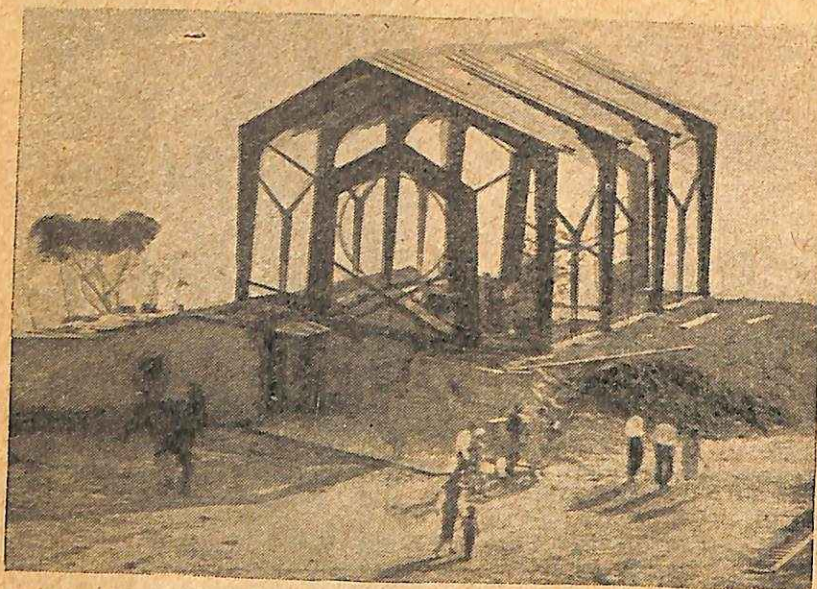
Ἀναμφιβόλως ὑπάρχει σήμερα μεγάλο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ θρησκευτικὴ ἀρχιτεκτονική, τὸ ὁποῖο δὲν μπορεῖ νὰ μὴν καρποφορήσῃ λαμπρά, ἀνληφθῶν ὑπ' ὅψιν ἀφ' ἐνὸς ἡ ἀντικειμενικὴ ἀπαιτήσι καινούργιων αἰσθητικῶν ἀναζητήσεων καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀνάγκη μιᾶς ἀνάλογης καλλιέργειας ἐκείνων ποὺ θὰ κληθῶν νὰ τὶς γνωρίσουν. Μέσα στὴν ἐκκλησίαν ὁ ἄνθρωπος τείνει νὰ ξαναβρῇ τὴν ἐκφρασί, ὅ,τι καλυτέρου ἔχει μέσα του, στὶς ἀρχιτεκτονικὰς μορφὰς καὶ στὰ διακοσμητικὰ σχήματα, ποὺ τὸν ἐπηρεάζουν πρὸ βαθιὰ τὴν εἰδικὴ ψυχολογικὴ στιγμή ποὺ πλησιάζει τὸν Θεό. "Ετσι συμβαίνει ὥστε ἕνα ἀπλὸ καὶ γυμνὸ ζωκλήσι νὰ διευκολύνῃ ἐκπληκτικὰ τὴν συγκέντρωσι καὶ τὴν προσευχή.

Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ἔργο θρησκευτικῆς τέχνης πρέπει νὰ ἀνταποκρίνεται σὲ τρία βασικὰ αἰτήματα: στὸ ἱερὸ σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνες τῆς ἐκκλησίας, στὸ καλλιτεχνικὸ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ καί, τέλος, στὴν κατάλληλη γιὰ τοὺς πιστοὺς ἀτμόσφαιρα.

Τὸ αἶτημα τοῦ ἱεροῦ πρέπει νὰ εἶναι συνειδησι τὸν καλλιτέχνη, γιὰτὶ ἄλλιῶς δὲν κάνει ἀληθινὰ ἔργο θρη-

Δυὸ νεαροὶ Γάλλοι ἀρχιτέκτονες, ὁ Μισέλ Ἀντρέ καὶ ὁ Πιερ Παρού, ἐκλήθησαν νὰ χτίσουν στὶς Συρακοῦσες μιὰ ἐκκλησίαν ἀφιερωμένην στὴν «Μαδοννά delle Lacrime». Τὸ σχέδιον τῆς ἐκκλησίας θυμίζει κινέζικη παγόδα καὶ προβλέπεται πὼς θὰ ἔχῃ ὕψος 130 μέτρων.

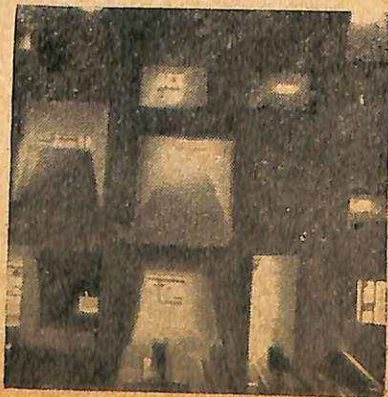
Μία από τις πιο ξακουστές μοντέρνες εκκλησίες είναι αυτή που έχτισε ο μεγάλος Αμερικανός αρχιτέκτονας Λόυντ Ράιτ. Η εκκλησία είναι χτισμένη στην Καλιφόρνια και αντικρύζει τον Ειρηνικό. Είναι όλη από κρύσταλλο, σκεπασμένη με κόκκινα κεραμίδια. Στην αρχιτεκτονική εντύπωση συμμετέχει απόλυτα το φυσικό περιβάλλον.

σκευτικής τέχνης. Δεν φαίνεται να μπορεί να γίνει έδω λόγος για «προσαρμογή» της Εκκλησίας όσο κι αν είναι φανερό πώς η Εκκλησία προσαρμόζει ώριμους κανόνες της και, καμιά φορά, για να εκτελέσει την αποστολή της, τείνει να προτρέξει και να προλάβει τις ψυχολογικές απαιτήσεις του ανθρώπου, ενώ συγχρόνως τις καθοδηγεί.

Το καλλιτεχνικό αίτημα, αν και είναι το πιο παραδεδομένο, είναι ίσως το πιο συζητήσιμο. Πράγματι, η τέχνη είναι ελεύθερη γλώσσα ενός ανθρώπου που αισθάνεται με ιδιαίτερη ευαισθησία και προτρέχει σχετικά με τους πολλούς. Είναι, επομένως, ή έκφραση μιας ένστικτώδους αντίδρά-

σεως της ψυχής και θάπρεπε ν' αποτελή για τους πολλούς γλώσσα που ισχύει και διαρκεί.

Όσο για το αίτημα της ατμόσφαιρας που επηρεάζει τους πιστούς, πρέπει να σημειωθεί ότι πολλοί απ' αυτούς δεν έχουν την καλλιέργεια και τη δυνατότητα να εκτιμήσουν ένα

Το εσωτερικό της εκκλησίας - παγόδας των Σουακονσάν έχει ένα υποβλητικό φωτισμό. Τα άπειρα παράθυρα δημιουργούν ένα παιχνίδι φωτός που δίνει στο σύνολο μεγάλη υποβλητικότητα.

έργο θρησκευτικής τέχνης, είτε αρχαίο είναι αυτό, είτε σύγχρονο. Για να μην μιλήσουμε για κείνους που δεν έχουν κανένα θρησκευτικό αίσθημα και αντιδρούν απόλυτα στην κατανόηση ενός έργου θρησκευτικής τέχνης που απαιτεί μια ώριμη προσπάθεια, αν θέλη κανείς να νιώσει το βαθύτερο περιεχόμενό της.

Συμπέρασμα : στο αληθινό έργο τέχνης κτυπά άσχημα και προκαλεί αισθήματα αντίθετα προς την ευλάβεια, ή στυλιστικά υπερβολική τόλμη, ενώ έχει ευνοϊκή επίδραση ή χρησιμοποίησι καινούργιων μορφών, όταν αυτές δικαιώνονται από πραγματικά καινούργιες απαιτήσεις μιας ψυχής σωστά καλλιεργημένης. Γι' αυτό και στις εκκλησίες, αντί να επιδιώκεται ή αυστηρή προσήλωση των πατροπαράδοτων σχημάτων και των λεγόμενων ιστορικών κανόνων της θρησκευτικής τέχνης, θα ήταν δυνατόν να γίνη επιλογή εκείνων των καινούργιων μορφών που ανταποκρίνονται καλύτερα στις απαιτήσεις — είτε συνειδητές είτε, τις περισσότερες φορές, άσυνειδητες — των ψυχών σήμερα.

Αυτά λέει ο Βιοτζίνιο Ροτόντι, θεολόγος.

Από τότε που ο άνθρωπος άρχισε να χτίζει, αφιέρωσε τις πιο τολμηρές του κατασκευές στη δόξα του Θεού και των Θεών: στην Κίνα, στην Αίγυπτο, στις Ινδίες, στην Ελλάδα, στην αρχαία ειδωλοατρική Ρώμη και, αργότερα, στην καθολική Ρώμη, στην Κωνσταντινούπολη, στο Παρίσι, στο Μι-

λάνο, στην Κολωνία, στην Σάρτρ. Όσο για την «συγκέντρωση», το ζήτημα γίνεται πιο υποκειμενικό και συνδέεται με την ψυχολογική στιγμή κάθε ατόμου ειδικά.

Κάθε «νεολογισμός» απασχολεί και εμποδίζει την συγκέντρωση και, ασφαλώς, όποιος μπήκε για πρώτη φορά να προσευχηθεί π.χ. στο Ντουόμο του Μιλάνου, δεν μπόρεσε να συγκεντρωθεί, ακριβώς λόγω θαυμασμού εμπρός σ' αυτό που ο άνθρωπος είχε τολμήσει να δημιουργήσει. Άνάλογα «απασχολείται» όποιος μπή για πρώτη φορά στην εκκλησία του Λε Κορμπυζιέ.

Ένα ταπεινό ξωκκλήσι αντιπροσωπεύει το ιδεώδες για θρησκευτική συγκέντρωση του ατόμου. Αυτό όμως είναι τελείως άσχετο με το αρχιτεκτονικό πρόβλημα. Όσο για την αρχιτεκτονική μιας εκκλησίας που θα ανταποκρινόταν στο αίτημα του «καταληπτότερου χώρου για ν' ακούσουν οι πιστοί με τη σωστή ψυχική διάθεση μια θρησκευτική τελετή», οι πιθανοί και δυνατόι δρόμοι είναι αναρίθμητοι και άνοιχτοι σε αναρίθμητους σχεδιαστές για αναρίθμητους πιστούς : Ο Ράιτ με την κρυστάλλινη εκκλησία του ξανοίγει το βλέμμα στο τοπίο και δοξάζει τον Θεό μέσα από την ομορφιά της φύσης. Ο Λε Κορμπυζιέ στο Ρονσάν πλαισιώνει τμήματα του ούρανού με ένα πολύπλοκο παιχνίδι από σκιές και φωτισμούς και δοξάζει τον Θεό ακριβώς μέσα από τα «τμήματα» και τις αναλογίες τους.

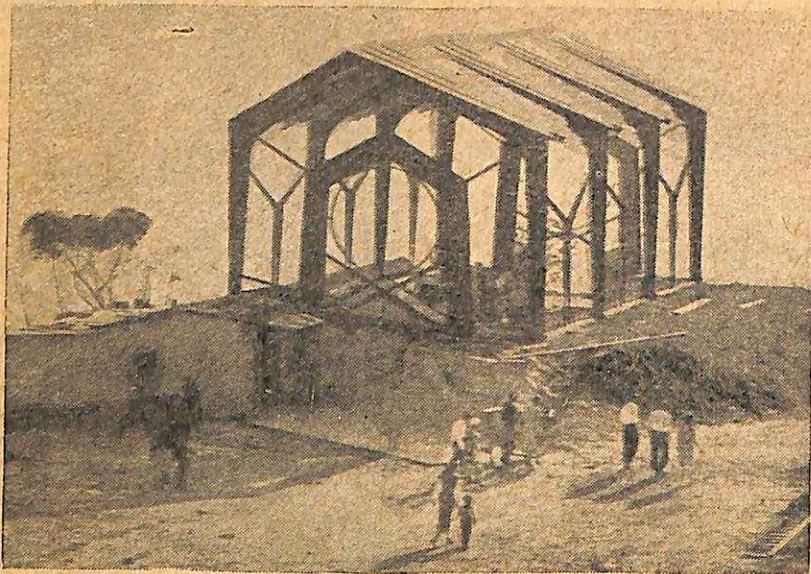
Αυτά λέει ο Γκουίντο Μινολέτι, αρχιτέκτων.

Ο Συναγωνισμός οργιάζει...

Η Αμερικανική Ακαδημία Αεροπορίας απέκτησε τελευταία την πιο τολμηρή εκκλησία, στην οποία, κάτω από την ίδια στέγη, λειτουργούν Προτεστάντες, Καθολικοί και Έβραιοι.

Η εκκλησία, που αποτελείται από 19 ύψυκόρουφα τρίγωνα από άστραφτερο αλουμίνιο, το ένα πίσω από το άλλο, ύψώνει τη σιλουέττα της στον ούρανο με φόντο τα Βραχώδη Όρη.

Τόσο τολμηρό είναι το σχέδιό της, ώστε ο δημοκρατικός γερουσιαστής Σκρίβνερ, γιός παπᾶ, την αποκάλεσε «το έξ αλουμινίου τερατούργημα». Ένας άλλος γερουσιαστής διατύπωσε άλλη γνώμη, λέγοντας πώς η εκκλησία καλώς έγινε από αλουμίνιο, γιατί «αν οι άνδρες της αεροπορίας μπορούν να πολεμούν και να πεθαίνουν μέσα στο αλουμίνιο, μπορούν και το Θεό τους να λατρεύουν μέσα σ' αυτό.»

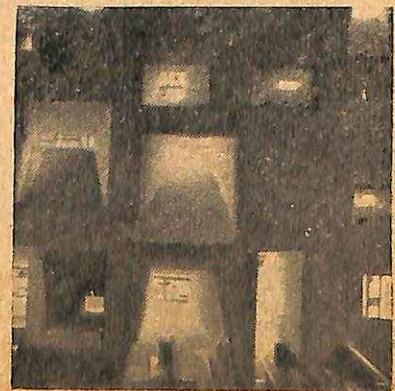

Μία από τις πιο ξακουστές μοντέρνες εκκλησίες είναι αυτή που έχτισε ο μεγάλος Αμερικανός αρχιτέκτονας Λόυντ Ράιτ. Η εκκλησία είναι χτισμένη στην Καλιφόρνια και αντιγράφει τον Ειρηνικό. Είναι όλη από κρύσταλλο, σκεπασμένη με κόκκινα κεραμίδια. Στην αρχιτεκτονική εντύπωση συμμετέχει απόλυτα το φυσικό περιβάλλον.

σκευτικής τέχνης. Δεν φαίνεται να μπορεί να γίνει έδω λόγος για «προσαρμογή» της Εκκλησίας όσο κι αν είναι φανερό πώς η Εκκλησία προσαρμόζει ωρισμένους κανόνες της και, καμιά φορά, για να εκτελέσει την αποστολή της, τείνει να προτρέξει και να προλάβει τις ψυχολογικές απαιτήσεις του ανθρώπου, ενώ συγχρόνως τις καθοδηγεί.

Το καλλιτεχνικό αίτημα, αν και είναι το πιο παραδεδομένο, είναι ίσως το πιο συζητήσιμο. Πράγματι, η τέχνη είναι ελεύθερη γλώσσα ενός ανθρώπου που αισθάνεται με ιδιαίτερη ευαισθησία και προτρέπει σχετικά με τους πολλούς. Είναι, επομένως, η έκφραση μιας ένστικτώδους αντίδρα-

Το εσωτερικό της εκκλησίας - παγώδας των Συρακουσών έχει ένα υπερβλητικό φωτισμό. Τα άπειρα παράθυρα δημιουργούν ένα παιχνίδι φωτός που δίνει στο σύνολο μεγάλη υποβλητικότητα.

σεως της ψυχής και θάπρεπε ν' αποτελή για τους πολλούς γλώσσα που ισχύει και διαρκεί.

Όσο για το αίτημα της ατμόσφαιρας που επηρεάζει τους πιστούς, πρέπει να σημειωθεί ότι πολλοί απ' αυτούς δεν έχουν την καλλιέργεια και τη δυνατότητα να εκτιμήσουν ένα

έργο θρησκευτικής τέχνης, είτε αρχαίο είναι αυτό, είτε σύγχρονο. Για να μην μιλήσουμε για κείνους που δεν έχουν κανένα θρησκευτικό αίσθημα και αντιδρούν απόλυτα στην κατανόηση ενός έργου θρησκευτικής τέχνης που απαιτεί μια ωρισμένη προσπάθεια, αν θέλη κανείς να νιώσει το βαθύτερο περιεχόμενό της.

Συμπέρασμα : στο αληθινό έργο τέχνης κτυπά άσχημα και προκαλεί αισθήματα αντίθετα προς την εulάβεια, ή στυλιστικά υπερβολική τόλμη, ενώ έχει ευνοϊκή επίδραση ή χρησιμοποίησι καινούργιων μορφών, όταν αυτές δικαιώνονται από πραγματικά καινούργιες απαιτήσεις μιας ψυχής σωστά καλλιεργημένης. Γι' αυτό και στις εκκλησίες, αντί να επιδιώκεται ή αυστηρή προσήλωσι των πατροπαράδοτων σχημάτων και των λεγομένων ιστορικών κανόνων της θρησκευτικής τέχνης, θα ήταν δυνατόν να γίνη επιλογή εκείνων των καινούργιων μορφών που ανταποκρίνονται καλύτερα στις απαιτήσεις — είτε συνειδητές είτε, τις περισσότερες φορές, ασυνειδητές — των ψυχών σήμερα.

Αυτά λέει ο Βιοτζίνιο Ροτόντι, θεολόγος.

Από τότε που ο άνθρωπος άρχισε να χτίζει, αφιέρωσε τις πιο τολμηρές του κατασκευές στη δόξα του Θεού και των Θεών : στην Κίνα, στην Αίγυπτο, στις Ινδίες, στην Ελλάδα, στην αρχαία ειδωλολατρική Ρώμη και αργότερα, στην καθολική Ρώμη, στην Κωνσταντινούπολη, στο Παρίσι, στο Μι-

λάνο, στην Κολωνία, στην Σάρτρ. Όσο για την «συγκέντρωσι», το ζήτημα γίνεται πιο υποκειμενικό και συνδέεται με την ψυχολογική στιγμή κάθε ατόμου ειδικά.

Κάθε «νεολογισμός» απασχολεί και εμποδίζει την συγκέντρωσι και, άσφαλώς, όποιος μπήκε για πρώτη φορά να προσευχηθή π.χ. στο Ντουόμο του Μιλάνου, δεν μπόρεσε να συγκεντρωθή, ακριβώς λόγω θαυμασμού εμπρός σ' αυτό που ο άνθρωπος είχε τολμήσει να δημιουργήσει. Ανάλογα «απασχολείται» όποιος μπή για πρώτη φορά στην εκκλησία του Λε Κορμπυζιέ.

Ένα ταπεινό ξωκκλήσι αντιπροσωπεύει το ιδεώδες για θρησκευτική συγκέντρωσι του ατόμου. Αυτό όμως είναι τελείως άσχετο με το αρχιτεκτονικό πρόβλημα. Όσο για την αρχιτεκτονική μιας εκκλησίας που θα ανταποκρινόταν στο αίτημα του «καταλληλότερου χώρου για ν' ακούσουν οι πιστοί με τη σωστή ψυχική διάθεση μια θρησκευτική τελετή», οι πιθανοί και δυνατοί δρόμοι είναι αναρίθμητοι και ανοιχτοί σε αναρίθμητους σχεδιαστές για αναρίθμητους πιστούς : Ο Ράιτ με την κρουστάλλινη εκκλησία του ξανοίγει το βλέμμα στο τοπίο και δοξάζει τον Θεό μέσα από την ομορφιά της φύσης. Ο Λε Κορμπυζιέ στο Ρονσάν πλαισιώνει τμήματα του ούρανού με ένα πολύπλοκο παιχνίδι από σκιές και φωτισμούς και δοξάζει τον Θεό ακριβώς μέσα από τα «τμήματα» και τις αναλογίες τους.

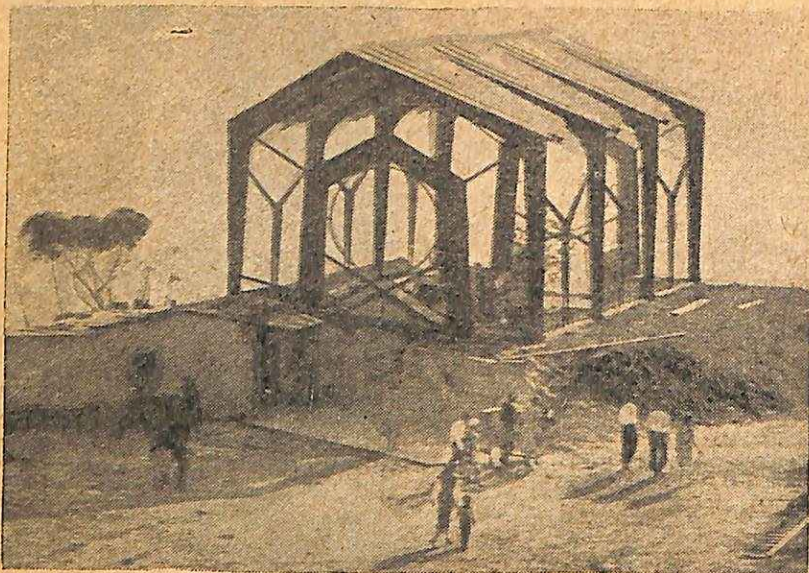
Αυτά λέει ο Γκουίντο Μινολέτι, αρχιτέκτων.

Ο Συναγωνισμός όργιάζει . . .

Η Αμερικανική Ακαδημία Αεροπορίας απέκτησε τελευταία την πιο τολμηρή εκκλησία, στην οποία, κάτω από την ίδια στέγη, λειτουργούν Προτεστάντες, Καθολικοί και Εβραίοι.

Η εκκλησία, που αποτελείται από 19 ύψυκτορφα τρίγωνα από άστραφτερό αλουμίνιο, το ένα πίσω από το άλλο, ύψώνει τη σιλουέττα της στον ούρανο με φόντο τα Βραχώδη Όρη.

Τόσο τολμηρό είναι το σχέδιό της, ώστε ο δημοκρατικός γερουσιαστής Σκριβνερ, γιός παπά, την αποκάλεσε «το εξ αλουμινίου τερατούργημα». Ένας άλλος γερουσιαστής διατύπωσε άλλη γνώμη, λέγοντας πως η εκκλησία καλώς έγινε από αλουμίνιο, γιατί «αν οι άνδρες της αεροπορίας μπορούν να πολεμούν και να πεθαίνουν μέσα στο αλουμίνιο, μπορούν και το Θεό τους να λατρεύουν μέσα σ' αυτό...»

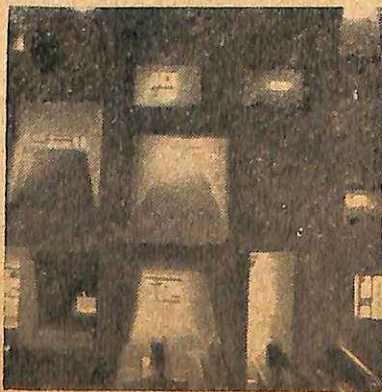
Μία από τις πιο ξακουστές μοντέρνες εκκλησίες είναι αυτή που έχτισε ο μεγάλος Αμερικανός αρχιτέκτονας Λούντ Ράιτ. Η εκκλησία είναι χτισμένη στην Καλιφόρνια και αντικρύζει τον Ειρηνικό. Είναι όλη από κρύσταλλο, σκεπασμένη με κόκκινα κεραμίδια. Στην αρχιτεκτονική εντύπωσι συμμετέχει απόλυτα το φυσικό περιβάλλον.

σκευτικής τέχνης. Δεν φαίνεται να μπορεί να γίνει εδώ λόγος για «προσαρμογή» της Εκκλησίας όσο κι αν είναι φανερό πώς η Εκκλησία προσαρμόζει ωρισμένους κανόνες της και, καμιά φορά, για να εκτελέσει την αποστολή της, τείνει να προτρέξει και να προλάβει τις ψυχολογικές απαιτήσεις του ανθρώπου, ενώ συγχρόνως τις καθοδηγεί.

Το καλλιτεχνικό αίτημα, αν και είναι το πιο παραδεδομένο, είναι ίσως το πιο συζητήσιμο. Πράγματι, η τέχνη είναι ελεύθερη γλώσσα ενός ανθρώπου που αισθάνεται με ιδιαίτερη ευαισθησία και προτρέχει σχετικά με τους πολλούς. Είναι, επομένως, ή έκφρασι μιās ένστικτώδους αντίδρά-

σεως της ψυχής και θάπρεπε ν' αποτελή για τους πολλούς γλώσσα που ισχύει και διαρκεί.

Όσο για το αίτημα της ατμόσφαιρας που επηρεάζει τους πιστούς, πρέπει να σημειωθεί ότι πολλοί απ' αυτούς δεν έχουν την καλλιέργεια και τη δυνατότητα να εκτιμήσουν ένα

Το εσωτερικό της εκκλησίας - παρόδας των Σουακονσών έχει ένα υποβλητικό φωτισμό. Τα άπειρα παράθυρα δημιουργούν ένα παιχνίδι φωτός που δίνει στο σύνολο μεγάλη υποβλητικότητα.

έργο θρησκευτικής τέχνης, είτε αρχαίο είναι αυτό, είτε σύγχρονο. Για να μην μιλήσουμε για κείνους που δεν έχουν κανένα θρησκευτικό αίσθημα και αντιδρούν απόλυτα στην κατανόησι ενός έργου θρησκευτικής τέχνης που απαιτεί μια ωρισμένη προσπάθεια, αν θέλη κανείς να νιώσει το βαθύτερο περιεχόμενό της.

Συμπέρασμα : στο αληθινό έργο τέχνης κτυπά άσχημα και προκαλεί αισθήματα αντίθετα προς την ευλάβεια, ή στυλιστικά υπερβολική τόλμη, ενώ έχει ευνόικη επίδρασι ή χρησιμοποίησι καινούργιων μορφών, όταν αυτές δικαιώνονται από πραγματικά καινούργιες απαιτήσεις μιās ψυχής σωστά καλλιεργημένης. Γι' αυτό και στις εκκλησίες, αντί να επιδιώκεται ή αυστηρή προσήλωσι των πατροπαράδοτων σχημάτων και των λεγομένων ιστορικών κανόνων της θρησκευτικής τέχνης, θα ήταν δυνατόν να γίνη επιλογή εκείνων των καινούργιων μορφών που ανταποκρίνονται καλύτερα στις απαιτήσεις — είτε συνειδητές είτε, τις περισσότερες φορές, άσυνειδητες — των ψυχών σήμερα.

Αυτά λέει ο Βιρτζίνιο Ροτόντι, θεολόγος.

Από τότε που ο άνθρωπος άρχισε να χτίζει, αφιέρωσε τις πιο τολμηρές του κατασκευές στη δόξα του Θεού και των Θεών : στην Κίνα, στην Αίγυπτο, στις Ινδίες, στην Ελλάδα, στην αρχαία ειδωλολατρική Ρώμη και, αργότερα, στην καθολική Ρώμη, στην Κωνσταντινούπολι, στο Παρίσι, στο Μι-

λάνο, στην Κολωνία, στην Σάρτρ. Όσο για την «συγκέντρωσι», το ζήτημα γίνεται πιο υποκειμενικό και συνδέεται με την ψυχολογική στιγμή κάθε ατόμου ειδικά.

Κάθε «νεολογισμός» απασχολεί και εμποδίζει την συγκέντρωσι και, ασφαλώς, όποιος μπήκε για πρώτη φορά να προσευχηθή π.χ. στο Ντουόμο του Μιλάνου, δεν μπόρεσε να συγκεντρωθή, ακριβώς λόγω θαυμασμού εμπρός σ' αυτό που ο άνθρωπος είχε τολμήσει να δημιουργήσει. Ανάλογα «απασχολείται» όποιος μπή για πρώτη φορά στην εκκλησία του Λε Κορμπυζιέ.

Ένα ταπεινό ξωκκλήσι αντιπροσωπεύει το ιδεώδες για θρησκευτική συγκέντρωσι του ατόμου. Αυτό όμως είναι τελείως άσχετο με το αρχιτεκτονικό πρόβλημα. Όσο για την αρχιτεκτονική μιās εκκλησίας που θα ανταποκρινόταν στο αίτημα του «καταλληλότερου χώρου για ν' ακούσουν οι πιστοί με τη σωστή ψυχική διάθεσι μιā θρησκευτική τελετή», οι πιθανοί και δυνατοί δρόμοι είναι αναρίθμητοι και άνοιχτοι σε αναρίθμητους σχεδιαστές για αναρίθμητους πιστούς : Ο Ράιτ με την κροστάλλινη εκκλησία του ξανοίγει το βλέμμα στο τοπίο και δοξάζει τον Θεό μέσα από την ομορφιά της φύσης. Ο Λε Κορμπυζιέ στο Ρονσάν πλαισιώνει τμήματα του ούρανού με ένα πολύπλοκο παιχνίδι από σκιές και φωτισμούς και δοξάζει τον Θεό ακριβώς μέσα από τα «τμήματα» και τις αναλογίες τους.

Αυτά λέει ο Γκουίντο Μινολέτι, αρχιτέκτων.

Ο Συναγωνισμός όργιάζει...

Η Αμερικανική Ακαδημία Αεροπορίας απέκτησε τελευταία την πιο τολμηρή εκκλησία, στην οποία, κάτω από την ίδια στέγη, λειτουργούν Προτεστάντες, Καθολικοί και Εβραίοι.

Η εκκλησία, που αποτελείται από 19 ύψυκόρουφα τρίγωνα από αστραφτερό αλουμίνιο, το ένα πίσω από το άλλο, ύψώνει τη σιλουέττα της στον ούρανό με φόντο τα Βραχώδη Όρη.

Τόσο τολμηρό είναι το σχέδιό της, ώστε ο δημοκρατικός γερουσιαστής Σκρίβνερ, γυιός παπᾶ, την αποκάλεσε «το εξ αλουμινίου τερατούργημα». Ένας άλλος γερουσιαστής διατύπωσε άλλη γνώμη, λέγοντας πώς η εκκλησία καλώς έγινε από αλουμίνιο, γιατί «αν οι άνδρες της αεροπορίας μπορούν να πολεμήν και να πεθαίνουν μέσα στο αλουμίνιο, μπορούν και το Θεό τους να λατρεύουν μέσα σ' αυτό.»

Τὰ παραμύθια διασκεδάζουν τούς μικρούς καὶ ξεκουράζουν τούς μεγάλους

Τὰ τρία χαμένα αὐγά

Ἕνα γαλλικὸ παραμῦδι

Μιὰ φορὰ κι ἓναν καιρό, σ' ἓνα μεγάλο καὶ ὠραῖο βασίλειο ζοῦσε μιὰ χαριτωμένη πριγκίπισσα ποὺ τὴν λέγανε Κολέτ. Ὅμως ποτὲ δὲν μᾶς φτάνει αὐτὸ ποὺ ἔχουμε, καὶ πάντα κάτι καινούργιο ζητᾶμε. Ἔτσι καὶ ἡ Κολέτ βαρέθηκε τὸ παλάτι τῆς, ἐτοίμασε τὰ πράγματά τῆς, κι εἶπε στοὺς δικούς τῆς : « Ἐγὼ θὰ πάγω νὰ περάσω τὸν καματερὸ Αὐγουστο στὴν Ἑλβετία, κεῖ πάνω στὰ χιονισμένα βουνά, ποὺ λένε πὼς εἶναι ὑπέροχα ! » Ποτὲ δὲν χαλάσανε τὸ χατίρι τῆς χαϊδεμένης τῆς. Ἔτσι, γεμίσανε πολλὰ ἀμάξια μ' ὅλα τὰ καλά, καὶ ἡ Κολέτ πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὰ ὀνειρεμένα βουνά.

Ὑστερα ἀπὸ πολλὲς μέρες ἔφθασε στὴ χώρα τοῦ ὀνείρου τῆς καὶ κάθησε σ' ἓνα μεγάλο ὀλόασπρο πύργο. Κάτω ἀπὸ τὰ πόδια τῆς εἶχε τὴ λάμπερὴ λίμνη, πίσω τῆς τὰ ὀλοπράσινα δάση, καὶ πέρα μακριὰ τὴν πάλλευκη γοητεία τῶν Ἀλπεων. Κι ἦτανε χαρούμενη κι εὐτυχισμένη μὲ τοῦτο τὸ ταξίδι τῆς.

Ξεκουράστηκε λοιπὸν λίγο καί, χωρὶς νὰ πάρῃ κανένα ὁδηγό, τράβηξε γιὰ τ' ἀγαπημένα τῆς βουνά. « Ἄν περπατήσω καλά, εἶπε μοναχὴ τῆς, θὰ φθάσω γρήγορα, κι ἴσαμε νὰ γύρῃ ὁ ἥλιος θὰ εἶμαι πίσω στὸν πύργο. » Πῆρε λοιπὸν τὸ δρόμο μὲ γρήγορα βήματα, χωρὶς νὰ λογαριάζῃ τίς καυτερὲς πέτρες καὶ πιὸ ψηλὰ τὸ χιόνι, ποὺ ἄρχισε νὰ σκεπάζῃ τὰ μικρά τῆς ποδαράκια. Στὸ τέλος ἔφθασε σ' ἓνα ψῆλωμα. Ἀστράψανε τὰ μάτια τῆς ἀπ' τὸν ἐνθουσιασμό. Μιὰ ὁμορφὴ πολιτεία φάνηκε στὸ βάθος, κι ἦτανε τρελλὴ ἀπ' τὴ χαρὰ τῆς, ἔτσι ποὺ τὴν ἔβλεπε τυλιγμένη στὴν ἄσπρη νταντέλλα τοῦ χιονιοῦ. Ἀξαφνὰ, χωρὶς νὰ τ' ἀπαντήσῃ, λὲς κι ἔπεσε μιὰ κουρτίνα, καὶ σκέπασε ὅλα τὰ ὠραῖα, καὶ τᾶχασε ἀπ' τὰ μάτια τῆς. Ἐμεινε γιὰ λίγο τρομαγμένη, κι ἔτσι ποὺ κοίταζε νὰ βρῇ ξανά τὸ δρόμο τῆς, στὴν κουφάλα μιανοῦ βράχου, ἀντίκρυσε μιὰ φωλιά, ποὺ μέσα ἦτανε τρία μεγάλα ἄσπρα αὐγά. « Μιὰ φωλιά ! φώναξε μὲ χαρὰ. Κι αὐγά ! Τί ὠραῖα αὐγά ! » Πῆρε ἓνα - ἓνα τ' αὐγά καὶ μὲ μεγάλη προσοχὴ τᾶβαλε μέσα στὴν τσέπη τοῦ φουστανιοῦ τῆς. Μὰ δὲν ἔκανε τρία βήματα, κι ἓνας μεγάλος κρότος ἀκούστηκε. Ἕνα σύννεφο τὴν τύλιξε, κι ὁ δυνατὸς ἀγέρας τὴν πῆρε στὴν ἀγκαλιά του, τὴν σήκωσε ψηλά, τόσο, ποὺ ἔνωσε νὰ πετᾷ, κι ὕστερα ἀπὸ λίγο βρέθηκε ξανά στὴ χιονι-

σμένη γῇ. Μὲ τρόπο τῆς τότε, εἶδε ἓνα τεράστιο πουλὶ νὰ κάθεται σ' ἓνα μεγάλο βράχο καὶ νὰ τὴν κοιτάζῃ ἀγριεμένα. « Κορίτσι κακὸ κι ἄμυαλο, τῆς εἶπε, πιστεύεις πὼς τόσο εὐκολὰ θὰ μούπαιρνες τ' αὐγά μου, ποὺ μέσα τους κοιμοῦνται γλυκὰ τὰ μαυρά μου, οἱ διάδοχοι τοῦ θρόνου μου ! Μὰ τὰ μάτια μου, ποὺ εἶναι γεμάτα ἀγάπη γι' αὐτά, ἀπὸ μακριὰ σὲ εἶδανε, κακὸ πλάσμα ! Χίλια κομμάτια θὰ σὲ κάμω μὲ τὴν κοφτερὴ μου μύτη, ἂν δὲν μοῦ δώσης πίσω τὰ τρία αὐγά μου ἀπειράχτα ! » Ἡ καίμενη ἡ Κολέτ κοίταξε τὴ φούστα τῆς καί, τρέμοντας, ἔβαλε τὸ χέρι τῆς στὴν τσέπη τῆς. Μ' ἀλίμονο, τ' αὐγά δὲν ἦτανε μέσα ! « Κύριέ μου, εἶπε γλυκὰ, ξέρω πὼς πρέπει νὰ σοῦ δώσω πίσω τ' αὐγά, ἀλλὰ δὲν τὰ ἔχω πιά ! Κι οὔτε καὶ ξέρω ποῦ νὰ τὰ βρῶ ! » Καὶ νομίζεις πὼς αὐτὰ ποὺ μοῦ λὲς μοῦ φτάνουνε ; τῆς εἶπε τὸ ἄγριο πουλί. Σοῦ δίνω τρεῖς μέρες καιρὸ νὰ τὰ βρῇς, τρεῖς ὀλόκληρες μέρες. Ὑστερα ξέρεις ποιά τύχη σὲ περιμένει ! » Καί, χτυπώντας δυνατὰ τίς φτεροῦγες του, χάθηκε μέσα στὰ σύννεφα.

Ἡ καίμενούλα ἡ Κολέτ ἀπόμεινε μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό. Μὰ μόλις πέρασε ἡ πρώτη τρομάρα τῆς, κατάλαβε πὼς, ἂν ἤθελε τὴ λευτεριά τῆς, θάπρεπε νὰ βρῇ τὰ τρία αὐγά. Ἀρχισε λοιπὸν νὰ κατεβαίνει γρήγορα τὴν κοιλάδα, ποὺ ἀπλωνότανε στὰ πόδια τῆς. Ὑστερ' ἀπὸ πολλὰ βάσανα, ἔφθασε στὴς ὄχθες μιᾶς μεγάλης καὶ λαμπερῆς λίμνης. Κάθισε λίγο νὰ ξεκουραστῇ, ἀλλὰ τὴν πῆρε στὴν ἀγκαλιά του ὁ ὕπνος, γλυκὸς καὶ παρήγορος. Σὰν ἀνοίξε τὰ μάτια τῆς, ὁ χρυσὸς ἥλιος βρισκόταν ψηλά, μ' ἀλίμονο, ἐκεῖνη θυμήθηκε τὰ ὅσα πέρασε τὴ χτεσινὴ φριχτὴ μέρα καὶ ξέσπασε σὲ κλάματα. Ἐκλαιγε ἔτσι πικρὰ κι ἀσταμάτητα, χωρὶς νὰ προσέξῃ ἓνα πουλάκι, ποὺ τὴν παρατηροῦσε στοργικὰ πάνω ἀπὸ ἓνα φράχτη.

— Κολέτ, τῆς εἶπε, μικρὴ μου κοπελίτσα, γιατί κλαῖς ;

Σήκωσε τὸ κεφάλι του τὸ κοριτσάκι καὶ φώναξε μ' ἐνθουσιασμό :

— Ἀχ ! Τί ὁμορφο πουλί ! Τί ὁμορφο ! Εἶναι κι ὀλογάλαζο !

— Κολέτ, εἶπε τὸ πουλί, λέγομαι Μερτίνος, κι εἶμαι ψαράς στὸν τόπο μου. Ἦρθα νὰ σὲ βοηθήσω, ἂν εἶναι μπορετὸ βέβαια.

— Καλέ μου Μερτίνε, μήπως ξέρεις ποῦ βρίσκονται τὰ τρία ἄσπρα αὐγά τοῦ μεγάλου πουλιοῦ, ποὺ ἔχει τὴ φωλιά τοῦ κεῖ ψηλά, κοντὰ στὸν οὐρανό ;

— Ὡχ ! ἔκανε ὁ Μερτίνος. Τ' αὐγά τοῦ αἰτοῦ, τοῦ ἄγριου φτερωτοῦ βασιλιᾶ μας ;

— Στάθηκα ἄμυαλη καὶ τὰ πῆρα μέσα ἀπ' τὴ φωλιά του, καὶ θὰ πάγω χαμένη, ἂν δὲν τὰ βρῶ σὲ τρεῖς μέρες ! εἶπε ἡ δυστυχισμένη.

— Φτωχὴ μου, ὁ αἰτὸς εἶναι κακὸς καὶ κανεὶς δὲν μπορεῖ ν' ἀλλάξῃ τὴ γνώμη του. Πρέπει νὰ βρεθοῦν τ' αὐγά. Γιὰ στάσου νὰ ρωτήσω τὴ φιλενάδα μου τὴν πάπια.

— Χρυσή μου, ἐσύ ποὺ ξέρεις ὅλα τὰ νέα στὸ βασίλειό μας, μὴν ἀκουσες ποῦ βρίσκονται τὰ τρία αὐγά τοῦ βασιλιᾶ μας τοῦ αἰτοῦ ;

— "Όχι, είπε ή πάπια. Τίποτα δὲν ἄκουσα νὰ λένε, καὶ δὲν θὰ βρεθῆκανε, γιατί θὰ τῷζερα. Ἴσως εἶναι πεσμένα σὲ καμιὰ γωνιά. Στάσου νὰ ρωτήσω τὸ δάσκαλο τὸν κόρακα.

— Κόρακα, καλέ μου! φώναξε.

— Κρά, κρά, ἐδῶ εἰμαι! καὶ φάνηκε τὸ μαῦρο πουλί.

— Μπὰς καὶ ξέρεις ποὺ εἶναι τ' αὐγὰ τοῦ βασιλιᾶ μας τοῦ αἰτοῦ, ποὺ ή μικρὴ πριγκίπισσα ἔχασε;

— Καὶ πῶς τᾶχασε;

— Τὰ εἶχα στὴν τσέπη τῆς φούστας μου, εἶπε ή Κολέτ, μὰ ἄξαφνα ἕνας δυνατὸς ἀγέρας μ' ἄρπαξε, κι ἄφησα νὰ μοῦ πέσουνε τ' αὐγά.

— "Ωχ! φώναξε ὁ κόρακας. Καὶ σὲ βαθειὲς σκέψεις ἄφησε νὰ γύρη τὸ κεφάλι του. "Η θᾶναι σπασμένα, εἶπε, ή κάπου θὰ βρίσκωνται χωμένα. "Αν σπάσανε πάνω στὶς κοφτερὲς πέτρες, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ψάχνουμε ἄδικα. Μπορεῖ ὅμως καὶ ν'ἄπεσαν μέσα στὸ νερὸ τῆς λίμνης!

— Νὰ μιὰ σκέψι ἄξια γιὰ ἕνα μεγάλο σοφὸ! φώναξε ή Κολέτ μὲ θαυμασμό.

— Τὸ πιστεύω! εἶπε ὁ κόρακας καὶ κορδῶθηκε περήφανος.

— "Αν εἶναι μέσα στὸ νερὸ, εἶπε ὁ Μερτίνος, πάγω νὰ δῶ.

Καὶ βούτηξε μέσα στὴ λίμνη. Σὲ λίγο γύρισε, κρατώντας στὴ μύτη του ἕνα μικρὸ ψαράκι. Τὸ ἄφησε κάτω στὸ χορτάρι κι ἄρχισε νὰ τοῦ μιᾷ:

— "Αν θέλεις νὰ μὴ σὲ φάω, πές μου γρήγορα, ἂν εἶδες τὰ τρία αὐγὰ τοῦ αἰτοῦ μέσα στὸ νερὸ.

Τὸ ψαράκι τόσο σιγὰ ἀπάντησε, τρομαγμένο, ποὺ οὔτε ή Κολέτ, οὔτε ή πάπια, οὔτε καὶ ὁ κόρακας τ' ἄκουσαν. Ἀλλὰ ὁ Μερτίνος ἀπὸ πάνω του καὶ μὲ τὰ φῖνα του τ' αὐτιά δὲν ἔχασε λέξι. Στὸ τέλος πῆρε τὸ ψαράκι στὴ μύτη του καὶ τῆριξε ἀπαλὰ στὴ λίμνη.

— Πριγκίπισσα, λέει ὁ Μερτίνος, ἔχω νέα νὰ σοῦ πῶ. Τὸ πρῶτο αὐγὸ εἶναι στὸ βάθος τῆς λίμνης. Τὸ δεύτερο, μέσα στὴν κοιλιὰ τοῦ βασιλιᾶ τῶν ψαριῶν, τοῦ σολομοῦ, καὶ τὸ τρίτο στὰ δίχτυα μιανοῦ ψαῖ σπουδαίου, ποὺ ὅλα τὰ ψάρια τὰ πιάνει καὶ τὰ πουλᾷ μακρὰ ἀπὸ δῶ!

— Ἀλίμονο! εἶπε ή μικρούλα. Πῶς θὰ μπορέσω νὰ πάγω στὴ βαθεῖα λίμνη νὰ πιᾶσω τὸν βασιλιὰ τῶν ψαριῶν καὶ νὰ βρῶ τὸν ψαρά γιὰ νὰ πάρω τ' αὐγά;

Τὰ τρία πουλιὰ πέσανε σὲ σκέψεις. Μὰ νὰ ὁ κόρακας ποὺ ἔσπασε τὴ σιωπὴ τους.

— Κύννε, κύννε, φίλε τῆς καρδιᾶς μου! φώναξε.

Ἡ Κολέτ ἀντίκρουσε πάνω στὸ νερὸ τῆς λίμνης ἕνα τεράστιο πουλί, ἄσπρο καὶ πολὺ χαριτωμένο, νὰ τρέχει γρήγορα σὰν βαρκούλα.

— Τί θέλεις, δάσκαλε; εἶπε στὸν κόρακα.

— Μὲ τὰ πλατεῖά σου πόδια μέσα στὸ βυθὸ τῆς λίμνης, δὲν

μπορεῖς νὰ βρῆς καὶ νὰ μᾶς φέρης τὸ αὐγὸ τοῦ αἰτοῦ ποὺ ἔχασε ή μικρὴ;

Ὁ κύκνος χάθηκε μὲ μιᾶς μέσα στὸ νερὸ καὶ σὲ λίγο φάνηκε κρατώντας τὸ στὴ δυνατὴ του μύτη.

— Κύννε, σ' εὐχαριστῶ πολὺ, εἶπε ή Κολέτ. Πολὺ γρήγορα θὰ πληρώσω τὴν καλωσύνη σου. Μονάχα νὰ βρῶ καὶ τ' ἄλλα δυὸ αὐγά. Καὶ τώρα δρόμο γιὰ τὸν ψαρά ποὺ ἔχει στὰ δίχτυα του τὸ ἄλλο.

"Υστερα ἀπὸ μιὰ ὥρα φτάσανε στὴν καλύβα του καὶ μπήκανε μέσα.

— Καλὴ σας μέρα! εἶπε ή Κολέτ. Κάνετε καλὴ ψαριά σήμερα;

— "Όχι, εἶπε ὁ ψαράς, μόνο ἕνα αὐγὸ, ποὺ δὲν ξέρω ποιοτοῦ ψαριοῦ εἶναι, μὰ εἶναι ὑπέροχο!

— Γιὰ νὰ δοῦμε, εἶπε ή Κολέτ. Καὶ ή καρδιά τῆς χτυποῦσε. Δὲν εἶναι κι ἄσχημο. Θέλεις, καλέ μου ἄνθρωπε, νὰ μοῦ τὸ πουλήσης;

Ὁ ψαράς κατάλαβε πῶς πολὺ τὸ ἤθελε ή μικρὴ, καὶ τῆς εἶπε:

— Ναί. Πάρ' το καὶ θὰ μοῦ δώσης ἕνα βόδι γι' ἀντάλλαγμα.

— Δέχομαι! φώναξε μὲ χαρά. Ἐχεις τὸ λόγο μιᾶς πριγκιπέσσας καὶ θὰ σοῦ δώσω δυὸ βόδια. Τὸ παίρνω.

— Ὅλα καλά, εἶπε ὁ Μερτίνος, μὰ θὰ κάνης καλὴ ψαριά, φτωχέ μου ἄνθρωπε, νὰ πιᾶσης στὰ δίχτυα σου τὸ σολομό, τὸ βασιλιὰ τῶν ψαριῶν.

— "Ωχ! εἶπε ή πάπια εἰρωνικά. Δὲν εἶναι τόσο καλὸς ψαράς γιὰ νὰ τὸ κατορθώση!

— Δὲν εἰμαι καλὸς ψαράς; φώναξε θυμωμένος ὁ ἄνθρωπος. Σᾶς ζητῶ μιὰ ὥρα προθεσμία καὶ θὰ δῆτε!

Καὶ παίρνοντας τὰ δίχτυα του ἔφυγε.

— Γιὰ κοίτα, εἶπε ὁ κόρακας, βρῆκε ποὺ νὰ τὸν χτυπήση ή παπίτσα μας ή ἔξυπνη!

Τρεῖς φορές ἔρριξε τὰ δίχτυα του ὁ ψαράς, μὰ τὴν τρίτη τοῦ φάνηκαν πολὺ βαρεῖα. Ἐβαλε ὅλες του τίς δυνάμεις κι ὕστερα ἀπὸ λίγο φάνηκε νὰ σπάρταρ στὰ δίχτυα του ἕνα τεράστιο ψάρι.

— Δὲν εἰμαι καλὸς ψαράς; Καὶ ὅμως νὰ τὸς ὁ βασιλιὰς τῶν ψαριῶν στὰ δίχτυα μου!

— Καλέ μου ἄνθρωπε, εἶπε ή Κολέτ, σοῦ δίνω ἕναν πύργο νὰ μοῦ τὸ δώσης.

— Ἐναν πύργο! Καὶ μὲ αὐτὴ ὀλόγυρα;

— Μὰ βέβαια. Πάρε τὸ μαχαίρι σου καὶ σχίσε τὴν κοιλιὰ του, εἶπε ή μικρὴ Κολέτ.

Σὲ λίγο νὰ καὶ τὸ τρίτο αὐγὸ! Τὸ εἶχε στὰ χέρια τῆς κι αὐτό.

— Κράτα τὸ ψάρι κι αὐριο νάρθης νὰ σοῦ δώσω ὅσα σοῦ ἔταξα.

"Υστερα μὲ δάκρυα στὰ μάτια ἀπ' τὴ συγκίνησι εὐχαρίστησε τοὺς καλοὺς τῆς φίλους καὶ πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὸ ψῆλωμα. Γρήγορα βρῆκε τὴ φωλιά καὶ τὸν αἰτό.

— Αἰτέ! εἶπε βλέποντάς τον στὰ μάτια περήφανα κι εὐτυχι-

σμένα. Νά τὰ τρία σου αὐγά, σ' τὰ φέρνω ἄγγιχτα καὶ παίρνω πίσω τὴ λευτεριά μου.

Ὁ αἰτὸς τὴν κοίταξε παράξενα. "Ἀξαφνα τὰ δυό του φτερά χαθήκανε, ἓνας μανδύας γλίστρησε ἴσαμε τὰ πόδια του, κι ἓνα ὠραῖο περιγυιόπουλο στάθηκε μπροστά της.

— Κολέτ, τῆς εἶπε, τόλμησες νὰ δῆς κατὰματα τὸν αἰτό! Ἡ ἀφοβησιά σου ἔλυσε τὰ μάγια μου. Ἡμουν κακὸς καὶ οἱ μάγισσες μὲ κάνανε αἰτό γιὰ νὰ μὲ τιμωρήσουνε. Μονάχα μιὰ ἄφοβη κοπέλα θὰ μποροῦσε νὰ μοῦ δώσῃ τὴ λευτεριά. Εἶμαι δοῦλος σου πιά!

"Ἐτσι παντρευτήκανε καὶ γνωρίσανε τὴν εὐτυχία καὶ κανέναν πιά στὸ βασιλεῖο τους δὲν τόλμησε νὰ σκοτώσῃ πουλί, οὔτε πάνω στὰ χιονισμένα βουνά, οὔτε μέσα στὰ σκιερὰ δάση, μὰ οὔτε καὶ στὰ καθάρια νερὰ τῆς λίμνης.

♦ "Ἐνας γέρος σκιωτσέζος ὁδηγὸς γυρίζει ἀπὸ τὸ κυνήγι ὅπου συνώδευσε τὸν νέο πάστορα καὶ ξαπλώνει στὴν πολυθρόνα του νὰ καπνίσῃ κοντὰ στὴ φωτιά.

— Σοῦ ἔχω ετοιμάσει λίγο τσαϊ, τοῦ λέει ἡ γυναῖκα του. Πῶς τὰ πάει ὁ καινούργιος πάστορας; καλὸς στὸ σημάδι;

Ὁ γέρος ὁδηγὸς τράβηξε τὴν πίπα του καὶ ἀπάντησε ἀργά : Σπουδαῖο σημάδι — ἀλλὰ νὰ δῆς πῶς ὁ Θεὸς προστατεύει τὰ πουλιά ὅταν τὰ σημαδεύει ὁ παπάς!

Pageant

♦ Ὁ μικρὸς παρακαλεῖ τὴ μητέρα του νὰ πάῃ ἀπέναντι νὰ παίξῃ μὲ τὰ ἄλλα παιδιά. Ἡ μητέρα του δίνει τὴ συγκατάθεσί της λέγοντάς του νὰ περιμένῃ νὰ περάσουν πρῶτα τ' αὐτοκίνητα καὶ μετὰ νὰ διασχίσῃ τὸ δρόμο.

Σὲ λίγο ὁ μικρὸς γυρίζει μὲ δάκρυα στὰ μάτια :

— Καλὲ μανούλα, περιμένω, περιμένω τόση ὥρα καὶ κανένα αὐτοκίνητο δὲν περνᾷ!

Fr. Wicant

Ὁ ἀγὼν ἀνάμεσα σὲ δυὸ ἀνίσους συναγωνιστὰς

ΡΟΥΚΕΤΕΣ

ΚΑΙ
ΤΕΧΝΗΤΟΙ
ΔΟΡΥΦΟΡΟΙ

Τοῦ ANDRÉ LABARTHE

Ἀπὸ τὸν περασμένο Δεκέμβριο τρεῖς τηλεκατευθυνόμενες ρουκέτες ἔχουν ξεκινήσει γιὰ τὴν ὑπερηχητικὴ τους περιπέτεια, ἀκολουθώντας μιὰ ἐξαλλή τροχιά.

Ἡ ἀσθένεια τῆς πυξίδας ἐπληξε καὶ τὶς διηπειρωτικὲς ρουκέτες ποὺ ἔχουν ἀκτῖνα δράσεως 8.000 χλμ., καθὼς καὶ τὶς μικρότερες ἀδελφές τους, μὲ τὰ 2.500 χλμ. Ἡ μιὰ χάθηκε στὸ παρθένο δάσος τοῦ Ἀμαζονίου, ἡ ἄλλη βυθίστηκε στὸν Ἀτλαντικὸ, ἡ τελευταία συνετρίβη στὰ βουνὰ τοῦ Γουάινινγκ. Ὅταν διανύσῃ μιὰ ὥρισμένη ἀπόστασις ἡ ρουκέτα, δὲν εἶναι δυνατό νὰ ἐπέμβῃ κανεὶς μὲ ἀσύρματο γιὰ νὰ τὴν ἐπαναφέρῃ στὴν τροχιά της, οὔτε νὰ τὴν καταρρίψῃ. Δὲν ἔχει ἀκόμη βρεθῇ ὁ ὑπερηχητικὸς «ζουρλομανδύας». Τὰ καταδιωκτικὰ ἀεροπλάνα ἐκπαιδεύονται κυνηγώντας τὶς ρουκέτες καὶ ἀντι-ρουκετικὲς ὑπερ-ρουκέτες δὲν υπάρχουν. Ἄν τὰ αὐτοπροωθούμενα ρομπότ ποὺ εἶναι ἡ τελευταία λέξις τῆς τεχνικῆς «χάνουν τὰ λογικά» τους — παρ' ὅλο ποὺ κατευθύνονται μὲ εἰδικὰ σήματα καὶ ἐλέγχονται μὲ ραντάρ — αὐτὸ

συμβαίνει γιὰτὶ ἡ τελειότητά τους εἶναι σχετικὴ. Ἡ ἀποστολὴ ποὺ ἀναθέτουν στὶς ρουκέτες αὐτὲς ξεπερνᾷ τὶς σημερινὲς γνώσεις τῆς τεχνικῆς. Καὶ μὲ δέος σκεπτόμαστε τοὺς τεχνητοὺς δορυφόρους ποὺ θὰ ἐκτοξευθοῦν σὲ λίγο καὶ γύρω στὴ Γῆ, σὲ ὕψος 4 ἢ 5.000 χλμ. μὲ ταχύτητα 25.000 χλμ. καὶ πλέον καὶ θὰ τριγυρίζουν γύρω ἀπὸ τὴ Γῆ χωρὶς ἄλλον ἐλεγχὸ τῆς πορείας τους ἀπὸ τὴν ὥρσις ποὺ θὰ τοὺς ἔχῃ δοθῇ γιὰ τὴν ἐκκίνησίν τους.

Ἀντίθετα ἀπὸ ὅ,τι νομίζουμε, εἶναι πολὺ πρὶν εὐκόλο νὰ διατηροῦμε τὸν ἐλεγχὸ ἑνὸς τεχνητοῦ δορυφόρου ποὺ καλύπτει 720.000 χλμ. τὴν ἡμέρα, παρὰ μιᾶς ρουκέτας ἐπὶ 100 φορές μικρότερας ἀποστάσεως.

Τὰ πολύπλοκα ὄργανα ποὺ κατευθύνουν μιὰ ρουκέτα ρυθμίζονται πρὶν ἀπὸ τὴν ἐκκίνησιν. Ἀλλὰ οἱ διορθώσεις τῆς πορείας ποὺ στέλνονται μὲ ραδιοκύματα δὲν εἶναι ἀποτελεσματικὲς ὕστερα ἀπὸ ὥρισμένη ἀπόστασι καὶ ἔτσι ἡ ρουκέτα μὲ μεγάλη ἀκτῖνα ἐνεργείας συμπεριφέρεται σὰν μιὰ ὀβίδα κανονιοῦ. Ἄν ἐξακοντίσουν δέκα

ρουκέτες μαζί, δεν θα πέσουν στον ίδιο τόπο. Η παραμικρή πνοή ανέμου, ή ελάχιστη μεταβολή θερμοκρασίας και ή υγρασία αλλάζουν την τροχιά τους. Όπως ή απόστασι που διανύει μια ρουκέτα εξαρτάται από την διάρκεια λειτουργίας του κινητήρα της, δηλαδή από την ποσότητα καυσίμου ύλης που μεταφέρει — άρα από τις χημικές συνθήκες καύσεως του κινητήρα —, ή θερμοκρασία του άέρα και ή υγραμετρική του κατάσταση επιδρούν στην απόστασι αυτή. Οι μπαταρίες του γυροσκοπίου που επιβάλλουν στο ρομπότ μια καθωρισμένη τροχιά είναι όργανα που μπορούν να κάνουν σφάλματα και μάλιστα τόσα περισσότερα, όσο πιο εύαισθητα είναι. Ο ήλεκτρονικός έγκέφαλος που συντονίζει όλες τις ένδείξεις πορείας της ρουκέτας και διευθύνει τις κινήσεις της αρχίζει τότε να τά χάνη και έπέρχεται ή καταστροφή. Και αν όλοι οι ύπολογισμοί ήταν τέλειοι, ποιός θα μπορούσε να προβλέψη τον άκριβη αριθμό των μικρών μορίων σκόνης και σταγονιδίων υγρασίας που θα συναντήση ή ρουκέτα στο δρόμο της και που λίγο ή πολύ θα επιδράσουν στην τύχη της; Η καλή σκόπευσι σε απόστασι 8.000 χλμ. με μια ρουκέτα άποτελεί άκόμη ένα άλυτο πρόβλημα. Η ρουκέτα με «άτομικό έγκέφαλο» δεν θα άποτελέση τέλειο στρατηγικό όπλο, παρά μόνον όταν έπιτευχθούν οι λεπτες ρυθμίσεις της.

Αντίθετα, ό τεχνητός δορυφόρος δεν έχει ούτε κινητήρα, ούτε πηδάλιο, ούτε διορθωτή πορείας. Όταν έκτοξευθή, φεύγει σε όριζόντια πτήσι, για να κάνει πολλές φορές τό γύρο της γής προτού μεταβληθή σε καπνό μόλις ξαναπέση στο έπίπεδο των στρωμάτων άέρος που περιβάλλουν τον πλανήτη μας. Ο τεχνητός δορυφόρος άποτελεί-

ται από μια μικρή σφαίρα γεμάτη όργανα μετρήσεων και όχι όργανα ναυσιπλοίας. Αν ή όριζόντια τροχιά της πτήσεως της ρουκέτας καθοριστή τη στιγμή της εκκινήσεως με περιθώριο άκρίβειας δυό μοιρών περίπου, μόλις ό δορυφόρος γίνη αυτόνομος οι κίνδυνοι να πέση είναι ελάχιστοι. Οι Άμερικανοί σκοπεύουν να έξακοντίσουν τον τεχνητό δορυφόρο στην Φλωρίδα, κοντά στον ώκεανό, για να άποφύγουν τον κίνδυνο να πέση σε κατοικημένη περιοχή. Μόλις όμως φύγη έξω από την άτμόσφαιρα της Γής, δεν έχει να φοβάται τις άνωμαλίες και τά καπρίτσια του. Τότε τον αναλαμβάνουν ή άστρονομία, ή βαρύτης του σύμπαντος, ή φυγόκεντρος δύναμις. Η τροχιά του έπισημαίνεται με έξισώσεις και όχι με ραδιοσήματα.

Μεταβάλλεται δηλαδή σε άστέρα, ενώ ή ρουκέτα παραμένει μια όβριδα που ύποτάσσεται στις επιδράσεις της ζωής στη Γή, του κρούς, της ζέστης, του ανέμου, της σκόνης, των νεφών.

Ο δορυφόρος που θα κάνει τό γύρο της Γής θα παίξη τό ρόλο του με πολύ λιγώτερες πιθανότητες να σφάλη από μια ύπερατλαντική ρουκέτα που άνεβαίνει 5.000 μ. πάνω από τά κεφάλια των ανθρώπων. Ο δορυφόρος, 10 φορές ταχύτερος από τη ρουκέτα, θα άνεβη 10 ή 20 φορές ψηλότερα άπ' αυτήν. Η πρώτη στιγμή της εκκινήσεως θα άποφασίση για την έπιτυχία του. Ο δορυφόρος άνήκει στο ήλιακό σύστημα. Αντίθετα, ή ρουκέτα καθ' όλη την πορεία της χρειάζεται χίλια δυό ήλεκτρονικά όργανα για να της χρησιμεύσουν ως πυξίδα. Ο τεχνητός δορυφόρος παίρνει την άνωτερότητα ενός άστρου, ή ρουκέτα δεν είναι παρά μια γήϊνη ύπερ-όβριδα που άυτοπροωθείται.

◆ — Τί ήλίθιος που ήμουν όταν σε παντρευόμουν!

— Μάλιστα! Κι έγώ τόσο τυφλή από τόν έρωτα, που δεν τό κατάλαβα!

Tatler

Τά νούμερα μιλούνε!

Έμεϊς και οι άριθμοί

Τού

LAWRENCE GALTON

Ο,ΤΙ ΚΑΝΕΤΕ Ή Ο,ΤΙ ΕΙΣΤΕ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΚΦΡΑΣΘΗ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ.

Οι έπιστημονικοί έρευνηται που άσχολούνται με παιγνίδια άριθμών έχουν καταλήξει σε καταπληκτικές στατιστικές ως προς τον οργανισμό μας. Οι σχετικές αναλύσεις δείχνουν λ.χ. πώς, ενώ κάθεστε ήσυχοι και διαβάζετε αυτές τις γραμμές, τό σώμα σας παράγει τόση θερμότητα, όση και μια λάμπα των 60 βάτ. Καί, αντίθετα άπ' ό,τι φαντάζεστε, ή νοικοκυρά που σιδερώνει ένα πουκάμισο ξοδεύει διπλή ενέργεια από έναν άνδρα που άσπρίζει ένα ταβάνι.

Ότιδήποτε και αν κάνετε ή είστε μπορεί να έκφρασθή με άριθμούς. Πρώτα άπ' όλα είστε τό προϊόν ενός τρομερού άριθμού, του 44.000, δηλαδή του άριθμού των γονιδίων που πέρασαν σε σας από τους προγόνους σας! Από τά γονίδια αυτά τά 36.000 πιστεύεται πως είναι κοινά σε όλους τους ανθρώπους. Τά υπόλοιπα είναι ύπεύθυνα για τις χιλιάδες, τις άτελείωτες ποικιλίες της σωματικής διαπλάσεως, των φυλετικών χαρακτηριστικών, της αναπτύξεως και της φυσιολογίας.

Γενικά τό συμπέρασμα είναι πως διαθέτουμε ένα άξιόλογο οργανισμό. Ίδου λ.χ. μερικά δείγματα άριθμών.

ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΣΑΣ.

Τό μήκος και τό πλάτος του κρανίου σας έχουν μεταξύ τους πιθανότατα αναλογία 10 προς 8. Αν ύπολογίσετε 100 μονάδες για την μεγα-

λύτερη κάθετη απόστασι του κεφαλιού, θα βρήτε ότι τό πρόσωπό σας στο έπίπεδο των ματιών θα μετρά 80. Η απόστασι από τό κρανίο ως τη γραμμή των ματιών, από τά μάτια ως τό στόμα και από τη μια κόρη του όφθαλμού ως την άλλη θα είναι πάντα 37. Μπορεί να μην έχετε ώσειδές κεφάλι, αλλά θα έχετε άσφαλώς ώσειδές πρόσωπο. Αν παραμερίσουμε τά μαλλιά, τά περισσότερα πρόσωπα έχουν τέτοιο σχήμα.

Ο ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ ΣΑΣ.

Αν τό μυαλό σας ζύγιζε όταν γεννηθήκατε περίπου 12 ουγγίες, όπως είναι συνηθισμένο, τώρα θα πρέπει να ζυγίζει γύρω στις 3 λίμπρες, και λίγο περισσότερο αν είστε άνδρας, αν και τό περισσότερο αυτό βάρος δεν έχει, όσο ξερούμε, καμιά σημασία. Παρ' όλο που ό έγκέφαλος σας θα λησμονήση περισσότερο από τό 90 % από ό,τι μάθατε κατά την διάρκεια της ζωής σας, ώστόσο μπορεί να «άποθηκεύση» 10 φορές περισσότερες πληροφορίες από όσες περιέχονται στη Βιβλιοθήκη του Άμερικανικού Κογκρέσου με τους 9.000.000 τόμους. Αν και ό έγκέφαλος καταναλίσκει όξυγόνο, παρ' όλη τη μικρή διαφορά στις μετρήσεις άποδόσεως ενεργείας του οργανισμού σας όταν κοιμάστε, όταν μένετε άργός ή όταν συγκεντρώνεστε σε δύσκολα προβλήματα.

ΤΟ ΚΡΑΝΙΟ ΚΑΙ ΤΑ ΜΑΛΛΙΑ ΣΑΣ.

Τό δέρμα του κρανίου σας καλύπτει έκτασι 120 τετραγωνικών ίντσών. Αν

υπολογίσουμε πώς έχετε περίπου 1.000 τρίχες μαλλιών σε κάθε τετραγωνική ίντσα, τότε έχετε συνολικά 120.000 τρίχες στο κεφάλι σας (!), εκτός αν είστε ξανθός, όποτε θα έχετε κάπου 140.000, ή κοκκινομάλλης 90.000. Τα μαλλιά σας είναι τόσο δυνατά, ώστε, αν κάθε τρίχα σήκωνε ίσο μέρος ενός βάρους, τότε θα μπορούσατε να κρεμάσετε πέντε τόννους χωρίς να φύγει ούτε μία τρίχα από τη ρίζα της. Αν πάrouμε τα μαλλιά από το κεφάλι και τα πλέξουμε σαν σκοινί, οι ίδιες τρίχες θα μπορούσαν να σηκώσουν βάρος μέχρι 10 τόννους.

Η ΟΡΑΣΙ ΣΑΣ.

Όταν γεννηθήκατε, ή όρασί σας ήταν σχεδόν ανύπαρκτη, σε ηλικία ενός έτους ήταν κατά το 1/10 κανονική και ή κανονική σας όρασι αναπτύχθηκε μόνο στο 4ο ή 5ο έτος σας. Καθώς περνούν τα χρόνια, ή όρασί σας θα «γερνά» ως πού να γίνετε 52 ετών. Τότε φθάνει στην ακμή της ή πρεσβυωπία, πού αρχίζει μετά τα σαράντα και βαθμιαία επιφέρει απώλεια της ίκανότητας των ματιών σας να βλέπουν καθαρά τα κοντινά αντικείμενα.

Η ΟΜΙΛΙΑ ΣΑΣ.

Η όμιλία δεν είναι κάτι φθινό, τουλάχιστον όσον αφορά τη συμβολή του σώματος. Για να προφέρετε μία και μόνο λέξι, πρέπει να χρησιμοποιήσετε 72 διαφορετικούς μύς. Η όμιλία έχει και ακουστική ενέργεια. Ακόμη και ένας ψίθυρος παράγει το ανάλογο ενός δισεκατομμυρίου του βότ' ή συνήθης όμιλία ένα 10.000.000 και, αν φωνάξετε πολύ δυνατά, θα φθάσετε το ένα χιλιοστό του βότ.

ΤΑ ΔΟΝΤΙΑ ΣΑΣ.

Όταν μασάτε, τα εμπρός δόντια σας μπορούν να διαγκωνούν με πίεσι μέχρι 80 λιβρών κατά τετραγωνική ίντσα, ενώ τα πίσω δόντια δουλεύουν με δύναμι μέχρι 160 λιβρών. Τα δόντια σας έχουν και επιδερμίδα — ένα άχρωμο σμάλτο με πάχος το 1/1000 της ίντσας. Ο συνηθισμένος άνθρωπος χάνει τα 4/10 των δοντιών του από την

παιδική ως τη μέση ηλικία και ή απώλεια συνεχίζεται ως τα 65 χρόνια.

ΤΑ ΚΟΚΚΑΛΑ ΣΑΣ.

Έχετε 222 όστα στο σώμα σας πού δίνουν συνήθως το 15 % του βάρους σας. Η δύναμί τους είναι απίστευτη. Τα κόκκαλα μπορούν να σηκώσουν βάρος 119 λιβρών κατά κυβικό πόδι, δηλαδή 3 φορές περισσότερο από ό,τι μπορεί να σηκώσει ένα ξύλο δρυός. Το κόκκαλο της σιαγόνας, πού είναι ισχυρότερο από όλα, μπορεί να σηκώσει βάρος 1,8 τόννων. Τα πειράματα δείχνουν πώς τα όστα έχουν περιθώριο ασφαλείας με δείκτη 30, δηλαδή μπορούν να αντέξουν σε πίεσι 30 φορές μεγαλύτερη από την συνηθισμένη.

ΤΟ ΑΙΜΑ ΚΑΙ Η ΚΑΡΔΙΑ ΣΑΣ.

Το αίμα σας είναι 6 φορές πυκνότερο από το νερό. Περιλαμβάνει 25 τρισεκατομμύρια έρυθρά αιμοσφαίρια για να μεταφέρουν το όξυγόνο από τους πνεύμονες στο υπόλοιπο σώμα. Σε ένα κυβικό χιλιοστό αίματος υπάρχουν 4 - 5 εκατομμύρια έρυθρά αιμοσφαίρια και περίπου 7.000 λευκά αιμοσφαίρια πού άμύνονται έναντι των μολύνσεων. Κάθε 24 ώρες τα 2 1/2 εκατομμύρια μικροσκοπικά φίλτρα των νεφρών σας συγκεντρώνουν 50 γαλόνια ύγρο και 5 λίβρες στερεό υλικό. Σκοπός: ή έπιλογη και άποβολή των άχρηστων υλικών. Το υλικό επιστρέφεται καθαρό στο αίμα μέσα από 39 μιλία των μικροσκοπικών σωλήνων των νεφρών. Για να άντληση αυτό το αίμα ή καρδιά σας, εργάζεται σκληρά, αλλά συχνά άναπαύεται. Ύστερα από κάθε παλμό σταματά για 1/6 του δευτερολέπτου.

ΤΟ ΔΕΡΜΑ ΣΑΣ.

Πρόκειται για το μεγαλύτερο όργανο του σώματός σας, πού καλύπτει το 1/6 του συνολικού βάρους σας. Έχει έκτασι 20 τετραγωνικών ποδών. Επάνω σε ένα κομμάτι δέρμα σε μέγεθος γραμματοσήμου υπάρχουν τρία εκατομμύρια κύτταρα, ένα μέτρο αίμοφόρα άγγεια, 4 γυάρδες νεύρα, 100 ιδρωτοποιοί άδένες, 15 σμηγματογόνοι άδένες!

Η ΓΕΥΣΙ ΣΑΣ.

Αν ή ευαισθησία της γεύσεώς σας είναι αρκετά άνεπτυγμένη, μπορείτε να διακρίνετε ένα κουταλάκι άλάτι σε 10 γαλόνια νερό, ένα κουταλάκι ξινό σε 40 γαλόνια νερό και ακόμη ένα κουταλάκι κινίνη σε 100 γαλόνια νερό! Από νερό χρειάζεστε κάθε μέρα 5 1/2 πάιντς (2 1/2 όκ.) για να άντικαταστήσετε τη συνήθη απώλεια του σώματος.

ΤΙ ΠΑΙΡΝΕΤΕ ΚΑΙ ΤΙ ΑΠΟΔΙΔΕΤΕ.

Χωρίς να σ'ος κακοφανή, μπορείτε να μάθετε πώς τρώτε πολύ περισσότερο από ένα άλογο. Ακόμη και το πιό καταπονημένο άλογο τρώει 8-9 φορές το βάρος του σώματός του σε ένα χρόνο. Έσείς μπορείτε να φάτε 16 φορές το βάρος του σώματός σας σε ένα χρόνο. Παίρνετε ακόμη αρκετό άέρα, 2 γαλόνια κάθε λεπτό, έστω και αν στέκεστε άκίνητος. Όταν περπατάτε, θέλετε διπλή ποσότητα άέρα, και όταν τρέχετε τριπλή. Και όποια-δήποτε δουλειά και αν κάνετε, ακόμη και στον καθιστικό αιώνα μας, αν είστε συνήθης άνθρωπος, κάνετε 20.000 βήματα την ήμέρα. Αυτό δηλαδή, ως πού να γίνετε 80 ετών, θα είναι σαν να κάνετε με τα πόδια έξι φορές το γύρο της γης!

ΤΑ ΠΟΔΙΑ ΣΑΣ.

Υπάρχει πιθανότητα 50 προς 50 ότι οι κνήμες σας δεν έχουν το ίδιο μήκος. Οι μισοί άνθρωποι τουλάχιστον έχουν τη μία κνήμη δύο πόντους μακρύτερη από την άλλη. Αυτό φέρ-

νει συχνά μία μικρή κάμψι της σπονδυλικής στήλης, αλλά μπορεί να άντιμετωπιστή με ένα παπούτσι ψηλότερο από το άλλο.

ΤΟ ΥΨΟΣ ΣΑΣ.

Άσφαλώς θα είστε ψηλότερος από τους προγόνους σας, ακόμη και τους τελευταίους. Σε ηλικία 14 ετών το σημερινό άγόρι είναι κατά πέντε πόντους ψηλότερο από ό,τι ήταν ένα άγόρι της ίδιας ηλικίας πριν από 30 χρόνια. Και οι γυναίκες είναι ψηλότερες. Όστόσο, όποιο και αν είναι το ύψος σας, μετά τα 30 θα χάσετε λίγο. Τα πόδια όμως των γυναικών φαίνεται πώς μεγαλώνουν.

ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΣΑΣ.

Αν είστε ένας συνηθισμένος τύπος άνδρας, ή λαβή του χεριού σας, πού είναι δυό φορές πιό δυνατή από όσο της γυναίκας, ίσοδυναμεί με 60 - 130 λίβρες κατά τετραγωνική ίντσα. Το χέρι πού χρησιμοποιείτε πιό πολύ είναι κατά 10 % ισχυρότερο από το άλλο.

Η ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΣΑΣ.

Οι πιθανότητες να ζήσετε ως τα 100 χρόνια είναι πολύ μεγαλύτερες για σ'ος από όσο ήταν για τους γονείς σας. Για τα παιδιά σας θα είναι ακόμη μεγαλύτερες. Από τα 20 εκατομμύρια παιδιά πού γεννήθηκαν μετά το 1950, οι 80.000 είναι πολύ πιθανόν να γίνουν 100χρονίτες. Από τον ίδιο αριθμό ανθρώπων πού γεννήθηκαν στις αρχές του 1900 μόνον οι 40.000 έχουν αυτή την πιθανότητα.

ΕΝΙΑΙΟΣ ΚΑΙ ΕΚΕΙ ; . . .

♦ — Πώς πάνε οι δουλειές; ρωτάει έναν έμπορο κάποιος φίλος του.

— Άν συνεχίσουν έτσι, τότε ή δήλωση πού έδωσα στην έφορία θα είναι άληθινή.

Pourquois Pas ?

ΕΔΩ ΚΙ ΕΚΕΙ

♦ Στο Γκόττυσμπορω έχει σωθῇ ἓνα μνημεῖο πού ἀπαθανατίζει μιὰ φράσι. Ἡ ἱστορία εἶναι ἡ ἐξῆς :

Ἡ μάχη ἔληξε ὑπὲρ τοῦ ἐχθροῦ καὶ τὸ σύνταγμα ἀναγκάστηκε νὰ ὑποχωρήσῃ πλὴν τοῦ σημαιοφόρου πού ἔμενε ἀπομονωμένος σ' ἓνα ὕψωμα μαζί μὲ ἐλάχιστους ἄνδρες.

Ὁ διοικητὴς τοῦ συντάγματος κατῴρθωσε νὰ στείλῃ ἓνα ἀγγελιοφόρο μὲ τὸ ἐξῆς μήνυμα : Ὁδήγησε τὴ σημαία στὸ σύνταγμα, πάσῃ θυσίᾳ.

Καὶ ὁ σημαιοφόρος ἀπάντησε : Ὁδηγήσατε σύνταγμα εἰς σημαίαν, πάσῃ θυσίᾳ.

« Coronet »

♦ — Ἀγόρασα ἓνα αὐτοκίνητο τέλειο, λέει κάποιος στοὺς φίλους του. Ἐχει ἀπ' ὅλα : κρεβάτι, ζεστὸ καὶ κρύο νερό, ραδιογραμμόφωνο, ὡς καὶ μπάρ.

— Ἐτοῦτο εἶναι θαῦμα ! λέει ἓνας ἀπ' τοὺς φίλους. Γιατὶ τὸ πῆρες μὲ τόσες εὐκολίες ;

— Γιὰ νὰ ἔχω ἓνα μέρος νὰ ζῶ, ὅση ὥρα ψάχνω νὰ βρῶ τόπο νὰ παρκάρω τὸ αὐτοκίνητο !

Pageant

♦ Ὁ μπαμπὰς ἦταν διακεκριμένος ψυχίατρος ἀλλὰ προκειμένου γιὰ τὸ νεογέννητο μωρὸ τοὺς πού δὲν ἐνοοῦσε νὰ σταματήσῃ τὸ κλάμα, εἶχε ἀποδειχθῇ τελείως ἀχρηστος. Τί νὰ κάνουμε ; ρωτοῦσε ἀπελπισμένος τὴ γυναῖκα του. Καὶ δὸς του κατέβαζαν ἀπὸ τὴ βιβλιοθήκη τὸν Ἀντλερ καὶ τὸν Φρόυντ καὶ ἄλλους ψυχολόγους νὰ τοὺς δώσουν τὰ φῶτα τους.

Σ' αὐτὴ τὴ δύσκολη στιγμή, ἔφθασε στὸ σπίτι ἡ πεθερά, ἡ ὁποία διὰ μιᾶς ἀντελήφθη τὴν κατάστασι.

— Ἄν ἤμουν ἐγὼ στὴ θέσι σας, θὰ ἄφηνα τὰ βιβλία καὶ θὰ ἔπιανα τὸ μωρὸ, εἶπε στὸν γαμπρὸ της.

Constellation

♦ Ἡ κυρία χάρισε στὸν ἄνδρα της μιὰ φοβερά ἀσχημη γραβάτα.

— Μὲ τί κοστούμι θὰ τὴν φορῆς, χρυσέ μου ; τὸν ρωτᾷ.

— Μὲ μιὰ πολὺ μακριὰ γενειάδα ! ἀπαντᾷ ὁ σύζυγος.

Pourquois - Pas ?

Η ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ "ΕΚΛΟΓΗΣ"

Ἡ « Ἐκλογὴ » συνεχίζει τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀστρολογίας, βέβαιη ἀπὸ τὰ γράμματα πού παίρνει ὅτι ικανοποιεῖ μιὰ ἐπιθυμία πέρα πολλῶν ἀναγνωστῶν της.

Αὐτὰ πού δημοσιεύονται εἶναι γραμμένα ἀπὸ τὸν σοβαρότερο εἰδικό, τὸν Α. ROY.

ΤΙ ΛΕΕΙ Ο ΑΣΤΕΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΘΕΝΟΥ

ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΓΕΝΝΗΘΗΚΑΝ

ἀπὸ 24 Αὐγούστου - 23 Σεπ/βρίου

Οἱ γεννημένοι στὸν ἀστερισμὸ τῆς Παρθένου πρέπει πολὺ συχνὰ νὰ σκέπτονται καὶ νὰ φροντίζουν τὴν υγεία τους πού θὰ εἶναι αὐτὴ τὴ χρονιά εὐπαθὴς στὶς φλεγμονές καὶ στοὺς γαστρικοὺς πυρετοὺς. Πρέπει ἐπίσης νὰ φυλάγουν ἀπὸ βιαστικές καὶ ἐπιπόλαιες ἀποφάσεις σχετικές μὲ τίς δουλειές τους. Εὐτυχῶς ἡ τύχη τοὺς ἀγρυπνᾷ ὥστε ἐπεμβαίνοντας στὴν κατάλληλη στιγμή θὰ μειώνῃ τίς ζημιές, θὰ βελτιώνῃ ὀρισμένες καταστάσεις καὶ θὰ ἀρχίζῃ νὰ δείχνῃ τὴν εὐνοίᾳ της. Σὲ καμιά περίπτωσι οἱ γεννημένοι ὑπὸ τὴν Παρθένου δὲν πρέπει ν' ἀπογοητευθοῦν.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΓΕΝΝΗΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 24/8 - 23/9

Θά λεπτολογούν το κάθε τί, θά εξογκώνουν τις μικρές λεπτομέρειες και θά φλυαρούν συχνά άκατάσχετα. 'Ωστόσο δέν θά στεροούνται ένός θετικού και ρεαλιστικού πνεύματος και θά είναι ίκανά νά επιμείνουν έως ότου πετύχουν τόν σκοπό τους. Θά είναι επίσης πρόθυμα, συμπαθητικά και θά τά καταφέρνουν πάντα νά ενεργούν μέ λογική και φρόνησι. Θά έχουν τόν έντερικό τους σύστημα εύαισθητο.

Ο ΟΥΡΑΝΟΣ ΜΕΤΑΞΥ

24 Αύγουςτου - 23 Σεπ/βρίου 1957

ΚΡΙΟΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 21 Μαρτίου - 20 'Απριλίου.

Μήν βασισθήτε πάρα πολύ στην τύχη σας πού φαίνεται νά σάς είναι δύστροπη. Προσέξτε πρό παντός τά οικονομικά σας, ενεργήστε μέ φρόνησι και μέ συναίσθησι τών ευθυνών σας, πάρτε μετρημένες αποφάσεις. Τό τρίτο δεκαήμερο θά είναι αίσθηματικά τό πιο εύτυχές.

ΤΑΥΡΟΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 21 'Απριλίου - 20 Μαΐου.

Όσοι γεννήθηκαν στο πρώτο και δεύτερο δεκαήμερο μπορεί νά απολαύσουν υλικές ικανοποιήσεις εάν δουλέψουν μέ τάξι και μέθοδο. Ευνοείται επίσης και ό αίσθηματικός τομέας. Δυσπιστείτε, κατά τό τρίτο δεκαήμερο, στις ιδέες πού σάς έρχονται στο μυαλό σας.

ΔΙΔΥΜΟΙ : Για όσους γεννήθηκαν από 21 Μαΐου - 22 'Ιουνίου.

Ό πλανήτης σας, ό 'Ερμής, μπορεί νά σάς σπρώξει σέ άπερισκέψιες και νά δημιουργήση μέσα σας και γύρω σας μιá άτμόσφαιρα ένκνευρισμού, από την όποια κινδυνεύουν νά επηρεασθούν τό επαγγελματικό περιβάλλον σας και οι οικογενειακές σχέσεις σας. 'Ωστόσο θά συναντήσετε την ευνοια σοβαρών ανθρώπων και στο πρώτο δεκαήμερο μπορεί νά δήτε πολύ ενδιαφέρουσες πραγματοποιήσεις.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 23 'Ιουν. - 22 'Ιουλίου.

Μήν κάνετε τίποτε πού μπορεί νά κλονίση σοβαρά τά οικονομικά σας ή νά σάς δημιουργήση συναισθηματικές περιπλοκές λόγω έπιπολαίας έκτιμήσεως τής καταστάσεως. 'Η δουλειά και ή επίμονη προσπάθεια σας θά σάς φέρουν πλούσιους καρπούς. Κατά τό τρίτο δεκαήμερο, μαζί μέ τά ευνοϊκά αποτελέσματα από τη δουλειά σας, θά έχετε και άπροσδόκητη ικανοποίησι στ'α ζητήματα τής καρδιάς.

ΛΕΩΝ : Για όσους γεννήθηκαν από 23 'Ιουλίου - 22 Αύγουςτου.

Η τύχη είναι μαζί σας. Μερικά αποτελέσματα μάλιστα μπορούν νά ξεπεράσουν τις έλπίδες σας. Τά δύο πρώτα δεκαήμερα θά είναι κατάλληλα για τη λήψι σοβαρών αποφάσεων πού θ' αποδώσουν τό καλύτερο στόν έρωτα, στις δουλειές και θά εξασφαλίσουν τό μέλλον σας. Τό τρίτο δεκαήμερο θά σάς είναι λιγώτερο ευνοϊκό, ιδίως τις πρώτες ημέρες.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 23 Αύγουςτου - 22 Σεπτεμβρίου.

Τηρήστε μιá σόφρονα επιφυλακτικότητα μπροστά σέ κάθε τι πού θά είχε ένα χαρακτήρα άσυνήθιστο, πού θά άφηνε ελεύθερο τό πεδίο σέ άδικαιολογίες και άπρέπειες. 'Επιβλέψτε τά παιδιά, μήν άμελήτε την οικογενειακή σας κατάστασι, φροντίστε την υγεία σας. Μετά τις 15 αισθητή βελτίωσι.

ΖΥΓΟΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 23 Σεπτεμβρίου - 23 'Οκτωβρίου.

Από τις 24 Αύγουςτου - 13 Σεπτεμβρίου, ή 'Αφροδίτη και ό Ζεύς διατρέχουν τό ώροσκόπιό σας, ευνώνοντας έτσι και τόν έρχομό τής τύχης. 'Υστερα από τις 13, μόνον ό Ζεύς επαγρυπνεί, αλλά ή καλή του διάθεσι είναι άρκετή για νά βοηθήση τό πρώτο δεκαήμερο και νά προετοιμάση τό έδαφος για σοβαρώτατες πραγματοποιήσεις κατά την διάρκεια τών άλλων δεκαημέρων.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 24 'Οκτωβρίου - 22 Νοεμβρίου.

Η περίοδος αυτή φαίνεται κατάλληλη για νά βάλετε σ' ενεργεία τις καλύτερες ιδιότητες τής φαντασίας και τού αγωνιστικού σας πνεύματος. Φαίνεται νά ευνοούνται έμπορικές επιχειρήσεις, μετακινήσεις, συνεργασίες πνευματικές. Τό τρίτο δεκαήμερο επιβάλλει πάντως σύνεσι, ιδίως κατά τις πρώτες ημέρες.

ΤΟΞΟΤΗΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 23 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου.

Παρά τις προφανείς και σίγουρες προστασίες και μιá άρκετά εξαιρετική τύχη, αποφύγετε κάθε είδους άπερίσκεψία και δυσπιστείτε σέ ώρισμένους γνωστούς σας πού ζηλοφρονούν κάθε επαγγελματική σας έπιτυχία και τη συναισθηματική εύτυχία σας.

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 21 Δεκεμβρίου - 20 'Ιανουαρίου.

Η φρονιμάδα και ή επίμονη θά φέρουν τούς καρπούς τους, υπό την προϋπόθεσι νά μήν άναμινύετε τά αισθήματά σας στις δουλειές σας και νά βασίζετε κυρίως στην προσωπική σας προσπάθεια. Τό πρώτο δεκαήμερο μπορεί νά δή μιá έλπίδα σας νά έπιτυγχάνη, ύστερα από μιá περίοδο άμφιβολίας.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 21 'Ιανουαρίου - 19 Φεβρουαρίου.

Μέ όλη την κουραστική άβεβαιότητα πού θά γίνη αισθητή ιδιαίτερα τις πρώτες μέρες, ή περίοδος αυτή πρέπει νά θεωρηθή σαν μιá από τις εύτυχείς στιγμές τής ζωής σας, όπου ή καρδιά και ή λογική συμβαδίζουν άρμονικά. Μετά τις 15, πρέπει ν' αποφύγετε κάθε ενεργεία πού θά σάς υπαγορεύση τό όρμημένο σας.

ΙΧΘΥΕΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 20 Φεβρουαρίου - 20 Μαρτίου.

Σέ όλο αυτό τό διάστημα μήν άναλάβετε τίποτε πού νά ξεπερνά τις υλικές σας δυνατότητες, προσέξτε την υγεία σας μέ κάποια δίαιτα και προσπάθηστε ν' αποφύγετε την υπερβολική κόπωση. Περιμένετε τό τρίτο δεκαήμερο, όποτε οι περιστάσεις για την αισθηματική σας ζωή θά είναι πολύ πιο τυχερές και τό γενικό κλίμα λίγο πιο ήσυχο.

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Μιά στήλη που επίμονα ζήτησαν οι φίλοι της 'Εκλογής με επανειλημμένα τους γράμματα.

Μιά κατατοπιστική εικόνα της πνευματικής ζωής ενός τόπου δίνουν άσφαλώς τα βιβλία που κυκλοφορούν. Για τους φίλους λοιπόν των Γραμμάτων ή «'Εκλογή» θ' αφιερώνη από το τεύχος αυτό λίγο χώρο, για να τους ενημερώνη γύρω από τις νέες εκδόσεις.

Κάθε μήνα στις σελίδες αυτές θ' αναφέρονται τα αξιολογώτερα καινούργια βιβλία, τα ελληνικά και τα ξένα, τα μεταφρασμένα στη γλώσσα μας.

Ελπίζουμε πώς σύντομα οι σελίδες αυτές θα γίνουν ένα πλήρες χρονικό της ζωής του βιβλίου στον τόπο μας.

* Όσοι από τους συγγραφείς και τους εκδότες επιθυμούν ν' αναφέρωνται τα νέα βιβλία τους στη στήλη αυτή, ας στέλνουν ένα αντίτυπο στην «'Εκλογή» (Σωκράτους 57).

Κώστα Ουράνη : «'Από τον Ατλαντικό στη Μαύρη Θάλασσα» (έκδ. 'Ι. Κολλάρου).

Με τον τόμο αυτό ολοκληρώθηκε ο κύκλος των ταξιδιωτικών βιβλίων του Κώστα Ουράνη, τα οποία κυκλοφορούν στη σειρά των «'Απάντων» του με τη στοργική επιμέλεια της συζύγου του κ. Ελένης Ουράνη, γνωστής στο φιλολογικό κοινό με το ψευδώνυμο "Αλκής Θρύλος.

Δε χωράει άσφαλώς αντίρρηση ότι ο ποιητής των «'Νοσταλγιών» κατέχει στην ταξιδιωτική μας λογοτεχνία μια εξαιρετική θέση.

Το βιβλίο του αυτό φέρνει την εξαίσιμη σφραγίδα της ρέμβης και των λυρικών φίλτρων του Ουράνη και αποτελεί τις ωραιότερες ίσως σελίδες "Ελλην ταξιδιωτή. Ο τόμος αυτός περιέχει οδοιπορικές σημειώσεις από την Πορτογαλία, τη Γαλλία, «'αστερόγραφα» από το Παρίσι, έντυπώσεις από την 'Αγγλία και σκέψεις γι' αυτήν, σκέψα και περάσματα από τη Ρουμανία, την Τσεχοσλοβακία, μνήμες

από πολιτείες και δρόμους. "Ο,τι όμως αξίζει περισσότερο από το βιβλίο αυτό είναι σίγουρα οι πρώτες σελίδες του με το γενικώτερο «'Ταξίδια και ταξιδιώτες», στις οποίες ο Κώστας Ουράνης φωτίζει με την προσωπική του εμπειρία και καλλιέργεια την ανάγκη της φυγής και της περιπλάνησης που νιώθουν πολλοί άνθρωποι. Οι σελίδες αυτές έχουν για τον ίδιο το βάρος και τη σημασία μιās εξομολογήσεως.

* *

Σπύρου Μελά : «'Η επανάσταση του 1909» (έκδ. Πηγή, 1957).

Η βιβλιοθήκη της νεώτερης πολιτικής ιστορίας της χώρας μας πλουτίστηκε τον τελευταίο καιρό με δύο εξαιρετά βιβλία. Το πρώτο οφείλεται στον Σπύρο Μελά και αναφέρεται στην επανάσταση του 1909. Ο δημιουργός του «'Γέρου του Μοριά» και των «'Ματωμένων ράσων», με το ξεκουράστο απλό ύφος του, φωτίζει μίαν από τις δραματικώτερες πτυχές της εθνικής μας ιστορίας. Ο Σπύρος Μελάς έζησε

από κοντά, όπως μαρτυρούν οι σελίδες του βιβλίου του, τα γεγονότα που ώδηγησαν στην επανάσταση εκείνη. Όστόσο δεν παρασύρεται από προσωπικές απόψεις και γνώμες και σέκεται με ουδετερότητα και ψυχραιμία μπροστά σε μορφές και έργα.

* *

Θεοφ. Παπακωνσταντινίου : «'Ιων Δραγούμης» (έκδ. Βασικής Βιβλιοθήκης-Αετός).

Είναι το δεύτερο βιβλίο σχετικά με τη νεώτερη πολιτική ιστορία του τόπου μας που ευκλυφόρησε πρόσφατα. Ο συγγραφέας του — ένας από τους καλύτερους πολιτικούς αρθρογράφους των τελευταίων δεκαετιδών — παρουσιάζει τον μεγάλο δραματιστή του Μακεδονικού 'Αγώνα με πολλή ευσυνειδησία κι αγάπη.

* *

Κώστα Δημητριάδη : «'Στην 'Αθήνα την Παλιά», Β' έκδ. (έκδ. «'Συλλόγου των 'Αθηναίων», 1957).

Απ' ό,τι ξέρουμε ή πιδ ώλοκληρωμένη και συστηματοποιημένη εργασία που έγινε με την πέννα για τη διάσωση της Παλιάς 'Αθήνας είναι τα τρία βιβλία του Κώστα Δημητριάδη. Ο εκλεκτός αυτός 'Αθηναϊολάτρης, παίρνοντας τη σκυτάλη της αγάπης για τις όμορφες της 'Αθήνας από τον Καμπούρογλου, τον Παπαντωνίου, τον Μωραϊτίνη, κάνει με τα τρία βιβλία του ύμνο και θρήνο μαζί για ό,τι ωραίο φεύγει και χάνεται όριστικά. Το πρώτο μέρος από αυτό το τρίπτυχό του, ο τόμος «'Στην 'Αθήνα την Παλιά», ευκλυφόρησε πρόσφατα για δεύτερη φορά, με αναμνήσεις από χαρακτηριστικά γεγονότα της «'Χρυσής 'Εποχής», την ιστορία του Βασιλικού Κήπου, νοσταλγικές περιπλανήσεις σε γραφικές γειτονίες, κεφάλαια για τη δόξα και την όμορφη της καντάδας, καθώς και τον μεγάλο τραγουδιστή νής 'Αθήνας, τον Τίμο Μωραϊτίνη.

* *

Στέλιου Σεφλούδα : «'Οδυσσέας χωρίς 'Ιθάκη» (έκδ. «'Δίφρου», 1957).

Ο κ. Σεφλούδας είναι γνωστότατος στους φιλολογικούς κύκλους από δε-

κάδα βιβλίων του και ο' αυτόν ανήκει ή τιμή για την προσπάθεια που έγινε να μεταφρευθή και στη χώρα μας ό εξελιγμένος έσωτερικός μονόλογος. 'Ατυχώς όμως το ιδιότυπο αυτό λογοτεχνικό είδος, που τις πρώτες ουσιαστικές ρίζες του πρέπει να τις αναζητήσουμε στον Μαρσέλ Προυστ και που έφτασε με κείμενα 'Αγγλων πεζογράφων σε μια αξιόλογη άκμή, δεν μπόρεσε ακόμη ν' αγαπηθή από το ελληνικό κοινό. Ο 'Ελληνας που και στην ανάγνωσή του ζητάει το όριστικό και το συγκεκριμένο, εξακολουθεί να θεωρεί αυτό το είδος σαν κάτι ξένο. 'Ακριβώς γι' αυτό ή προσπάθεια και ή επιμονή του κ. Σεφλούδα έχει κάτι ωραίο και ήρωικό μαζί.

* *

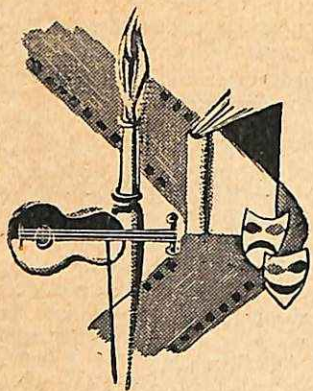
Χρήστου Ζαλοκώστα : «'Μαρίνα» (έκδ. 'Ι. Κολλάρου).

Πρόκειται για ένα έρωτικό μυθιστόρημα, που εξελίσσεται πριν από δέκα χρόνια, στην εποχή του συμμοριτοπολέμου. Το κοινό που θέλγεται από βιβλία που έχουν για βασικό προσόν τους την υπόθεση, όταν μάλιστα αυτή είναι δοσμένη με κάποια λογοτεχνική καλλιτέπεια, θα βρή στη «'Μαρίνα» του κ. Ζαλοκώστα σημαντικό ενδιαφέρον. Ο συγγραφέας του μάλιστα, μολονότι περνάει τη βασική ήρωίδα του και τ' άλλα πρόσωπα του έργου μέσα από τις συμπληγάδες πολιτικών γεγονότων που καίνε ακόμη, κατορθώνει να μην ξενίξη και να μη θίγη τον καλοπροαίρετο αναγνώστη του με τη θέση που παίρνει συχνά.

* *

† Φαίδωνος Κουκουλέ : Βυζαντινών Βίος και Πολιτισμός, τόμος ΣΤ'.

Με την έκδοσι του ΣΤ' τόμου του βιβλίου του αειμνήστου ακαδημαϊκού που πέθανε πριν ένα χρόνο, συμπληρώνεται το όλο μεγάλο έργο, που αποτελεί μίαν αληθινή εγκυκλοπαιδεία του δημοσίου και ιδιωτικού βίου των Βυζαντινών. Ο νέος τόμος περιέχει ανάμεσα σε πολλά άλλα, και τα έξι κεφάλαια : 'Ιατρικά, Δικαστήρια και Ποινικά, Μοναχικός Βίος, Μεσαιωνικοί κατάδεσμοι, Παροιμιογραφικά κλπ...

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ...

Στις γραμμές αυτές, σκόρπια και με λίγα λόγια, κλείνεται η πνευματική και καλλιτεχνική κίνησης του μηνός και λίγο... φιλολογικό κουτσομπολιό.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ — ΣΧΟΛΙΑ — ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΡΩΤΗΣΑΝ τελευταία τον Σαρλώ «τί είναι κινηματογραφική συγκίνηση». Κι αυτός απάντησε:

— «Η έκφραστική σιωπή που, όταν είναι καλά τοποθετημένη, είναι τόσο ευγλωττη, ώστε και ο πιο άπλως λόγος μοιάζει με άνυπόφορη φλυαρία.

<ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ τοπίο είναι ένα αρμονικό κρᾶμα μουσικής του Βάγκνερ, του Ντεμπυσσύ και του Σοπέν... Είναι ένα τοπίο που απλώνεται σ' όλες τις γραμμές των εκφράσεων: «Ηρεμο, θελλωδες, επιβλητικό, γαλήνιο, άγριο... Ποτέ δεν κουράζει... Έχει τη χάρη της αδιάκοπης εναλλαγής και δίνει στον ξένο την εντύπωση της αρμονίας και της αιωνιότητας.»

Συλλογίστηκε αυτόν το θαυμάσιο χαρακτηρισμό ενός ξένου λυρικού ταξιδιώτη που βρέθηκε πριν από πολλά χρόνια στην πατρίδα μας κι αισθάνθηκε την ανάγκη να εκφράσει σ' ένα ωραιότατο κείμενο τη βαθειά συγκίνησή του γι' αυτήν τη «λυρική γνωριμία», καθώς τη χαρακτηρίζει, με άφορμή μια ενδιαφέρονσα έκθεσι ελληνικού τοπίου που γίνεται στο «Ζυγό».

ΤΙ ΕΙΝΑΙ όμως ακριβώς αυτή η

έκθεσι; Μια σειρά εντυπώσεων των εκλεκτότερων ζωγράφων μας από τις όμορφες της χώρας μας.

Εκείνο που αξίζει να μελετήσει ο επισκέπτης αυτής της έκθεσας είναι ο τρόπος με τον οποίο οι ζωγράφοι — και κυρίως οι μοντέρνοι — αντιλαμβάνονται το ελληνικό τοπίο.

ΥΠΑΡΧΟΥΝ κάτι λέξεις ήχηρές, μουσικές, που εξασκούν μέσα μας μια περίεργη γοητευτική έλξη...

Την παρατήρησι αυτή την έκαμε τελευταία ο Αντρέ Μωρούα, θέλοντας να εξηγήσει ότι δεν είναι μόνο ένα μεγάλο ή ένα μικρό κείμενο που μάς γοητεύει και συχνά μάς γοητίζει με μια ιδιότυπη μέθη, αλλά κάποτε — κάποτε και μια λέξι, μια απλή μικρή λέξι.

ΜΙΑ ΕΚΘΕΣΙ έργων Πिकासό που έγινε τελευταία στην Αμερική είχε... όληθρια αποτελέσματα. Επηρεάσε τόσο το κοινό του Νέου Κόσμου, ώστε και τα παιδιά ακόμη ανάμεσα σ' ένα μάτς μπάσκετ μπόλ και μιά... κόκα κόλα μιλούν περί Πिकासό...

«Ελλην διανοούμενος που επέστρεψε πρόσφατα από τη Νέα Υόρκη μου έδωσε αυτή την... πρόσθετη πληροφορία: Κυκλοφορεί τώρα με πολλή επιτυχία μια νέα μάρκα παγωτών που φέρνει τ' όνομα του διασήμου Γαλλο-Ισπανού ζωγράφου. Τέτοια δόξα ασφαλώς δε θα τη φανταζόταν ποτέ ο Πिकासό!...

ΤΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ κοινό περιμένει με ζωηρό ενδιαφέρον το βιβλίο της μικρής Λούσυ Σαρογιάν — κόρης του διασήμου πεζογράφου Ουίλλιαμ Σαρογιάν — για το οποίο, πριν ακόμη εκδοθή, έχει γίνει ευρύτατος διαφημιστικός θόρυβος. Θέμα του ή έρωτική ιστορία μιας νεαρής Πορτογαλίδας μ' έναν Αμερικάνο, που καταλήγει σ' ένα γάμο. Η Πορτογαλίδα όμως δεν μπορεί να ζήσει στον Νέο Κόσμο και να προσαρμοσθή με τις συνθήκες της ζωής που επικρατούν εκεί... Έτσι συγκεντρώνει με κόπο τα λεπτά που ξώδεμε ο άνδρας της για να την πάρει μαζί του στην Αμερική και, έλευθερη, χωρίς κανένα ήθικό ή υλικό δεσμό μαζί του, γυρίζει στην πατρίδα της για να ξαναρχίσει απ' την αρχή τη ζωή της...

Λέγεται ότι η ιστορία αυτή είναι γραμμένη με πολλές ψυχολογικές λεπτομέρειες κι ότι αποκαλύπτει τις τεράστιες διαφορές που χωρίζουν τους δύο κόσμους.

Θέλετε τώρα και την ηλικία της συγγραφέως της; Είναι μόλις 13 ετών!...

ΛΕΓΕΤΑΙ ότι η είδησι της προσέχουσ εκδόσεως του βιβλίου αυτού της Λούσυ Σαρογιάν προκάλεσε ζωηρές ανησυχίες στην πάντα θορυβώδη Φρανσουάζ Σαγκάν.

Η συγγραφέως του «Καλημέρα θλίψι» ήθελε να έχη το προνόμιο της πιο νέας και της πιο τολμηρής μυθιστοριογράφου του κόσμου... Όταν εκκυκλοφόρησε σ' πρώτη έκδοσι το πολυκροτο «Καλημέρα θλίψι», η Σαγκάν ήταν μόλις 17 ετών κι ο παγκόσμιος τύπος έσπευσε άμέσως να

χαιρετήση το γεγονός της ανακαλύψεως ενός «παιδιού φαινομένου που είχε στο γράψιμό του το ρεαλισμό ενός Ζολά και την ψυχολογική παρατήρησι ενός Φλωμπέρ».

Από τότε πολλές απομιμήσεις της Σαγκάν εφάνηκαν στην Ευρώπη και στην Αμερική, αλλά καμιά δεν μπόρεσε να την εκθρονίση. Νά όμως που τώρα η βασιλεία της κινδυνεύει... Η μικρή Λούσυ Σαρογιάν εμφανίζεται ως επικίνδυνη αντίπαλος, και μάλιστα έχει το πρόσθετο υπέρ αυτής στοιχείο, ότι ενώ η Σαγκάν εκκυκλοφόρησε το πρώτο της βιβλίο σ' ηλικία 17 ετών, αυτή το κυκλοφορεί στα 13 της.

Λέγεται παρασκηνιακά ότι, ύστερ' απ' αυτό, η Φρανσουάζ ετοιμάζεται να... ξαναπέση θύμα αυτοκινητιστικού δυστυχήματος, για ν' αυξήσει τη δημοτικότητά της!

ΣΥΛΛΟΓΙΖΟΜΑΙ συχνά πόσο πρόσκαιρη και εφήμερη είναι η δόξα μερικών συγγραφέων.

Ο Μπέρναρντ Σω έλεγε αυτού του είδους τους συγγραφείς «λογοτέχνες-πυροτεχνήματα». Η λάμψη τους είναι έντυπωσιακή και μεγάλη, αλλά διαρκεί πολύ λίγο... Sic transit gloria mundi...

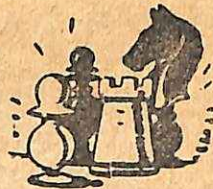
ΑΦΟΡΜΗ γι' αυτές τις σκέψεις μου έδωσε ο πρόσφατος θάνατος του Γάλλου ακαδημαϊκού Κλωντ Φαρρέ... Οι παλιότεροι θα θυμούνται πόση εντύπωση και πόση συγκίνηση είχαν προκαλέσει μερικά βιβλία του και ιδιαίτερα «Η μάχη» και οι «Πολιτισμένοι». Χάρis σ' αυτό το θόρυβο και στις ψηλές γνωριμίες του, κατώρθωσε το 1935 να εκλεγεί μέλος της Γαλλικής Ακαδημίας.

Εφήμερη δόξα! Ο θάνατός του, ύστερ' από αρκετά χρόνια σιωπής, τον έφερε για λίγο στην επικαιρότητα κι αυτό ήταν όλο... Το έργο του δεν άνθεσε στη δοκιμασία του χρόνου και ο Φαρρέ, πολύ πριν πεθάνη σαν άνθρωπος, είχε οριστικά πεθάνει σαν συγγραφέας!

N. M.

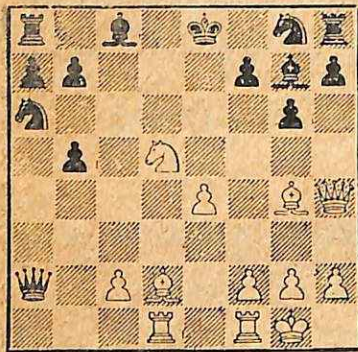

ΣΚΑΚΙ

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

*Ασκήσις άρ. 665

Λευκά (12) : Ρη1. Βθ4. Πδ1. ζ1. Αδ2. Αη4. Ιδ5. Σγ2. ε4. ζ2. η2. θ2.
Μαύρα (14) : Ρε8. Βα2. Πα8. θ8. Αγ8. η7. Ια6. η8. Σα7. β5. β7. ζ7. η6. θ7.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίξουν.

Πῶς συνεχίζουν ἐδῶ τὰ Λευκὰ διὰ νὰ κερδίσουν κατὰ τρόπον... ἐπιδεικτικόν ;

*Ασκήσις 666. *Απὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (13) : Ρε1. Βε4. Πδ1. θ1. Αβ5. η5. Ιδ5. η1. Σα2. β4. ζ2. η2. θ2.
Μαύρα (13) : Ρε8. Βα5. Πγ8. θ8. Αε6. ζ8. Ιγ6. η8. Σα7. β7. ζ7. η7. θ7.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά τῶν Μαύρων νὰ παίξουν.

Τὰ Μαύρα ἐπαιξαν 1)... Β × β ;
Ἡ κίνησις αὐτὴ εἶναι ἐν τούτοις λανθασμένη.

Πῶς πρέπει νὰ παίξουν τώρα τὰ

Λευκὰ διὰ νὰ ἀποδείξουν τὸ λάθος τῆς κινήσεως Β × Α ;

*Ασκήσις 667. *Απὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (7) : Ρη1. Πγ1. γ8. Αη3. Σζ2. η2. θ4.

Μαύρα (8) : Ρβ7. Πδ4. δ7. Ιδ5. Σα6. ζ6. η6. θ5.

Εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίξουν.

Ἡ σωστὴ συνέχεια ἐξασφαλίζει τὴν νίκην εἰς τὰ Λευκὰ.

Πῶς πρέπει ὁμως νὰ παίξουν ;
*Ασκήσις άρ. 668. *Απὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (8) : Ρθ2. Βη4. Πζ2. Αη5. Σα2. β2. δ4. θ5.

Μαύρα (8) : Ρη8. Βη6. Πε4. Ιγ4. Σα7. β7. γ6. θ7.

Εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίξουν.

Ἡ σωστὴ κίνησις ἐξασφαλίζει ἐδῶ τὴν νίκην εἰς τὰ Λευκὰ.

Ποία εἶναι ἡ κίνησις αὐτὴ ;
*Ασκήσις άρ. 669. *Απὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (10) : Ρθ1. Πα1. η7. Αβ2. Σα2. β4. β6. ε4. ζ2. θ2.

Μαύρα (10) : Ρθ8. Πα8. ζ8. Ιδ3. Σα7. β7. γ7. δ6. ζ7. θ7.

Εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίξουν.

Πῶς κερδίζουν ἐδῶ τὰ Λευκὰ εὐκολώτατα ;

*Ασκήσις άρ. 670. *Απὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (11) : Ρβ1. Βη5. Πζ1. η1. Αδ4. θ3. Σα2. β2. γ2. ε4. θ4.

Μαύρα (12) : Ρθ8. Βε7. Πγ6. ζ8. Αγ8. ζ6. Σα6. β7. δ5. ζ5. ζ7. θ7.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίξουν.

Πῶς συνεχίζει ἐδῶ τὴν παρτίδα ὁ ἰσχυρὸς παίκτης ;

Τὰ Λευκὰ πρέπει νὰ κερδίσουν.
*Ασκήσις άρ. 671. *Απὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (10) : Ρθ1. Πη1. η7. Αβ2. η8. Σα4. ε3. ζ2. ζ3. θ2.

Μαύρα (10) : Ρθ8. Βδ6. Πδ8. Ιβ4. η4. Σα6. β7. ζ5. ζ7. θ6.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίξουν.

Πῶς κερδίζουν τὰ Λευκὰ... ἀμέσως ;
*Ασκήσις άρ. 672. Πρόβλημα Β. GALITZ.

Λευκά (8) : Ρη1. Πδ3. Αη2. Ιζ8. θ5. Σδ7. ε4. ζ2.

Μαύρα (7) : Ρε5. Πη7. Αβ3. η5. Ια1. γ8. Σα7.

Τὰ Λευκὰ παίζουν καὶ κάνουν μάτ σὲ δύο κινήσεις.

*Ασκήσις άρ. 673. Πρόβλημα Μ. HAVEL.

Λευκά (5) : Ρθ4. Βη3. Αγ4. Ιη4. Ση7.

Μαύρα (2) : Ρθ7. Ιδ5.

Τὰ Λευκὰ παίζουν καὶ κάνουν μάτ σὲ δύο κινήσεις.

*Ασκήσις άρ. 674. Πρόβλημα W. GRIMSHAN.

Λευκά (9) : Ρα2. Βγ4. Πα8. β1. Αβ3. ζ2. Σα5. γ5. δ6.

Μαύρα (8) : Ρβ7. Βθ7. Πη6. Αε8. η7. Σα6. α7. ζ6.

Τὰ Λευκὰ παίζουν καὶ κάνουν μάτ σὲ δύο κινήσεις.

ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ

Λευκά : Σμύσλωφ.

Μαύρα : Μποτβίνικ.

6η παρτίδα

1) δ4, Ιζ6. 2) γ4, η6. 3) Ιγ3, δ5. 4) Ιζ3, Αη7. 5) Ββ3, δ × γ4. 6) Β × γ4, 0-0. 7) ε4, Αη4. 8) Αε3, Ιζδ7. 9) 0-0, Ιγ6. 10) θ3, Α × Ιζ3. 11) η × Α, Ιβ6. 12) Βγ5, ζ5. 13) Ιε2, Βδ6. 14) ε5, Β × Β+. 15) δ × Β,

Ιγ4. 16) ζ4, Πζδ8. 17) Αη2, Ι × Αε3. 18) ζ × Ι, Ιβ4. 19) Α × β7, Παδ8. 20) γ6, Ρζ7. 21) Ιδ4, ε6. 22) Ιβ5, Ιδ5. 23) Π × Ιδ5 ! ε × Π. 24) Ι × γ7, Πδγ8. 25) Α × Πγ8, Π × Α. 26) Ι × δ5, Π × γ6+. 27) Ρδ2, Ρε6. 28) Ιγ3 καὶ τὰ Μαύρα ἐγκατέλειψαν.

Λευκά : Σμύσλωφ.

Μαύρα : Μποτβίνικ.

8η παρτίδα

1) ε2-ε4, γ7-γ5. 2) Ιη1-ζ3, Ιβ8-γ6. 3) δ2-δ4, γ5 × δ4. 4) Ιζ3 × δ4, Ιη8-ζ6. 5) Ιβ1-γ3, δ7-δ6. 6) Αγ1-η5, ε7-ε6. 7) Βδ1-δ2, α7-α6. 8) 0-0-0, θ7-ε6. 9) Αη5-ε3, Αγ8-δ7. 10) ζ2-ζ4, Πα8-γ8. 11) Ργ1-β1, β7-β5. 12) Αζ1-δ3, Ιζ6-η4. 13) Αε3-η1, Ιγ6 × δ4. 14) Αη1 × δ4, ε6-ε5. 15) Αδ4-η1. 16) Ιγ3-δ5 ! Ιη4-ε3. 17) ε5 × ζ4. 18) Βδ2 × ε3, Αη1 × ε3, ζ4 × ε3. 19) Αδ7-ε6 (ΖεΑε7 ἀκολουθεῖ ἰσχυρῶς 19) ε5, Αε6. 20) Ι × ε7, Β × ε7. 21) Βη3-δχ1 21) ε × δ6, λόγω Α × α2+ η19) ε5, Αη5. 20) Βε4, Αε6. 21) θ4 ! η19) ε5, 0-0. 20) Βε4 ! κλπ.). 19) Βε3-α7 (ὁ ἀπλούστερος τρόπος ποὺ κερδίζει, διότι τὰ Μαύρα δὲν μποροῦν νὰ σώσουν τὰ πιόνια α6/β5. Ἐὰν Πα8 ; 20) Β × Π καὶ Ιγ7+ !). 19)... Αε6 × δ5 20) ε4 × δ5, Αζ8-ε7. 21) Πθ1-ε1, Βδ8-γ7. 22) Βα7 × α6, 0-0. 23) γ2-γ3, Αε7-ζ6. 24) Αδ3 × β5, Πγ8-α8. 25) Βα6-γ6, Βγ7-β8. 26) Βγ6-γ4, Πζ8-γ8. 27) Αβ5-γ6 (καὶ ἔτσι μποροῦν τώρα τὰ Λευκὰ νὰ στραφοῦν πρὸς τὴν πτέρυγα τοῦ μαύρου Βασιλέως... 27)... Πα8-α7. 28) Βγ4-β3, Ββ8-γ7. 29) Πε1-ε4, η7-η6. 30) Πδ1-ζ1, Αζ6-ε5. 31) θ2-θ3, Ρη8-η7. 32) Πε4-β4, Πγ8-ζ8. 33) α2-α3, θ6-θ5. 34) Ρβ1-α2, Βγ7-δ8. 35) Ββ3-γ2, ζ7-ζ5. 36) Βγ2-ζ2, Πα7-ζ7. 37) α3-α4 (δὲν ὑπάρχει κατάλληλος τρόπος ἀμύνης ἐναντίον τοῦ προχωροῦντος τοῦ λευκοῦ α' πιονιοῦ) 37)... η6-η5. 38) Πβ4-β5, η5-η4. 39) α4-α5, ζ5-ζ4. 40) θ3 × η4, θ5 × η4 (ἐδῶ ἡ παρτίδα διεκόπη καὶ τὰ Μαύρα ἐγκατέλειψαν χωρὶς νὰ ξαναρχίσουν. Σὲ περίπτωσι 41) α6, η3 τὰ Λευκὰ δὲ ἐπαιξαν 42) Βζ3 ἀπειλοῦντα Βη4+ κλπ.

(Λύσις στὴ σελίδα 128).

Ι. Χ.

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

Ζητῶ ἀλληλογραφία.

Με νέους και νέες ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμο
στὴν ἐλληνική, γαλλική ἢ γερμανική.

Στρατιώτης

Μικρώνης Κωνσταντῖνος

723 T.M. "Ὄρχος ΒΣΤ 903

Με νέους και νέες στὴν ἐλληνική ἢ
ἰταλική γλῶσσα.

Στρατιώτης

Κορτόσης Γιώργος

391 Σύνταγμα Ἀρμάτων

ΒΣΤ 903 2α ΙΑΗ

Με νέους και νέες με σκοπὸ τὴν
ἀνταλλαγὴ γραμματοσῆμων.

Βασίλειος Τσάρας

Ἀγίου Κοσμά 4

Ἰωάννινα

Με νέους και νέες με σκοπὸ τὴν
ἀνταλλαγὴ γραμματοσῆμων.

Δημήτριος Πολίτης

Φοιτητὴς Χημείας

Λήμνου 49

Ἀθῆναι

Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλὰ τους
λόγια καὶ γιὰ τὴ συνεργασία τους τοὺς
ἀναγνώστες μας Εὐάγγελο Γιαννικό-
πουλο, Ι. Παλαμήδη, Γ. Χαλκίδη.

Ἀλληλογραφία ἀναγνωστῶν.

Φωτεινὴ Ντούρου : Τὸ βιβλίο «Ποτὲ
πιὰ κουρασμένος» πωλεῖται σὲ ὅλα τὰ
μεγάλα βιβλιοπωλεῖα τῶν Ἀθηνῶν,
πρὸς 35 δρχ. Ἄν στείλετε στὸ βιβλιο-
πωλεῖο Κολλάρου, Σταδίου 38, τὸ πο-
σὸν αὐτὸ καὶ τὰ ταχυδρομικά, θὰ
ἔχετε ἀμέσως τὸ βιβλίο.

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» ἀπὸ σελίδα 7.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1) ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΙΣ. 2) ΙΤΑΛΙΔΕΣ
— ΥΠΟ. 3) ΣΑΛΑΜΑΝΚΑ. 4) ΙΤΑΛΟΙ
— ΡΚΘ' = 129 = (1957 - 129 =
«1828»). 5) ΟΡΣΕ — ΟΠΕΡΑ. 6)
ΒΑΤΡΑΧΟ — ΑΤΑ. 7) Ο «ΜΑΝΤΑ-
ΛΟΖΗΣ». 8) ΝΑΤΑΛ — ΠΙΝΑΚΙ.
9) ΟΖΑ — ΡΑΜΜΑ. 10) ΣΑ — ΕΙ —
ΟΜΙΛΟΣ. 11) ΝΕΥΡΟΣΠΑΣΤΑ. 12)
ΣΤΑΛΙΝ — 111.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1) ΔΙΣΚΟΒΟΛΟΣ. 2) ΗΤΑ — ΡΑ-
ΜΑΖΑΝΙ. 3) ΛΑΛΙΣΤΑΤΑ — ΕΛ. 4)
Η «ΛΑΤΕΡΝΑ» — ΕΥΑ. 5) ΤΙΜΑ —
ΤΡΙΑΝΤΑ. 6) ΛΑΔΗ — ΧΑ — ΟΣ.
7) ΡΕΝΟ — Ο «ΛΙΜΟΣ». 8) ΙΣΚΙΟ —
Ο «ΚΑΜΠΟ». 9) ΠΑΖΑΡΙΑ. 10)
ΣΥΝΘΕΤΗΝ — ΙΣΛ. 11) ΠΙ — ΚΡΑΣΙ
— ΟΤΙ. 12) ΣΟΥΡΑ — ΠΑΣΑΙ.

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟ-
ΤΕΡΑ» ἀπὸ σελίδα 67.

1) ΑΘΛΟΘΕΤΗΣ = 38. 2) ΚΟ-
ΡΙΝΘΙΟΣ = 36. 3) ΕΥΡΥΧΩΡΟΣ =
45. 4) ΑΠΟΛΙΘΩΜΑ = 36. 5) ΘΙ-
ΒΕΤΑΝΟΣ = 37. 6) ΦΛΩΡΙΝΙΟΝ =
42.

Σύνολον = 234.

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ ;» ἀπὸ
σελίδα 60.

1) ΑΚΚΙΣΜΟΙ : Β. Προσποιητὲς
ἀρνήσεις, «νάζια», καὶ μάλιστα στὸ
ἔρωτικό πεδίο, «καμώματα» : Κ ἄ-
νει ἄκκισμούς (ἀπὸ τὸ ρῆμα
ἄκκιζομαι).

2) ΑΛΑΒΑΣΤΡΟ : Γ. Εἶδος ἄσπερης
μισοδιάφανης πέτρας, πού πήρε τ' ὀ-
νομά της ἀπὸ τὴν ὁμώνυμη πόλιν τῆς
Αἰγύπτου ὅπου πρωτοβρέθηκε. Συνεκ-
δοχικά, καὶ τὸ δοχεῖο ἀπ' αὐτὴ τὴν
πέτρα.

3) ΑΠΕΥΚΤΑΙΟΝ : Α. Ἀπὸ τὸ ἐπί-
θετο ἀπενεκταῖος (= ἐκεῖνος πού

ἀπεύχεσαι, εὐχεσαι νὰ μὴ γίνη), ἀνε-
πιθύμητος. Τὸ οὐδέτερο σὰν οὐσια-
στικό, τὸ δυστύχημα, τὸ δυσάρεστο
συμβάν : οὐδὲν ἀπενεκταῖον
συνέβη κατὰ τὴν ἀπορί-
βασιν.

4) ΒΑΝΑΥΣΟΣ : Α. Ἀπὸ τὴν λέξι
βαῦνος (= καμίνι), ἀρχικά ὁ σι-
δηουργός, καὶ γενικώτερα ὁ χειρω-
νακτικός : Β ἀναυσοὶ τέχνηαι
(μηχανικές, χωρὶς καλλιτεχνική ἀξία,
σὲ ἀντίθεσι μετὰ τὰς καλὰς). Συνεκδο-
χικά, ὁ ἀγροῖκος, ἀπότομος : β ἄ-
ναυσος ἄνθρωπος — β. τρὸ-
ποι.

5) ΓΛΩΣΣΑΜΥΝΤΩΡ : Γ. Ἐκεῖνος
πού ἀμύνεται, ὑπερασπίζεται τὴν κα-
θαρότητα τῆς γλώσσης. Εἰρωνική
ὀνομασία τῶν καθαρευουσιάνων, διω-
κτῶν τῆς δημοτικῆς.

6) ΔΗΚΤΙΚΟΣ : Β. Ἐκεῖνος πού
δάκνει (: δαγκώνει), ἀρχικά, καὶ
μεταφ., ὁ προσβλητικός : δ η κ τ ι κ ο ἰ
λό γ ο ι.

7) ΕΥΤΡΕΠΙΖΩ : Γ. Τακτοποιῶ, συ-
γυρίζω : εὐ τρεπίζω τὸ σπίτι
— τὴν κόμη — τὴν ἀμφίεσι.

8) ΖΗΛΩΤΗΣ : Α. Ἐκεῖνος πού
ἔχει μεγάλο ζῆλο γιὰ κάτι, πού εἶναι
ἀφωσιωμένος σ' αὐτό, θαυμαστής, μι-
μητής. Ἰδιαίτερα, ὁ ἀφωσιωμένος σὲ
μιά θρησκευτική πίστι, θεοσεβής :
ζ η λ ω τ α ἰ τοῦ Χίτλερ — τοῦ
Χριστοῦ.

9) ΚΟΠΥΡΑΪΤ : Β. Ἡ ἀγγλικὴ
λέξι copyright πού σημαίνει τὸ ἀπο-
κλειστικό δικαίωμα δημοσιεύσεως, ἀνα-
τυπώσεως λογοτεχνικοῦ ἔργου ἢ πα-
ραστάσεως θεατρικοῦ.

10) ΚΩΛΥΣΙΕΡΓΙΑ : Β. Σκόπιμη
παρεμπόδιση ἐργασίας, ὅπως ἐνὸς
συνεδρίου (Βουλῆς κλπ.) μετὰ μακρο-
λογίας, ἐνστάσεις κλπ. Γενικά, προσ-
πάθεια ματαιώσεως ἐνὸς ἔργου.

11) ΜΕΣΣΙΑΣ : Γ. Πρόσωπο θείας
ἢ ἀνθρώπινης προελεύσεως προωρι-
σμένο νὰ σώσῃ τὸ λαὸ του ἢ τὴν ἀν-
θρωπότητα. Ὡς κύριον ὄνομα, ὁ
Χριστός.

12) ΟΡΓΩ : Β. Ἀρχικά, γιὰ ἀν-
θρώπους καὶ ζῶα, κατέχομαι ἀπὸ με-

ἽΟσοι ἀσχολεῖσθε μετὰ τὴν ναυτιλίαν, ἐνημερώνεσθε ἀντικειμε-
νικῶς στὰ ζητήματά της, ὅταν διαβάζετε τὰ

“ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΝΕΑ,”

Ἐνεξάρτητος ναυτιλιακὴ ἐφημερίς, ἐκδομένη ἐν Ἀθῆναις
ἀπὸ τοῦ 1950 ἀνὰ 150 ἡμέρας. — Γραφεῖα : Εὐριπίδου 4.

γάλη σαρκική όρμη, όργασμό. Με-
ταφ., κατέχομαι από ζωηρό πόθο για
κάτι, επιδίδομαι με μεγάλη δραστη-
ριότητα : ή νεολαία όργα-
πρός μάθησιν.

13) ΠΛΗΜΜΕΛΗΜΑ : Γ. 'Αμάρ-
τημα, σφάλμα. Νομικά, άθέμιτη πράξι
πού τιμωρείται με έπανορθωτική ποι-
νή (φυλάκισι μέχρι 5 έτών) ή χρημα-
τική ποινή, σε αντίδιαστολή προς τό
πταίσμα και τό κακούργημα. 'Από
τό πλήν και μέλος, έσήμαινε
άρχικά σφάλμα στην έκτέλεσι μέλους,
παραφωνία.

14) ΤΕΡΤΙΠΙ : Β. Τουρκική λέξι
πού σημαίνει τέχνασμα γι' αποπλά-
νησι : ξέρει πολλά τερτί-
πια - άφησε τὰ τερτίπια.

« ΣΚΑΚΙ » από σελίδα 124.

'Αρ. 665. 1) Ιγ7+ ! Ι x γ7. 2)
Β88+, Ρ x Β. 3) Αη5+, Ρε8. 4)
Π88+ μάτ.

'Αρ. 666. 'Εάν 1)... Β x β5 ; 2)
Ιγ7+, Π x γ7. 3) Β x γ6+ και τὰ
Μαύρα επιτυγχάνουν μάτ με 4)
Π88+.

'Αρ. 667. 1) Πβ1+. 'Εάν τώρα
Ρ x γ8 ακολουθει Πβ8+ μάτ ! 'Εάν
πάλι Ιβ4 (ή Ιβ6) χάνεται ό 'Ιππος,
οί Πβ8+ και οί Ρα7 κερδίζουν τὰ
Λευκά του Πδ4 με Αβ8+, Ρα8,
Αε5+ κλπ.

'Αρ. 668. Με την κίνησιν 1) Αθ6 !
άπειλή Πζ8+ μάτ δέν υπάρχει πλέον
άμυνα διά τὰ Μαύρα.

'Αρ. 669. 1) Πη8++ !! Ρ x Π.
2) Πη1+ μάτ !

'Αρ. 670. 1) Βη7+ ! Α x Β. 2)
Α x Α+, Ρη8. 3) Αζ6+ μάτ !

'Αρ. 671. 1) Πθ7+, Ρ x Α. 2)
Πθ8+ μάτ !

'Αρ. 672. 1) δ7-δ8 'Ιππος ! ! 'Απει-
λή 2) Ιδ8-γ6+ μάτ.

'Αρ. 673. 1) Βη3-γ7 ! 'Εξαναγκα-
σμός κινήσεως !

'Αρ. 674. 1) Βη8 ! ! 'Απειλή 2)
Αδ5++ μάτ !

ΡΥΘΜΟΣ

ΒΟΥΛΗΣ 22

ΤΑ ΚΑΛΙΤΕΡΑ ΚΑΙ ΠΙΟ ΜΟΝΤΕΡΝΑ
ΥΦΑΣΜΑΤΑ ΕΠΙΠΛΩΝ

Μονοτυπική έκτύπωση : 'Ελληνικής 'Εκδοτικής 'Εταιρείας Α. Ε.

'Εκμετάλλευσis Α. Φιλοπούλου